הארץ

1.20 ש"ח יום ו' א' בטבת תשמ"ז, 2 בינואר 1987 VOL. 68/20574 JANUARY 2 1987

הניחו לו ללכת

השר פרץ הצהיר על כוונתו להתפטר מהממשלה. תקוותנו היא שאכן יעשה כהנה זו.

אין שום צורך ביינוג החרדים בממשלה. יש לה רוב גדול בלעדיהם.

אין הכרח שהחוגים החרדים, שהתנגדו להשכלה ולמדע, לתחיית העם היהודי בארצו, לחידוש הדיבור העברי ושאינם משרתים בצה"ל, ינצלו ישיבתם בממשלה כדי לכפות על כולנו את אורחות חייהם ותפיסותיהם.

התיקון היחיד הדרוש עתה הוא ביטול רישום דת ולאום בתעודות הזהות. רישום האזרחות מספיק.

שינוי מפלגת המרכז

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: יגאל גריפל, מ"מ ראש עירית ת"א.
על: המחלוקת בעיריה על הקרנת הסרט בסינמטק (עמ' 2)

★

כ־80 אחוז מכמות הגשם המוצעת לחורף ירדה עד עכשיו (עמ' 3)

★

תסיסה בכפרי הדרוזים בעקבות החלטת משרד הפנים להרוס מיבנים (עמ' 3)

★

ישובי הגליל מאיימים בשביתה אם יפוטרו עובדי רפא"ל (עמ' 4)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: היום: מעונן חלקית עד מעונן; גשם בצפון הארץ ובמרכז. בשבת: מעונן חלקית, יתכן גשם בצפון.

הטמפרטורות:
- ירושלים: 6–11.
- תל־אביב: 8–16.
- חיפה: 8–15.
- באר־שבע: 6–15.

הגולן 5–10, צפת 5–8, טבריה 8–15, נתב"ג 6–16, עזה 8–16, אילת 9–21.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4684	–
נוסעים	1.7667	–
שחור	1.5200	–

שער הסל

יציג	1.5090	–

בגליון זה 30 עמודים בצירוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

מתפרסם היום בעמודים:
חלק א' 8–11
חלק ג' 1–10

שמיר הצטרף למחייבים קיצוץ בתקציב הבטחון

באחת אחר חצות נסתיימה ישיבת הפורום הכלכלי — פרס נסים והנהלת האוצר — ללא התקדמות בשיחות על עיסקת חבילה ● פרס: הנושא מסועף ומסובך

מאת עדנה אירידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

ראש הממשלה יצחק שמיר הצטרף אתמול למחייבים קיצוץ בתקציב הביטחון. שמיר קובע, כי "צריך להגדיל את היכולת הכלכלית כדי לקדם גם את צה"ל. יש הבנה בממשלה לצרכים המיוחדים של צה"ל, אלם כשהולכים לקצץ בהוצאות, קשה לדלג על תקציב משרד הביטחון, שהוא הגדול ביותר, ואם אנו מקצצים בביטחון לא כל שכן צריך לקצץ במשרדים אחרים" — דברים אלו אמר אתמול ראש הממשלה, בטקס הדלקת נר שביעי של חנוכה, בהשתתפות שר הביטחון, הרמטכ"ל וגנרי צה"ל. יצחק (סוף בעמוד 7)

ראש עירית ירושלים, טדי קולק, מקדם פניו של הקרדינל אוקונור מניו־יורק בהגיעו אתמול לעיר. ראה עמוד 2. (צילום: רחמים ישראלי).

כלי הרכב מוזלים היום

כל המכוניות בנפח מנוע מ־1300 סמ"ק עד 1600 מוזלות ללא יוצא מן הכלל ● מתח השיווק יהיה אחיד — 18% לאחר שנע באחרונה בין יבואן ליבואן מ־8% עד 25% ●

מאת יעקב נבו ועדנה אירידור
סופרות "הארץ"

כתוצאה מהפחתת מכסים ושיעורי מס קניה יוזלו מהיום חלק מכלי הרכב הפרטיים והמסחריים בנפח מנוע עד 1600 סמ"ק בשיעורים של 1% עד 35%. לא כל ההוזלות המתחייבות מהפחתת המכסים ומס קניה על כלי רכב יגיעו לצרכן, האוצ לאור החלטה של שר התחבורה והאוצר לקבוע מתח שיווק אחיד לכל דגמי הרכב עד לנפח מנוע של 1600 סמ"ק, בשיעור של 18%, כדי לאפשר ליבואני הרכב, שאצלם — כתוצאה מהקפאת המחירים בעבר — נשחק מתח השיווק לאחוזים נמוכים יותר ליישר קו.

"מחירי מכוניות בנפח מנוע מ־1300 סמ"ק עד 1600 סמ"ק (עד בכלל) יוזלו — ללא יוצא מן הכלל (סוף בעמוד 7)

ד"ר דב זקהיים (מימין), עוזר תת שר ההגנה האמריקאי, מגיע ביום א' לישראל ויציע את החלופות הבאות: יצור אפ־16 בישראל; יצור אפ־16 שבו ישולבו מערכות של הלביא; רכישת מטוסי הארייר הממריאים ונוחתים אנכית; שילוב רכישת מטוסי הארייר ומטוסי אפ־15; רכישת מטוסי אפ־18 אמריקניים ● רבין יתקשה לדחות חלק מההצעות, המבטיחות המשך קידום הטכנולוגיה בישראל ומונעות פיטורים

ארה"ב לישראל: ותרו על הלביא ובחרו באחת מחמש אפשרויות

מאת ראובן פדהצור
סופר הצבאי של "הארץ"

עוזר תת שר ההגנה האמריקאי, ד"ר דב זקהיים, המגיע לארץ ביום ראשון, עומד להציג בפני שר הביטחון, יצחק רבין, וצמרת משרדו, את חמשת החלופות ללביא שהכינו יצרניות המטוסים האמריקאיות במהלך החודשים האחרונים. הפגישה עימו תתקיים במשרד הביטחון ביום שני אחר־הצהרים.

שתיים מחמש ההצעות האמריקניות כחלופה ללביא הן מפתיעות ומעניינות, ולפיהן חיל האוויר הישראלי ירכוש את מטוס הקרב "הארייר", הממריא ונוחת אנכית. מטוס זה, המיוצר על־ידי יצרנית המטוסים האמריקאית "מקדונל דאגלאס", מבוסס על מטוס מתיכנון בריטי, המיוצר בבריטניה על־ידי "בריטיש איירוספייס". בארה"ב משתמשים במטוס קרב זה חיל הנחתים והצי האמריקאי.

רבין מתקשה לדחות

נראה כי השר רבין מתקשה לדחות ולהתעלם לפחות מאחת החלופות הנוספות, הנותנת תשובות לתנאים שהעמיד השר, כאשר הודיע לממשל האמריקאי על הסכמתו לבחינת חלופות ללביא. המדובר הוא בהצעה של יצרנית המטוסים "ג'נראל דיינאמיקס", המייצרת את האפ־16 הנמצא כבר בשירות חיל האוויר הישראלי.

היצרנית האמריקאית מציעה שחלקיו העיקריים של האפ־16, מדגמים סי ודי, כולל מערכות האוויוניקה ייוצרו בישראל, במיתקני התעשיה האווירית ובמפעלים אחרים. מהתחשיב, שהכינה "ג'נראל דיינאמיקס", האשר אותה יציג זקהיים עולה כי מחיר ייצורו של כל מטוס כזה יהיה בין 14 ל־16 מיליון דולר. עלות זו מתייחסת למחיר המכונה באגה המקצועית "פליי אוויי".

הצעתה של "ג'נראל דיינאמיקס" עונה על התנאי של שר הביטחון, לפיו יצור מטוס קרב בישראל יביא להמשך קידום הרמה הטכנולוגית של התעשיה הישראלית. כמו כן עונה ההצעה, לפי הערכת זקהיים גם על התנאי לפיו ביטול פרוייקט הלביא לטובת חלופה אחרת, לא יגרור פיטורים בקנה מידה גדול בתעשיות הישראליות.

(סוף בעמוד 7)

צה"ל: נזדקק ל־400 מיליון; רבין: אדרוש רק 150

מאת ראובן פדהצור
סופר הצבאי של "הארץ"

בדיונים ובהתייעצויות שהתנהלו לאחרונה במערכת הביטחון, הציגה צמרת צה"ל בפני שר הביטחון, יצחק רבין, עמדה לפיה תידרש תוספת של כ־400 מיליון ש"ח לתקציב הביטחון על מנת שאפשר יהיה לקיים את תכנית העבודה של צה"ל לשנת 1987. השר רבין דחה את העמדה הזאת על הסף, וקבע בסופו של דבר כי יהיה מוכן לפנות בבקשה להוסיף 150 מיליון ש"ח לתקציב הביטחון.

עם זאת מעריכים במערכת הביטחון כי לאחר שיסתיימו הדיונים בממשלה על הקיצוצים בתקציב, ישאר גודלו של תקציב הביטחון כפי שהוא. לפיכך, נראה כי שר הביטחון יורה לצה"ל לשנות את תכנית העבודה לשנת 1987 ולהתאימה לתקציב הנתון.

הצעה לוועדת הכספים:

שכר שרים וחברי כנסת יועלה ב־40%

שכר רה"מ יהיה 4,035 ש"ח לחודש

מאת עדנה אירידור
סופרת "הארץ"
לענייני כלכלה

חרף התנגדות שר האוצר משה נסים להעלאת שכר ראש הממשלה השרים וסגני שרים, הצמוד לשכרם של חברי הכנסת, החליט יו"ר ועדת הכספים של הכנסת ח"כ אברהם שפירא להביא לאישור מליאת הוועדה העלאת שכרם בשיעור של 40%. יש כוונה להעלות את שכר ראש הממשלה רטרואקטיווית מ־1 באוקטובר ל־4,035 ש"ח; שרי הממשלה ל־3,595 ש"ח; וסגני שרים ל־3,375 ש"ח לחודש.

ועדת הכספים היתה אמורה לדון בהעלאת שכרם של שרי הממשלה כבר לפני שבועיים, אולם נמנעה מכך בשל לחצו של שר האוצר שטען כי במהלך דיונים בממשלה על קיצוץ בתקציבי משרדים לא יאה לדון בהעלאת שכרם של שרים.

יו"ר הוועדה ח"כ שפירא הודיע כי לא יתכן שחברי כנסת יקבלו שכר ואילו השרים שהם חברי כנסת, לא יהיו זכאים לעדכון בשל תוספת התפקיד שלהם. ועדת הכספים לא צריכה לקבל היתר משר אוצר להעלות את שכרם של שרי הממשלה. ועדת הכספים היא ועדה עצמאית שמפקחת על האוצר.

בנוסף לפיצויים של 4—4.5 מיליון דולר

ארנסט יפת מקבל מבנק לאומי פנסיה של 30,000 דולר לחודש

יפת מגיב: לא דברתי אף פעם עם אף אחד בעניינים אישיים ● דובר הבנק: את העבר לא ניתן לשנות

מאת נחמיה שטרסלר

בנוסף לסכום הפיצויים ההצורחפן שקיבל ארנסט יפת כאשר נאלץ לפרוש מבנק לאומי, הוא מקבל כיום מהבנק גם פנסיה בסכום של 30,000 דולר לחודש. זאת העלתה בדיקה של "הארץ".

מתברר כי יפת קיבל, לאחר פרישתו, פיצויי פיטורין בסכום של 5 מיליון דולר. בעקבות הביקורת הציבורית שהתעוררה בעניין זה, החזיר יפת לבנק חלק מהכסף, כך שבסופו של דבר סכום הפיצויים שנותר בידו נע בין 4 ל־4.5 מיליון דולר.

עוד התברר גם, כי השכר שקיבל יפת בעת כהונתו בבנק היה גבוה הרבה יותר ממה שפורסם עד כה. שכרו השנתי הגיע לסכום של מיליון דולר, בדומה לשכרם של גדולי הבנקאים בארה"ב.

הוועדה שקבעה את שכרו ותנאיו של ארנסט יפת היתה מורכבת משלושה חברי דירקטוריון הבנק: יוסף פקר (יו"ר), ישראל סורוב ומיכה אשרת, בה בשעה שיפת היה יו"ר הדירקטוריון וגם מנהל העסקים הראשי של הבנק.

הבנק: הפרשה כבר הסתיימה

ארנסט יפת אמר בתגובה ל"הארץ": "לא דברתי אף פעם עם אף אחד וגם לא עם אף שהתנאי על העניינים האישיים שלי ואני מציע שתפנה לבנק לאומי".

דובר בנק לאומי אמר בתגובה, שלגבי הבנק הסתיימה פרשת "שכר הבכירים" עם פירסום נתוני השכר לפיהם עשרת בכירי הבנק מרוויחים בממוצע 8,400 דולר לחודש.

הוא הוסיף שהוא לא יכול להתייחס לתנאי השכר והפרישה של יפת, הזכיר שאלי הורוביץ יו"ר דירקטוריון בנק לאומי התבטא לא אחת, כי "את העבר לא ניתן לשנות".

יתכן מוצא למשבר ש"ס תוך מתן תיקים גם למודעי וגם לויצמן

ש"ס חותרת לקבל תיק עתיר תקציבים, כמו השיכון, אולם ספק אם דוד לוי יאות לוותר עליו ● פרץ: קשה לי לומר שיש סיכוי טוב יותר לפתרון אך אני נרגש מהמאמצים של המערך והליכוד ● המפד"ל אינה מוציאה מכלל אפשרות פרישה מהממשלה ומהקואליציה

מאת עקיבא אלדר, נדב שרגאי ואילן שחורי
סופרי "הארץ"

ראש הממשלה יצחק שמיר עושה מאמצים להקצות תיק לשר יצחק מודעי במסגרת עיסקה עם המערך שתכלול חילופי תיקים עם ש"ס. ראשי המערך היתנו את הסכמתם להפקיד תיק כלשהו בידי מודעי בעיסקה כוללת והם מנסים לכלול בה גם תיק לשר עזר ויצמן. תנועת ש"ס חותרת לקבל תיק עתיר תקציבים, כמו תיק השיכון, אולם בליכוד העריכו אתמול, כי אין סיכוי רב, שסגן ראש הממשלה דוד לוי יאות להחליף את תיקו בתיק הפנים. אפשרות אחרת, שנדונה גם אתמול, היא חילופין בין הרב יצחק פרץ לשר הרווחה משה קצב. העברת הסמכות בנושא היתרי עבודה בשבת ממשרד הרווחה למשרד אחר.

שמיר נועד אתמול עם הרב פרץ ולדבריו האחרון הוא דחה הצעה להפקיד זמנית את תיק הפנים בידי שמיר ולשוב וליטול אותו מידיו (סוף בעמוד 7)

הנשיא הרצוג איננו מצטער על החלטתו לחון את 11 אנשי השב"כ

גם אילו ידע מראש את מימצאי צוות המשפטנים, היה מעניק את החנינות — בשל אמונתו כי קיום משפט לאברהם שלום ועוזריו, בו היו נחשפות שיטות העבודה בשב"כ, היה גורם נזק לבטחון המדינה

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

נשיא המדינה חיים הרצוג איננו מצטער על החלטתו לחון את ראש השב"כ אברהם שלום ו־10 מפקודיו שהודו בבידוי ראיות ובשיבוש הליכי משפט בפרשת אוטובוס 300.

הנשיא סבור, כי גם אילו ידע בחודש יוני, כששקל על בקשות החנינה את ממצאי צוות המשפטנים של משרד המשפטים, שקבע, כי "המקרה אינו נבע כלל ועיקר לתחום עיניהם של צרכי הבטחון המיוחדים ואין בטענה זו אלא טעות והטעייה", הוא היה חותם על בקשות החנינה. זאת משום שהנשיא מאמין, כי אלמלא ניתנו החנינות היו מגישים כתבי אישום נגד ראש השב"כ ועוזריו ובמהלך המשפט, שהיה נמשך חודשים ארוכים, הם היו נאלצים לחשוף את שיטות עבודתם, ואגב כך היה נגרם נזק חמור לשב"כ שמשמעותו נזק חמור לבטחון המדינה.

עם זאת הדגישו בלשכת הנשיא כי הרצוג גינה את מעשי ההטעייה ושיבוש ההליכים שבוצעו ע"י אנשי השב"כ, אבל הוא משוכנע שהחלטתו לחון את אנשי השב"כ היתה מוצדקת לחלוטין.

ההמלצה למנות עוזר של שרון כמנהל מרכז ההשקעות ניתנה בניגוד למקובל

מנכ"ל האוצר הוסיף חתימתו לכתב ההמלצה למינוי עודד שמיר רק לאחר שהדיון בוועדת המינויים הסתיים באי־הסכמה ● חבר הוועדה, פרופ' לב: לעודד שמיר אין הכישורים והרקע המתאימים למלא תפקיד כלכלי חשוב; ברור לי שגם ליתר חברי הוועדה היו הסוסים רבים, אם כי צירפו את חתימתם למסמך המוגש

מאת איל ארליך ויונתן שרמן
סופרי "הארץ"

ההמלצה למעומדותו של עודד שמיר, עוזרו של השר שרון, לתפקיד מנהל מרכז ההשקעות, התקבלה בניגוד למקובל — כך הודה באוזני "הארץ" חיים כהן מגורי, שהיה חבר ועדת המינויים שדנה בנושא זה, לפני כחודש.

לפי החוק, ועדת מינויים בת שלושה חברים אמורה להמליץ בפני הממשלה על מינויו של המועמד לתפקיד מנהל מרכז ההשקעות.

בראש הוועדה, שהתכנסה בראשית דצמבר, עמד ד"ר עמנואל שרון, מנכ"ל האוצר, בתוקף תפקידו כממלא מקום נציב שירות המדינה והיו בה פרופסור זאב לב וח"כ לשעבר מטעם חירות, חיים כהן מגורי.

מגורי אישר, כי בתום הדיון רק הוא תמך במעומדותו של שמיר ושני החברים האחרים, לא צרפו את חתימותיהם לכתב ההמלצה, כנדרש על פי החוק.

שני חברי הוועדה האחרים תמכו בהחזרת הנושא לשר התעשיה, אריאל שרון, תוך הסבת תשומת לבו, שלדעתם שמיר אינו מתאים לתפקיד. על ד"ר עמנואל שרון (סוף בעמוד 7)

עורך את העמוד: בועז שפירא

משה עציוני רצה מים חמים בזול ונכוה

המערכת הסולארית הזולה של משה עציוני עלתה לו בסופו של דבר כסף רב. אם אין לך כסף מיותר לרכוש מערכת זולה, צלצל עוד היום למירומית לקבלת יעוץ והדרכה ללא כל התחייבות.

אבטחת לתשלומים

חבל על כל יום של אנרגיה שאתה מפסיד!

יש יותר מירומית תחת השמש מכל קולט אחר בעולם.

מירומית
מבעלי מתכת אשקלון בע"מ

هكذا في الأصل

ראיתי שמעתי

בשנתון הממשלה שכחו את הרוטציה

שנתון הממשלה שיצא לאור בימים אלה, ובו פרטים מלאים על משרדי הממשלה ופעולותיהם מרוזות, בין השאר, שהשר עזר ויצמן הוא שר במשרד ראש הממשלה. מישהו שכח שבינתיים היתה רוטציה, ושהטיפול בנושא ערביי ישראל ומזרח ירושלים הועבר לידיו של השר משה ארנס, וכך מתואר בשנתון שויצמן הוא השר האחראי לתחום זה. על מנת להסיר ספק, שהשנתון נכתב לאחר הרוטציה, אפשר למצוא בו, בין השאר, גם את נאום ראש הממשלה, יצחק שמיר, בכנסת בעת הצגת הממשלה החדשה.

א. לם

הטלוויזיה הירדנית מראיינת בגדה

אנשי תיירות ובעלי מלאכה מאזור בית־לחם ומזרח־ירושלים מספרים, שבשבוע האחרון ביקרו אצלם אנשי צוות טלוויזיה שהוצגו כשכירים של הטלוויזיה הירדנית. צוות הטלוויזיה הסביר, כי הוא מכין כתבה על מצב התיירות והתעסוקה בגדה ה מערבית. לדבריהם של מוסרי הידיעה, היו בצוות ערבים זרים, שאמרו למרואיינים כי הכתבה תשודר למחרת במסגרת התוכנית השבועית על השטחים בטלוויזיה הירדנית.

המלך חוסיין

בשבועות האחרונים שודרו במסגרת תוכנית זו כמה כתבות שצולמו בגדה. מאז החל ביוזמתו לחיזוק מעמדו בשטחים, מנצל המלך חוסיין גם את הטלוויזיה שלו במטרה לחזק את הזיקה שבין הממלכה ההאשמית לבין הגדה המערבית.

אודי ניר

אם לא כסף לפחות דרגות

ראש הממשלה, יצחק שמיר, איחל אמש בלכשנו שלושים רס"מים — רבי סמלים מתקדמים, דרגה חדשה בצה"ל — לטקס "הדלקת נרות חנוכה". בטקס היה נוכח גם הרמטכ"ל, רא"ל משה לוי וקצינים בכירים. באחרונה נעשה מאמץ בצה"ל להעלות את קרנם של הנגדים, על רקע תופעה של עזיבת צה"ל לטובת הסקטור הפרטי.

הטקס נוצל כדי לעמוד על בעיות התקציב הקשות, שעמן מתמודדת כיום מערכת ה ביטחון.

א. לם

קולנוע יפאני בסינמטק תל אביבי

הסינמטק התל אביבי עומד להקרין בחודשים ינואר־פברואר סדרה של סרטים יפניים וזאת, לדברי מנהל הסינמטק, אלון גרבוז, כדי להביא לחשיפת עומקו של קולנוע זה בקרב הקהל הישראלי. התוכנית כוללת אוסף רחב של סרטים שנעשו על ידי יוצרי הקולנוע הבולטים ביפן, סרטים שטרם הוקרנו בארץ והובאו לכאן במיוחד להקרנות אלה.

חיים הנדוורקר

מאה שנה לטקסידו

בין חגיגות היובל השונות שנחגגו בשנה שיצאה, היה גם יובל המאה להולדת הטקסידו. זה מקטורן הגברים המהודר ביותר המוכר כיום, עשוי אריג שחור ויקר, עם דשים בוהקים מסאטן או מברוקאד. מקטורן זה נולד לפני מאה שנה בדיוק, בפרבר טקסידו פארק, 50 ק"מ צפונית מערבית לניו יורק, ארה"ב. זהו פרבר וילות אקסקלוסיביות בו היתה בעבר שמירה מיוחדת שהתירה כניסה רק לתושבים ולאורחיהם.

תושבי טקסידו פארק עשו להם שם בשנות השמונים של המאה הקודמת בנשפים ה מפוארים, קבלות הפנים וארוחות הערב המהודרות אליהם הוזמנו אורחים עשירים ומהדרים. המקטורן נלבש גם כיום באירועים רשמיים מיוחדים בארה"ב. אל הטקסידו מצטרפת תמיד עניבת פרפר שחורה ("פפיון"), הנקראת בפי האמריקאים "בלק טאי".

שלומית קימרי

להתארח ולסעוד במצודה סקוטית

המבקרים בסקוטלנד יוכלו מעתה לשהות במצודת בודוויק, המקום בו מצאו מקלט מרי, מלכת סקוטלנד והדוכס מבוטוול. במצודה מראשית המאה ה־15, הנמצאת כ־20 ק"מ דרומית לאדינבורו, 10 חדרי שינה. בעליה מצפים למבקרים רבים בשנת 1987, היא השנה ה־400 להוצאתה להורג של המלכה מרי. ה מבקרים יסעדו את ארוחת הערב לאור נרות לצד האח באולם הגדול. לעתים נערכים במקום ערבי בידור עם נגן חמת חלילים וכן ריקודי־עם מקומיים. במצודה בת שני המגדלים אין מעלית ולכמה מהחדרים ניתן להגיע רק דרך מדרגות לולייניות. בחדרים אין טלוויזיה, רדיו או טלפון. לעומת זאת אפשר לארגן ימי דיג או ציד. המחירים נעים בין 50 ל־80 לישט"ש ללילה לזוג.

ע.ר.

בעריכת עירית רוזנבלום

נסים: נכים ואלמנות צה"ל מוסתים במודע נגד התוכנית

"צלע אחת חסרה בתוכנית הכלכלית: פיתרון לרווחיות היצוא" • מתח ביקורת על שרים שדיברו על קיצוץ בתקציב ובמקביל באו אליו בדרישות לתוספות של מאות מיליוני שקלים

שר האוצר משה נסים בפגישתו עם נציגי הקבלנים. מימין אריה גיזין, באמצע דוד שמרון, נשיא מרכז הקבלנים.

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

גורמים שאני יודע היטב את זהותם, עוסקים במודע בהסתת נכי צה"ל ואלמנות המלחמה נגד התוכנית הכלכלית — האשים אתמול שר האוצר משה נסים, בהופעה בפני מועדון הקבלן.

חלק מהמסיתים שמעו ממני פרטים מדוייקים על התוכנית, והם יודעים היטב שציבור זה לא יפגע ממנה. בעצם, המשיך השר ואמר, אף ציבור לא יפגע מהתוכנית אלא בודדים, ולא יכולה להיות רפורמה במסים, בלא שמישהו יפגע ממנה. אף אחד מהמקטרגים על התוכנית לא הציע תכנית אלטרנטיווית.

לדעת השר, התוכנית הכלכלית והרפורמה במיסוי משלימים למעט צלע אחת: הפיתרון לבעיית רווחיות היצוא. רווחיות היצוא ירדה בגלל העלייה הריאלית בשכר. את בעיית הרווחיות אני מכיר היטב, אמרתי זאת ואני חוזר על כך עכשיו. עם זאת, אין בדעתי לפתור זאת באמצעות מענקים כפי שהדבר נעשה בעבר.

ביקורת על שרים

נסים מתח ביקורת על שרים שדיברו על הקיצוץ בתקציב, כאשר במקביל לכך באו אליו בדרישות לתוספות של מאות מיליוני שקלים. היום צריכים לראות את מיצער המבקשים להגדיל את התקציב, אמר. שר האוצר ציין, כי 41 אחוז מהתל"ג יהיו מיועדים להחזר הוכות, קרן וריבית, כאשר בשנה זו לא נהנה מסיוע אמריקאי מיוחד, בדומה לשנה שעברה.

כדי להביא את המשק יש לצמצם את הגרעון בתקציב ולהגיע לתקציב מאוזן. היסוד לכך הוא צמיחת המשק, ליצירת אקלים ותנאים להשקעה במשק. הדבר אפשרי ע"י פריון העבודה ומוטיבציה לעבודה. בלי העלאת הפריון לא תהיה העלאת שכר, הוסיף.

השר ציין את הבראיות למשק ובכלל זה לענף הבניה, מהרפורמה בשוק ההון, שתאפשר לחברות לגייס הון בעלות נמוכה ובלא לבקש היתרים של משרד האוצר. נסים התיחס לצורך לעודד את התעשיה. יצוא ענפי השירותים מגיע לכ־40 אחוז ושל התעשיה ל־60 אחוז. עם זאת ציין, כי הערך המוסף של השירותים גבוה יותר. שר האוצר חזר ודרש מערכת אחידה של מסים ללא כל הקלות, אם כי התעשיינים אינם שבעי רצון מכך.

ואנונו עתר על שלילת זכויותיו

עו"ד זכרוני: הווקמן שנשלל שימש לו לקשר עם המציאות • ואנונו יובא בקרוב לבית המשפט המחוזי בירושלים תחת שמירה כבדה לשמיעת העתירה • חברתו תופיע במשפטו כעדת הגנה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

לבית המשפט המחוזי בירושלים הוגשה אתמול עתירתו של מרדכי ואנונו נגד שירות בתי־הסוהר הדנה על שלילת זכויותיו לפני כשבועיים.

בעתירה, שהגיש עו"ד אמנון זכרוני, הוא כתב, כי לא היה צריך לשלול מואנונו את הזכויות, מאחר והעבירה שבוצעה בביטול היתה מחוץ לכותלי בית הסוהר. כמו כן נאמר כי מרשו נתון במעצר מבודד והווקמן שנשלל ממנו משמש לו קשר עם המציאות. עו"ד זכרוני מבקש להחזיר לואנונו את מכשיר הווקמן, והזכות לקבל ספרי קריאה וכן עיתון יומי שקיבל לפני שנשללו זכויותיו.

בית המשפט המחוזי ידון בעתירה בישבו כבית דין גבוה לצדק ושופט אחד, שטרם נקבע שמו, ידון בעתירה אשר תישמע בקרוב. ואנונו יובא מהמקום בו הוא כלוא לשמיעת העתירה תחת משמר כבד, כפי שנעשה לפני שבוע.

נודע כי שלטונות בתי־הסוהר יאפשרו לבני משפחתו של ואנונו לבקרו. הם יעשו זאת בימים הקרובים. גם חברתו ג'ודי זימט תגיע לארץ במהלך המשפט ותשמש כעדת הגנה.

מורת רוח אצל הקרדינל אוקונור נוכח מיעוט הפגישות המדיניות שנקבעו לו

בירושלים מנסים להפיג המתח סביב הביקור • הקרדינל התנצל על המבוכה שגרם בביקורו לממשלת ישראל והביע תקווה שהוותיקן ימצא דרך לתקן את המעוות

מאת עקיבא אלדר
סופר "הארץ"

בירושלים נעשו אתמול מאמצים להפיג את המתח סביב ביקורו של הקרדינל ג'ון אוקונור. האורח הביע בפני ראשי הנציגות האפוסטולית בישראל, מורת רוח נוכח מיעוט הפגישות המדיניות שנקבעו לו, והפיכת הביקור למסע צליינות ותפילה בעיקרו.

אתמול קיימו אנשי הכנסיה, התייעצות, במאמץ להעשיר את תוכנית הביקור. אפשר שתימצא דרך להפגיש את האורח עם אישים ישראלים נוספים, לבד מראש עיריית ירושלים טדי קולק ושר הדתות זבולון המר. הקרדינל התנצל אתמול בפומבי, על המבוכה שגרם ביקורו לממשלת ישראל והביע תקווה שהוותיקן ימצא דרך לתקן את המעוות.

אוקונור הגיע אתמול בבוקר מירדן דרך גשר אלנבי, והתקבל על ידי נציגי משרד הדתות, המינהל האזרחי והוותיקן.

מיד עם בואו לירושלים, הוא נשא דרשה בכנסיית הגואל בעיר העתיקה. בדרשה הוא דיבר על השלום ועל אחוות האדם, בצטטו מדברי מרטין בובר וחתן פרס נובל לשלום אלי ויזל. בתום התפילה, בנוכחותם של אמצעי התקשורת מן הארץ ומן העולם, ביקש אוקונור להביע את התנצלותו, והסביר כי אי הבנה לקראת ביקורו לישראל נגרמה בגללו.

ייפצה על הטעות

"אני רוצה להתנצל מעומק לב על מישגה ששגיתי וגרם לעם ישראל ולמנהיגיו תחושה של פגיעה מכוונת", הדגיש אוקונור.

לדבריו, הטעות נגרמה בשל אי בקיאותו בכללי הפרוטוקול — הן בשל המהירות הרבה בה הוכן ביקורו במזרח התיכון, והן משום שהוא עצמו חדש בתפקיד. הוא ציין, כי הוא יעשה כל מאמץ לפצות על טעותו בביקורו בישראל.

משם צעד או'קונור בראש תהלוכה לכנסיית הקבר.

אחרי הצהרים בתום ביקור אצל ראש עיריית ירושלים טדי קולק, שב והסביר או'קונור כי היה עליו להיות נאמן לעקרונות הוותיקן: "לכסא הקדוש יש עקרונות בקשר לירושלים ואני מחוייב להם, אני מקווה שהממשלה תבין זאת", אמר. הוא חזר והדגיש כי צעדו לא נגרם בשל עויינות ולא היתה כוונה לפגוע בישראל.

בפגישה אצל קולק, הפתיע או'קונור כאשר אנשי לשכת ראש העיר איתרו בטלפון את ראש עיריית ניו יורק אדוארד קוך והשניים שוחחו מספר דקות. "אני כעת משוחח מי מבינינו הוא הטוב ביותר", אמר בצחוק אוקונור.

לאחר מכן התפנו אוקונור וקולק ושוחחו ביחידות כמחצית השעה.

בתום השיחה הצהיר אוקונור, כי ברצונו לבקר בכותל המערבי.

היום יפגוש אוקונור במלון נוטרדאם, שם הוא מתגורר, את הורי החיילים הנעדרים ממלחמת לבנון. אחר כך הוא יניח זר ביד־ושם וכן ייפגש עם שר הדתות. לוח הזמנים של או'קונור צפוף ולפי שעה אין מתוכננת פגישה, גם לא רשמית עם ראשי השלטון בישראל.

שחקן הונגרי שנפצע ע"י מחבלים ינותח על ידי רופא ישראלי

(ע). השחקן ההונגרי, שנפגע קשה לפני שנה בפיגוע חבלני בנמל התעופה בוינה, כשהיה בדרכו להופעות בישראל, ינותח בקרוב על ידי האורטופד הישראלי, פרופ' יהודה פלומין. בימים אלה נבדקת האפשרות, כי ינותח בישראל.

לפני יומיים הגיעו לפרופ' פלומין בביה"ח "הדסה" בירושלים, מסמכיו הרפואיים של השחקן גאזה מולנאר מבודאפשט על ידי חברו השחקן אידיק קיבידי, שהגיע לשבוע הופעות בישראל.

שני השחקנים נפצעו קשה לפני שנה במהלך הפיגוע החבלני בשדה התעופה בוינה. מולנאר נורה על ידי מחבל ונפגע בעמוד השדרה וקיבידי נפצע מרסיסים ולאחר החלמתו חזר לבימה להופיע.

מחווה אנושי

הקשר המיוחד בין הפצוע ההונגרי למנתח הישראלי נוצר על ידי אגודת ידידי ישראל־הונגריה.

מזכיר האגודה, השחקן אברהם רונאי, סיפר, כי המחווה האנושי נועד לסייע לשחקן המרותק לכסא גלגלים לעמוד על רגליו. "חשבנו כי נסיונם של רופאים בישראל בפציעות כאלה אולי יתרום להחלמתו, ועל כן פנינו לרופאיו בבית החולים בעיר גראץ באוסטריה שבה אושפז לאחר הפציעה לשלוח אליו את פרופ' פלומין מישראל כדי שיביע דעתו על דרך טיפול".

פרופ' פלומין מביה"ח הדסה נאות לסייע ונסע לגראץ באוסטריה. לאחר שבדק את השחקן אמר, כי ניתן יהיה לדעתו לנתח אותו ולהעמידו על רגליו.

בימים אלה, לאחר שהגיעו המסמכים הרפואיים לישראל, נבדקת האפשרות, כי השחקן ינותח בארץ לנוכח שבבית החולים בבודפשט בהונגריה הביעו רופאים הסכמה, כי הרופא הישראלי יבצע את הניתוח בהונגריה על חשבון ההונגרים.

אמש בקונצרט / אורנה לנגר

בין תחינה רפה להודיה נשגבת

הרקויאם של פורה והסימפוניה "תהילים" של סטרווינסקי בביצוע המקהלה הקאמרית הלאומית, התזמורת רשות השידור, במסגרת שבוע הליטורגיקה. אולם הנרי קראון ירושלים. מנצח פרנ'ץ קמסיונה. סולנים: סופראן לילי טונה, בריטון דיויד וילסון־ג'ונסון.

פורה שם רגש ברקויאם שלו יותר על המימד של הסבל האנושי ובמטחון האמונה בגן העדן מאשר על איומי התופת. אכן היה זה בנגוד יסודי של ממש לשמוע את הביצוע החיוור והשטוח של יצירה שמצריכה יותר ממקהלה נטולת כל מימד של עומק ואיזון מוסיקלי. כל הרקויאם למן תחילתו — כן השיגה אמנם המקהלה הצללה מעורנת — ועד לסופו הושר באותה אדישות וחוסר ניקיון מהמם.

בחוסר ניקיון וקול קטן מדי לתפקיד כה דרמטי, שרה גם הסופראן לילי טונה. רק הבריטון דיויד וילסון־ג'ונסון, שר בחירות, נקיון, וקול עשיר, אך ביותר מדי ויבראטו את תפקידו. שוב — לא היה ביטחון גדול דיו בשביל להעניק את תחושת ביסופי הגאולה (ליברה מה) הקודמים ליום הדין (דיאס אירה), שהוא שורץ את גודלה של המקהלה לשבט, שכן תחת מקהלה מגובשת ומסונת, התפצלה לסופראנים ששאגו ברמה ובלעו בחימה את שאר קולות המקהלה.

ב"תהילים" של סטרווינסקי לעומת זאת, שמענו שיר הודיה מופלא לבורא, בזכות הגוף המלוכד של כלי הנשיפה, שתחת ניצוחו המאופק, המדויק, כמעט אובייקטיבי של פרנ'ץ קמסיונה הצליח לעצב את המבנה הפוליפוני המרתק של הסימפוניה. דו השיח בפוגות בין תזמורת כלי נשיפה ופריטה המתנגבת בשני פסנתרים ונבל, אך נעדרת קול כלי הקשת, לבין קבוצות וקאליות — כגון הבסים, שבלטו פה בשירתם הנקיה והמלאה היה מרתק. היה זה אכן שיר הודיה מלהיב ומבריק שהתפיע אחרי שיממון שירת "המלאכים" בגן העדן של פורה.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אמנו וסבתנו היקרה

אלה שץ (אירוס)

אלמנת אריה שץ ז"ל

על מועד הלוויה נא להתקשר לטלפון 052־554679

אבלים:
בנה: גדעון אירוס וב"ב
בתה: רבקה איזיקאל וב"ב
נכדיה: רון, גיא, מיכל ואהוד

קואופרטיב דן

משתתף בצער העובדת

ברכה יפה והמשפחה

על מות **האם** ז"ל

ברעם: מוכרחים להתמזג עם יחד

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ"
לענייני מפלגות

מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם אמר אתמול בישיבת לשכת מפלגת העבודה, כי חובתה הפוליטית והמוסרית של לשכת מפלגת העבודה, היא להמליץ בפני מרכז המפלגה, על אישור הסכם המיזוג עם תנועת יחד.

ברעם שמסר הודעה זאת בפתח ישיבת הלשכה אמר כי בעוד כשבועיים תתכנס לשכת המפלגה לדיון מיוחד בהסכם האיחוד, ומספר ימים לאחר מכן יכונס מרכז המפלגה כדי לאשר ולהעניק תוקף להסכם. על פי ההסכם שנחתם בראשי תיבות בין יחד למפלגת העבודה ישוריינו לנציגי יחד 3 מקומות ריאליים ברשימת המערך לכנסת הבאה, וחברי התנועה יקבלו ייצוג של 6 אחוזים במוסדות התנועה.

סופר "הארץ" מציין כי הודעתו של ברעם באה בעקבות פגישה בארבע עיניים שקיים בראשית השבוע השר עזר ויצמן עם מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, לאחר הודעתו הדרמטית של ויצמן כי הוא מאוכזב ושוקל לפרוש עם סיעתו מהמערך. פרס הבטיח לויצמן במהלך אותה ישיבה כי לשכת המפלגה והמרכז יכונסו תוך שבועיים לאישור ההסכם. ברעם אמר אתמול כי הוא מודע להתנגדות במפלגת העבודה לאישור ההסכם, וציין כי הגיעו אליו פניות רבות לדחות את הדיון. אולם מזכ"ל העבודה הדגיש כי למפלגת העבודה אין כיום כל אפשרות לדחות את הדיון בנושא, ולשחק משחק של בת יענה.

נשים במידות גדולות
מבצע — לשבוע בלבד
קני היום — שלמי ב־1.3.87
בבוטיק יורם ירדני
רח' הרצל 28 חיפה
טל' 04—662819
אופנאי מס' 1 למידות גדולות

לבעלי כרטיסי אשראי
דחפון
24 שעות שרות מודעות טלפוני של דחפון
03-611001

שיחת היום / גדעון אלון

עם: מ"מ ראש עיריית תל־אביב יגאל גריפל (חרות)
על: המחלוקת בעירייה בעניין הקרנת סרט בסינמטק

הייתי מוכן להמר שהסרט נעשה במימון של אש"ף

שמעתי שאתה אחד מראשי המתנגדים במועצת העירייה להקרנת הסרט "אומץ בקו העימות" בסינמטק העירוני. מדוע?

כי כל כולי מתקומם, כיהודי וכישראלי, נגד הקרנתו של סרט מסית ומזיק, במוסד עירוני של העיר העברית הראשונה. תאמין לי שאילו לא הייתי יודע מי מימן את הפקת הסרט הזה, הייתי מוכן להמר בכל מחיר על כך שהוא נעשה במימון של אש"ף.

מה כל־כך נורא בסרט הזה?

מתחילתו ועד סופו, יש בו הסתה פרועה נגד כל מה שקשור למשטר בישראל. בעת הקרנת הבכורה של הסרט, ישבו לצידי שני אנשי מערך והם היו מזועזעים לא פחות ממני מדרך הצגת מערכת היחסים בין הכובש הישראלי לבין העם הערבי הנלכא והנדכא.

אבל ראש העירייה שלמה להט תמך בהקרנת הסרט.

זה נכון, לצ'יץ' יש דעות משלו. אני לא נמצא בעימות אתו. אנחנו חברים יחד באותה קואליציה, אבל זכותו לחשוב אחרת ממני.

ממתי מועצת עיריית תל־אביב נוטלת על עצמה תפקיד של צנזור?

אני אינני עושה צנזורה. אני גם לא מתיימר לצנזר סרטים והצגות. זה לא תפקידי. אבל כנבחר ציבור בעל אידיאולוגיה מסויימת, וכמי שראה את הסרט, אינני חושב שעל העירייה לאפשר להעלות סרט כזה. מותר לנבחרי ציבור להביע את דעתם, כשמדובר במוסד שמסובסד ע"י העירייה. אם אני, כלומר העירייה, טוב לתתן כסף, אז מותר שתהיה לי גם דיעה. אילו היה מדובר סתם בסרט שאינני מוצא חן בעיני, או ניחא. אבל פה מדובר בסרט שניתן למכור לטלוויזיה הכללית והיא סירבה להקרין אותו, מתוך שיקולים ממלכתיים.

אבל עכשיו עומדים להקרין את הסרט במועדון "צוותא".

כן, אבל "צוותא" איננו מוסד עירוני. שם ראינו כל מיני סוגים של הצגות, שלא תמיד הזדהיתי איתן, אבל לא יכולתי לעשות שום דבר נגד זה.

כלומר, אפשר להבין מדבריך, שאם ירצו להעלות בתיאטרון "הקאמרי" שגם הוא מוסד עירוני, מחזה שלא ייראה לך, תעשה הכל כדי למנוע את העלאתו?

תראה, אני כבר 24 שנים חבר מועצת העירייה ועברתי כבר את "מלכת האמבטיה" והצגות סופר שמאלניות אחרות, ואף אחד לא הדביק לי תווית של צנזור. מעולם לא התערבתי בעניין העלאת הצגות תיאטרון, כי אינני מתיימר להיות מומחה לאמנות, אבל כאמור, הסרט הזה קומם אותי.

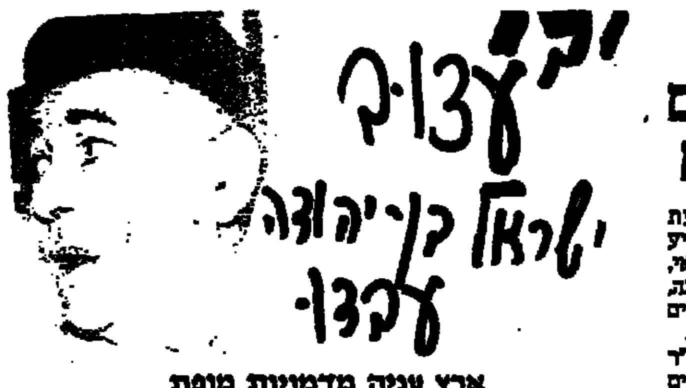

ארץ עגיה מדמויות מופת
שעשו רבות להקמתך למען תהי עצמאית
ברכי נא את בנייך הבכירים

באחד הערבים האפורים של החורף נסענו שלושה, שמוליק קראוס (בנו של מוסה קראוס המנוח אחד הלוחמים הנועזים של ההגנה וחברו הטוב משנת 1936 של עבדו), ידידי חיים פגיאל ואני הכבשה השחורה של המשפחה לבקר את עבדו בביתו ברחוב משמרת שבאפקה, איש שהיה ידוע כזקוף קומה קשוח ולוחם אמיץ מאין־כמוהו נושא עמוק בתוך עצמו את עצבונו

"המדרגה השלישית בהקמת המדינה" כדברי י.גלילי, בעת האחרונה אינה חשה בטוב. נודד ופו"שניק שקרא בתחילת 1936 לנאום מהגבר בן אהוב של יצחק שדה שעימו היה ממקימי הפלמ"ח ואשר נשאר נאמן לו.

עבדו עם חברו כאח חיים לבקוב היקר בשנות ה־40 נשלחו לסוריה לפעול נגד השפעת זושי והגיאור־ כאצים שאיימו על א"י, על הפעולה המזהירה מן הראוי היה ששניהם יקבלו את פרס ישראל.

חזק ואמץ עבדו הנכס היקר

"לנקוט בפרח"
שם ספרו של שמעון צמרת

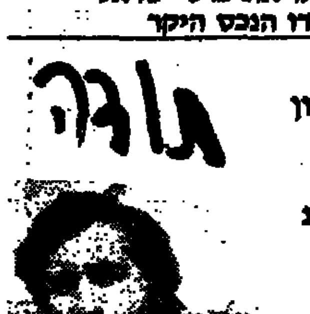

צמרת אוהבת להלך
על מדרכות הרחובות
ולאסוף אחת לאחת
את השראתה
משורר עטוף ועטור
פרחי תוכחה
שמעון, בזכות השיר
והזכות היא שלך

ח"כ ליבאי: מעצרים רבים אינם חוקיים

(ע). ביקורת נגד תופעת המעצרים עד תום ההליכים השמיע ביום חמישי ח"כ פרופ' דוד ליבאי, יו"ר ועדת הכנסת לביקורת המדינה, בדיון על "המעצרים המשטרתיים בישראל", באוניברסיטת תל אביב.

בהתבסס על מחקר שערך ד"ר קנת מן, במסגרת מכון ירושלים לחקר ישראל, ציין פרופ' ליבאי, כי מעצרים משטרתיים רבים המתבצעים בישראל, אינם חוקיים כלל. לדבריו, הנתונים חייבים לעורר את אופקה, שהגענו למצב, בו העונש מקדים את המשפט. אולם, הדובר ציין, כי אין להאשים רק את המשטרה.

"מחדל של המחוקק"

הוא הדגיש, כי ב־50 אחוז מהמקרים, נאלצת המשטרה לבצע מעצרים, כי אחרת אינה יכולה להביאו לדין על פי דין, שהחשוד יבוא לחקירה או לא יעזוב את הארץ, היות ואינה מוסמכת לקחת את דרכונו.

לדבריו, "זהו מחדל בוטה של המחוקק, שהיה צריך להבטיח התייצבות החשוד לחקירה גם ללא מעצר".

השר קורפו: המנהיגים בחרות עיוותו את דמות התנועה

(ע). "הזרם הדומיננטי בתנועת החרות נשחק בשל הרמטה שלו, ומי אפשר לכל המנהיגים לדבר בשמו ולמעשה לעוות את דמותה האמיתית של תנועת החרות", אמר השר קורפו בהרצאה בכנס ותיקי התנועה "חוג ארץ ישראל שלי" אמש במועדון "ניר" בתל אביב.

בתשובה לשאלה הוסיף מר קורפו, שהוא תמים דעים עם דעתו של ראש הממשלה, כי לתנועת החרות יש ללכת בהסכמה מירבית כדי לא להוסיף ביזוי נוסף לתנועת החירות.

בהתייחסו למשבר הרב פרץ הוסיף, כי על אף הבעייתיות הקשה שבו, תימצא הדרך להישארותם של הרב פרץ וסיעת ש"ס בממשלה.

כח 17: בצענו פיגוע ברכבת ליד רמלה

ביירות (ע"ג). "כח 17" הודיע אתמול, כי הוא אחראי לפיגוע ברכבת ישראל, שהתבצע, לדבריו, שלשום עם שחר.

"כח 17", שהוא משמר הראש של יאסר ערפאת, אחראי לחלק נכבד מהפיגועים המתבצעים בישראל.

בשיחת טלפון לסוכנות ידיעות בביירות הודיע הדובר בלתי מזוהה, כי הארגון פוצץ חלק ממסילת הברזל המובילה מירושלים ללוד, וטען כי הפיגוע גרם למספר רב של קורבנות, והנוכם אנשי צבא.

כזכור, גילתה חקירת המשטרה, כי המסילה ליד רמלה לא פוצצה, אלא חובלה ע"י הוצאת ברגים מחיבורי המסילה. בעקבות זאת ירד הקטר מהפסים, התהפך וגרר אחריו 21 קרונות משא שהיו מחוברים אליו. בניגוד להודעת הארגון, לא נפגע באירוע איש.

המעלות של אל על

	מעל' מינימום	מעל' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	6	9	שלג	8	9
אתונה	10	16	מ"ח	4	15
בוקרשט	4	8	גשום	—	—
בריסל	7	9	גשום	2	10
וינה	7	10	גשום	8	9
ז'נבה	3	7	גשום	—	—
לונדון	7	11	גשום	8	11
ליסבון	10	15	מ"ח	4	15
מדריד	2	7	מ"ח	0	15
ניו־יורק	1	5	מעונן	1	4
פריס	8	11	גשום	9	11
פרנקפורט	6	10	גשום	7	10
ציריך	3	6	גשום	—	—
קהיר	9	17	מ"ח	—	—
קופנהאגן	(—)1	5	שלג	(—)12	1
רומא	10	14	מעונן	0	15
שטוקהולם	(—)7	12	שלג	(—)13	(—)3

הנוסע המאושר
אל על

זכו הפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 01/87 שהתקיימה ביום 1/01/87 זכו הכרטיסים הבאים: בסך 180,000 ש"ח זכה המספר 185968 הפרס המצטבר בסך 300,000 ש"חים עובר לשבוע הבא. מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 580,000 ש"חים (כולל צבירה).

בסך 12,000 ש"ח זכה המספר: 421598.

בסך 6,000 ש"ח זכו המספרים: 326170 295940.

בסך 300 ש"ח זכו המספרים: 050541; 078712; 105971; 121962; 147950; 169571; 178370; 212569; 237933; 238520; 241370; 248761; 357057; 412710; 427994; 438527; 438636; 468293; 468312; 496374; 548910; 552263; 596790; 612498; 665602; 688446; 704996; 748446; 802962; 809746; 821220; 872802.

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 2286; 5256.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 032; 942.

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 180; 607; 851.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 7 זכו בסך של 2.50 ש"ח

בסך 5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 053; 083; 132; 174; 206; 246; 313; 322; 343; 394; 402; 422; 490; 531; 566; 588; 620; 633; 647; 665; 688; 860; 900; 905; 939; 947.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 03; 05; 07; 16; 22; 23; 25; 35; 39; 45; 48; 51; 58; 63; 75; 76; 80; 83; 84; 86; 88; 92; 93; 95; 98.

תסיסה בכפרי הדרוזים בעקבות החלטת מש' הפנים להרוס בתים

"ההריסה תגרום לקרע חריף בין העדה למשרדי הממשלה", אומרים בדלית אל כרמל ומזהירים "אם ייכנסו אנשי משרד הפנים והמשטרה לכפר, וייהרס בית של חייל משוחרר שבביתו נשק, לא נוכל לעצור אותו אם יחליט לירות" ● משרד הפנים: אף אחד לא יוכל לעכב את הביצוע

מאת נורית בתנא
סופרת "הארץ"

כמעט כל הכפר דלית אל־כרמל, אלפי זקנים ונערים, נשים וילדים, היו אתמול ברחבת המועצה המקומית והשמיעו קריאות ברבר נכונותם להקריב חייהם ובלבד שלא יבוצעו צווי הריסת בתים שהוקמו לא כחוק.

ראש המועצה המקומית, שייך נוהאף חלבי, קרא את החלטות המועצה המקומית שנתקבלו פה אחד: המועצה המקומית מכירה ומכבדת את שלטון החוק במדינה, אולם היא רואה בהריסת בתים שנבנו על אדמות פרטיות השייכות לבעלי בתים מזה שנים רבות, מעשה לא חוקי המקפח את זכות הפרט לקיום ולחיים. יום לפני כן התקיים כינוס דומה, בהשתתפות כ־500 איש, במועצת הכפר עוספיה.

במועצות המקומיות התקבלה בזעם הידיעה על הריסת ארבעה בתים בשני הכפרים הדרוזיים. ועדת התכנון המחוזית הודיעה, כי ייהרס ביתם של עסאר יוסף סעיד מעוספיה, הקיים למעלה מ־12 שנה, ושל עדי פארחת סעיד. בדלית אל כרמל עומדים להרוס את בית סלימן מקלדה, שנבנה לפני שלוש שנים. מקלדה הוא חייל נכה מלחמת הלבנון. כן ייהרס צריף המשמש כמחסן של עטאת חלבי בדלית אל כרמל.

מאז נתקבלה ההודעה, פעלו ראשי המועצות המקומיות הדרוזיות בקדחתנות, לבטל את הגזירה. הם שלחו מברקים לראש הממשלה וממלא מקומו, שר הפנים, מנכ"ל משרד שר הפנים, הממונה על המחוז, ולחברי כנסת.

ראש מועצת הכפר דלית אל כרמל ואחד המנהיגים הבכירים בעדה, שייך נוהף חלבי, פנה לשר ארנס, שהבטיחו לו לבחון את הנושא ולעשות כל שיוכל, למנוע את ההריסה. "ההריסה תגרום לקרע חריף בין העדה למשרדי הממשלה", אמר חלבי. "אם ייכנסו אנשי משרד הפנים והמשטרה לכפר, וייהרס בית של חייל משוחרר שבביתו נשק, אני לא אוכל לעצור אותו אם יירה. האחריות תיפול עליהם".

מוחאת הכפרים דלית אל־כרמל ועוספיה מצטרפת למאבקם של ראשי המועצה המקומית ג'ולים, השובתים מאז תחילת השבוע, בגלל אי שוויון בתקציבים לעומת מועצות מקומיות יהודיות בגליל.

הממונה על מחוז חיפה מטעם משרד הפנים, משה גלסנר אמר בתגובה, כי באיזור הכפרים דלית אל כרמל ועוספיה ניתנו ארבעה פסקי דין להריסות בתים עם תאריכים מוגדרים, ועל משרד הפנים מוטל לבצעם. כל עוד פסקי הדין בתוקף, אין איש במדינה שיוכל לעכב את הביצוע.

בתשובה לשאלה אמר גלסנר כי אינו חושב שמערכת היחסים בין מגזרים שונים לממשלה רלוונטית לנושא: גם אצל יהודים מתבצעות הריסות. לדבריו, תופעת עבירות הבניה בסקטור בני המיעוטים, רבה יותר בהשוואה לעבירות שמבצעים יהודים, לגביהם מדובר לרוב בחריגה מהיתרי בניה.

מס אכן תהיה אגרת החינוך. היא תהיה פרוגרסיווית, ולא תחול על השכבות בעלות ההכנסה הגבוהה. כך הבטיח מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, במהלך ביקור שערך אתמול ב־4 שכונות שיקום בירושלים. בהזדמנות לנושאים אקטואליים אחרים, הבהיר פרס כי אין הוא מעורב בתהליך המשא ומתן הנוכחי עם ש"ס. "אני מכבד את החלטתו של השר פרץ", ציין פרס. "אך להערכתי התפטרותו אינה מאיימת על המשך קיומה של ממשלת האחדות". מלווה בראש העיר, טדי קולק, סייר פרס במעונות קשישים, מתנ"סים, מרכזים קהילתיים בשכונות הבוכרים, במוסררה, עיר גנים וקטמונים. בשמואל הנביא, שסערה לאחרונה בעקבות רצח אליהו עמדי, נמנעה המשלחה לצאת מן הרכב. בכל השכונות התקבל מ"מ ראש הממשלה בתשואות רבה. בשכונת מוסררה אף העניק לו יו"ר ועד השכונה, ויקטור מויאל, תעודת כבוד של תושב מוסררה. "שמעתי שסרו ושמעון התאהבו בירושלים", אמר מויאל. "ויש לנו דירה בשביל בשכונתנו; בינתיים, קבל את תעודת התושב". (כתבה: לילי גליל; צילום: רחמים ישראלי).

צה"ל בודק צמצום שיקול הדעת של חיילים לפתוח באש על מפירי סדר

מאת אודי ניר,
סופר "הארץ" בשטחים

במסגרת הניסיון להימנע ככל האפשר מפתיחה באש לעבר מפירי סדר בשטחים, מנסה צה"ל בתקופה זו לצמצם את תחום שיקול הדעת הניתן לחיילים הנקלעים למצבים שעלולים להיות כרוכים בשימוש בנשק חם, לפתח אמצעים למיגון על החיילים, ולפתח במידת האפשר את האמצעים האחרים הנעקים בעת פיזור הפגנות והתמודדות עם מפירי סדר. כך אמר אמש מקור צבאי בכיר בשיחה עם עיתונאים.

המקור הצבאי הדגיש כי פתיחה באש מותרת רק בשלושה מצבים: כאשר חייל או אזרח נאלץ להגן על עצמו מפני התקפה ישירה של גורמים עוינים המעמידה אותו בסכנה ממשית; כאשר כוח צבאי נתקל בהתגוררות, המהווה סכנה ממשית לו, בעת ביצוע משימה ביטחונית חוקית; כשחשוד בביצוע פשע חמור מנסה להימלט ממעצר חוקי למרות אזהרות, במסגרת ביצוע "נוהל עצירת חשוד".

המקור אמר כי בכל מקרי הירי האחרונים בגדה המערבית שנבדקו והופקו מהם מסקנות, נמצא כי הגורמים שפתחו באש פעלו לפי אמות המידה הנדרשות. הוא ציין כי במקרה אחד החקירה טרם נסתיימה, הוא נסיבות מותו של הילד בן ה־12 ממחנה הפליטים בלאטה לפני כחודש. בחקירה בתקרית זו אין לפי שעה כל התקדמות.

במסגרת גל המהומות של החודש האחרון בגדה המערבית, נרשמו לא פחות מ־350 אירועים נפרדים של הפרות סדר, בעקבותיהם נעצרו 300 חשודים. במהלך גל האירועים הזה נאלץ צה"ל להכפיל את מספר החיילים המועסקים במשימות של ביטחון שוטף ביהודה ובשומרון. בהשוואה לשנים 1984־85, היתה בשנה האחרונה ירידה של 30% בסך הפרות הסדר בגדה, וירידה של 40% במספר הפיגועים החבלניים.

המשנה ליועץ המשפטי: 3 מודחי השב"כ שילמו מחיר בלתי נסבל לחברה מתוקנת

יהודית קרפ כותבת ליוסף חריש: בשל אומץ הלב האזרחי שגילו מצאו עצמם השלושה מוקעים אל מחוץ למערכת ● ללא חלקם של אלה, מוסיפה קרפ, אין תקומה לשלטון החוק

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, הגב' יהודית קרפ, שהיתה חברה בצוות המשפטנים שבחן את חוות הדעת בנושא השב"כ, שיגרה אתמול מכתב אל היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, בו היא מדגישה את תרומתם של שלושת מודחי השב"כ להוספת פרשה בירורי הראיות ולגילוי האמת.

הגב' קרפ הלישה לפנות אל חריש בעניין זה בין השאר בעקבות הפרסום ב"הארץ" שלשום, בו הביעו מקורביהם של שלושת המודחים (ראובן חזק, פלג רדאי, ורפי מלכה) ביקורת חריפה על כך שצוות השופטים לא מצא לנכון לשבח את תרומתם לגילוי האמת.

במכתבה מדגישה קרפ, כי "מדו"ח צוות הבדיקה עולה בבירור, כי דבריהם של השלושה הפרשה נמצאו נכונים, וכי תלונתם אומתה במלואה. אין גם ספק, כי חקירת הנושא היתה חיונית להמשך תפקודו התקין של השב"כ". היא הוסיפה, כי "בשל אומץ הלב האזרחי שגילו, מצאו עצמם השלושה מוקעים אל מחוץ למערכת, מכיעים מכפשים ושמם הטוב פגוע, מחוץ ומבית. כך שילמו מחיר שלא מן הדין ששילמו בחברה מתוקנת ומכבדת את עצמה. מצב דברים זה הוא כמובן בלתי נסבל".

המשנה ליועץ המשפטי מציינת, כי החזרתם לתפקידם בשב"כ היא לכאורה התשובה היחידה ההולמת. אך אם הדבר לא ייתכן, יש לעשות ללא דיחוי לתיקון המעוות, במתן פומבי להכרה בצדקת דרכם.

קרפ כותבת לחריש, כי מטבע הדברים יש לו, כראש התביעה הכללית, עניין מיוחד להתייצב להגנתם של המתריעים בשער, שאת דרך התנהגותם שבפניהם טרם השר־כילה תבונתנו לסלול, זאת תוך הכרה וידיעה שללא חלקם של אלה, אין תקומה לשלטון החוק.

כ־80 אחוז מכמות הגשם הממוצעת לחורף ירדה עד עכשיו

מאת מיכאל גרטי
סופר "הארץ"

כמויות הגשם שירדו בחודש דצמבר קרובות לממוצע הרב־שנתי לחודש זה, כאשר בצפון הארץ והמרכז ירדו כמויות גשם הגבוהות במעט מן הממוצע. עם זאת, בשל הגשמים הרבים שירדו באוקטובר ובנובמבר, ירדו בכל חלקי הארץ מאז תחילת החורף כמויות גשם הגדולות פי שניים ויותר מהכמות הממוצעת לחודשים ספטמבר־דצמבר.

נתוני השירות המטאורולוגי מורים, כי חודש דצמבר 1986 התאפיין בשורה של חזיתות קרות שחלפו מעל צפון הארץ וגרמו שם לירידת גשמים העולה ב־30 עד 50 אחוז על הממוצע. בדרום היו הכמויות קטנות יותר — פרט לאיזור אשדוד - גדרה, שם גרם שבר ענן יחיד ב־7 בדצמבר לירידה של 110 מ"מ גשם בתוך פחות מיממה.

ברוב חלקי הארץ כבר ירדה כמות גשם שהיא כ־70 עד 80 אחוז מהכמות הממוצעת לכל תקופת החורף — וזאת כאשר נותרו עוד שני חודשים גשומים לסיום העונה.

נתוני השירות המטאורולוגי מורים גם שחודש דצמבר היה קר מהממוצע ב־4 עד 6 מעלות בכל חלקי הארץ.

להלן טבלת נתוני הגשם (בלתי מבוקרים), כפי שעובדה על פי נתוני השירות המטאורולוגי:

תחנת מדידה	הגשם ברצ' 86 במ"מ	ממוצע דצמבר במ"מ	אחוז מהממוצע לדצמבר	הכמות עד סוף דצמבר 86	הממוצע עד סוף דצמבר	אחוז מהממוצע לתקופה	הממוצע לכל החורף	אחוז מהממוצע לחורף
ירושלים	108	81	133%	412	151	272%	486	85%
חיפה	204	136	150%	396	247	160%	508	78%
תל אביב	153	151	101%	454	262	173%	538	84%
לוד	115	130	88%	432	227	190%	513	84%
אשדוד	165	123	134%	684	221	309%	478	143%
עזה	71	92	77%	476	178	267%	371	128%
צפת	191	141	135%	540	244	221%	718	75%
עפולה	100	111	90%	343	192	178%	483	71%
דגניה	78	80	97%	286	140	204%	384	74%
באר־שבע	24	43	55%	109	75	145%	204	53%
אילת	1	7	14%	10	9	111%	25	36%

דב בן מאיר מתלונן: שפייזר רוצה לחסל אותי מבחינה פוליטית

עתר למוסד לביקורת של מפלגת העבודה בניסיון למנוע בחירת סגן ללהט

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

הרוחות במחוז תל אביב של מפלגת העבודה סוערות, לאחר שח"כ דב בן מאיר עתר למוסד לביקורת של מפלגת העבודה בניסיון למנוע את בחירתו של סגן ראש עיר מטעם המפלגה ביום ראשון הקרוב.

זה זמן התנגד בן מאיר לבחירתו של סגן ראש עיר, בטענה כי בחירה שכזו תפגע במעמדו כראש סיעת העבודה בעיריית תל אביב. במחוז תל אביב ובסיעת העבודה בעירייה נמתחה עליו ביקורת עקב כך, ונאמר כי בפעולה זו מוותרת הסיעה על עמדת כוח חשובה בעירייה. לא מכבר קיבל המחוז החלטה לקיים בחירות לתפקיד בניגוד לדעתו של בן מאיר. הבחירות מתוכננות כאמור ליום ראשון הקרוב.

בעתירתו מבקש בן מאיר לדחות את ישיבת לשכת המפלגה במחוז ביטוען, כי מזכיר המחוז־מכנס־את הפורום הבוחר בניגוד לתקנון המפלגה הקובע, כי הגוף המוסמך הוא סיעת המפלגה בעירייה, ולא לשכת המחוז. בן מאיר אף טוען, כי לא הודיעו לו על הכוונה לקיים את הבחירות מספיק מוקדם. מקורביו של בן מאיר מאשימים, כי מזכיר המחוז, ח"כ אליהו שפייזר, פועל מאחורי גבו של בן מאיר מתוך כוונה לפגוע במעמדו ולחסל את מעמדו מבחינה פוליטית.

ח"כ אליהו שפייזר השיב במכתב למוסד לביקורת, כי על פי חוקת המפלגה יש לקיים את ההצבעה בוועדה המרכזת של המפלגה, וכאשר יש סתירה בין התקנון לחוקה, עדיפה החוקה.

שפייזר מאשים את בן מאיר, כי ידע זה זמן רב שהבחירות מתקיימות וכי הוא המתין עד הרגע האחרון בכוונה להערים מכשול נוסף לבחירה מהירה ומסודרת של הסגן. "עתירתך אינה פנייה בתום לב", קובע שפייזר.

בשיחה עם סופר "הארץ" אמר שפייזר, כי קיים חוסר שביעות רצון מהנעשה בסיעה בקרב חברי המפלגה, ובחירת סגן תהפוך את הסיעה לתקיפה יותר בכל הנוגע לעמדות מפלגת העבודה בעירייה.

הוראת הערבית התחסלה כמעט לגמרי בבתי ספר

מאת צילי מגרלר

מנהלי בתי ספר, מפקחים ומורים, מבצלים את חסרונם של יעדים מוגדרים בהוראת הערבית במיגזר היהודי, המוסלים את המקצוע במוסדותיהם. המצב חמור במיוחד במיגזר הממלכתי־דתי, בשל החשש פן לימוד הערבית יגרום התבוללות. בשל דחיקת המקצוע לקרן זווית, נבחנים מדי שנה בבגרות בערבית, בכל התיכונים בארץ, רק 1200 תלמיד. שמתוכם־רק קומץ הם מתיכונים ממלכתיים־דתיים. אלה חלק מנתונים שנמסרו אתמול, בכינוס הראשון למורים לערבית, מאז קום המדינה, שנערך בגבעת חביבה.

ניסים עצמון, שהושאל למשרד החינוך על ידי צה"ל, כדי לטפח את הוראת הערבית, אמר כי עדיין אין ספרי לימוד מתאימים להוראת השפה והתרבות הערבים וכי הספרים הקיימים מיושנים. לדבריו, עד היום אין תכנית לימודים לשפה ערבית, לכתות הגבוהות בעל־יסודיים. עצמון ציין, כי נוכח חסרונם החמור של מורים לערבית, שהוא אחד הגורמים לכך שמשרד החינוך, אינו מחייב כל תלמיד להיבחן בו בחינת בגרות, נעשה ניסיון לשלב מורים לערבית במערכת. הדבר עורר בעיות קשות בבתי הספר בהם נקלטו, והם התקשו, בין השאר, להתמודד עם התלמידים היהודים. עצמון ציין עוד, כי המטרה העיקרית היום במערכת החינוך, אינה הקניית השפה הערבית, אלא קודם כל, הקניית התרבות הערבית, כתנאי ראשון להשתלבות במזרח התיכון, וזאת, בהתחשב בעובדה, שערביי ישראל וגם רבים מערביי יהודה ושומרון, יודעים עברית.

דובר צה"ל, תת־אלוף אפרים לפיד, אמר כי בשנים האחרונות, מגלים הורים, פחות ופחות הבנה לצורך בלימוד הערבית על ידי בניהם. לפיד אמר כי חוסר מודעות זה, משותף להורים מכל הקשת הפוליטית.

"מודעי הוא דיקטטור שהדם עלה לו לראש"

כנס של שריר לא נשאר חייב לגידופי מודעי

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ"
לענייני מפלגות

האשמות כי השר יצחק מודעי הוא דיקטטור המנסה לעשות "פוטש" במפלגה הליבראלית, הועלו בכנס פעילי המפלגה שארגן אתמול השר אברהם שריר, בתגובה למהלכיו האחרונים של השר מודעי, והעלבונות האישיים שהטיח בהם.

כ־70 חברים ממוסדות התנועה, התאספו בבית המפלגה הליבראלית, ביניהם חברי הכנסת שרה דורון, אריאל ויינשטיין ובני שליטא. כל הדוברים תקפו את השר מודעי על נסיונו לכנס באורח בלתי חוקי את מועצת המפלגה הליבראלית ב־11 בחודש. בין היתר נטען כלפי מודעי כי ב־11 בחודש תיהפך המפלגה הליבראלית למפלגה טוטאליטרית. מודעי הוא אדם שהדם עלה לו לראש והוא פועל מתוך ראייה ביתתית צרה במקום למלא נאמנה את תפקידו כיו"ר נשיאות המפלגה.

באסיפה הוחלט להקים שתי ועדות שיפעלו מבחינה ארגונית ומבחינה משפטית להביא לביטול ישיבת המועצה בעוד כעשרה ימים. סופר "הארץ" מציין כי בין הדוברים אמש היו שצידדו ברעיון להופיע בישיבת המועצה, ולנסות להיאבק עם מודעי פנים אל פנים.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

ללביא מהאריה: כל הכבוד!
פרדייס החדש
המזרון מס' 1 בישראל

לכל מי שיש קמין
חדש ובלעדי בשופר־סל ובהיפרכל

★ נדלק מיד בהצתת גפרור.
★ מטיל אחד מספיק לבעירה במשך 8-12 שעות.
★ לבעירה נקיה ובטוחה גם בשילוב עם עץ.
★ הדרך הנוחה והקלה ביותר ליהנות מהאח או הקמין בביתך.
תואאות
שופר־סל ✕ הִיפרכל

תודה
על הדרך החדשה שפתחתם
בפני נוסעינו
לרגל הארכת נתיב התחבורה הציבורית בתל־אביב
מדרך חיפה פינת איינשטיין עד לתחנה המרכזית
אנו מברכים את:
★ עיריית תל־אביב – אגף התנועה.
★ נתיבי איילון.
★ משרד התחבורה והמפקחת על התעבורה.
★ משטרת ישראל מחוז תל־אביב.
יוזמתכם הברוכה בתכנון ובצוע הנתיב
תעזור לנו לשפר את השרות לציבור הנוסעים
ותקדם צעד נוסף את העדפת התחבורה הציבורית.
אגד
מישום של נשיונל

בצלאל — אקדמיה לאמנות ולעיצוב, ירושלים
מודיעה על
פתיחת ההרשמה
לשנה"ל תשמ"ח 1987/88
במחלקות
• אמנות • צורפות
• עיצוב גרפי • צילום (לא תתקיים הרשמה לתשמ"ח)
• עיצוב סביבתי • עיצוב קרמי
• עיצוב תעשייתי
ההרשמה תתקיים בחודשים ינואר־פברואר 1987
בימים א'־ה' בין השעות 09.00־16.00.
חוברות מידע, טפסים והרשמה בקמפוס בצלאל הר־הצופים,
טלפון 822181, 02־822191
או באמצעות הדואר: ת.ד. 7341 ירושלים, 91071

האגודה הבינלאומית למדיטציה בישראל
מודיעה לחבריה על הזדמנות חד פעמית
לקבלת טכניקות מתקדמות
על המדיטציה הטרנסנדנטלית
בתל־אביב – ביום א', 4.1.87
ובירושלים – ביום ב', 5.1.87
לפרטים נוספים: 03־295772; 02־864581
המרכז הארצי: רח' יבנה 2, ת"א.

האוניברסיטה העברית בירושלים
המרכז לחקר תולדות ישראל ע"ש בן־ציון דינור
אגודת לב"ד – להוצאת כתבי בן־ציון דינור
מודיעים על ערב עיון לזכרו של
פרופ' בן־ציון דינור ז"ל
את ההרצאה השנתית ישא
ד"ר ישראל ברטל
על הנושא
חקר ה"יישוב הישן" – מגמות חדשות?
יושב ראש: פרופ' יהושע בן־אריה
מתדיינים: ד"ר יעקב ברנאי
פרופ' יהושע קניאל
ערב העיון יתקיים ביום שלישי, ה' בטבת תשמ"ז (6 בינואר 1987) בשעה 8.00 בערב, באולם הסנט בבניין המינהלה, קריית האוניברסיטה העברית, גבעת רם, ירושלים.

מכזא עו-וער

هكذا من الأهل

אקטואר האוצר בחוות דעת פרטית:

הרפורמה במסים עלולה לגרום לקיצוץ זכויות פנסיה ב־50%

במקרה של ירידה מתונה בשערי הריבית במשק והטלת מס על קרנות הפנסיה

★ ייפגעו 650 אלף חברי קרנות הפנסיה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

אם תביא הרפורמה המוצעת במ־סים ובשוק ההון לידי ירידה מתונה בשערי הריבית במשק ויוטל מס על קרנות הפנסיה, יצטרכו קרנות הפנ־סיה לקצץ את זכויותיהם של 650 אלף עמיתיהן ב־50 אחוז. כך הודיע גזום ורמוס, אקטואר האוצר, בחוות דעת פרטית שמסר לרב פלג, יו"ר האגף לביטוח סוציאלי בהסתדרות.

לדעתו, כדי להציל את קרנות הפנסיה, יהיה צורך להכפיל את הפרשות המבוטחים מ־16 אחוז מהשכר לחודש ל־32 אחוז. הורדת הריבית שקרנות הפנסיה מקבלות בעד השקעותיהן מ־6 אחוזים לשנה ל־5 אחוזים והטלת מס של 25 אחוז על הריבית, עלולה לשחוק את הצבר ההון בקרנות ל־62 אחוז מערכו הנוכחי.

אקטואר משרד האוצר מתריע כי אם לא ייעשה דבר, יהיו קרנות הפנ־סיה צפויות להתמוטט.

ורמוס טוען כי לא נעשה שמץ של ניסיון להעריך את השפעת הרפורמה המוצעת על קרנות הפנ־סיה, וזאת "לא מרוע לב אלא מתוך אי־הבנת הנושא".

לדברי אקטואר האוצר, בעיית הפנסיה היא הבעיה המרכזית של הרפורמה בשוק ההון. "אני יודע איך לפתור את הבעיה", הוא כותב, "אך אני משוכנע שאי־אפשר להתעלם ממנה".

עליה של 31.8% ביצוא היהלומים נטו ב־1986

לעומת השנה הקודמת

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

יצוא היהלומים נטו הסתכם ב־1986 ב־1,665 מיליארד דולרים לעומת 1,265 מיליארד דולר ב־1985 — עליה של 31.8%. ביבוא חומרי הגלם חלה עליה של 38.5%. היבוא המלוטש של היהלומים הסתכם ב־1986 ב־233 מיליון דולרים.

המפקח על היהלומים במשרד התעשיה והמסחר, אפרים רביב, אמר, כי הנתונים המרשימים של שנת 1986 עלולים להטעות ול־סנוור, מאחר שמגמת ההתאוששות בענף היהלומים אשר חלה ב־1984 נבלמת ויש חשש לנסיגה. "אם נצ־ליח לשמור על הקיים עם עליה מזערית בשנת 1987, נראה זאת כהישג", אמר.

רביב ציין, כי במחצית השניה של 1986 התייקרו חומרי הגלם ועלות העבודה גדלה בעשרות אחוזים. הדולר קפא וכושר התחרות של מרכז הייצור שלנו נפגע קשות. במיוחד חלה נסיגה מדאיגה בייצור אבנים קטנות, אשר מרכיב העבודה בהם הוא דומיננטי וכן ערך המוסף גבוה יותר.

לדבריו, גידול היצוא מבוטא בחלקו מעבר לאבנים יקרות וגדו־לות יותר. אולם אם לא נצליח לש־מור על השכיות בייצור אבנים קטנות, יש חשש שקניינים יפסחו עלינו במסע הקניות שלהם.

תשלומי העצמאים לביטוח לאומי יועלו ב־3% החודש

אם תוך שבוע לא יעביר המוסד לאישור ועדת הכספים בקשה להמשיך את התקנות שנקבעו ב־86'

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

שיעורי התשלומים של העצמאים לביטוח הלאומי יועלו החל מהחודש ב־3% אחוזים בממוצע, אם בתוך שבוע ימים לא יעביר המוסד לבי־טוח לאומי לאישור ועדת הכספים בקשה להמשיך את התקנות שנקבעו באפריל 1986. במסגרת תקנות אלה הועלתה התקרה לגביית התשלומים מעצמאים לגובה של פי ארבע מהשכר הממוצע במשק ונקבעה הפחתה של 50% בשיעורי המס לעצמאים, שהכנסו־תיהם עד פעם וחצי של השכר הממוצע במשק.

אם לא יגיש המוסד לביטוח לאומי בקשה להאריך את התקנות, יידרשו 180 אלף עצמאים שה־כנסתם נמוכה להכפיל את תשלו־מיהם למוסד.

נציגי המוסד לביטוח לאומי שו־מנו אתמול לוועדת הכספים, הסבירו כי בשל אי כינוסה של מועצת המוסד לביטוח לאומי, שעל פי החוק חייבת לאשר את התקנות, נבצר מהנהלת המוסד להגיש לאישור הוועדה בקשה להארכת התקנות או הצעת חוק. חברי הוועדה מתחו ביקורת חריפה על מחדל זה של המוסד ועל כך שה־מוסד לא מצא לנכון למלא אחר הבטחתו לוועדה להביא תקנה לפיה ישונו שיעורי הגביה של השכירים לאלה של העצמאים.

יו"ר הוועדה, ח"כ שפירא, הודיע, כי רק הסבר משכנע של שר העבודה והרווחה, הממונה על המוסד, מדוע לא הגישה לוועדה בקשה להארכה או הצעת חוק, יוכל לשכנע את חברי הוועדה להאריך ומנית את התקנות, כדי למנוע פגיעה באוכלוסיה רחבה של עצמאים.

לסופרת "הארץ" נודע, כי הסיבה לעיכוב הגשת התקנות לוועדה היא מדיניות המוסד לעצור כל החלטה שיש בה שינויים בשיעורי הגביה עד שתובהר סופית כוונת האוצר להמשיך להשתמש במוסד כמכשיר להפחתת עלויות עבודה.

היום הראשון להנהגת מיסים על מוצרי אלקטרוניקה: בניגוד לציפיות לא היה גל קניות.
צילום: יוסי אלתי

הוגשה תביעה נגד קו־אופ ותנובה בחשד להסדר כובל

הממונה על הגבלים עסקיים אישר: קו־אופ התחייבה לא למכור תוצרת המתחרה בתוצרתה של תנובה בחנות ה"היפר" שלה

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הממונה על ההגבלים העסקיים במשרד התעשיה, זאב גלמור, הגיש תביעה משפטית נגד "תנובה" ו"קו־אופ" ומנהליהם, יצחק לנדסמן ובני גאון, בחשד ליצירת הסדר כובל שלא כחוק.

התביעה הוגשה לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב והדיון ייערך ב־11 לחודש.

הממונה על ההגבלים העסקיים חקר כמה תלונות נגד גופים אלו, אך התביעה עצמה נסבה על חשד ליצירת הסדר כובל בחנות של "קו־אופ" בבאר־שבע.

גלמור אישר ל"הארץ" כי כתב התביעה אכן הוגש, וציין כי בחקירה נמצאה ראיה חד־משמעית כי רשת "קו אופ" התחייבה שלא־למכור תוצרת המתחרה בתוצרתה של "תנובה" בחנות ה"היפר" שלה.

לדברי גלמור, לא זו בלבד שהסכם כזה אינו חוקי, אלא הוא גם פוגע ביצרנים אחרים המבקשים לשווק את תוצרתם. כן פוגע ההסכם בצרכנים, מפני שאינם יכולים ליהנות ממבחר מוצרים.

החקירה נגד גופים אלו התנהלה כשנה.

יצויין, כי בדרך כלל קשה מאוד להוכיח עבירה על חוק ההגבלים העסקיים, וזו גם הסיבה שמספר התביעות שהוגשו בנושא זה מועט יחסית.

מנכ"ל מספנות ישראל:

"אין להשוות עלות בניית הצוללות לפיתוח הלביא"

הפרוייקט יאפשר תוספת של 150 — 430 עובדים

מאת נורית בתנא
סופרת "הארץ" לענייני ספנות

"עלות הבניה של צוללות לחיל הים במספנות ישראל תהיה פחות מ־20 מיליון דולר מכספי הסיוע האמריקאי. קבלת הפרוייקט תאפשר למספנות פיתוח טכנולוגי חשוב ואין להשוות את סדר הגודל של השקעה זו להשקעה בפיתוח מטוס הלביא המסתכמת במיליאר־דים" — אמר אתמול מנכ"ל מספנות ישראל, אלוף (במיל') זאב אלמוג.

הוא הכחיש ידיעה בעיתון "חדשות" כי העלות של בניית הצוללות על־פי הצעת המספנות גבוהה מדי, והדגיש כי עתיד המספנות אינו תלוי בקבלת פרוייקט זה. עם זאת, אמר כי הפרוייקט יאפשר תוספת של 150 עובדים על 430 העובדים הקיימים, ולהם תובטח עבודה ל־6 שנים.

מדובר בבניית שתי צוללות במס־פנות, במסגרת פרוייקט שארה"ב הקציבה לו 1,300,000 דולר, כדי לבנות ארבע ספינות טילים בארה"ב ושלוש צוללות — שתיים במספנות ישראל ואחת באירופה.

לייצור במספנות נועדו 60 מיליון דולר בלבד, שהם 5% בלבד מן התקציב הכולל. יותר מ־90% מסכום זה מיועד לתשלום בעד עבודה.

גוררת שלישית

בתוך כך הואצה בניית הגוררות במספנות ישראל. לאחר שהחודש נחתם הסכם לבניית גוררת שלישית, בעלות של 10.5 מיליון מרקים גרמניים, בשביל רשות הנמלים.

שתי הגוררות האחרות מצויות כעת בשלב בניה מתקדם. האחת תימסר בסוף אפריל והאחרת ביוני. תפוסת כל אחת משלוש הגוררות — 420 טונות, כוח הדחף — 30 טון, ויש להן יכולת תמרון בשיטת הנעה מיוחדת.

הגוררת הראשונה שתושלם תאפשר לתמרן בפתח נמל הקישון, ובכך תאפשר למספנות לעשות תיקונים באוניות גדולות של "צים", בתפוסה של 20,000 טונות ויותר. עד כה עשו בהן תיקונים רק בנמלי המזרח הרחוק, בדרך כלל בהונג קונג ובסינגפור. מנכ"ל המספנות מעריך את היקף התיקונים הללו ב־1.5 מיליון דולר.

מו"מ על גוררות

הוא מסר כי יש מו"מ בין מספנות ישראל למדינה שאת זהותה אי אפשר לחשוף בשלב זה, מו"מ לבניית 22 ספינות גוררות, מטיפוס חדש, בעל כוח דחף של 45 טונות.

שלשום נמסרה האניה פלמ"ח, שנבנתה מחדש במספנות, לחברת "צים", במועד המתוכנן. מנכ"ל המספנות אמר כי בתוך שנה יוצאו ממצבן הכספי, המשבר שפקד אותן יחלוף.

ישובי הגליל מאיימים בשביתה כללית אם יפוטרו עובדי רפא"ל

ראש עיריית כרמיאל: זהו המסמר האחרון בארון המתים שלנו

מאת נורית בתנא

ראשי ישובי הגליל המערבי החליטו בפגישה עם ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, להשבית את כל המפעלים, הרשויות המקומיות ומוסדות החינוך בצפון, אם לא תחזור בה הממשלה מהכוונה לפטר 300 מעובדי הרשות לפיתוח אמצעי לחימה, רפא"ל.

בפגישה השתתפו ראש מועצת כרמיאל, ברוך ונגר, ראש מועצת מעלות, שלמה בוחבוט, ראש עיריית עכו, אלי דה קסטרו, ראש עיריית נהריה, חיים לבב, ונציגי ועד עובדי רפא"ל.

חלק מראשי הישובים שוקלים, לדבריהם, "להחרים כל פוליטיקאי שירים את ידו בעד תכנית לצמצם בזכויותיהם של תושבי עיירות הפיתוח להנחות".

"זהו המסמר האחרון בארון המתים שלנו", אמר אתמול ל"הארץ" ראש עיריית כרמיאל, ברוך ונגר, על הפיטורים ברפא"ל. הוא קבל על האבטלה המחמירה בגליל ובנגב וטען כי מתוך רצון להתגבר על האינפלציה מקרב עקרון פיזור האוכלוסיה.

"הרגשת כולנו כיום היא שמ־משלה זו איבדה כל רגש ומגע עם אוכלוסיית עיירות הפיתוח", אמר.

ביום א' ייפגשו כמה ראשי מוע־צות מקומיות עם ראש הממשלה ויעלו בפניו את מצוקת האבטלה והפיטורים.

ונגר מסר כי בכרמיאל בלבד נסגרו בשנה שחלפה שבעה מפעלים ופוטרו 700 עובדים.

בנק הפועלים רכש את "דיור" ללא הודעה מוקדמת לבורסה

עידכון מוקדם נועד לצמצם אפשרויות של עושק בעלי מניות המיעוט

★ מטרת העסקה להקטין את חובות סולל בונה לבנק ב־90 מיליון דולר

★ ח"כ לנדאו דורש לבטל את הסכם הסיוע לסולל בונה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הבורסה לניירות ערך קיבלה אתמול הודעה כי בנק הפועלים רכש את חברת הבניה "דיור" מידי סולל בונה.

בנק הפועלים וסולל בונה נשל־טים בידי חברת העובדים. עסקה זו נועדה לצמצם את היקף חובותיו של סולל בונה לבנק הפועלים ב־90 מי־ליון דולר.

הבורסה לא קיבלה הודעה מוקדמת על העיסקה, בניגוד לתקנון הבורסה, שלפיו בעלי עניין בחברות ציבוריות חייבים להעביר עיסקה ביניהם לעיונה המוקדם של הבורסה.

בהודעה שמסרו הצדדים לעיסקה שלשום לבורסה, נאמר כי ההודעה המוקדמת לא נמסרה מחמת קוצר הזמן שהיה כרוך בביצוע העיסקה. עוד הבטיחו הצדדים לעיסקה, כי ביצועה מותנה בהערות שתעביר הבורסה, לאחר שתלמד את פרטיה.

הבורסה מחייבת להעביר עסקות לעיונה המוקדם, כדי לצמצם את האפשרויות של עושק בעלי מניות המיעוט בחברות ציבוריות, וזאת לאחר שבעבר רבו המקרים של עושק המיעוט.

המשנה למנכ"ל הבורסה, נתן שילה, מסר ל"הארץ" כי העיסקה בין בנק הפועלים לסולל בונה נראית, על פניה, תקינה וכי להערכתו היא תבוצע.

עדנה ארידור סופרת "הארץ" לענייני כלכלה מוסרת: ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד) פנה אתמול לראש הממשלה ולשר האוצר בתביעה לבטל את הסכם הסיוע לסולל בונה, לנוכח התרגיל שעשה, לדבריו, הקונצרן בהסכם שנחתם עם בנק הפועלים למכירת החברה הבת שלו "דיור" כחלק מהחזר חובות, ולנוכח העובדה שסולל בונה לא עמד בשום תנאי מהתנאים שנקבעו בתוכנית ההבראה.

ח"כ לנדאו קובע כי הקונצרן "עובד בעיניים" על הממשלה ועל ועדת הכספים של הכנסת. במקום למכור נכסים לגורם חיצוני, כפי שמותנה בתוכנית ההבראה, מכר הקונצרן נכסים לבנק הפועלים. ועוד יש עוות מצג להציג כלפי חוץ כאילו היתה מכירה אמיתית ברווח ההתחייבות של סולל בונה לממשלה.

ח"כ לנדאו הגיש הצעה לסדר היום במליאת הכנסת.

נושא ביצוע תוכנית ההבראה של סולל בונה יידון בשבוע הבא בוועדת הכספים. לבקשת חברי הלי־כוד בוועדה, בראשות ח"כ יהושע מצא, זומנו ראשי סולל בונה לדווח על ביצוע תוכנית ההבראה, עקב הסיוע שאישרה הוועדה לקונצרן.

נסים מינה את מאיר גבאי ליו"ר הרשות לניירות ערך

מאת עדנה ארידור

שר האוצר מינה אתמול את מנכ"ל משרד המשפטים, מאיר גבאי, ליו"ר הרשות לניירות ערך, במקום אליעזר שילוני, שימשיך להיות יו"ר החברה למטבעות ומדליות.

תוקף המנוי: מ־1 באפריל 1987.

מאיר גבאי עמד בעבר בראש ועדה ציבורית, שמינה השר נסים כשהיה שר המשפטים.

עובדי המינהל באוניברסיטת י־ם יעבדו חמישה ימים

ויתרו על ששה ורבע אחוז משכרם לשנה אחת

מאת לילי גליל

העובדים המינהליים והט־כניים באוניברסיטה העברית בירושלים הסכימו לוותר על ששה ורבע אחוז משכרם לשנה אחת. בכך נענו לפניית ההנהלה לסייע לה לשפר את המצב הכספי הקשה של האוניברסיטה, וזאת אף שהנהלת האוניברסיטה מודה ששכרם של אנשי הסגל המינהלי והטכני — נמוך.

חברי הסגל האקדמי של האוניברסיטה נענו לפניית ההנ־הלה עוד לפני כחודשיים וויתרו על כשמונה אחוזים בממוצע משכרם.

ויתורי השכר של שתי הקבו־צות יביאו לידי חסכון של כ־8 מיליון ש"ח בהוצאות האוני־ברסיטה.

בהסכם שנחתם בין התאגדות עובדי האוניברסיטה לבין ההנ־הלה גם נקבע כי מ־1 בינואר השנה עד 31 בדצמבר יעבדו העובדים המינהליים והטכניים לשבוע עבודה של חמישה ימים, ומכסת שעות העבודה למשרה מלאה תקוצץ מ־40 ל־37.5 שעות בשבוע.

טכנולוגיית חלל מנוצלת בבתי אריזה למיון הדרים

מאת אברהם צחר

בשלושה בתי אריזה להדרים ממיינים את הפירות המיועדים ליצוא באמצעות טכנולוגיה מתקדמת, אשר פותחה על ידי סוכנות החלל האמריקאית. מערכות מיון אלה מאתרות באמצעות מצלמות אלקטרוניות, המחוברות למחשב, כתמים על הקליפות של הפירות וממיינות את הפירות הבודדים על פי ממצאי המצלמות הממוחשבות.

בתי האריזה, בהם מופעלת כבר שיטת המיון החדישה הם בית האריזה של יבנה, של אשק־לון ושל עזתה. בכל יתר בתי האריזה ממיינים עדיין את פירות ההדר בעבודה ידנית.

מערכת המיון מתוצרת חברת פנוולט האמריקאית מנצלת טכנולוגיה, שפותחה על ידי סו־כנות החלל למיפוי כוכבי לכת, לשם "מיפוי תפוזים". ממצאי המיפוי — מציאותם של כתמים שונים, כתמי עובש וסימני עקיצה של זבוב הים התיכון ועוצמת הצבע — מועברים אוטומטית למחשב מרכזי, אשר מעבד אותם ומאשר או פוסל משלוחים ליצוא.

מערכות המיון החדישות נמכרו לבתי האריזה בתנאי שכירות. גם חברת אלביט הישראלית (חברה בת של חברת אלרון מקבוצת דיסקונט־השקעות) החלה בזמנו בפיתוח מערכות דומות, אך הדבר הופסק מחוסר תקציב מתאים.

תוקם חברה חדשה לשיווק מערכות אלקטרו אופטיות

מאת יונתן שרמן

"אופטרוטק" מקבוצת "אל־רון" מקימה — עם שתי חברות הודסיקון מארה"ב — חברה חדשה ושמה "אופאל", בהשקעה של 4.6 מיליון דולר.

החברה החדשה תפתח, תייצר ותשווק מערכות אלקטרו־אופטיות לתעשיית המוליכים למחצה.

החברות האמריקאיות השות־פות בחברה החדשה הן "טי. אי. אסושיאייטס" ו"אולר אנד קומ־פני".

החברה החדשה תוקם, ככל הנראה, בצמוד לחברת "אופטרו־טק" בנס ציונה והיא תפעל לפיתוח מערכות מתקדמות לייע־ול תהליך הייצור של מעגלי המוליכים למחצה. "אופטרוטק" עוסקת כיום בייצור מערכות כאלה.

קבוצת המשקיעים בראשות "טי. אי. אסושיאייטס" תקבל את מניות הרוב ב"אופאל", ואילו "אופטרוטק" תחזיק ב־31.5 אחוז מהמניות.

הקמת החברה החדשה עדיין טעונה אישורים.

ועדת הכספים אישרה התקנות לניכוי הוצאות רכב

מאת עדנה ארידור

ועדת הכספים של הכנסת אישרה אתמול תקנות מס הכנסה בדבר ניכוי הוצאות רכב ושווי השימוש ברכב לצורך מס הכנסה. התקנות החדשות מתבס־סות על המלצות ועדה ציבורית בראשות רואה חשבון ישראל שטראוס.

על פי התקנות שאושרו יוכרו הוצאות לרכב פרטי שנפח המנוע שלו 2000 סמ"ק ויותר. במקרה של רכב פרטי ההוצאות הקבועות של ביטוח חובה ואגרות רשוי יוכרו מעל 9000 ק"מ לשנה. ברכב מסחרי, רכב שירותים ולימוד נהיגה, מעל 4600 ק"מ לשנה. ההוצאות המשתנות יוכרו לרכב שעבר 36,000 ק"מ בשנה.

הוועדה לא קיבלה את עמדת ארגוני העצמאים שלא להחמיר את תקנות ההחזר לגבייה.

ערכה את העמוד עדה אושפיז

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
רות טל ז"ל
נעלה לקברה ולאזכרה וגילוי מצבה
ביום ראשון ג' טבת תשמ"ז 4.1.87 בשעה 14.30
בבית העלמין בקרית שאול
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת
פרופ' יוסף רקובר
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון ג' בטבת
תשמ"ז 4.1.87 בשעה 15.00 בבית העלמין בגבעת שאול
המשפחה

משפחת שרמן
מודיעה על גילוי המצבה של
ארצ'י שרמן ז"ל
ביום ראשון, ג' טבת תשמ"ז (4.1.87) בשעה 10.30
בבוקר, בבית העלמין בנחלת יצחק, תל־אביב.

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
של יקירנו
ד"ר חיים (פריי) איזק ז"ל
האזכרה תתקיים ביום שלישי, ה' בטבת תשמ"ז
6/1/87 בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין בחולון
המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו
פרופ' הלל קליין ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום ראשון, ג' בטבת תשמ"ז, 4.1.87 בשעה 3.00 אחה"צ
בבית העלמין הר המנוחות, גבעת שאול ירושלים
נפגשים בכניסה לחלקה החדשה של "קהילת ירושלים"
המשפחה

לגילוי המצבה של יקירנו
אינג' יעקב ברנשטין ז"ל
נעלה לקברו ביום ראשון ג' בטבת תשמ"ז (4.1.87)
בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין קרית־שאול.
היציאה מבית המנוח רחוב הלסינקי 13 ת"א,
בשעה 2.30 אחה"צ
המשפחה

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
היחידה להנדסה ביודרפואית
משתתפת באבלו של
פרופ' אורי דינר
במות עליו אחיו ז"ל

לפרופ' שמעון אבן
משתתפים באבלך הכבד
על פטירת
אמך ז"ל
האוניברסיטה הפתוחה

לכומר ריאח אבו אל־עסל
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
חבריך ב"אלטרנטיבה"
ברשימה המתקדמת לשלום

אש"ל
האגודה לתכנון ולפיתוח שרותים
למען הזקן בישראל
אבלה על מותה של
עדה לוכסמבורג ז"ל
ומשתתפים בצערה של המשפחה

התאחדות סוכני נסיעות
ותיירות בישראל
אבלה על מותו ללא עת של
יהושע מרש ז"ל
ושולחת תנחומים כנים למשפחה האבלה

הקרן לירושלים
החל מה־5.1.87
תוחלף מרכזת הטלפונים של
הקרן לירושלים
מספר הטלפון החדש הינו
02־698011

הודעת אגוד הנהלות העתונים היומיים בישראל

אגוד הנהלות העתונים רואה בחומרה ובדאגה את מסע ההכפשה והשיסוי שמנהלת אגודת העתונאים נגד החברה המאוחדת לפרסומים והדפסה, המוציאה לאור את העתונים הלועזיים בישראל, ונגד מנהלה מר שבתאי הימלפרב.

מטרת פעולתה של אגודת העתונאים אינה אלא השגת תביעות כלכליות שונות שאינן מעוגנות בהסכם העבודה שבתוקף. הסכם העבודה הוא הסכם ממצה אשר אוסר הגשת תביעות נוספות עד יום 31 במרס 1987. מאחר ואין דרך חוקית למימוש תביעות אלה מנסה האגודה ליצור לחץ על ראשי החברה באמצעים מכפישים ומשמיצים.

מתוך הכרת העובדות קובע איגוד הנהלות העתונים היומיים כי הנהלת החברה המאוחדת לפרסומים ראויה להערכה על הצלחתה לקיים את מפעל ההוצאה לאור של העתונות הלועזית למרות שמספר הקוראים הולך ופוחת משנה לשנה.

אגוד הנהלות העתונים יתמוך בעמדת החברה שהדרך היחידה לפתרון הסכסוך היא בהתאם לנוהלים הקבועים בהסכם העבודה, כלומר להעביר את הנושאים השנויים במחלוקת לועדה פריטטית והוא קורא לאגודת העתונאים לפעול אך ורק בדרך זאת.

הנהלת איגוד העתונים היומיים בישראל

מחאת הסטודנטים נמשכת; 3000 הפגינו בפקינג

משטרת פקין הודפת סטודנטים בכיכר טיאנאמן בשעת ההפגנות אתמול בפקין. השלטונות שלחו תגבורות לכיכר כדי למנוע הפגנה למען הדמוקרטיה בכיכר. (תצלום: אי פי)

מאת יואב קרני

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). מסין מוסיפים להגיע סימנים של אי־הסכמה נוקבת בצמרת השלטון סביב הפגנות הסטודנטים למען דמוקרטיה.

יום אחד אחרי ההודעה הרשמית, שסוכנים של ממשלת טייוואן מנ־סים להלהיל "תוהו בתוהו" כדי להפיל את המשטר הקומוניסטי, הודיעה סוכנות הידיעות הרשמית על גילוי התארגנות מחתרתית בדרום סין.

בימים האחרונים הוחמרה מאד הנימה הרשמית כלפי הסטודנטים. בעוד שבתחילת השבוע דיבר פקיד בכיר בוועדת החינוך הממשלתית על "סובלנות" כלפי הסטודנטים, הנה אתמול הזהיר ראש עיריית פקינג מפני "מספרים קטנים של יסודות עוינים, המנסים להרוס את הסוציאליזם אגב השמעת סיסמאות מטעות".

חרף האזהרות המאיימות מפני הפגנות סטודנטים בפקינג ביום הראשון של השנה החדשה, היו אתמול בערב (לפי שעון ישראל) ידיעות על מצעד של כמה מאות סטודנטים ברחובות פקינג. כתב שירות השידור הבריטי דיווח מפ־קינג על קהל רב שצפה במפגינים.

פקין (ע"ר). קרוב ל־3,000 סטודנ־טים מהאוניברסיטה החשובה של פקינג, צעדו בהפגנה לעבר בניין ההנהלה אמש בדרישה לשחרורם ללא תנאי של חבריהם הסטודנטים.

2600 הרוגים בלבנון ב־86

ביירות (ע"ר). למעלה מ־2,600 בני אדם נהרגו בלבנון במשך שנת 1986 — השנה הי"2 למלחמת האזרחים המתנהלת במדינה זו, תוך קיפאון פוליטי והתקפות מן החוץ.

מקורות של המשטרה, בתי החו־לים וזונים פליטיים, מסרו כי מספר ההרוגים הגיע במשך השנה ל־2,688 — היינו, 37 אחוז פחות מן המספר של השנה הקודמת, שהגיע ל־3,675 הרוגים.

בחודש האחרון בלבד, נהרגו 280 אנשים, רובם מחבלים פלשתיניים, לוחמים שיעיים ואזרחים, שנלכדו ב"מלחמת המחנות" בת שלושת החודשים בביירות ובדרום לבנון.

בתום תקופת חיסיון של 30 שנה

הבריטים פרסמו מסמכים על מבצע סיני: שום דבר מרעיש לא נתגלה

כאשר התפטר משה שרת מתפקידו כשר החוץ נראה מרדכי נמיר לבריטים המועמד הטוב ביותר ● לעומתו, גולדה מאיר היא "אשה אימפולסיווית, בעלת נטיות פנאטיות" ואילו אבא אבן "מדבר הרבה, חושב את עצמו לחכם ואינו מהימן"

מאת שאול צדקא

סופר "הארץ"

במוקדם של אירועי 1956 בברי־טניה עמדה כמובן מלחמת סיני, אולם למרות שפע החומר שנחשף, הוליד ההר עכבר בגודל בינוני. חלק ניכר מהמסמכים הרגישים במיוחד נגנז, וחלק אחר הושמד, ומה שהותר לפרסום לא היה בבחינת חידוש מרעיש. כך מתברר מעשרות אלפי מסמכים ששיחררו הבריטים לפרסום, כמנהגם בתחילת כל שנה חדשה, בתום תקופת חיסיון של 30 שנה.

בינואר 1956 ביקר בארץ חבר פרלמנט בריטי בשם מרשאל ודיווח לשר החוץ סלווין לויד, כי מצבה הכלכלי של ישראל הוא בכי רע וכי עליה של כ־7% באוכלוסיה עלולה להחיש את גוויעתה. רוב הישראלים, לדעתו, ורואים במלחמה נגד נאצר אפשרות נוחה, וגם בממשלה סבורים, כי עימות צבאי יוכל להצ־דיק את תנאי המחיה הירודים של האזרחים. מסקנתו של הבריטי היא: אם הערבים יגלו מידה כלשהי של תבונה וידעו את עצמם, הרי שישראל לבדה תוכל להביא על עצמה את קיצה.

האמריקאים, כידוע, סירבו באותן שנים למכור נשק לישראל, ובן־גוריון מצוטט במסמכים כמי שאמר שיחפש נשק במקומות אחרים. לבר־יטים לא היה ספק, כי "הוקר" לטש עיניים לברית־המועצות. הם ציינו, כי זו היתה גם נטייתם הטבעית של מפ"ם, אחדות העבודה וגורמים שונים במפא"י. הבריטים הוליכו על כן לשגר לארץ את שר החוץ שלהם, כדי לסכל מחשבות כפירה אלה, תוך שהם מציינים בדאגה רבה, כי הסובייטים שומרים על קו פתוח עם ירושלים, מנפיקים שם ויזות לכל דיכפין, ואפילו מוכרים דלק למדינת היהודים.

יומיים לפני המבצע נאצר מוכן לשקול

יומיים לפני המבצע קיבלו הברי־טים במפתיע הצעות מתונות מנאצר, שהיה מוכן לשקול מחדש את עניין הלאמת תעלת סואץ. את ההצעות הביא ללונדון שליח האו"ם, הודו" קרישנה מאנון. אולם ראש הממשלה, אנתוני אידן, החליט שגם אם יהיה מינהל בינלאומי בתעלה, הוא לא יביא לחיסולו המיוחל של נאצר, ועל כן הורה לפתוח במלחמה בכל מחיר. כל המסמכים המתייח־סים לתכניתו של אידן לחסל את נאצר הושמדו על־ידי עוזריו עוד בשעתו.

בינואר 1956 נפגש השגריר הברי־טי בוואשינגטון עם שר החוץ האמריקאי, ג'ון פוסטר דאלאס, והאחרון אמר לו שמדינה בת מיליון וחצי יהודים המוקפת בעשרות מי־ליוני ערבים צריכה להגן על עצמה באמצעות החוק הבינלאומי לא בעזרת הכוח.

כאשר התפטר משה שרת מתפקידו כשר החוץ, השתעשעו הבריטים בשם של המועמדים ליטול את מקומו. המועמד הטוב ביותר שנראה להם היה מרדכי נמיר. לעומתו, גולדה מאיר היא "אשה אימפולסיווית, בעלת נטיות פנ־אטיות" ואילו אבא אבן "מדבר הרבה, חושב את עצמו לחכם ואינו מהימן".

80 נספו ו־93 נפצעו בדליקה שפרצה במלון דופונט פלאזה בפורטו ריקו בליל הסילווסטר. הרשויות שזו היתה הצתה מכוונת. בתמונה רואים ניסיון לחלץ בחורה שנלכדה בקומה העליונה (צילום: איפי).

שולץ לא מסתדר עם תקציב משרדו יפעיל לחץ על הקונגרס להגדילו

הדרישה לתוספת היא בעיקר כדי למלא התחייבויות כלפי בנות ברית כמו הפיליפינים, טורקיה, ספרד ופורטוגל שבתחומיהן בסיסים חשובים של ארה"ב

מאת ברנארד גוורצמן

שירות ה"ניו יורק טיימס"

(ואשינגטון מיוחד ל"הארץ"). ממשל רייגן החליט ללחוץ על הקונגרס להגדיל בשיעור של 7.8 אחוזים את תקציב ענייני החוץ, העומד עכשיו על 16.6 מיליארד דולר. פקידים במחלקת המדינה בוואשינגטון אומרים, כי ההגדלה מבוקשת בעיקר לצרכי סיוע כלכלי ותבאי בשנת הכספים השוטפת (המתחילה בארה"ב בחודש אוקטובר), והגדלה מתונה בשנת הכספים הבאה.

מזכיר המדינה, ג'ורג' שולץ, אשר התלונן בפומבי, כי הקיצוצים "שומ־טים את הקרקע מתחת לרגליו", הסכים למלא את התפקיד המרכזי במסע יחסי ציבור לטובת תוספת של 1.3 מיליארד דולר.

סיבה מרכזית לבקשת התוספת היא הצורך למלא התחייבויות כלפי בעלות־ברית של ארה"ב, המתירות פעולתם של בסיסים אמריקאיים בתחומיהן. בבקשה נכללים מענקים צבאיים של 50 מיליון דולר לפילי־פינים, הגדולים פי שניים ממה שהו קציב הקונגרס. בפיליפינים נמצאים הבסיסים החשובים ביותר של ארה"ב בצפון האוקיאנוס השקט.

הבקשה כוללת גם 200 מיליון דולר הלוואה בריבית נמוכה לספרד, בנוסף על 105 מליון שכבר הוקצבו. טורקיה תקבל 125 מיליון דולר, מלבד 490 מיליון שכבר אושרו לה בשנת 1987, במענקים ובהלוואות. פורטוגל תקבל 30 מיליון דולר במענקים, נוסף על 80 מיליון דולר שכבר אושרו. כל השלוש הן חברות בנאט"ו, ויש בתחומיהן בסיסי ים ואוויר חשובים של ארה"ב.

לתקציב 1988 מבקש הממשל וחצי מיליון דולר לצורך קרן מיוחדת למלחמה ברעב באפריקה.

הסכם אופ"ק לצמצום התפוקה ומחיר קבוע, מאתמול בתוקף

המחיר המסתמן: 18 דולר לחבית

לונדון (רויטר־עתי"ם) ההסכם החדש של אופ"ק, על צמצום נוסף של תפוקת הנפט והנהגת מחיר קבוע, מתחיל רשמית מיום חמישי, בניסיון נוסף להשתלט על המחירים בשוק העולמי ולהעלותם.

מרבית המומחים בתעשיית הנפט, סבורים כי ההסכם הזה, שלפי התר־כנית צריך להביא לירידה של מי־ליון חביות ליום בתפוקת קרטל אופ"ק, יביא בטווח הקצר לעליית מחירים, אולי עד ל־18 דולר לחבית, שהוא מחיר המטרה של הקרטל לתקופה הקרובה.

ואמנם, משלוח של נפט בריטי שהגיע לשוק החופשי, נמכר ב־18 דולר, בפעם הראשונה מאז 10 בפברואר 1986.

אולם, כל המומחים בשוק הנפט, מדגישים כי דרושה משמעת קפדנית ביותר, הן בצד התפוקה והן בצד המחירים, בקרב חברות הקרטל, על מנת שהמחירים אכן יישארו ברמה זו.

אחת מנקודות התורפה של ההסכם האחרון היא עיראק, שכידוע, לא חתמה עליו. אם תעלה עיראק את התפוקה שלה, שהיא כיום בין 1.7 ל־2 מיליון חביות ליום, ב־500,000 חביות נוספות, עלול הדבר להביא שוב לעודפים בשוק הנפט שילחצו על המחיר.

ברכות לחברת ארגל לרגל הרחבת המפעל.

תודה לכל מברכינו לקוחותינו וספקינו
נמשיך לצעוד יחדיו!
ארגל בע"מ
מפעל לייצור כל סוגי קופסאות הקרטון
רח' המשביר 7, אזור התעשיה חולון 58852
טל' 03-808670, 805959
ארגל, כשהמוצר מרגיש בנוח!

ליעקב ומולי
אתכם לאורך כל הדרך
המשך שגשוג והצלחה
גדעון גורן
סוכנות לבטוח
שד' רוטשילד 60 ת"א
טל. 622821-2-3

• יצור אריזות קרטון גלי לסוגיו
• תכנון מבנים וביצועם
• הדפסה על קרטון גלי
ללא הגבלת כמות או גודל
• ייעוץ אריזה

לחב' ארגל
שפע ברכות ואיחולים
המשיכו בדרך ההצלחה
כה לחי!
דלתא גליל תעשיות בע"מ

ליעקב, למולי ולכל צוות העובדים
כל הכבוד!
עלית
המשיכו להצליח!

ליעקב ומולי לוין
שאו ברכת חברים חמה
להמשך שגשוג והצלחה
אברהם ואריאל אלבלינג
שיש בהט
יצרני כל סוגי השיש והגרניט
רח' שמעון הצדיק 20, יפו טל. 823508

לחברים בארגל
המשיכו להצליח
פרסום
שיטות & שחר

לחב' ארגל
ברכות חמות
חב' צפון
מוצרי רפואה ומעבדות בע"מ
חב' פלסטאר 2000 בע"מ

לחב' ארגל
אחולינו
...עלו והצליחו!
המניף נתן יעקב
רח' צילנוב 24 ת"א
טל. 03-381655

לחב' ארגל
ברכותינו
כנרת
בית הוצאה לאור
רח' עוזיאל 93 ר"ג
טל. 741652

ליעקב ולמולי
ברכות להגדלת המפעל
מזל טוב
עלו והצליחו
י.מ.א יצור מוצרי אריזה
עין המפרץ

לארגל
אחולינו
דבש שלנו

לארגל מזל טוב
רוטו שקע בע"מ
הדפסת שקע על אריזות מעולות לאריזה אוטומטית
טל. 03-785669

ליעקב ומולי לוין - ברכת ידידים
עלו והצליחו
אחים אביוני בע"מ - תקרות אקוסטיות

לארגל
אחולינו
חב' הרבט בע"מ
יצרנית שקיות וגלילי ניר מודפסים
אור יהודה טל. 347217-8

למולי ולחב' ארגל
שפע ברכות ואיחולים
כה לחי!
אביב תעשיות מזון 2000 בע"מ
א. התעשיה יהוד

אחולינו
השם הנבחר 1986
לפסטה, לבצקים, בצקים ממולאים, כיסונים, רביולים ומזון קפוא ללא צבע מאכל וללא חומר משמר. טל. 03-809536

ליעקב, למולי ולכל הצוות
בהצלחה
אמלי תעשיות חום בע"מ

לבית ארגל
תפסתם עסק!
מהחברים
בגמא תקשורת
ז'בוטינסקי 102 פ"ת
טל. 03-9227978, 9227989

לחב' ארגל
זר ברכות
לרגל ההתרחבות
פזכים בע"מ
יצרני חמרי הדברה לחקלאות
וחמרי חטוי ונקוי למשק הבית

לחברת ארגל
ברכותינו
Baruch
אוכות ברוך אוכות שאוהבים

למולי
ולבית ארגל
ברכת חברים חמה
רסיטל מחשבים
יצרנית מסד
התוכנה הפופולרית
דרך פ"ת 102 ת"א 03-333340

לחב' ארגל
בהצלחה
ר.א.ד.י.
יצור בקבוקי שמן ואריזות פלסטיות

לחב' ארגל
שמחים בשמחתכם
עלו והצליחו
קרליט בע"מ
הבנאי 34 א. התעשיה חולון
טל. 03-806785

לחב' ארגל
ברכותינו
רהיטי גבעת ברנר
קיבוץ גבעת ברנר

לחב' ארגל
שפע ברכות
מנוסה בע"מ
יצרני משורים
וכל סוגי כלי החתוך
קיבוץ גלויות 24 ת"א
טל. 03-810942, 820079

ליעקב, למולי
ולכל צוות העובדים
צף הברכות
ריינטקס
אחים קופידלובסקי בע"מ
פ"ת טל. 03-9221921

هكذا عن الأصل

صكذا من الاصل

צו יציבות מחירים במצרכים ושירותים (הוראת שעה)
(מחיר מירבי לרכב מיובא) ((מס' 4), התשמ"ז 1986

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א) (1) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים, התשמ"ד־1985 [1], אנו מצווים לאמור:

הגדרות 1. בצו זה – "אוטובוס" – כמשמעותו בפקודת התעבורה התשכ"א 1961, [2] (להלן התקנות) לרבות שלדות אוטובוסים; "מחיר מרבי" – המחיר המרבי של רכב מיובא, שנקבע בתוספת; "מונית" כמשמעותה בתקנות שנפח מנועה עד 1600 סמ"ק; "מע"מ" – מס ערך מוסף כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו – 1975 [3]; "מתנת שיווק" – אחוזים מערך הרכב; "גרור" – כמשמעותו בתקנות; "עולה" – כמשמעותו בפרט 7 לתוספת הראשונה לתעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין, התשמ"ו 1985 [4]; "ערך רכב" – ערך רכב מיובא לעניין דיני המכס לפי סעיפים 130 ו־131 לפקודת המכס [5] המחושב בשקלים לפי השער היציג; "רכב פרטי" – רכב נוסעים פרטי ורכב פרטי דו־שימושי כמשמעותם בתקנות שנפח מנועו עד 1600 סמ"ק; "רכב מסחרי" – כמשמעותו בפקודת התעבורה [6] ולרבות שלדות של רכב מסחרי; "רכב" – רכב פרטי, מונית, רכב מסחרי, גרור ואוטובוס; "השער היציג" – השער היציג שמפרסם בנק ישראל למטבע החוץ שלפיו שילם היבואן בעד הרכב.

מחיר מרבי 2. א) המחיר המרבי של רכב פרטי, מונית ורכב מסחרי שמשקלו המותר עד 4500 ק"ג מדגם המפורט בטור א' לתוספת הראשונה, יהיה כנקוב לצידו בטור ב'. ב) המחיר המרבי של רכב מסחרי שמשקלו הכולל המותר מעל 4,500 ק"ג, אוטובוס וגרור יהיה כמפורט בתוספת השנייה לצו. ג) על אף האמור בסעיף קטן (א) המחיר המרבי לרכב מדגם המפורט בטור א' בתוספת הראשונה שנמכר לעולה יהיה כנקוב לצידו בטור ג', בתוספת המכס מס הקנייה והמע"מ החלים עליו.

תחילה 3. תחילתו של צו זה ביום ל' בכסלו התשמ"ז (1 בינואר 1987).

ביטול 4. צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחיר מרבי לרכב מיובא, התשמ"ו 1986. [7] – בטל.

1) ס"ח התשמ"ד עמ' 2
2) ק"ת התשכ"א, עמ' 1425
3) ס"ח התשל"ו, עמ' 52.
4) ק"ת שיעורי מק"ח, התשמ"ו, עמ'
5) דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.
6) דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.
7) ק"ת התשמ"ו, עמ' 634, התשמ"ו, עמ' 59.

צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה)
(שינוי התוספת השנייה לחוק) (מס'), התשמ"ז 1986

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 17 (ב) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ד – 1985 (להלן החוק), אנו מצווים לאמור:

שינוי התוספת השנייה 1. בתוספת השנייה לחוק אחרי פסקה ( ) יבוא: "( ) אוטובוס, תלת אופן, אופניים עם מנוע עזר כמשמעותם בתקנות התעבורה, התשכ"א – 1961, [2] ( ) רכב נוסעים פרטי, רכב פרטי דו שימושי ומונית כמשמעותם בתקנות התעבורה, שנפח מנועם עולה על 1600 סמ"ק".

תחילה 2. תחילתו של צו זה ביום ל' בכסלו התשמ"ז (1 בינואר 1987).

כ"ח בכסלו התשמ"ז
30 דצמבר 1987

משה נסים, שר האוצר — חיים קורפו, שר התחבורה

1) ס"ח התשמ"ז, עמ' 2.
2) ק"ת התשכ"א, עמ' 1425.

תוספת שנייה
(סעיף 2 (ב))

1) רכב מסחרי שמשקלו הכולל המותר מ־4,501 ק"ג עד 10,000 ק"ג – ערך הרכב בתוספת מתנת שיווק של 19.5% ובתוספת המכס, מס קנייה ומע"מ החלים עליו.
2) רכב מסחרי שמשקלו הכולל המותר עולה על 10,000 ק"ג, אוטובוס וגרור, ערך הרכב, בתוספת מתנת שיווק של 13.5% ובתוספת המכס מס הקנייה ומע"מ החלים עליו.

משה נסים, שר האוצר — חיים קורפו, שר התחבורה

.........התשמ"ז
.........1987

רכב פרטי עד 1600 CC

טור א' דגם הרכב	טור ב' מחיר בש"ח ללא מע"מ	טור ג'
סוכנות ליטו גולדברג - אופל		
LS AUT 5d 1.6SV קדט 340U5	28,039	13,221
LS AUT 5d 1.3N קדט 34075	26,329	12,415
LS 5d 1.3N קדט 34078	24,354	11,483
GT 5d 1.3S קדט 34394	27,008	12,735
GT 5d 1.8SH קדט 34543	31,087	14,658
GT 5d 1.3S קדט 34594	30,009	14,150
LS AUT 5D 1.6SV קדט 346U5	28,483	13,431
LS 5d 1.6SV קדט 346U8	26,394	12,446
LS AUT 5d 1.3S קדט 34695	27,342	12,893
LS 5d 1.3S קדט 34698	25,251	11,907
CRVN LS AUT 5d 1.6SV קדט 366U5	30,342	14,307
CRVN LS 5d 1.6SV קדט 366U8	28,303	13,346
CRVN LS AUT 5d 1.8SH קדט 36645	30,344	14,308
CRVN LS AUAT 5d 1.3S קדט 36695	29,257	13,795
CRVN LS 5d 1.3S קדט 36698	27,184	12,806
LS AUT 4d 1.6SV קדט 390U5	28,777	13,569
LS 4d 1.6SV קדט 390U8	26,517	12,503
LS AUT 4d 1.3S קדט 39695	28,063	13,233
LS 4d 1.3S קדט 39698	25,967	12,244
LS AUT 4d 1.6SV קדט 396U5	29,145	13,743
LS 4d 1.6SV קדט 396U8	27,019	12,740
LS AUT 4d 1.3N קדט 39075	26,954	12,709
LS 4d 1.3N קדט 39078	24,898	11,740
GL AUT 5d 1.6SV קדט 440U5	30,017	14,154
GL 5d 1.6SV קדט 440U8	27,746	13,083
GL AUT 5d 1.3 קדט 44095	28,868	13,612
GL 5d 1.3S קדט 44098	26,695	12,588
GLS AUT 5d 1.3S קדט 44495	34,318	16,182
CRVN GL AUT 5d 1.6SV קדט 460U5	33,058	15,587
CRVN GL 5d 1.6SV קדט 460U8	30,792	14,619
GL 4d 1.6SV קדט 490U4	29,149	13,744
GL AUT 4d 1.6SV קדט 490U5	30,682	14,467
GL 4d 1.6SV קדט 490U8	28,448	13,414
GL 4d 1.3S קדט 49094	28,006	13,205
AUT 4d 1.3S קדט 49095	29,535	13,927
GL 4d 1.3S קדט 49098	27,391	12,915
GLS AUT 4d 1.6SV קדט 494U5	36,135	17,039
GLS AUAT 4d 1.3S קדט 49495	34,989	16,498
LS AUT 5d 1.6SV אסקונה 840U5	31,002	14,618
LS 5d 1.6SV אסקונה 840U8	28,251	13,321
LS AUT 5d 1.8SH אסקונה 84045	31,002	14,618
LS 5d 1.8SH אסקונה 84048	28,251	13,321
LS AUT 5d 1.3S אסקונה 84095	29,764	14,034
LS 5d 1.3S אסקונה 84098	27,114	12,785
GT 5d 1.6SV אסקונה 845U3	34,230	16,140
GT 5d 1.6SV אסקונה 845U4	33,485	15,789
GT AUT 5d 1.6SV אסקונה 845U5	35,418	16,700
GT 5d 1.8SH אסקונה 84543	34,230	16,140
GT AUT 5d 1.8SH אסקונה 84545	35,418	16,700
LS AUT 4d 1.6SV אסקונה 860U5	29,630	13,971
LS 4d 1.6SV אסקונה 860U8	26,913	12,690
LS AUT 4d 1.8SH אסקונה 86045	29,556	13,936
LS 4d 1.8SH אסקונה 86048	26,913	12,690
LS AUT 4d 1.3S אסקונה 86095	28,558	13,466
LS 4d 1.3S אסקונה 86098	25,911	12,218
GL AUT 4d 1.6SV אסקונה 870U5	30,764	14,506
GL AUT 4d 1.3S אסקונה 87095	29,476	13,899
GL 4d 1.3S אסקונה 87098	27,446	12,942
GLS AUT 4d 1.8SH אסקונה 87445	35,957	16,955
GL AUT 5d 1.6SV אסקונה 890U5	31,928	15,055
GL 5d 1.6SV אסקונה 890U8	29,770	14,037
GL AUT 5d 1.8SH אסקונה 89045	31,928	15,055
GL 5d 1.8SH אסקונה 89048	29,770	14,037
GL AUT 5d 1.3S אסקונה 89095	30,742	14,495
GL 5d 1.3S אסקונה 89098	28,036	13,219
LS 4d 1.2N קורסה 96085	20,258	8,572
LS 4d 1.2ST קורסה 96668	21,786	9,219
LS 5d 1.2N קורסה 98085	19,382	8,201
LS 5d 1.2ST קורסה 98668	20,693	8,756
GT 3d 1.3SB קורסה 935A4	24,624	10,419
א. אילץ תעשיות - אלפא רומיאו		
1.2 33 אלפא 905AA	21,744	10,253
1.3S 33 אלפא 905A1C	22,569	10,642
1.5ח 33 אלפא 905A2H	23,979	11,307
1.3 ספרינט 902A4H	23,072	10,879
1.5 ספרינט 902A5B	25,797	12,164
1.6 75 אלפא 162B2A	31,240	14,730
1.6 ספיידר 11535	40,220	18,965
ח. ישראלית לאוטומובילים - פורד		
פיאסטה 1100 C פופולר	18,787	7,950
פיאסטה 1100 CL 5ס	19,900	8,420
אסקורט 1100 c	23,218	10,948
אסקורט 1300/5 CL	25,573	12,058
אסקורט 1300 CL ST	27,010	12,736
אסקורט 1400 CL 4ס	27,961	13,184
אסקורט 1600 CL 4ס	28,818	13,588
אוריון 1600 CL	27,034	12,747
סיירה סלון 1300	23,566	11,112
סיירה 1300 L	24,441	11,524
סיירה 1300 GL	26,748	12,612
סיירה סלון 1600	24,450	11,529
סיירה 1600 L	25,324	11,941
סיירה 1600 GL	27,632	13,029
סיירה 1600 L ST	26,787	12,630
בני משה קרסו - רנו		
R5 SUPER TL/3 1237	18,431	7,799
R5 SUPER TL/5 1237	18,570	7,858
R5 SUPER TL/3 1397	19,673	8,324
R5 SUPER TL/5 1397	20,321	8,599
R5 GT TURBO 1397	28,924	12,239
R9 SPRINTER/4S 1237	19,384	8,202
R9 SPRINTER/5S 1237	19,938	8,437
R9 SPRINTER/5S 1397	20,830	8,814
R9 TSE 1397	23,468	9,930
R11 SPORTING/5 1237	20,948	8,864
R11 SPORTING/5 1397	22,100	9,351
R11 TSE 1397	23,817	10,078
SPAIN-R EXPRESS COMM. 1397	21,035	8,901
SPAIN-R EXPRESS CMBL 1397	22,006	9,312
R5 GTL/3 1397	21,223	10,007
R5 GTL/5 1397	21,811	10,285
R9 TL 1397	20,799	9,807
R9 GTL 1397	21,811	10,285
R11 GTL 1397	23,523	11,092
FARNCE-R11 TSE 1397	24,959	11,769
R5 SUPER AUTO 1397	23,582	11,119
R9 AUTO 1397	25,123	11,846
R11 AUTO 1397	28,026	13,215
R EXPRESS COMM.1108	20,334	9,588
R EXPRESS CMBL 1108	22,556	10,636
FRANCE-R EXPRESS COMM. 1397	20,667	9,745
FRANCE-R EXPRESS CMBL 1397	21,828	10,293
יפאמוטור בע"מ - סובארו		
4D 1300 DL ACO1N	22,492	9,517
4D 1300 DLA ACO1T	24,325	10,293
4D 1600 DLA ACO2T	24,463	10,351
4D 1600 DL ACO2N	22,696	9,604
4D 1600 DL ACO2N	26,116	11,051
ST 1300 DL ANO1N	23,235	9,832
1600 DL ANO2N	23,381	9,893
2D 1300 DL AGO1N	23,319	9,867
2D 1600 DL AGO2N	25,761	10,901
5D 1000 GL KDO6N	16,876	7,141
COMM. 1000 KJO6N	18,346	7,763
PKUP. 1600 AUO7N	21,106	8,931
PKUP. 700 LKO3N	13,331	5,641
טלקאר בע"מ - לנציה ואוטוביאנקי		
לנציה פריזמה 1300	23,948	11,291
לנציה פריזמה 1500	24,519	11,561
לנציה פריזמה 1600	26,986	12,724
לנציה דלתא 1300	22,618	10,665
לנציה דלתא 1600 GT	29,030	13,688
ביאנקי FIRE Y 10	15,440	7,280
ביאנקי TURBO Y10	22,799	10,750
דויד לובינסקי בע"מ - פג'ו שיטרואן		
205 XE	17,740	8,365
205 XL	18,713	8,824
205 XL 5v	19,256	9,080
205 XR	20,853	9,833
גג נפתח 205 XR	21,739	10,251
205 GE	18,074	8,522
205 GL	19,047	8,981
205 GL 5v	19,591	9,237
205 GR	21,187	9,990
גג נפתח 205 GR	22,074	10,408
גג נפתח 205 GTI	29,491	13,906
205 GTI	28,604	13,487
205 CABRIOLET	31,242	14,731
205 BA	28,273	13,331
205 CTI CABRIOL	38,077	17,011
309 BASE (B960)	20,451	9,643
309 GL (B960)	22,272	10,502
309 BASE (B961)	21,929	10,340
309 GL (B961)	23,435	11,050
309 GR (B960)	25,346	11,951
309 GR (B961)	25,823	12,178
309 SR	27,492	12,963
305 GL	22,947	10,820
305 GR	25,003	11,790
גג נפתח 305 BA	30,396	14,333
תגה כוח 305 BA	30,498	14,380
סטיישן 305 GL	25,030	11,802
סטיישן 305 GR	27,516	12,974
סטיישן 305 BA	31,808	14,998
סטיישן 305 BA PS	32,796	15,464
C15 COMMERCIAL	20,843	8,820
VISA 11 RE	18,799	8,864
BX 16 RS	23,665	11,159
BX 16 TRS	24,904	11,743
סוכנות מכוניות ליס תיכון - פיאט		
RITMO CL 5d 1116	19,178	9,043
PANDA CL 3d 1000	14,843	6,999
UNO 70 SL 5d 1300	19,510	9,199
UNO 45 BA 3d 1000	16,526	7,792
UNO 45 BA 5d 1000	17,032	8,031
UNO 60 BA 5d 1116	17,671	8,332
UNO 45 S 5d 1000	17,828	8,406
UNO 60 S 5d 1116	18,466	8,707
UNO TURBO 3d 1300	28,305	13,347
REGATA 70 S 4d 1300	23,049	10,868
REGATA 85 S AUT 4d 1500	26,053	12,284
REGATA 85 4d 1600	23,685	11,168
REGATA 100S IE 4d 1600	26,194	12,351
REGATA 70 C WE 5d 1300	21,952	10,351
REGATAT 70 C 4d 1300	21,232	10,011
REGATA 85 C 4d 1600	21,913	10,332
REGATA 70 C AUT 4d 1300	23,310	10,991
REGATA 100S WE 5d 1600	27,737	13,079
PANDA 4x4 3d 1000	22,644	10,677
BRAZIL 147 3D 1050	10,977	4,645
BRAZIL FIORINO P.U. 1050	14,112	5,971
מאיר חברה למכוניות - וולבו		
4D 340 GL	26,732	12,605
4D 340 GLA	27,718	13,070
5D 340 GL	26,436	12,465
5D 340 GLA	27,420	12,929
חברות המזרח - אוסטין		
מטרו 1.3HL 3 דל	14,177	6,685
מטרו 1.3HL 5 דל	14,543	6,857
מטרו MG טורבו	20,030	9,444
מאסטרו 1.3	17,842	8,413
מאסטרו 1.3LS	18,627	8,783
מונטגו 1.3	18,761	8,846
מונטגו 1.6L	21,481	10,129
מונטגו 1.6L ST	23,243	10,960
מכשירי תנועה - סוזוקי + ג'יפ		
סויפט HEJ332HL 3d GA	16,210	6,859
סויפט HEN332HL 5d GA	17,176	7,268
סויפט אוט HEN352HL 5d GA	18,787	7,950
סויפט HEN533HL 5d 1.3	19,163	8,109
אלטו HAC212EL 3d	14,058	5,949
אלטו אוט HAG223EL 4d	16,018	6,778
ג'יפ MAK522HL SJ 413 V	23,094	9,772
ג'יפ JAE522HL SJ 413 G	22,463	9,505
ג'יפ ארוך JCE522HL SJ 413	23,834	10,085
טנדר TAB322EL SK 410 K	14,676	6,210
טנדר NAQ522HL SJ 413 K	23,807	10,074
ואן VAJ322EL SK 410 V	16,233	6,869
ואן VBJ322EL SK 410 VT	16,904	7,153
שעם אספקות אוטומוטורס - סיאט		
רונדה GL 1.2	18,133	7,673
איביזה 3D L 1.2	17,143	7,254
איביזה 3D GL 1.2	17,348	7,341
איביזה 3D GLX 1.2	18,786	7,950
איביזה 3D GL 1.5	18,100	7,659
איביזה 3D GLX 1.5	19,544	8,270
איביזה 5D L 1.2	17,912	7,579
איביזה 5D GL 1.2	18,375	7,775
איביזה 5D GLX 1.2	19,816	8,385
איביזה 5D GL 1.5	19,127	8,093
איביזה 5D GLX 1.5	20,567	8,703
מרבלה GL	13,281	5,620
מרבלה GLX	14,617	6,185
מלגה L 1.2	18,567	7,856
מלגה GL 1.2	19,235	8,139
מלגה GLX 1.2	12,006	8,888
מלגה GL 1.5	19,811	8,383
מלגה GLX 1.5	21,582	9,132
צ'מפיון מוטורס - פולקסווגן		
1050 FOX פולו 801481	20,345	9,593
1300 פולו 8011F1	21,252	10,021
FOX פולו קופה 8036F1	21,538	10,156
CL פולו קופה 8032F2	23,976	11,305
1300 CL גולף 1931MO	28,154	13,275
1300 GL גולף 1921MB	30,409	14,339
1600 CL גולף 193121	30,400	14,334
1600 GL גולף אוט' 193223	32,669	15,404
קבריולט 1600 אוט' 155223	42,923	20,239
1300 CL ג'טה 1671MO	28,495	13,436
1300 GL ג'טה 1672MB	30,153	14,218
1600 CL ג'טה 167121	30,093	14,190
1600 GL ג'טה אוט' 167223	32,978	15,550
TAXI ג'טה דיזל 167092	16,994	15,439
TAXI ג'טה דיזל אוט' 167093	17,651	16,036
5d 1300 CL פאסאט 323SH1	29,887	14,092
4d 1300 CL פאסאט 327SH1	29,887	14,092
5d 1600 CL פאסאט אוט' 323S33	32,610	15,376
4d 1600 CL פאסאט אוט' 327S33	32,610	15,376
5d 1600 GL פאסאט אוט' 323T33	36,230	17,083
4d 1600 GL פאסאט אוט' 327T33	36,230	17,083
1300 CL וואריאנט 331SH1	31,751	14,971
1600 CL וואריאנט אוט' 331S33	34,479	16,258
1600 GL וואריאנט אוט' 331T33	37,522	17,692
טנדר גולף קדי 147021	25,097	11,834
טנדר גולף קדי אוט' 147023	26,965	12,715
1600 4s 80 אודי 8930A1	31,435	14,822
1600 4+E 80 אודי 8930A2	33,725	15,902
נוע - דייהטסו		
L80LS GKD סופר קורה	14,404	6,095
CS-4 G11L GKD	17,420	7,371
CS-5 G11L GMD	18,619	7,879
CS-AUT G11L GCD	19,348	8,187
CS-TURBO G11L GMHT	22,243	9,412
LD-4 A35L EKD	21,306	9,016
LC-5 A35L EMC	22,547	9,541
LD-AUT A 35 EHD	22,921	9,699
LC-AUT A35 EHC	23,184	9,810
LC-5 A60 EMC	24,159	10,223
LC-AUT A 60 EHC	25,208	10,666
רוי קאר רכב בע"מ		
סמ"ק 1573 316-2 1051	31,249	14,735
סמ"ק 1573 316-4 1351	32,427	15,290

רכב מסחרי 2.2-4.5t

טור א' דגם הרכב	טור ב' מחיר בש"ח ללא מע"מ	טור ג'
G.M.C. - חברת המזרח		
ואנדורה 100 בנזין ZW9	40,574	22,415
ואנדורה 125 בנזין ZW9	41,276	22,804
ראלי בנזין E94	47,090	26,014
ואנדורה HD בנזין 4x2	44,511	24,589
ואנדורה HD בנזין HIGH	56,303	31,104
ואנדורה 100 דיזל ZW9-B3J	49,032	27,087
ואנדורה 125 דיזל ZW9-B3J	49,729	27,472
ואנדורה 125 בנזין HIGH ZW9	50,976	28,161
טנדר TS10803 E63	33,246	18,368
טנדר TS10853 E63	34,634	19,133
טנדר TT10803 E63	39,383	21,757
טנדר TT10853 E63	40,425	22,332
טנדר TR20903 E63-C6P	47,840	26,429
ח. ישראלית לאוטומובילים - פורד		
טרנזיט VAN בנזין	29,802	16,464
טרנזיט VAN דיזל	34,448	19,031
טרנזיט קומבי בנזין	31,001	17,128
טרנזיט קומבי דיזל	34,358	18,981
טרנזיט VAN 130	38,044	21,017
טרנזיט קומבי 130	41,458	22,903
טרנזיט VAN 190	41,496	22,924
בני משה קרסו - רנו		
TARFIC E T318 1721	28,506	15,749
TARFIC E T5B8 1721	31,915	17,631
TARFIC E T2B8 1721	32,763	18,100
TARFIC E TB12 1995	31,263	17,271
TARFIC E TB22 1995	32,330	17,860
TARFIC E PCG2 1995	29,793	16,459
TARFIC D T313 2068	31,687	17,505
TARFIC D TB13 2068	33,594	18,558
TARFIC D TB23 2068	34,661	19,148
TARFIC D V913 2068	35,769	19,761
TARFIC D T5B3 2068	35,094	19,387
TARFIC D T2B3 2068	35,942	19,856
TARFIC D V2C3 2068	41,142	22,729
TARFIC D PCG3 2068	31,913	17,630
לובינסקי בע"מ - פג'ו שיטרואן טלבוט		
טנדר 404	21,346	11,793
טנדר 504	23,322	12,884
טנדר דיזל 504	26,836	14,825
מסחרי סגור J5	27,590	15,242
מסחרי סגור דיזל J5	31,659	17,490
מסחרי גבוה J5	29,337	16,207
קומבי J5	28,230	15,595
קומבי דיזל J5	32,300	17,844
קומבי סופר J5	29,342	16,209
קומבי סופר דיזל J5	33,411	18,458
קומבי לוקס J5	31,125	17,194
קומבי לוקס דיזל J5	35,194	19,443
טנדר J5	27,793	15,354
טנדר דיזל J5	31,862	17,602
טנדר כפול J5	29,305	16,189
טנדר כפול דיזל J5	33,374	18,437
מסחרי סגור J9	35,768	19,760
סוכנות מכוניות ליס תיכון - פיאט		
DUCATO COMBI 2000	31,135	17,200
DUCATO DIE 2500	32,871	18,159
DUCATO HIGH LONG 2000	32,060	17,711
DUCATO DC 2000	30,791	17,010
DUCATO DC LONG DIE 2500	35,460	19,590
DUCATO VAN 2000	27,970	15,452
DUCATO VAN DIE 2500	32,262	17,823
DUCATO VAN HIGH 2000	30,243	16,707
DUCATO PU LONG 2000	29,138	16,097
כלמוביל בע"מ - מרצדס		
601.018 VAN 210 OP	40,546	22,400
601.061 VAN 210	37,637	20,792
601.317 VAN 207 D OP	41,473	22,911
601.366 VAN 207 D	43,222	23,877
601.367 VAN 207 D	46,259	25,555
601.377 COMBI 207 D	52,013	28,734
601.466 VAN 209 D	45,336	25,045
601.467 VAN 209 D	49,433	27,309
601.476 COMBI 209 D	55,246	30,520
602.027 VAN 310 OP	46,469	25,671
602.067 VAN 310	47,847	26,433
602.376 COMBI 307 D	51,060	28,218
602.377 COMBI 307 D	55,231	30,512
602.317 VAN 307 D OP	46,846	25,880
602.328 VAN 307 D OP	48,731	26,921
602.366 VAN 307 D	48,385	26,730
602.367 VAN 307 D	49,185	27,172
602.416 VAN 209 D OP	47,352	26,159
602.417 VAN 309 D OP	55,669	30,754
602.466 VAN 309 D	50,499	27,898
602.467 VAN 309 D	55,606	30,719
602.471 COMBI 309 D	57,681	31,866
602.472 COMBI 309 D	59,154	32,679
צ'מפיון מוטורס - פולקסווגן		
1.9 מסחרי 251061	30,187	16,677
1.9 מסחרי אוט' 251063	32,862	18,154
TD מסחרי 251091	33,326	18,411
2.1 מסחרי 2510A2	32,961	18,209
1.9 קומבי 253561	32,421	17,911
1.9 קומבי אוט' 253563	35,096	19,389
TD קומבי 253591	34,827	19,240
2.1 קומבי 2535A2	35,193	19,442
TD קומבי סינכרו 253595	52,047	28,753
2.1 קומבי סינכרו 2535A5	51,575	28,492
1.9 חד קבינה 245061	29,456	16,273
1.9 דבל קבינה 247361	33,540	18,529
1.9 דבל קבינה אוט' 247363	36,098	19,942
1.9 דבל קבינה אוט' 247363	36,098	19,942
TD בל קבינה 247391	35,913	19,840
2.1 דבל קבינה 2473A2	36,313	20,061
TD דבל קבינה סינכרו 247395	52,466	28,984
2.1 דבל קבינה סינכרו 2473A5	52,548	29,029
1.9 CL קראוול 255561	36,395	20,106
1.9 CL קראוול אוט' 255563	39,069	21,583
TD C קראוול 255591	37,384	20,653
2.1 קראוול 2555A2	37,775	20,868
2.1 קראוול אוט' 2555A3	39,451	21,794
אל.טי 31 דיזל 281062	44,576	24,626
אל.טי 35 דיזל 291L62	46,469	25,682
אל.טי 35 גבוה 291762	48,724	26,917
המשביר המרכזי - איווקו		
רכב משלוח 30.8 VAN/2800	44,260	24,451
משאית קלה 35.8 CHC/3200	45,539	25,158
ליטו גולדברג - שברולט		
CS10803 טנדר 4x2 ק. רגילה	33,804	18,675
CT10803 טנדר 4x2 ק. רגילה	39,858	22,019
CS10853 טנדר 4x2 ק. מורחבת	39,058	21,577
CT10853 טנדר 4x4 ק. מורחבת	44,031	24,325
CG21005 ואן קצר	40,576	22,416
CG21305 ואן ארוך	41,277	22,803
CG21306 ספורט ואן רגיל ZW9	44,084	24,354
CG21306 ספורט ואן מיוחד ZM2	48,862	26,993
יפאמוטור בע"מ - סובארו		
AUO4H טנדר 4x4 1800	20,354	10,172

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

אחרי שישראל לא הצליחה לעלות לגמר

כהן: "המטרה לסיים הטורניר עם טעם טוב"

בנעילת טורניר הנוער היום ב־12 ברמת גן ישראל — רומניה במאבק על המקום השלישי

כדורגל

מאת משה הר־געש
כתב "ספורט הארץ"

"אני מקווה שנצח את רומניה ונסיים את הטורניר עם טעם טוב", כך אמר אתמול גיעון כהן, מאמן נבחרת הנוער בכדורגל. ישראל תתמודד היום עם רומניה על המקום השלישי בטורניר הנוער הבינלאומי המסורתי. זה יהיה המישחק הראשון (12.00) ביום הנעילה ברמת־גן. במישחק הערבי יתמודדו בגמר נבחרות הנוער של בלגיה ודנמרק.

המאמן כהן אינו מתכנן שינויים משמעותיים בהרכב הפותח. הכל תלוי במצב הפצועים. רן רבינוביץ עשוי להחליף בחוליית הקישור את רונן לוזון הסובל מפציעה. כמוהו עשוי יאיר סנדרי לחזור להרכב הפותח במקומו של איתי מרדכי.

הרכב המשוער של נבחרת הנוער הישראלית היום:

שוער: לביא קוזניצקי. חוליית הגנה: גיא שרעבי, יצחק לוי, בני קושוילי, אלעד קורן. קשרים: רונן לוזון (רן רבינוביץ), דורון ביטון, אליאור ברנס. חלוצים: אלון חזן, משה אייזנברג, יאיר סנדרי (איתי מרדכי).

היום מישחקי הנעילה בטורניר הנוער הבינלאומי

קפריסין — יוון
(על מקום 7, 10.00 במגרש בית"ר ת"א).

שוויץ — מלטה
(על מקום 5, 10.00 במגרש בפתח־תקוה).

ישראל רומניה
(על מקום 3, 12.00 באיצטדיון רמת־גן).

דנמרק — בלגיה
(על מקום 1, 14.00 באיצטדיון רמת־גן).

הנערים שוב נכנעו בבעיטות 11 מ'

נערי ישראל הובילו פעמיים, סיימו 2:2 והדנים שניצחו 5:3 בפנדלים דורגו במקום ה־3

כדורגל

דנמרק - ישראל 2:2
(2:2, 1:1)
(5:3 לדנמרק
בבעיטות 11 מטר)

השערים לדנמרק: בו סקיפר קריסטנסן (34), טיאן תיסן (58). לישראל: טוני מרדכי (10), יואב שלום (46).

מאת אילן פרש
כתב "ספורט הארץ"

הנקודה הלבנה תיזכר כשרשרת ביהרגום של שחקני נבחרת הנערים של ישראל בכדורגל, שנאלצו להסתפק במקום הרביעי בטורניר הבינלאומי הראשון שנסתיים אתמול.

הישראלים לא נוצחו אפילו פעם אחת בכל משחקיהם, אבל נכנעו פעמיים במאבקים מרתקים מן הנקודה הלבנה. אתמול, אחרי שסיימו 2:2 את משחקם עם הצעירים של דנמרק, במשחק על המקום השלישי, שוב נכנעו הישראלים 5:3 בבעיטות מ־11 מטרים.

שתי הנבחרות הפגינו משחק מהיר ושוטף, יצרו הזדמנויות הבקעה רבות וגם הבקיעו 4 שערים, שגרמו הנאה ל־750 הצופים באיצטדיון העירוני החדש בהרצליה.

הישראלים עלו פעמיים ליתרון, אך לא הצליחו לשמור עליו. בדקה 10 העלה טוני מרדכי את ישראל ליתרון 1:0, אך השוויון הדנים השוו 1:1 בדקה 34. יואב שלום העלה את ישראל ליתרון 2:1, מיד עם תחילת המחצית השניה (דקה 46), אך הדנים השוו בדקה 58 והמשחק לא הוכרע עד לסיומו.

המצטיין בנבחרת הישראלית היה הקפטן רן ברשמטון שנבחר גם לשחקן המצטיין של הטורניר (בצוותא עם היווני ג'ורג'יו מרקוגיוס).

נבחרת ישראל שיחקה בהרכב: עוז, פטשניק, ברשמטון, חדד, אלמוג, קורן (בנין), יצחקי, ספיר, ליה, אהרונוב, טוני מרדכי (אספורוס), יואב שלום (אורן מוטרו).

רומניה ניצחה בגמר

משחק הגמר הפגיש את נבחרות רומניה ויוון שלא יכלו זו לזו וסיימו בתיקו 1:1 אחרי הארכה. במאבק ההכרעה בבעיטות 11 מטרים ניצחו הרומנים 3:1 וזכו במקום הראשון.

אגב, נבחרת רומניה גם נבחרה לנבחרת ההוגנת של הטורניר. במשחק על המקום החמישי ניצלו נערי הונגריה 3:1 את נערי מלטה שתפסו את המקום האחרון.

הדירוג הסופי

1. רומניה 2. יוון 3. דנמרק 4. ישראל 5. הונגריה 6. מלטה.

התחזית של סופר "ספורט הארץ":

לבית"ר ירושלים סיכוי להגדיל יתרונו בפיסגה

מאת משה הר־געש

הליגה הלאומית תחדש מחר את פעילותה לאחר פגרה בת שבת אחת בגלל טורניר הנוער. המוליך בית"ר ירושלים עשוי להגדיל את הפער בצמרת. הוא ישחק בביתו בבלומפילד עם הפועל פתח־תקוה המדורג רביעי, לעומת מישחקי חוץ של בני־יהודה (2) והפועל כפר־סבא (3). השעה הראשונה למישחקים 14.30. שני מישחקים יהיו היום, בלוד ובאיצטדיון וינטר.

בית"ר ירושלים — הפועל פתח־תקוה

הכל מודים, כי בית"ר ירושלים כוחה בשלב זה רשה נפרדת בליגה הלאומית. שחקני הפועל פתח־תקוה יתקשו לסתור טענה זו במישחק הצרכי באיצטדיון בלומפילד.

● התחזית: ניצחון לבית"ר.

מכבי יבנה — בני־יהודה

תניכיו של משה מאירי יבקשו להוכיח, כי הפער בין שתי הקבוצות אינו כה גדול כפי שהוא משתקף בטבלה. הם מסוגלים להצליח לפחות באופן חלקי.

● התחזית שלי: תיקו.

הפועל לוד — הפועל כפר־סבא

הלודאים בתנופה מרשימה אחרי ארבעה ניצחונות רצופים. אך גם האורחים מכפר־סבא אינם קוטלי קנים. (היום בשעה 14.00).

● התחזית שלי: תיקו.

מכבי חיפה — מכבי פתח־תקוה

מכבי חיפה נגמר לצמרת במאמץ לב ובעקשנות מתמדת. מחר תהיה לו הזדמנות לבסס את מעמדו. אולי בגלל חוסר היציבות של המאורחים.

● התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

טבלת הליגה הלאומית

1. בית"ר י־ם	13	15–31	30
2. בני־יהודה	13	11–18	23
3. כפר־סבא	13	13–20	22
4. הפועל פ"ת	13	10–18	21
5. מכבי חיפה	13	10–13	21
6. שמשון ת"א	13	7–13	20
7. הפועל לוד	13	8–13	19
8. מכבי ת"א	13	11–16	17
9. מכבי פ"ת	13	12–13	16
10. הפועל ת"א	13	11–10	16
11. בית"ר ת"א	13	18–13	15
12. באר־שבע	13	11–8	14
13. מכבי יבנה	13	16–12	14
14. מכבי נתניה	13	19–12	13
15. מכבי יפו	13	23–10	9
16. ב. נתניה	13	32–7	7

שמשון תל־אביב — מכבי נתניה

מכבי נתניה מתקשה להתפקד כקבוצת תחתית והמכבי לחוץ. גם כך השמשונים עייפים, אם לא תתחשב במאזן של הקבוצות בתקופה האחרונה. (בלומפילד, 12.30).

● התחזית: ניצחון לשמשון.

בית"ר תל־אביב — מכבי תל־אביב

מכבי תל־אביב מתקשה לחזור לחלק העליון של הטבלה. הוא מסוגל להוכיח, כי רמת הציפיות לגביו לא היו תלושות מהמציאות. (היום ב"וינטר" 14.30).

● התחזית שלי: ניצחון למכבי.

מכבי יפו — הפועל באר־שבע

ביפו אין רואים עדיין סימנים לשינוי המיוחל שהגל ציפו לו עם בואו של המאמן הבולגרי נטסקו וולב, אך תניכיו יבקשו להעניק לו שי צנוע לשנה האזרחית החדשה.

● התחזית שלי: ניצחון ליפו.

בית"ר נתניה — הפועל תל־אביב

האלוף הפועל תל־אביב אינו בשיאו אך גם במשחק הנוכחי הוא מועמד להבקיע את סגר הטבלה. כל תוצאה אחרת תהווה הפתעה.

● התחזית שלי: ניצחון להפועל.

עוד ניצחון לארסנל — 0–3

ליגה אנגלית

לונדון, (שרות "ספורט הארץ"). אחרי המחזור השלישי של מישחקי סוף השנה בליגה האנגלית, נותרו רק שתי קבוצות עם מלוא הנקודות: אוורטון וצ'לסי.

אוורטון, הסגנית בדירוג, ארבע נקודות אחרי ארסנל, ניצחה אתמול את אסטון־וילה 3–0 משערים של הארפר, סטיוון ושידי בעוד שצ'לסי, שהיתה אחרונה בדירוג לפני חג המולד, עלתה למקום ה־16 בניצחון 1–3 על קווינס־פארק ריינג'רס. בין מקנוס הבקיע פעמיים.

צ'ארלי ניקולאס הבקיע שני שערים בניצחון של המובילה ארסנל 1–3 על ווימבלדון. מרטין הייז הבקיע בבעיטת 11 מ' את שערו ה־14 העונה. האלופה ליוורפול מפגרת עתה בתשע נקודות אחרי ארסנל, וגם זאת רק בזכות השער ה־23 של איאן ראש העונה שהבקיע בדקה ה־88 למישחק התיקו בנוטינגהאם. ה־פורסט הובילו מהדקה ה־52 משערו של פיל סטארבוק.

מנצ'סטר יונייטד נוצחה משער עצמי של ג'קסון כבר בדקה הרביעית למישחק הבית נגד ניוקאסל. בסיום ניצחה יונייטד 1–4 עם שערים נוספים של וייטסייד, סטייפלטון ואולסן. גם ווסטהאם ניצחה 1–4 את לסטר, עם צמד של קוטי. ניוקאסל ולסטר מדורגות אחרונות עם 21 נקודות כ"א.

יתר התוצאות: טוטנהאם — צ'רלטון 0–2, אוכספורד — סאותהמפטון 1–3, שפילד — נוריץ' 1–1, ווטפורד — מנצ'סטר סיטי 1–1.

במישחק המרכזי בליגה הסקוטית, הדרבי של גלאזגו, ניצחה ריינג'רס את סלטיק 0–2 וסגרה את הפיגור בפיסגה לשלוש נקודות.

המישחק המרכזי במחזור ה־24 בליגה האנגלית יהיה ביום א', הדרבי של צפון לונדון בין טוטנהאם וארסנל. יתר המישחקים יתקיימו מחר: אסטון וילה — נוטינגהאם, נוריץ' — צ'רלטון, לסטר — שפילד, ליוורפול — ווסטהאם, לוטון — צ'לסי, מנצ'סטר סיטי — אוכספורד, ניוקאסל — קובנטרי, ק. פ. ר. — אוורטון, סאותהמפטון — מנצ'סטר יונייטד, ווימבלדון — ווטפורד.

חיפה עלולה לאבד הפיסגה

ליגה ארצית

מאת סופר "ספורט הארץ"

המוליך הפועל חיפה עלול לאבד את מקומו לאחר מישחקי המחזור ה־14. החיפאים יתמודדו בשעריים עם מכבי המקומי הביתיות מקנה לדרומיים משעריים יתרון משמעותי.

הפועל חולון יארח היום (14.30) את הלוהט של הליגה הפועל ירושלים, אשר השלים סידרה של שבעה נצחונות רצופים. המאזן הנגלא אינו מוסף את תניכיו של הסגל במאיכה נקודות.

גם הפועל חדרה המדורג שני יארח כבר היום (14.00) את מכבי רמת־עמידר. הסיכויים נוטים לזכות המארחים. הפועל יהוד עשוי לשפר את מעמדו לאחר המישחק הביתי עם הפועל מרמורק המדורג בתחתית.

מיפגש עולים יהיה בטבריה. בית"ר המקומי יארח את הפועל דימונה. שניהם שקועים עמוק בתחתית. מיפגש נוסף בין קבוצות תחתית יהיה בבית־שאן, הפועל המקומי יתמודד עם בית"ר רמלה. דרבי מסקרן יהיה ברמת־גן בין הפועל המארח להכוח. הפועל טבריה עשוי לגבור במגרשו על הפועל עכו.

השעה הראשונה למישחקים 14.30.

טבלת הליגה הארצית

1. הפועל חיפה	13	9–19	23
2. הפועל חדרה	13	14–20	22
3. הפועל ים	13	15–17	22
4. הפועל יהוד	13	14–17	21
5. מכ. שעריים	13	7–13	20
6. הפו. חולון	13	8–13	20
7. הפועל עכו	13	13–16	20
8. רמת־עמידר	13	13–11	20
9. הפ. טבריה	13	18–19	17
10. בית"ר רמלה	13	14–12	17
11. הפועל ר"ג	13	10–6	16
12. ה. בית־שאן	13	16–12	15
13. הפ. מרמורק	13	21–16	14
14. הכוח רמת־גן	13	16–9	14
15. ב. טבריה	13	11–7	11
16. הפ. דימונה	13	16–8	8

טניס

המדורג 4 נוצח באדלייד

אדלייד, דרום אוסטרליה, (ע"צ). הטניסאי האמריקאי, מאט אנגר, המדורג מספר 4 באליפות דרום אוסטרליה באדלייד, נוצח בסיבוב השלישי על ידי ההולנדי מיכאל שפירס 2–6, 3–6. המדורג מספר 1, ההודי ראמש קרישנאן, גבר על השבדי יוהאן קרלסון 6–2, 6–2. איוואן לנדל, המופיע רק במשחקי הזוגות עם האמריקאי ביל סקנלון, כדי להתרגל למשטח הדשא, ניצח עם ברונו את הצמד הבריטי ביטס וסטרלינג 6–4, 6–4.

בטורניר הנשים בבריסביין גברה האצנה מגוליקובה על בת ארצה הבית רג'ינה מארשיקובה 6–7, 6–0. פאם שרייבר הביסה את השווייצית קריסטין ג'וליאסון 6–3, 6–2. הצ'כית הלנה סוקובה נאלצה להיאבק קשה כדי לגבור על הבריטית שרה גומר 6–3, 6–2, 6–2.

● גבי רוביצקי אלוף ישראל לשעבר ובנו אורי העפילו לחצי גמר אליפות הזוגות הבל נשאר במשפחה. לאחר שגברו על עמית נאור ואביב יעקב 6–3, 7–5. בתחרות לאבות ובנים העפילו כדורגלן העבר ד"ר ראול גלר ובנו אורלי לחצי הגמר לאחר ניצחון על משפחת אפרים האסתר לאה 6–0, 6–1. היום אחר הצהריים יהיו במרכז הטניס בהדר יוסף מישחקי חצי הגמר, בשבת בבוקר מישחקי הגמר.

● נבחרת ישראל בשחיה השלימה אתמול מחנה אימון משותף עם נבחרות בווריה שבשורותיה שחיינים מהדרג הראשון במערב גרמניה.

יתכן מוצא למשבר ש"ס

(סוף מעמוד 1)

לאחר שיפתיים רישומה של הגיורת שושנה מילר כיהודיה. פרץ אמר כי מדובר בעניין עקרוני. אולם מקורבי שמיר הדגישו, כי הוא לא דחה הצעה לחילופי תיקים, בתנאי שיוצע לו תיק "מכובד".

חוגים פוליטיים העריכו אתמול כי החלטתו של פרץ להודיע על התפטרותו הגישה ימים בטרם היא תיכנס לתוקפה מעידה על רצונו לאפשר לשותפי הקואליציה פרק זמן ארוך יחסית למשא ומתן במגמה להתמיד אותו בממשלה.

פרץ אמר אתמול לשמיר, כי תנועת ש"ס תביא בפני מועצת חכמי התורה כל הצעה לחילופי תיקים. הוא אישית, כך הבהיר פרץ לראש הממשלה, אינו תומך בחילופי תיקים, ללא שיקבע שאין לרשום גרים רפורמיים יהודים. פרץ אף ימליץ בפני מועצת חכמי התורה לרשום מהקואליציה.

"קשה לי לומר שיש סיכוי טוב יותר, אך אני נרגש מהמאמצים שנעשים מכל עבר, מצד המערך, מצד הליכוד ומצד גורמים שונים למצוא פתרון. אני די מופתע מהתגובות הללו", אמר אתמול השר פרץ. הנושא הנותן העיקרי מטעם ש"ס במשבר הנוכחי הינו מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי ואחד מבכירי שיחו הראשים בליכוד הינו דן מרידור.

תעסוקה למודעי ולוויצמן

גורם המקורב לשר פרץ תיאר אתמול את המצב כך: "הליכוד מנסה לתפוס טרמפ על ההתפטרות כדי למצוא תעסוקה למודעי ואילו המערך מנסה למצוא תעסוקה לויצמן. על כל המתוכים להבין שאת הבעיה יש לתקוף ישירות, ולנסות למצוא פתרון לבעייה שנוצרה, שלפיה שר בישראל חייב לרשום גויים כיהודים". אותו גורם העריך אגב כי עד יום שלישי ימצא פתרון כלשהוא למשבר.

בש"ס שוררת התרוממות רוח מהמצב שאליו נקלעו שאר המפלגות הדתיות, עקב הודעת התפטרותו של השר פרץ. הבהיר של השר מסר כי ללשכתו הגיעו אתמול מאות טלפונים ומכתבים שתוכנם זהה: פרץ קידש שם שמים ויצג נאמנה את יהדות התורה. במפד"ל ובאגודת ישראל התקיימו אתמול התייעצויות כיצד לנהוג במשבר הנוכחי. לפחות שלושה ח"כים מהמפד"ל אמרו בשיחות עם אנשי ש"ס שאם לא תפתר בעיית רישום הגרים הרפורמיים כיהודים, יפליגו אף הם בפני מוסדות מפלגתם לדון בפרישה מהממשלה. המדובר ביוסף שפירא, באבנר שאקי וחיים דרוקמן.

ח"כים דתיים ממפלגות שונות ששוחחו אתמול ביניהם שוקלים אפשרות להפגש עם ראש הממשלה וממלא מקומו כדי לדון באפשרות להביא שוב להצבעה את התיקון לחוק מיהו יהודי או לחילופים את הצעת התיקון לחוק בתי הדין הרבניים.

דרישה להסכמת המערך

החילופין בתיק הפנים ומסירתו לאחד משרי הליכוד מחייבת הסכמה מוקדמת של מפלגת העבודה. זאת הודיע אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם בישיבת לשכת המפלגה שהתקיימה בתל אביב בנוכחות מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס.

ברעם הבהיר כי תנועת ש"ס שותפה לקואליציה גם עם מפלגת העבודה. לדבריו נציגה בממשלה יושב על מיכסת שרי הליכוד. אך את תיק הפנים קיבלה ש"ס בתוצאה מחילופין עם המפד"ל. ברעם אמר כי המפד"ל היתה יכולה לקבל חזרה את תיק הפנים אם אבן היתה רוצה בו, וללא מהלך שכזה, שינוי באחריות משרד זה מחייב הסכמת העבודה.

מזכ"ל מפלגת העבודה הדגיש במהלך ישיבת הלשכה כי מפלגת העבודה לא נתבקשה ולא צריכה להביע עמדה בנושא שהביא להתפטרותו של השר פרץ מהממשלה. "פרץ התפטר כתוצאה מנושאים שנראים לו עקרוניים. מפלגת העבודה אמנם רוצה שתהיה ממשלת אחדות רחבה, אך אנו חלוקים עם ש"ס בצורה ברורה וחד משמעית, בנושא שבגללו התפטר הרב פרץ", אמר ברעם. לדבריו הנושא הוא נושא פנימי של ש"ס, ורק תנועה זו היא שצריכה להמשיך להתחבט בו. "למרות שתגרום לנו קורת רוח, אם ש"ס תמשיך ותישאר בממשלה", הוסיף ברעם.

במפד"ל לא מוציאים פרישה מכלל אפשרות

המפד"ל אינה מוציאה מכלל אפשרות פרישה מהממשלה ומהקואליציה סביב המשבר בנושא רישום הגרים. בישיבת סיעת המפד"ל בכנסת שהתקיימה אתמול בתל אביב דגלו חברי הכנסת אבנר שאקי וחיים דרוקמן בעזיבת הממשלה, אם לא יתבצע התיקון לחוק, בעוד ששרי התנועה זבולון המר ויוסף שפירא, השמיעו עמדות יותר מתונות.

בהחלטה שקיבלה סיעת המפד"ל בתום ישיבתה נאמר כי המפד"ל רואה בחומרה את האפשרות שנוצרה, לראשונה בתולדות המדינה שבתעודה רישמית של מדינת ישראל ירשמו כיהודים, גם מי שלא התגיירו על פי ההלכה היהודית. בהודעה הודגש כי המפד"ל סבורה שמצב זה מחייב תיקון מיידי, שיכול לבוא באחת משתי הדרכים: תיקון בחוק הקבע, שגיור יעשה על פי ההלכה (חוק מיהו יהודי), או כל גיור שנעשה בחו"ל, צריך יהיה לקבל אישור בית דין מיוחד, שיוקם על ידי הרבנות הראשית (חוק בתי הדין הרבניים). בהחלטת הסיעה נאמר עוד כי המפלגה תפעל בכל כוחה כדי לשכנע נציגי מערך וליכוד לתת יד לתיקון הדרכים, ונציגיה יפגשו עם רה"מ וממלא מקומו כדי להעמידם על חומרת המצב.

נושא העברת תיק הפנים לידי המפד"ל ומסירת תיק הדתות לידי סיעת ש"ס, כלל לא עלה לדיון בסיעת המפד"ל. אחדים מחברי הסיעה מתחו ביקורת על התנהגותם של ראשי ש"ס המנסים להוציא כ־מים באחורנית, פתרונות כדי לעקוף את הנושא. ח"כ אבנר שאקי אמר במהלך הדיון כי הרב עובדיה יוסף אמר לו, שעל נושא זה צריך לעזוב את הממשלה, שאקי טען כי המדינה עומדת בפתח הסתערות של הרפורמים כדי לתפוס טרמפ על גיורה של שושנה מילר. "אם פרס חושב שאי־פעם, הוא ירצה להידבר עם המפלגות הדתיות הוא חייב להבין שנושא עקרוני זה הוא המפתח לכך".

רקע / נדב שרגאי

לא הצליח לעקוף

להחלטת השר פרץ להתפטר קדמו 6 נסיונות לעקוף את החלטת בג"ץ לרשום. את הגיורת הרפורמית סוזי מילר כיהודיה

החלטתו של שר הפנים יצחק פרץ להתפטר מתפקידו באה לאחר שורה של נסיונות להתגבר בדרכים שונות על החלטת בג"ץ המחייבת את משרד הפנים לרשום את הגיורת שושנה (סוזי) מילר כיהודיה.

להלן העיקריים שבהם והסיבות לכשלונם:

● ערעור בפני הרכב של חמישה שופטים על החלטת בג"ץ. הערעור לא הוגש מכיוון שהיועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש סירב לבקשת משרד הפנים להגישו.

● חקיקת תיקון לחוק בתי הדין הרבניים שיאשר, כי כל גיור שהוא שבוצע בחו"ל — אורתודוכסי, קונסרבטיבי או רפורמי יהיה תקף בארץ רק לאחר שבית דין רבני יאשרו בישראל. התנגדות שמעון פרס וצמרת המערך לתיקון זה מנעה מש"ס להגישו לאחר שחשבה ומצאה שלא יהיה לו רוב.

● הוספת סעיף נוסף בתעודת הזהות: הלאום הקודם. אילו היה כך היו רושמי נישואין מונעים מגרים רפורמיים להנשא. בועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת לא היה רוב להצעה זו.

● הצעת סימון נוספת לתעודות זהות של גרים היתה רישום בגב התעודה כי תעודה זו אינה מהווה מסמך רשמי לצורך רישום נישואין וגירושין. ההצעה נפלה בהתייעצויות פנימיות בש"ס, לאחר שאנשיה הגיעו למסקנה שלא יהיה לה רוב.

● מחיקת סעיף הלאום מתעודת הזהות. להצעה זו התנגד בחריפות הרב שך. אין זה הזמן לדעתו להפריד את הדת מן המדינה. לדעתו ההצעה עשויה עלולה לבלבל עוד יותר את רושמי הנישואין, שלא היו יד דעים בהוראות מיהו יהודי ומיהו גר.

● סימון גרים בקודים מיוחדים במסמכים פנימיים של משרד הפנים. לא יושם לאחר שהיועצים המשפטיים של המשרד הגיעו למסקנה שפעולה כזו לא תעמוד בבג"ץ.

קודם שהחליט בג"ץ בנושא עלו הצעות נוספות להתמודדות עם הבעיה שלהן לא הסכים היועץ המשפטי: סימון בכוכבית ליד הרישום יהודי תחת סעיף הלאום או רישום בתעודות הזהות: גר רפורמי, גר קונסרבטיבי או גר אורתודוכסי.

שמיר הצטרף למחייבים קיצוץ בבטחון

(סוף מעמוד 1)

כי זו הפעם הראשונה שראש הממשלה נותן פומבי לתמיכה בקיצוץ, של תקציב הביטחון, שהוא סלע המחלוקת העיקרי כיום בין שרי המערך והליכוד, במסגרת המאמצים להגיע לידי הסכמה על קיצוץ תקציב המדינה.

אמש התקיימה פגישה של ראש הממשלה שמעון פרס ושר האוצר משה נסים על עומק הקיצוץ בתקציב. בפגישה השתתפו גם נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, מנכ"ל משרד האוצר, ד"ר עמנואל שרון והממונה על הכנסות המדינה ישראל ברון.

הדיון הסתיים בשעה אחת אחר חצות ללא כל התקדמות. בתום הדיון אמר פרס: הנושא מסובך ומסובך, ידרשו עוד שיחות עם גורמים במשק ובדיקה יסודית, כשהמגמה היא ללכת על עיסקת חבילה כוללת (קיצוץ בתקציב, רפורמות שוק ההון והמיסוי). כן נערכו פגישות עם נציגי חברת העובדים וארגוני העצמאים. אתמול סיים סדרת שיחות של פרס ונסים עם גורמים במשק במטרה להשיג שיתוף פעולה במסגרת עיסקת חבילה שתאפשר להתחיל בחידוש הצמיחה.

בדרישה לשמירת הסכמי השכר לפגישה עם נציגי חברת העובדים היתה חשיבות רבה, לפחות מבחינתו של ממלא מקום ראש הממשלה, וזאת לאור מצבם הקשה של מפעלי תעשיה ובניה וחקלאות השייכים לחברת העובדים. ההחלטה לזמן את ראשי חברת העובדים נבעה גם מהעובדה כי בפגישה שקיימו השניים בתחילת השבוע עם מזכיר ההסתדרות נדחתה דרישתו של מזכיר ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר לשמור את הסכמי השכר ואילו נציגי חברת העובדים באו להציג השגותיהם מנקודת ראות של צרכי משק העובדים.

את עמדת חברת העובדים הציגו לשרים, מזכיר חברת העובדים רני רוזולו, יו"ר מועצת המנהלים של בנק הפועלים, פרופ' איתן ברגלס ויו"ר מועצת המנהלים של קונצרן כור, ארנון גפני. השלושה טענו, כי יש לדאוג להקפאה של שכר־מחירים ומיסים, וזאת במטרה להמשיך ולהוריד את שיעור האינפלציה, שנמצאת בעלייה בחודשים האחרונים. הם דורשים הפחתת עלויות העבודה במונחים דולריים. הם מחייבים את ביצוע רפורמה, הן בשוק ההון והן במיסים.

גילום פטורים

באשר לרפורמה במס הם מחייבים שינויים, מאחר ובמתכונת המוצעת על ידי האוצר, יש כדי להעלות את עלות העבודה למעבידים. אם יצטרכו לגלם את הפטורים המעוגנים בהסכמי העבודה. מסיבה זו הם מחייבים לקשור את ביצוע הרפורמה מראש, בהסכם שכר ומחירים. ראשי משק העובדים מתנגדים למיסוי של רווחים ספקולנטים. הם חוששים, כי מדיניות הריבית המוצעת והשלכותיה על התעשיות, ייקרו למפעלים את הריבית, כשהמטרה להוריד את שיעורה.

את ארגוני העצמאים ייצגו בפגישה, בשאם אלדר בוקשטן ורואה החשבון עוזי שטיינברג. הם חייבו את ביצוע הרפורמה במס כחלק משינויים בריווח מדרגות המס, כדי לאפשר לשכבות הבינוניות ליהנות מתשלום מס שולי נמוך יותר. בין השאר — להעלות את מדרגת המס השולי של 45% ל־5000 ש"ח ולקבוע להכנסה של 2000 ש"ח מדרגת מס שולי של 35%. עוד תבעו השניים לבטל הפליות של עצמאים על פני שכירים, הפליות המטילות נטל מס נוסף על העצמאים. נציגי ארגוני העצמאים חזרו ותבעו מהשרים לשתפם כצלע רביעית במשא ומתן על עסקת חבילה במשק. נציגי ארגוני העצמאים הוזמנו לדיון עם השרים, לאור התערבותו של השר רובינשטיין, שבקש משר האוצר לשמוע את השגותיו של ארגון שאינו משתייך לא להסתדרות ולא למשק העובדים.

כלי הרכב מוזלים היום

(סוף מעמוד 1)

— למרות ששיעור מס הקניה על מכוניות בנפח מנוע 1300 סמ"ק הועלה, הודיע אתמול דובר משרד התחבורה, יחיאל אמיתי. עם זאת הוא הבהיר, כי ייתכנו התייקרויות במחירי מכוניות שמתחת ל־1300 סמ"ק — גם כאלה המיוצרות במדינות השוק המשותף, וזאת כתוצאה משינויים בשערי המטבעות והנהגת מתח השיווק האחיד.

כך, לדוגמה, תתייקר האופל קאדט ב־7.88%; הסובארו 1300 תתייקר ב־14%, אבל זאת משום שהיא מיוצרת ביפן שאינה חברה בשוק המשותף. לעומת זאת מחירה של הסובארו 1600 יוזל ב־6%; מחיר האסקורט 1100 יוזל ב־26.89% ואילו האסקורט 1300 יוזל ב־25.96%. מחירי הלנציה פריזמה יוזל ב־35%.

בעקבות כן יהיה למשל מחיר מכונית סובארו 1600 סמ"ק 24,463 ש"ח. לנציה פריזמה בנפח מנוע 1500 סמ"ק תעלה 24,519 ש"ח. פיאט ריתמו ג'יאל עלה מהיום 19.178 ש"ח. מחירה של מכונית פיג'ו 305 סטי. יהיה 27.516 ש"ח. לעומת אלו יעלו מחירי אופל קדט 1300 ל־30,009 ש"ח ופיאט רונה ל־16.272 ש"ח. המחירים לא כוללים מע"מ ודמי הפקדה.

שני צווים משלימים

אתמול ושלשום חתמו שרי התחבורה והאוצר על שני צווים משלימים. הצו הראשון מסיר את הפיקוח על מחירי כל הרכב הפרטי ומכוניות שנפח המנוע שלהם גדול מ־1601 סמ"ק. מחירי כלי הרכב הפרטיים הקטנים יותר יישארו בפיקוח. כמו כן יוסר הפיקוח ממחירי אוטובוסים, אופניים עם מנוע עזר ותלת־אופן.

הצו השני מתייחס לקביעת מחירים מירביים לרכב בפיקוח (פרטי ומוניות) בנפח מנוע של עד 1600 סמ"ק (עד בכלל), המהווים כ־85% מכלי הרכב הפרטיים בארץ. כמו כן חל צו זה על רכב מסחרי עד 4.5 טון. כמו כן ישארו בפיקוח מחיריהם של אוטובוסים ומסחרי כבד, אבל מאחר שאלה אינם נמכרים באופן רגיל ומתח השיווק שלהם שונה, הם כלולים בטבלאות אחרות.

צו המחירים המירביים כולל את המחירים בשקלים, וללא מע"מ וללא הפקדה. המחירים המירביים נקבעו בהתבסס על כמה מרכיבים, אשר חלקם מקזזים זה את זה:

א. הורדת מכסים על רכב המיוצר במדינות השוק המשותף, בשיעור של 60%.

ב. שיעורי מס קניה על פי הדירוג החדש. הדובר מבהיר, כי בדירוג החדש הועלה מס הקניה על רכב בנפח מנוע של 1300 סמ"ק ואילו המס על 1600 — הורד.

ג. יעודכנו שערי המטבעות בהם רוכשים היבואנים את הרכב.

ד. מתח השיווק לרכב עד 1600 סמ"ק ועד בכלל ורכב מסחרי עד 2.2 טון יהיה מעתה אחיד ובשיעור של 18%. מתח השיווק לרכב מסחרי שמשקלו מ־2.2 טון ועד 4.5 טון יהיה מעתה 22%.

מתח שיווק אחיד

מתח השיווק עד כה היה שונה מיבואן ליבואן ונע מ־8% עד 25%. בעבר נקבע מתח השיווק ל־18%, אבל ההקפאה והשינויים בשערי המטבע גרמו במשך הזמן לעיוותים. דובר משרד התחבורה הבהיר, כי הצו החדש רק מחזיר את המצב האחיד לקדמותו. המחירים ייכנסו לתוקף היום, עם פרסומם בעיתונות יחד עם הצווים החתומים על ידי שני השרים.

בתשובה לשאלה, הבהיר דובר משרד התחבורה, כי עם פרסום הצו בעיתונות מחייבים המחירים את היבואנים. "נכון שהצו אינו מחייב אותם למכור מכוניות, אבל מאחר שההוזלות הן על חשבון המיסוי, ואילו במרבית המקרים מתח השיווק של היבואן דווקא שופר, אינני רואה סיבה כלשהי מדוע לא", אומר הדובר.

עדות ראיה / נורית אמיתי

יום ראשון של מכירות בעקבות הורדת המכסים:

אי הבהירות במחירים הותירה חנויות נעולות עד שעה מאוחרת

השאירו אותנו עם הלשון בחוץ, כך הגדיר אתמול שמשון דקל מחנות למוצרי חשמל "סף־סר" בלב דיזינגוף, את המצב "נכון לעכשיו", בעקבות ההודעות על הפחתות המיסים.

חנויות רבות נותרו נעולות עד לשעות הבוקר המאוחרות. מאחורי הדלתות הנעולות, עסקו הבעלים ואנשי המכירות בניסיונות נואשים, להיחלץ ממצב חוסר הוודאות אליו נקלעו בשבועיים האחרונים, בעקבות ההצהרות השונות על הוזלות, הפחתות מכסים והפקרות ועוד. אלא שהמצויים בחנויות ממוג זה של המתנה לניסים ונפלאות — לא התאכזבו. חלקם, אמנם מעטים, רכשו את מה שביקשו גם בתקופה השקטה יחסית בחנויות האמורות. כך למשל באל.מ. בכיכר המדינה, הסביר הקונה ארקדי שיין, כי הגיע לקנות היום מכיוון שקודם לא היה לו זמן. צבי א. מתל אביב ביקש לרכוש תנור מטבח משוכלל "לא ציפיתי ל"ניסים" וכנראה שצדקתי, כי אכן ההוזלות אינן משמעותיות".

תנועת הקונים היתה דלילה, למרות שהרחובות היו מלאים והתנועה בהם היתה קשה.

דוד בלייברג, איש מכירות ב"אל.מ.", סיפר על תנועת הקונים הדלילה והסביר, כי "הציבור עדיין לא יודע איך לאכול את זה". כעת, הוא המשיך הסביר, האנשים מחכים לראות מה יהיה לבסוף, כפי שצפינו — להוזלות לא תהיה משמעות רבה.

זאת, כמובן, להוציא שואבי אבק שמחירם הוזל בחמישים עד שמונים שקלים, מייבשי כביסה שאותם מהם הוזלו אפילו במאתיים שקלים. אך כשמגיעים ללהיטי המטבח כתנור מיקרוגל — מתאכזבים — כאן ההנחה היא בשיעור של כמה עשרות שקלים בודדים, תלוי בסוג התנור.

לאבנר וכרמית מלכה, שבאו לשאול אודות תנור מיקרוגל, הסביר בלייברג, כי אם היו מגיעים לפני שבועיים, היו זוכים באותה הנחה מכיוון "שפשוט לא היו קונים". אבנר מלכה הודה בפה מלא, כי שמע לעצת חבריו והמתין לראשון בחודש, בתקווה שההנחה תהיה משמעותית יותר.

"מתי יהיו כבר מחירים?"

"לא התאכזבנו אך קיווינו שההנחה תהיה יותר מזו שיש".

גם ב"שקם" המתינו למחירים החדשים בתמיהה קונים מוצרי אלקטרוניקה וחשמל מתוצרת יפאן, שעליהם לא תחול ההוזלה בכל מקרה. אין תנועה מוגברת של קונים, אך רבים שואלים — מתי יהיו כבר מחירים".

בסלון טוקיו מסביר אלי להיין ללקוחות, כי מחירונים חדשים עדיין אינם בנמצא וכי ההנחות בפועל יש רק על מוצרים המיובאים על ידי בעלי הסלון. "אין בהלה, כבר שבועיים שהמצב בחנויות רגוע, וכעת הכל מצפים למחירונים החדשים".

חיה פרי, ממלאת מקום דובר משרד התעשיה והמסחר, ציינה כי האחריות בדבר פרסום המחירים אינה מוטלת על משרדה, אך מהשבוע הבא ייצאו מפקחים לשווקים כדי לבדוק את מצב המחירים והאלו שלא יימצאו סבירים — יוכנסו לפיקוח.

צבי עמית, מנכ"ל איגוד לשכות המסחר, הודה כי "בילבלו את הציבור", והדגיש כי המחירים החדשים חלים רק על המלאי החדש שעשוחרר מהמכס, הזול מאתמול בבקר.

מסקנה: אכן, בינתיים כדאי להמתין מעט כדי שגם הסוחרים, היבואנים, אנשי המכס, יתרגלו על תוצאות ההורדות השונות. חשוב לזכור כי על המלאי לא יוזלו הנחות ואם הציבור ידע את המשחק והצעה "הביקוש", לא תהיה בידי הסוחרים ברירה, זולת הנחות גם על המלאי — ואפילו יותר מהמצופה.

ארה"ב לישראל: ותרו

(סוף מעמוד 1)

ד"ר זקהיים יודיע לשר הביטחון כי אם תבחר ישראל בחלופה זו, תוכל ארה"ב להתחיל באספקת חלקי המטוסים לחיל האוויר בתוך זמן קצר.

הצעה נוספת

הצעה נוספת של "ג'נראל דיינאמיקס" היא יצור האף־16 שבו ישולב חלק ממערכות האוויוניקה של הלביא, המפותחות בישראל. נראה כי הצעה זו תידחה גם על־ידי חיל האוויר וגם על־ידי התעשיה האווירית. זאת משום שתייקר את יצור המטוס ותגרום לפיגור בלוח הזמנים של אספקת המטוסים.

חברת "מקדונל דאגלאס" מציעה לישראל לרכוש באמור את מטוס הקרב "האריר" ולשלב בו מערכות אוויוניקה שפותחו עבור הלביא. לפי תחשיבי החברה האמריקאית יגיע מחירו של כל מטוס כזה לכ־20 מיליון דולר.

הצעת חלופה נוספת של מקדונל־דאגלאס היא רכישת כמות מסויימת של מטוסי "האריר" בשילוב מספר קטן יותר של מטוסי אף־15 המצויים כבר בשירות חיל האוויר. לפי הצעה זו יגיע מחירו של כל אף־15 בעיסקה לכ־25—26 מיליון דולר.

ארה"ב תציע את האף־18

החלופה החמישית, אותה יציג זקהיים, היא רכישת האף־18. זהו מטוס קרב דו־מנועי שיש לו גירסה ימית (להפעלה מנושאות מטוסים) וגירסה יבשתית. מחירו של מטוס זה בעיסקה המוצעת יגיע לכ־25—26 מיליון דולר.

יש לציין כי כל התחשיבים נערכו בהנחה כי חיל האוויר הישראלי יקלוט 300 מטוסים.

עוד נודע כי קיימת החלטה עקרונית של הממשל האמריקאי לפיה אם ישראל תחליט לאמץ את אחת החלופות, ולבטל את פרוייקט הלביא, יהיה הממשל מוכן לשאת בהוצאות הכרוכות בפיצוי המפעלים האמריקאים איתם היו התקשרויות חוזיות בפרוייקט הלביא. המדובר הוא בסכום של כ־200 מיליון דולר.

במשרד הבטחון נערכים, בינתיים, דיונים פנימיים, על רקע נסיונו של השר לבחון שוב את המשמעות הנובעת מייצורו של הלביא.

נראה כי שר הביטחון מעריך, כי מגבלות תקציב הביטחון לא יאפשרו להפריש את הנתח הדרוש לצורך שלב יצורו של הלביא. לפיכך, קיימים סיכויים כי השר רבין יאות לבחון, מתוך גישה חיובית, את החלופה שיציג בפניו ד"ר זקהיים לפיה ייוצרו בארץ מטוסי האף־16 עבור חיל האוויר הישראלי.

במקרה ששר הביטחון יחליט לאמץ את החלופה האמריקאית הוא יביא את הנושא בפני הקבינט.

טיסת ניסוי — ביום א'

זהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תעופה, מוסר כי אב־טיפוס מטוס הלביא ימשיך מחרתיים בטיסות הניסוי. מהנדסי הטיס עסקו אתמול בפיענוח כל החומר אשר נקלט במחשבי המטוס בטיסת הבכורה. הנתונים הצביעו כי כל המערכות פעלו כשורה ובמקרים מסויימים נתקבלו נתונים אשר עלו על המצופה. הטיסה מחרתיים תבוצע עם גלגלים מקופלים, דבר אשר יאפשר לבדוק את תימרוני המטוס במהירויות גבוהות יותר מאלה שנוסו בטיסת הבכורה. למטוס מתוכננות עכשיו אלפי שעות טיסה. אב־טיפוס המטוס השני ימריא בעוד שלושה־ארבעה חודשים.

ההמלצה למנות

(סוף מעמוד 1)

הטיל לבוא בדברים עם שר התעשיה בנושא זה ולהבהיר את עמדת חברי הוועדה.

כהן מגורי מסר ל"הארץ" כי בוועדה אמר ד"ר שרון, שנתוני שמיר אינם מספיקים. למרות שלכאורה החליטה הוועדה שלא להמליץ על מועמדות שמיר. למרות היום הודיע לשמיר ד"ר שרון, כי ההמלצה למינויו אושרה.

מסתבר כי, עמנואל שרון הוסיף את חתימתו לכתב ההמלצה, לאחר שהדיון בוועדה הסתיים.

כהן מגורי אמר: "אני בוועדה כבר שבע שנים ולא זכור לי מקרה כזה של הוספת חתימה אחרי הישיבה."

מכתב בקורת

השתלשלות האירועים הזו גרמה לחבר הוועדה, פרופסור לב, לנקוט בצעד חסר תקדים ולהפנות מכתב למשרד האוצר ובו בקורת נוקבת על כישוריו של שמיר.

פרופסור לב ביקש כי המכתב יובא לידיעתם של חברי הממשלה, שאמורה באחת מישיבותיה הקרובות לדון באישור מינויו של שמיר.

במכתב כותב פרופסור לב: "כחבר בוועדה והנציג הציבור, הנני מצטער שאינני יכול לצרף חתימתי בתמיכה למועמדותו של עודד שמיר כמנהל מרכז ההשקעות של משרד התעשיה. לפי דעתי, אין למר שמיר הכישורים המתאימים למלא תפקיד כלכלי חשוב זה. לא השתכנעתי, בראיון לפני הוועדה, שהוא האיש שיכול להתמודד באופן עצמאי עם תפקידים כלכליים או מנהליים־כלכליים. אין לו כל נסיון בתחום הכלכלי המסחרי, ובמיוחד לא בענייני השקעות, הן בתפקידים הציבוריים שמילא והן כעצמאי. ברור לי, שגם ליתר חברי הוועדה היו היסוסים רבים, אם כי צירפו את חתימתם למסמך המוגש."

ד"ר עמנואל שרון הכחיש כי הופעלו עליו לחצים פוליטיים כדי שיוסיף את חתימתו לכתב ההמלצה. אמר: "זה קשקוש. איש אחד לא מפעיל עלי לחץ". הוא סרב להוסיף פרטים נוספים.

פרופסור לב סירב להתייחס לנושא.

עודד שמיר מסר ל"הארץ", כי כל הידוע לו הוא שוועדת המינויים אישרה את מועמדותו.

לכץ אין תעודת בוגר

בדיקת "הארץ" העלתה שיש בעיה גם עם המלצה נוספת של שר התעשיה המבקש למנות את העסקן הפוליטי ישראל כץ לתפקיד בכיר: משנה למנכ"ל משרד התעשיה.

הבדיקה העלתה שלמרות הצהרת כץ בפני "הארץ" שיש לו תואר אקדמאי, אין לו תואר בוגר אוניברסיטה. כאשר הדרישות המכרז לפי התקשי"ר הן שלתפקיד זה יתמנה רק מי שיש לו תואר אקדמאי.

הבימה
התיאטרון הלאומי

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

עיריית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 3.1.87 ב־11.00
מוספשבת

בהשתתפות:

- גד יעקובי – שר הכלכלה והתכנון.
- אלוף מיל' שלמה גזית, פרופ' אסף רזין ועמוס אילון – סיכום שנת 1986 ומבט על 1987.
- יגאל לב – על ספרו "הסוכן"
- רוזינה קמבוס, נתן דטנר והבימאי רוברט ווקר – לקריאת הצגת "אילוף הסוררת" בתיאטרון באר־שבע.
- אריק לביא בליווי יגאל חרד.
- לינדסי קמפ
- ברכה קול – מנגנת החליליות

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ד'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 8 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

האירוע באדיבות
כתר
בית הוצאה לספר הטוב

חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

هكذا عن الاصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

למוסד ממלכתי

דרושים

קציני מילואים

ליחידה מיוחדת העוסקת במשימות בלתי שגרתיות

אנו מציעים:

- תפקיד דינמי ומעניין.
- אפשרות לקידום ולמיצוי היכולת האישית.
- קביעות בעבודה.
- שכר גבוה, כולל הטבות מיוחדות.
- תנאי שירות טובים.
- אפשרויות מגוונות לשינוי בתחום העיסוק, לרבות יציאה לחו"ל או ללימודים אקדמאיים לאחר מספר שנות עבודה.
- אווירת עבודה נעימה, בצוות צעיר ומגובש.

פונים מתאימים ייענו

אם גילך עד 28 שנים, בוגר תיכון לפחות, ובריאותך תקינה, אנא פנה בכתב לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד־61392) עבור ר.ק. וציין קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת"ז וטלפון.

דרושה

מעצב/ת גרפיקה לעבודה בעלת אתגר

★ בעל/ת רעיונות ומעוף

★ רצוי נסיון קודם במשרד פרסום

★ רצויה התמצאות בהעברת חומר לדפוס

תנאים הולמים למתאימה

לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 45600, חיפה

דרוש **חרט מנוסה**

03-478121

מ־08.00–15.00

למכון בר

דרושה

טכנאית רפואית/אחות

לביצוע בדיקות טכניות (מבחן מאמץ לב, תיפקודי נשימה)

לפרטים טל' 02-869513

הלוזה

בע"מ חברה לשמירה אבטחה ושרותי נקיון

דרושים עובדי ניקיון

לעבודה בבוקר ואחה"צ

תנאים מעולים

רח' המלך ג'ורג' 30 טל' 227617, 233775

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים בע"מ)

למעוניין בשליחות עם אתגר. לרוצה ומוכן לתרום בתחום הקהילתי־חברתי

מוצע תפקיד של - מנהל/ת מתנ"ס

בבאר יעקב

דרישות התפקיד:

★ השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות). יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות ובוגרי תכנית שורץ.

★ נסיון בניהול בהיקף נרחב: ניהול עצמאי של תקציב וצוות.

★ נסיון קודם בחינוך ו/או מנהל חינוכי: רצוי בתחום החינוך הבלתי־פורמלי והעבודה הקהילתית.

★ נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות.

מגורים במקום תנאי הכרחי

יש לפנות בצרוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים, מוסדות ותחומי הלימוד.

המעונינים יפנו בכתב עד 16.1.87 אל עמי שגב החברה למתנ"סים, גבעת מיינס ירושלים 91034 - בציון המקום המבוקש.

ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

למפעל עסיס בנתניה דרוש/ה

פקיד/ת יצוא

כישורים:

נסיון מוכח בדוקומנטצית יצוא; שפת אם אנגלית; עדיפות לנשים מאזור השרון.

המשרה מלאה.

נא להתקשר אל ורדה 053-59191

יותר טוב מנפאואר

חייג מנפאואר וקבל יותר

לסניף רחובות דרושים

★ **מנהל/ת מחלקת הדפסה/הוצאה לאור** מנוסה, לתקופה ממושכת.

★ **עובד/ת אופסט** מנוסה, לחדר צילום במפעל נייר, לתקופה ממושכת.

★ **מנהל/ת חשבונות סוג 3, 2** נסיון בהתאמות ופקודות יומן, ליום עבודה מלא.

★ **עובדים טכניים** בוגרי בי"ס מקצועי במגמת דפוס. יתרון לבעלי נסיון, לעבודה במשמרות ולתקופה ממושכת.

הרצל 190, א'-ה', 08:00—14:00

ו' 08:00—12:00

טל: 461717, 08-473734

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

דרושים

עובדים חרוצים ורציניים

לעבודה קבועה במפעל באשדוד

שעות העבודה יום א'־ה' 07.00־16.00

יום ו' 07.00־13.00

תנאים לקבלה:

★ רשיון נהיגה בתוקף

★ שרות צבאי מלא

★ תושבי אשדוד

055-35422, 055-33570

מוסד ציבורי מבקש הצעות ממשרדים לשרותי משרד לביצוע העבודות הבאות:

1. פקידות כללית, כולל הדפסה.
2. עובדת במעבד תמלילי בשפה העברית.

העבודה תתבצע לפי שעות בהיקף של 1־1/2 משרה.

ההצעה תכלול מחיר לשעת עבודה. לקבלת פרטים נוספים אפשר להתקשר לטל' 02-662557, בשעות הבוקר. אין המוסד מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או איזו הצעה שהיא כולה או מקצתה.

חבר

המרכז הגדול לכוח אדם מקצועי

רח' ינאי 6 ים טל' 02-225154

★ **חשמלאי תעשייתי** מוסמך ברמה גבוהה

★ **טכנאי מכונות תעשייתיות**

★ **מונטז'רים** נסיון הכרחי

עמיגור ניהול נכסים בע"מ

סניף אשקלון ב' שכונת שמשון 693/1

051-34880

משרות פנויות:

• **רכז שכונה** — חצי משרה, עבודה במשרד ובשטח, השכלה תיכונית ושירות צבאי מלא.

• **חניכה**, גיל 17, רצוי עם נסיון וידע בהדפסה.

המועמדים יפנו אישית למשרד הסניף ביום רביעי 7.1.87 בין השעות 11.00–13.00

לכל בו הרצליה של המשביר לצרכן

דרושים/ות

★ **קצין ביטחון**

★ **קופאיות**

★ **מוכרות**

לראיון נא לפנות לטלפון 052-546116

המכון להכשרה והשתלמות בי"ס ארצי למדריכים ועובדי נוער קלמניה

דרוש

מנהל מרכז הדרכה לעובדי חינוך בלתי פורמלי וחינוך חברתי במחוז המרכז

תאור התפקיד:

אחריות ניהולית וחינוכית־מקצועית כ־ללת על כל פעולות מרכז ההדרכה: הכשרה, השתלמות הנחייה ואירועים מחוזיים. אחריות ישירה על תחום ה־הכשרה או ההשתלמות.

דרישות התפקיד:

מדריך או מורה בכיר או בעל תואר B.A בחינוך או במדעי החברה. נסיון בחינוך הבלתי פורמלי ו/או בחינוך החברתי. נסיון בפעולות הדרכה, הכש־רה והשתלמות.

המעונינים יפנו בצירוף קורות חיים, אישורים והמלצות למר מוטי מלאכי, ביה"ס הארצי לעובדי נוער בקלמניה, דואר בית ברל 44905, טל: 052-25156 עד ליום 12.1.86

המועמד שייבחר יועסק על־ידי המכון להכשרה והשתלמות

נציבות שירות המדינה מודיעה על

פרסום מכרז צוערים/ות

במשרד החוץ מק/1/87

תאור התפקיד

התמחות כללית בתחומי העבודה השונים של משרד החוץ בירושלים במשך שלש שנים (כולל אפשרות שהשנה השלישית תהא בשליחות מטעם ישראל בחו"ל כדי להשתלב בתום תקופת ההתמחות בשירות החוץ.

הדרגה: 5־4 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

דרישות המשרה:

א. השכלה אקדמאית (תואר ראשון לפחות).

ב. התמצאות בבעיות מדיניות ובנושאים כלליים אחרים לרבות: יהדות, מזרח תיכון, היסטוריה, גיאוגרפיה, חברה ומדינה, כלכלה ומשק הארץ, תרבות ואמנות. כושר ניסוח, כושר ניהול שיחה, כושר הסברה והבעה בכתב ובעל־פה. ידיעה מושלמת בכתב ובעל פה בשפה העברית ושליטה לרבות כושר דיבור שוטף באנגלית או בערבית או בצרפתית או בספרדית או ברוסית. עדיפות תינתן לבעלי תואר אקדמאי והתמצאות יסודית בנושא המזרח התיכון.

ג. גיל – עד 30.

ד. מצב בריאות תקין.

ה. אזרחות ישראלית (לרבות בן או בת הזוג).

הערות:

א. הצוערים שיעמדו בדרישות ההתמחות ישולבו בתום תקופת ההתמחות בשירות החוץ. עליהם להיות מוכנים למלא כל תפקיד בישראל או בחו"ל לרבות בארצות קשות שירות.

ב. מועמדים שהינם עובדי מדינה קבועים יועסקו בתקופת הקורס וההתמחות במנוי בפועל (בהסכמת האחראי במשרדם).

ג. הנהלת משרד החוץ שומרת לעצמה את הזכות להפסיק את הקורס או את ההתמחות של צוער אם יימצא בלתי מתאים לדרישות התפקיד.

ד. רשאי להגיש מועמדותו גם מי שאינו בעל השכלה אקדמית מושלמת אך, עומד לקבל תואר ראשון בתום שנת הלימודים התשמ"ז 1987. מועמד כזה יהיה חייב להמציא בעת ההרשמה אישור על לימודיו בשנת הלימודים האחרונה לתואר. ויהיה זכאי אם יתקבל לקורס הצוערים לדרגה בדירוג המקביל עד להצגת אישור קבלת תואר ראשון, ולא יאוחר מתום שנה מיום פתיחת הקורס.

ה. בקשות יש להגיש ללשכת מחוז ירושלים בנציבות שירות המדינה, קרית בן־גוריון ירושלים 91007 בצירוף העתקים מאושרים של המסמכים הדרושים, באמצעות הטופס מדף 2115. את הטופס ניתן לקבל בכל לשכות נציבות שירות המדינה בכל רחבי הארץ. חייל רשאי להגיש מועמדותו גם במכתב רגיל. במקרה זה עליו לציין בקצרה פרטים אישיים, השכלה ונסיון. לטופס הבקשה (מדף 2115) יש לצרף דף ובו קורות חיים של המועמד.

ו. בכל מקום שבו מפורט תאור התפקידים בלשון זכר הכוונה גם ללשון נקבה וכן להיפך. המינוי הוא במעמד שווה לאישה ולגבר בעלי כישורים מתאימים למועמדות על אותה משרה.

ז. על המועמדים לדאוג, שבקשותיהם, בצירוף העתקים מאושרים של המסמכים הדרושים וכל מסמך אחר שברצונם להגיש (בצירוף תרגומם הנאמן לעברית, אם הם ערוכים בלועזית), יגיעו לנציבות שירות המדינה, לא יאוחר מהתאריך המפורט להלן. אחרת לא תובאנה בקשות אלו בחשבון.

ח. הצוערים יידרשו לעבור קורס מיוחד שיימשך כ־9 חודשים. כל צוער אשר יפסיק מיוזמתו השתתפותו בקורס זה בטרם יסתיים יחוייב בתשלום ההוצאות היחסיות לתקופת השתתפותו בקורס.

ט. בתקופת הקורס, הצוערים המתגוררים מחוץ לירושלים, יהיו זכאים להחזר הוצאות אש"ל בתקופת ההתמחות בארץ - להחזר הוצאות נסיעה או השתתפות בהוצאות שכר דירה בשיעור שייקבע על־ידי מרס.

המועד האחרון להגשת בקשות הוא 9.2.87

בנק ישראל

מתבקשים מועמדים למשרת

עורך דין בלשכת היועץ המשפטי

העובד יועסק על־פי חוזה מיוחד.

מקום העבודה העיקרי יהא במשרדי הבנק בתל־אביב.

המועמדים יפנו עד ליום 5.1.87 בצירוף קיצור תולדות חיים, כולל פרטים על השגיהם הלימודיים, נסיונם ושמות ממליצים, ליחידה לניהול כח אדם בבנק ישראל, קרית בן גוריון, ירושלים, ת.ד. 780, או למדור כח אדם בבנק ישראל, רח' ליליינבלום 37, תל־אביב.

דרושים:

★ **דפסי אופסט** עם נסיון בעבודה עם נייר רציף

★ **עוזרי דפסים** עם נסיון בהפעלת מכונות דפוס, בוגרי בי"ס מקצועי

המתאימים יקבלו שכר בהתאם לכישורים ותנאים סוציאליים מלאים (חופש, הבראה, ימי חג, ימי מחלה, מתנות חג, ביגוד, תגמולים, השעות וארוחות)

פנו עוד היום לסניפינו: תל־אביב: רח' גורדון 88, טל' 222266, 245541, 03-240878. ירושלים: רח' בן יהודה 7, טל' 222111, 02-242801. רחובות: הרצל 187 בפסג, טל' 08-455904. אשדוד: רוגוזין 8, טל' 33644, 055-32221

דנאל

החברה לשירותי כח אדם

תל־אביב • ירושלים • באר־שבע • רחובות • אשדוד

או.אר.אס שרותי כח אדם

לאו.אר.אס חיפה למחלקה הטכנית

★ **חשמלאי ראשי** בעל נסיון בתעשיה מאזור טבריה והסביבה.

★ **חשמלאי מוסמך** בעל נסיון.

★ **חוטר מקצועי**

★ **מחסנאי/פקיד טכני** לספירת מלאי.

★ **מסגר/חרט** בעל נסיון של 20—15 שנים, קורא שרטוט טכני לתפקיד מעריך זמנים.

מועמדים מתאימים לפנות לאו.אר.אס רח' הרב הרצוג 2, חיפה ת.ד. 5346 חיפה טל. 04-664002, 04-663703

כפר הנוער קדמה מעוניין:

במנהל/ת חשבונות

לשני שלישי משרה

יועדף מועמד/ת בעל/ת נסיון רחב בנושאי שכר ועבודה עם מסגרות ממשלתיות

לפרטים: 055-82126; 055-82009

לבקש את נעמי

לדגם מערכות

דרושים

1) כלכלן

נסיון בניהול מערכת תקציב ובקרה, ידע הכרחי בהפעלת מערכות ממוחשבות, נסיון מוכח בתעשייה

2) מזכירה

עברית/ אנגלית על בוריין כולל הדפסה + ידע טוב בגרמנית

ימים א'־ה' 8.00־17.30

טלפון: 03-494971 כוח אדם

שווקים חדשים

החברה לפיתוח שווקים בע"מ

למשרדנו הראשי

מזכירה בנשמה

- יודעת להפעיל כ"א.
- יודעת הנהלת חשבונות.
- יודעת להדפיס עברית/אנגלית.
- יודעת לפתור בעיות.

בואי לעבוד איתנו - השמים הם הגבול שלנו.

- המודעה מיועדת גם לגברים
- רכב אישי — חובה.
- נא לשלוח קורות חיים ופרטים אישיים בכתב יד עבור "שווקים חדשים" ת.ד. ... תל אביב ...61015

בי"ס תיכון מקצועי "עמלי" ע"ש "לוידי דיוויס"

רח' זנגויל 25 ירושלים, טל' 411090

דרוש/ה

מורה לעברית ולתנ"ך

בהיקף של משרה חלקית מינואר

המעונינים מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס

למוקד גבעון

דרושים

פועלי/ות נקיון

רח' שמאי 8 ים

למשרד נסיעות פאנטוריסט

דרושים

Sinior Booking Clerk

עם נסיון 3־4 שנים לפחות

לקביעת ראיון לפנות ל: זיוה או אודה 03-243381

– סודיות מובטחת –

לכבוד

גאל תקשורת (א.פולק) בע"מ

03-7512666

הנדון: *אנשי מכירות.

יש לי - נסיון במכירות לעסקים

- רכב פרטי

- השכלה תיכונית ומעלה

והרבה רצון להצליח 1

*מתאים לגברים ונשים עד גיל 32.

תפוס מקומך בריסון!!

החברה יציבה מבוססת ודינמית.

ס'ריס' מייבאות לרשותו השיווק.

היוקרתית בארה"ב.

משבוע עבודה בן 5 ימים.

התנאים סוציאליים משופרים.

משרותי דוחות מפותחים.

דרושים/ות

לרים תעשיות מזרונים

עובד בכיר

למחלקת אחזקה, בוגר בי"ס מקצועי מוכר במגמה למכניקה, 5 שנות נסיון

עובד תפעול מכוונות ייצור

12 שנות לימוד, בעל רקע טכני

לפנות למפעל: שמחון הכוחשון 8

אזור תעשיה גדרה: ... 1

רים תעשיות מזרונים

או.אר.אס שרותי כח אדם

או.אר.אס - בכירים

★ **מהנדס תעשיה וניהול** לתפקיד מנהל־מפעל. נסיון של 5 שנים לפחות בתפקיד דומה עדיף בתעשיה תהליכית — לאזור תל־אביב.

★ **מהנדס תעשיה וניהול** לקונצרן תעשייתי גדול — לתפקיד מנהל מחלקת — הנדסת יצור, נסיון של 10 שנים — עדיף בתעשיה תהליכית.

★ **מהנדס / הנדסאי חשמל** בעל נסיון בתחום ספקי כח ותכנון מערכות חשמל עצמאיות לעבודה ממושכת.

★ **טכנאי חשמל** להתקנת ספקי כח ומערכות חשמל עצמאיות נסיון בעבודה עם אנשים לתקופה ממושכת.

★ **איש שיווק** לתפקיד עוזר למנהל חברת־שיווק. צעיר, בעל תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים. בעל נסיון (קצר), בשיווק.

★ **מנהל/ת חשבונות סוג 3** מאזור טבריה והסביבה וכן מאזור הקריות, עכו ונהריה.

באו.אר.אס תנאים סוציאליים מלאים רח' הרב הרצוג 2 חיפה ת.ד. 5346 חיפה טל. 04-664002, 04-663703

ההסתדרות הציונית העולמית

מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920

משרה פנויה מס' ח/13/86

גרפיקאי/ת עצמאי/ת

החטיבה להתישבות

מקום: ירושלים

תאור התפקיד:

1. הכנת תצוגות שונות: מפות, טבלאות וחוברות (בעברית ובאנגלית)
2. הכנת תוכניות בנוי אדריכליות הכוללות: ביטוי הנפח בעזרת צללים, בטוי נוף וחמרי ריצוף, פרספקטיבות.

הכישורים הדרושים:

1. בוגר/ת בי"ס לגרפיקה, רצוי בעל/ת תואר מוסמך/ת בגרפיקה.
2. בעל/ת נסיון של לפחות 3 שנים.

הערה: המועמדים/ות יתבקשו להציג את עבודותיהם/הן בפני ועדת הבחירה.

הדרגה המוצעת: 4—7 בדירוג המקצועי

התאריך האחרון להגשת הצעות: 18.1.87

דרוש

גרפיקאי/ת ביצועיסט מעולה

גרפיקאי/ת מעצב בעל נסיון

תנאים טובים

055-25935

אתי או ג'ורג'

סודיות מובטחת

פילת

לחברה מסחרית גדולה בתחום תקשורת המונים

אנו מחפשים

מנהל צעיר

בעל מכוונות שיווקית ומכירות לתפקיד ניהול בשיווק ובמכירות באחת המחלקות הדינמיות.

מועמד מתאים יהיה כבן שלושים, MBA (מגמת שיווק), תואר ראשון בתעשיה וניהול, כלכלה וכו', מחשבה יצירתית, יכולת שיווקית מצויינת, כושר ארגוני והרבה אנרגיה.

למועמד שיצליח ייפתחו סיכויי קידום.

מקום העבודה בתל־אביב.

נא לפנות בכתב יד, בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ. דרך פתח־תקוה 114, תל־אביב 67012

נא לציין על המעטפה: "מנהל צעיר" מס' משרה ...

המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד

סודיות תשמר בקפידה

מזכירה אנגלית

דרושה

לחברת מחקר בינלאומית הפועלת בישראל

תנאים דרושים: קריאת דיבור, כתיבה שוטפים וידיעה טובה בהדפסה לועזית. שפות נוספות יתרון. טלפון בבית הכרחי. גיל עד 35. העבודה דורשת זכרון טוב, סבלנות רבה, כושר לימוד מהיר וסדר מופתי. המשרה מיועדת ליום שלם בלבד. אפשרות לזמן גמיש. אפשרות לצאת לחו"ל לתקופות קצרות.

לפרטים: החברה לפיתוח ותכניות שיווק בע"מ, 03-252967, דרך חיפה 13, ת"א

מכללת הנגב ע"ש פ.ספיר

קרית החינוך שער הנגב, ד.נ. חוף אשקלון 79165 טל. 92770, ...

למכללת הנגב ע"ש פ' ספיר דרושות

1. פקידות לעבודות משרד.

דרישות התפקיד:

הדפסה בעברית על מכונת כתיבה (רצוי גם בשפה לועזית)

ידע כללי בעבודות משרד נסיון של שנה אחת לפחות.

2. מזכירה לניהול משרד

דרישות התפקיד:

תעודת מזכירה בכירה או השכלה מקבילה.

ידע בניהול תיקון. כושר ניהול צוות משרד. כושר מגע עם מוסדות, תלמידים ומורים. רצוי ידיעת השפה אנגלית / או שפה לועזית נוספת.

על המעונינים לפנות לפי הכתובת הנ"ל בצירוף קורות חיים עד 23.1.87

לפרסם מודעה?

דחף סוכנים — לא מכרת לא שילמת — לוח העיר

ת"א דחף בן יהודה — רח' בן יהודה 9 (מול קולנוע מוגרבי) טל. 656120

ת"א דחף אלנבי — רח' אלנבי 123 (ככר המושבות) טל. 611806

חיפה דחף — רח' הרצל 11 (הדר) טל. 04-645333

ירושלים דחף — רח' יפו 43 (ככר ציון) טל. 226335

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

הלוח הארצי הארץ חדשות

למועצה הציבורית למען הזקן
דרושה
מרכזת
* בעלת יוזמה * עבודות מזכירות
* יחס ציבור * קשר עם קהל
לפרטים לפנות בכתב יד בצירוף תולדות חיים והמלצות
רח' יד חרוצים 10 ירושלים מיקוד 91012

דרוש
מיידית בירושלים
טבח מנוסה
לעבודה במשמרת בוקר
בפרטים נא לפנות
למר בלום יעקב
02-552252-3

לעיתון "כאן דרום"
דרוש
כתב מאזור גדרה
עדיפות לבעלי
נסיון קודם בכתיבה
לפנות לברק סרי 055-21935
055-22080

מלם מערכות בע"מ
דרושים
2 עובדים מנוסים לתפקיד
מתכנת מערכות הפעלה
תיאור התפקיד:
- קליטה, תחזוקה ופיתוח מערכת ההפעלה (כגון TSO 2JES,)
- כתיבת תוכניות שירות מסובכות והתאמת תוכנת המערכת לדרישות המיוחדות של מלם
- השתתפות בקביעת נוהלים סטנדרטיים ושיטות עבודה
- יעוץ לצוותים המקצועיים של מלם ולקוחותיו בשימוש במערכת
כישורים:
- תואר אקדמאי ראשון או הסמכה לטכנאים
- נסיון מוכח של לפחות שנתיים במערכת הפעלה MVS
- ידיעה מעמיקה בשפת Assembler של מערכת הפעלה MVS
מקום העבודה ירושלים
הדרגה תיקבע לפי כישורי המועמד.
עובד בתפקיד זה נדרש לעבוד מעבר לשעות העבודה המקובלות.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לשרה קשת 02-522138, בקשות בכתב יש לשלוח אל מלם מערכות בע"מ, הקריה, רוממה ת.ד. 13016, ירושלים מיקוד 91130.

או.אר.אס שרותי כח אדם
לאו.אר.אס חיפה
למחלקה המשרדית
* קלדניות עברית/אנגלית
בעלות נסיון.
* כתבניות עברית אנגלית
מנוסות
* מעבדות תמלילים
עברית/אנגלית
מנוסות
* מזכירה
נסיון של שנתיים לפחות, הדפסה עב/אנג, נסיון בתחום יבוא יצוא רצוי הפעלת טלקס מאזור הקריות לעבודה קבועה.
מועמדים מתאימים לפנות לאו.אר.אס רח' הרב הרצוג 2, חיפה ת.ד. 5346 חיפה טל. 04-664002, 04-663703

נשר מפעלי מלט ישראליים בע"מ
למפעלינו ברמלה דרושים
1. טכנאי/הנדסאי חשמל
2. חשמלאי מנוסה
בעל רשיון מוסמך לפחות.
3. מסגר רתך
בעל ניסיון בתחזקת מכונות
4. נהג ציוד מכני כבד
בעל רשיון מעל 15 טון וניסיון במסגרות/מכונאות.
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לקביעת מועד לראיון אל מנהל כ"א, מפעל נשר ברמלה.
טל: 08-229851
- סודיות מובטחת -

לימית — שמירה ואבטחה
דרושים
מאבטחים
יוצאי צבא לעבודה לפי שיבוץ אישי
תנאי שכר מצוינים
לקביעת ראיון טל' 02-244974, 245421, 233966

לחברה תעשיתית
דרוש
מהנדס מכונות
בתפקיד מנהל מחקר ופיתוח
רצוי רקע טכני
פניות יתקבלו בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון, בת"ד 8318 מיקוד 91082, ירושלים

לחברת פרסום העוסקת בהפקת פרוייקטים יהודיים בארץ ובחו"ל
דרושים **מקדמי מכירות**
הכישורים הדרושים:
* הופעה נאה * יוזמה וכושר ביטוי * השכלה תיכונית * מוטיבציה גבוהה * חריצות
(ניסיון במכירות בענף הפרסום יתרון)
לקביעת ראיון טלפן 03-244381 בימים א'-ה'

לחברת קו ציטור אילת-אשקלון באשקלון דרושים:
אנשי אבטחה
יוצאי יחידה קרבית (לוחם) רובאי 6
רצוי בוגרי קורסים פיקודיים. בעלי רישיון נהיגה לרכב פרטי עד גיל 30.
בדבר פרטים נא לפנות טלפונית
051-35591 לקבי"ס בשעות היום

למוסד ציבורי בחיפה
דרושה
מזכירה
בעלת כושר ארגון, ניסיון בהפעלת משרד, רצוי בעלת רכב
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 33010 ת"א 61330
"עבור מזכירה"

דרושים הנדסאים או טכנאים מוסמכים
בשטח האלקטרוניקה, הרשומים בפנקס הטכנאים וההנדסאים, לעבודה בטלוויזיה הישראלית בירושלים
המעונינים, בעלי כישורים כנ"ל, יפנו לשרותי המינהל בטלוויזיה טל: 02-557316

לצ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ
יבואנים כלליים של פולקסווגן אודי במוסך מע"פ
דרוש/ה
פקיד/ה
ליום עבודה שלם
נא לפנות לעמי או ישראל
טלפון: 03-785111

לחברה גדולה בענף המזון לסניף חיפה והצפון
דרוש
מקדם מכירות
★ נסיון מעשי מוכח בתחום המזון
★ כושר התבטאות בכתב ובע"פ
★ הכרת הענף באזור הצפון
★ רשיון נהיגה בתוקף
המתאימים מתבקשים להתקשר מיום א' בשעות 14.00-18.00 לטל' 03-218283

מיבנאים
יוצאי חיל האויר
אנו מחפשים אותכם
לעבודה מיידית
במפעלים ביטחוניים
באזור המרכז וירושלים
המתאימים יקבלו שכר בהתאם לכישורים ותנאים סוציאלים מלאים. (חופש, הבראה, ימי חג, ימי מחלה, מתנות חג, ביגוד, תגמולים, הסעות וארוחות).
פנו עוד היום לסניפינו:
תל-אביב: רח' גורדון 88,
טל' 222266, 245541, 03-240878
ירושלים: רח' בן יהודה 7,
טל' 222111, 02-242801
רחובות: הרצל 187 בפסג',
טל' 08-455904
אשדוד: רוגוזין 8,
טל' 33644, 055-32221
דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

כימאי
BS/MS
נדרש בפיתוח חדשני בכימיה תרופתית
תנאי עבודה טובים
— אי. אר. סי —
קרית הטכניון 04-225175
פרסום שחר

בידרמן חברה לביטוח בע"מ
האגף לביטוח חיים LIFE DIVISION
לרגל התרחבותנו
דרוש לנו:
מפקח רכישה
באיזור חיפה והצפון
הכישורים הנדרשים:
* מעל גיל 27
* נסיון מוכח בביטוח חיים
* נסיון פיקודי בצה"ל
* השכלה אקדמאית רצויה
נא לפנות בכתב יד לבידרמן חברה לביטוח בע"מ, רח' ברוולד 10 חיפה. או טלפונית לתאום פגישה (ענת) טל' 04-664019, 04-667903.

לאינטרקון בע"מ דרוש
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
לאחזקה ותיקונים של מחשבים, ציוד תקשורת ופקסמיליות. ניסיון במערכות דומות חיוני.
טלפון: 03-611161

מדיקארד
דרושים
בת"א-ירושלים-חיפה
א. אנשי מכירות
ב. דיילות מכירה
* אין צורך בנסיון קודם
* משכורת בסיס + עמלות
לקביעת ראיון להתקשר
03-242980 04-520612

לעיתון "כאן דרום"
דרוש
כתב מאזור יבנה
עדיפות לבעלי
נסיון קודם בכתיבה
לפנות לברק סרי 055-21935
055-22080

למוקד גבעון
דרושים
שומרים/ מאבטחים
רח' שמאי 8 י-ם

דנאל
לסניפנו בירושלים
דרוש
מבקר טיב — מנוסה, בוגר בי"ס מקצועי מגמת מתכת, ידע בקריאת שרטוט ומכשירי מדידה.
ירושלים רח' בן יהודה 7
טל' 02-222177, 242801

למפעל טקסטיל גדול בירושלים
דרושים
1. תדמן/תדמנית
2. טכנלוג/טכנלוגית
לחולצות או כותנות לילה
3. טכנאי "יצור
רצויים בוגר שנקר או בעל נסיון בטקסטיל
4. מבקר/ת טיב
בעל/ת נסיון במפעל טקסטיל
תנאים טובים למועמדים המתאימים!!!
מועמדים רצינים יכתבו
בצירוף קורות חיים וטלפון
לת.ד. 2107 עבור מספר "123" ירושלים
סודיות-מובטחת

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה
דפס אופסט
- תאור התפקיד:
הפעלת מכונת אופסט הידלברג GTO 1/4 גליון
הכישורים הדרושים:
ניסיון של שלוש שנים בהפעלת המכונה הנ"ל.
מספר המשרה: מז/20
שרברב (בפקולטה לרפואה)
תאור התפקיד:
ביצוע עבודות שרברבות מגוונות של צנרת.
השתלבות וסיוע בעבודות אחזקה.
הכישורים הדרושים:
בוגר בי"ס מקצועי.
יכולת קריאה עצמאית של תוכניות צנרת.
רצויה ידיעה בסיסית באנגלית.
ניסיון של 6 שנים בעבודות שרברבות שונות וניסיון נוסף בעבודות אחזקה אחרות.
מספר המשרה: מז/35.
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, ניסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה, עד יום 11.1.78 אל אגף כוח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

מוסד הטכניון
למחקר ופתוח בע"מ
מהנדס/ת תכנה
תאור התפקיד:
פיתוח תכנה בנושאי אווירודינמיקה, מכניקת טיס, מחשבים, מטוסים, בסיסי נתונים, גרפיקה אינטראקטיבית.
הכישורים הדרושים:
תואר ראשון (לפחות) בהנדסה אווירונוטית, הנדסת מכונות או מדעי המחשב. ניסיון בשפת פורטרן, ידע באסמבלר יתרון. לאחר שירות צבאי.
הערה: קיימת אפשרות לשילוב לימודים לתואר גבוה במסגרת העבודה.
מכרז מס' 90/86
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה — 32000, עד יום 11.1.87

גלבוע
סוכנים ויועצים
לביטוח חיים ופנסיה
דרוש מתכנן פיננסי
כישורים:
• בן 27 ומעלה
• השכלה תיכונית, עדיפות לבוגר אוניברסיטה בכלכלה/מינהל עסקים
• נסיון בעבודה עם אנשים
• בעל יוזמה, כושר התמדה ורצון עז להצליח
תנאי העסקה:
• הכשרה מקיפה במקצוע "מתכנן פיננסי" הדורש התעמקות במגוון רחב של נושאים.
• בסיום ההכשרה אפשרות בחירה במסלול עבודה כשכיר או כעצמאי.
פניות בכתב לת.ד. 33085 חיפה 31330
הפונים המתאימים יוזמנו להרצאה בה ינתן הסבר מפורט על המקצוע, אופן ההכשרה ואפשרויות התעסוקה בו.
ציון חברה לביטוח בע"מ
☆ מודעה זו מיועדת גם לנשים, ולסוכני ביטוח פעילים
קשר ישיר

למחלקה המשרדית בת"א, ירושלים, רחובות ואשדוד
* קלדניות
עם ידע בהנהלת חשבונות
לעבודה ממושכת באזור רעננה
* מזכירה עברית/ אנגלית
עם ידע בעיבוד תמלילים
* כתבניות עברית / אנגלית
* קלדנית עברית / אנגלית
* מעבדת תמלילים
על כל סוגי המעבדים רצוי שליטה באנגלית
תל-אביב: רח' גורדון 88, טל' 222266, 245541, 03-240878
ירושלים: רח' בן יהודה 7, טל' 222111, 02-242801 רחובות: הרצל 187 בפסג' טל' 08-455904
אשדוד: רוגוזין 8, טל' 33644, 055-32221
דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

דנאל
שירותי כוח אדם
דרושים
מהנדס מכונות — ניסיון בתכנון מכונות ומתקנים. תנאים טובים למועמד המתאים.
מנהל עבודה — מנוסה, במפעל מתכת.
מסגרים/ רתכים — ניסיון בבניית קונסטרוקציות.
מכונאי דיזל — לניהול מחלקת מלגזות.
צבעי ריסוס — מנוסים, לעבודה קבועה בירושלים.
כתבנית — אנגלית, גרמנית — תנאים טובים למועמדת המתאימה.
מעבדות תמלילים — לעבודות מזדמנות לפי שעות.
מזכירות כתבניות — עברית, אנגלית, הדפסה מעולה בשתי השפות. רצוי ידע בעיבוד תמלילים.
ירושלים רח' בן יהודה 7
טל' 02-222177, 242801

איש מכירות
לציוד מכשור ובקרה
בעלי ידע ונסיון בלבד
יפנו בכתב בצירוף פרטים והמלצות
מגטרון אלקטרוניקה ובקרה בע"מ
ת.ד. 1719, 31016 חיפה.

לקום מחר בבוקר, בכיף!
לפרוייקט מעניין בשילוב עם ציון חב' לביטוח
דרושים
★ מועמדים לנציגי מכירות מורשים
בעלי כושר ניהול משא ומתן, הופעה ייצוגית ובעלי יוזמה
★ מנהל יחידת מכירה
מתאים במיוחד לסופרוויזר בענף הביטוח בעל נסיון מוכח בהפעלת אנשים
למתקבלים תינתן הכשרה גבוהה, הכשרה מקצועית, הווה אישי המשרדיות קידום נרחבות
עבודה באווירה חמה
טל. 03-658478, 03-660938
בריאל תקשורת

דרושים בחכתשים
למפעלינו בבאר-שבע וברמת חובב
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
הכישורים:
ניסיון בניהול מחלקת חשבונות בהיקף גדול, ידע רב וניסיון בניהול מערכות ממוחשבות רב מטבעות, ידע בנושא יבוא ויצוא
השכלה:
רואה חשבון מוסמך, בעל/ת ניסיון של 5 שנים לפחות

מועמדים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ותאור נסיון קודם למח' כח אדם, ת.ד. 60 באר-שבע 84100
סודיות מובטחת

לסוכנות ביטוח גדולה
דרוש/ה
חתם/ת
עם ניסיון רב
לפרטים לפנות לטלפון 522394

EXCITINGLY HYATT.
מלוננו המפואר "הייאט ריג'נסי ירושלים" מעונין באדם המתאים שימלא את התפקיד של:
מנהל מחלקת אחזקה
Director of Engineering
בעל נסיון רב ומוכח בנושא אחזקה ויכולת בניהול והפעלת צוות עובדים.
שליטה בעברית ואנגלית הכרחית!
נא לפנות למחלקת כח אדם והדרכה
טל' 02-821394/02-826811
HYATT REGENCY JERUSALEM
רחוב לח"י 32, ירושלים, 97655

מתי"ב — אגודה למטפלות בית
דרושה
עובדת סוציאלית או אחות
לחצי משרה
להדרכת מטפלות בית
לפנות למשרד האגודה, רח' אגריפס 111, ירושלים, טל' 242115, 02-241953

לאופנת ברוך בק. מלאכי
דרושים/ות
★ גזרן ★ נהגן למכונת התפרן
★ תופרות
תנאי עבודה טובים, 5 ימי עבודה בשבוע, הסעות מסודרות למפעל וחזרה
פרטים בטלפון 055-85283, בערב 051-886749

שיש אלוני
דרוש
מעצב/ת פנים או הנדסאי/ת ארכיטקטורה
לתפקיד של מנהל מכירות באולם התצוגה בת"א
לפרטים טל. 03-244269

מכון מ.ש.פ.
שירותים פסיכולוגיים
עבור אחד מלקוחותינו — חברה גדולה, ותיקה ומבוססת, מובילה בענף שירותי תובלה בינלאומיים, עמילות מכס ומחסני ערובה
דרוש
מנהל מחלקת כספים
כישורים נדרשים:
* *ניסיון מוכח של ניהול מערך כספים.*
* *יכולת לתפקד בתנאי לחץ.*
* *פיקוח על צוות עובדים ושמירה על קשר שוטף עם לקוחות וספקים.*
* *תואר אקדמי בכלכלה או במנהל עסקים או בתחום אחר הקשור לניהול כספים.*
* *נסיון בעבודה עם מחשבים ושליטה טובה בעברית ובאנגלית.*
* *יכולת ניהול מו"מ עם מגוון רחב של לקוחות*
* *יכולת לתפקד באורח עצמאי תוך נטילת יוזמה אישית.*
מקום העבודה תל-אביב
מועמדים המחפשים אתגר מקצועי וגילם 30 — 45 שנה מוזמנים להגיש את מועמדותם בכתב"יד תוך פירוט קורות חיים וניסיון מקצועי לת"ד 13012 מיקוד 91130 ירושלים

BB
דן אנד ברדסטריט (ישראל) בע"מ
רח' החשמונאים 105 תל-אביב, מיקוד 61200.
דרוש
נציג מכירות
התפקיד:
מכירות לרמת הנהלה בחברות גדולות.
מתן שירות וקשר רצוף עם לקוחות.
דרישות התפקיד: נסיון מוכח - הכרחי.
הבנה בנושאים כלכליים ועיסקיים.
שליטה באנגלית.
נא פנה מיידית בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 20001 ת"א מיקוד 61200, עבור מכירות
ניתן למסור קורות חיים במשרדי החברה
הקשר שלך אל עולם העסקים

هكذا عن الأصل

صكنا من الاهل

לויטקו בע"מ — יצרני קלין
דרוש

איש מכירות

אזור מגורים חיפה והסביבה
נא לפנות בכתב ת.ד. 975 חיפה

דרושה
מעצב/ת גרפיקה
לעבודה בעלת אתגר
* בעל/ת רעיונות ומעוף
* רצוי נסיון קודם במשרד פרסום
* רצויה התמצאות בהעברת חומר לדפוס.
תנאים הולמים למתאימים
לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם
לת.ד. 45600, חיפה

בית האבות ע"ש היילפרין אשקלון
האגודה לתכנון ולפתוח שרותים למען הזקן
רח' ניצנים ת.ד. 7219 אשקלון
טל: 53965 - 53711 - 53712 - 051
דרושים
1. פיזיותרפיסט/ית
חצי משרה
2. מרפא/ה בעיסוק
משרה מלאה
3. אם בית משרה מלאה
בוגרת בי"ס מקצועי לכלכלת בית או בעלת השכלה מעשית מקבילה
4. מטפלות — כוחות עזר
הבקשות למשרות הנ"ל יש להגיש בכתב יד, פרוט תולדות חיים, פרוט נסיון קודם, עד לתאריך 15.1.1987 למזכירות בית האבות ע"ש היילפרין ת.ד. 7219 מיקוד 78302 אשקלון
דוד קרשטט, יו"ר האגודה
סגן ראש עירית קרית גת

נפתלי — גרפולוגיה תעסוקתית
מיון, הכוונה והתאמת עובדים
ייעוץ אישי
גרפולוגיה משפטית ורפואית

מחפש עבור לקוח
כתבנית
אנגלית / עברית ל-3/4 משרה
– רצויה הכרת עבודה במעבד תמלילים
– רצויה שפת-אם אנגלית
נא לפנות למשרדנו בכתב-יד, בצירוף קורות חיים, בשפת אם ובציון היד הכותבת
ת"א רח' היתקון 124 טל. 63573, 240996, 03-229751

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
העוסק בייצור מוצרים כבושים ופלסטיק
דרוש/ה
טכנולוג / מהנדס כימאי
בעל ידע התמצאות ונסיון קודם בתכנון תבניות לחומרים אלסטומרים
נא לפנות בכתב יד בפירוט השכלה ונסיון בעבודה לת.ד. 4496 חיפה מיקוד 31044 בציון המס' 770 ע"ג המעטפה.
סודיות מובטחת

לעיתון מקומי שבועי
דרוש
סטודנט
תושב הקריות
לעבודה חלקית כאחראי הפקה
העבודה בימי די משעות אחה"צ אל תוך הלילה, עד הבאת העיתון לדפוס
הכישורים:
* אחראי
* בעל יכולת עבודה בתנאי לחץ
* עם "עין טובה" לגרפיקה
* בעל רכב
ניסיון קודם בפרסום והוצאה לאור — יתרון
המתאימים יתקשרו לטלפון
04-720270 אל רונית

תיא תמרוקי ישראל בע"מ
דרוש
שליח / חצרן
- עבור שליחויות לבנקים, ספקים וכו'
- תחזוקה שוטפת של המבנים
- מקום העבודה אזור התעשייה רעננה
משרה מלאה
חייב להיות תושב האזור ובעל רכב !!!
נא להתקשר 052-21153

משען — אגף בתי אבות
MISHAN משען
לבית אבות סיעודי ברעננה
דרושים
★ אחיות ★ כח עזר
★ פיזיותרפיסטית ★ עובדת תעסוקה
★ מרפאות בעסוק ★ מורות למלאכה
למשרות מלאות וחלקיות
תנאים טובים למתאימים
לפנות ליוסי כהן לטל: 052-445731-5

לחברת יצוא
דרושה
מזכירה
מנוסה
בעלת ידיעה מושלמת בעברית ואנגלית
כולל הדפסות וטלקס
שפות נוספות — יתרון
לפנות בכתב-יד ובפרוט נסיון קודם לת.ד. 1565 חיפה (מיקוד 31015)
עבור "יצוא"
סודיות מובטחת

למפעל מתכת באזור מפרץ חיפה
דרוש/ה
מנהל ייצור
מהנדס תעשייה וניהול / מהנדס מכונות
בעל 5 שנות ניסיון לפחות בניהול ייצור במפעל מתכת, עם רקע וניסיון במערכות C.N.C וטכנולוגיות ייצור וריתוך מתקדמות.
נא לפנות בכתב-יד בפירוט השכלה וניסיון בעבודה לת.ד. 4496 חיפה, מיקוד 31044 בציון המס' 17 ע"ג המעטפה.
סודיות מובטחת

המועצה המקומית הוד השרון
העמותה לסדנא למוסיקה
דרושים
1. מנצח תזמורת
2. מנהל מוסיקלי ליד התזמורת
בדבר פרטים נא לפנות למחלקה לחינוך במועצה המקומית הוד השרון למר בן יעקב אברהם או למר בן יוסף זכריה או לגב' חנה פינק בשעות העבודה 052-24121/2/3

למלון באיזור חיפה
דרוש
טבח ראשי
הכישורים הדרושים:
* ניסיון בעריכת תפריטים באופן עצמאי.
* יכולת ניהול המטבח וצוות העובדים
המתאימים יפנו בציון ניסיון ומספר טלפון לת.ד. 3119, תל-אביב 61030, עבור "טבח"

למפעל גדול באזור מגדל העמק
דרוש
חשמלאי תעשיה
* נסיון 3 שנים בעבודה בתעשיה לפחות.
* תנאים טובים/שכר גבוה למתאים
לפנות בכתב למנהל כח אדם
ת.ד. 1278 ק. טבעון

MISHAN משען
מרכז משען — אגף בתי אבות
לבתי אבות במרכז הארץ
דרושים
★ **עובדים סוציאליים**
★ **רכזים/ות** לעובדים סוציאליים
היקף משרות גמיש
לפנות למרכז משען טל: 03-248265
ובשעות הערב לטל: 052-85922

עירית חיפה
מינהל החינוך התרבות והרווחה
האגף לשרותי רווחה למשפחה ולקהילה
כח אדם 13/86
דרושים:
עובדים סוציאליים
* כוללניים.
* מדריכים/ראשי- צוותים.
* עובדים קהילתיים.
* רכזי התנדבות.
המעונינים יפנו אל פנינה, האגף לשרותי רווחה.
רח' שפרעם 10, חיפה. טלפון: 674243

מודיעין אזרחי בע"מ
סניף חיפה והצפון
מאבטחים
למתקן בטחוני באיזור חיפה
הכישורים:
* יוצאי יחידות שדה
* גיל עד 35
* פרופיל 76 ומעלה
תנאי שכר: כ-1000 ש"ח לחודש + נסיעות.
ראיונות יתקיימו בימים א' ו-ב' בין השעות 1000-1400 ברח' אלנבי 22, קומה ב', חיפה.
נא להצטייד בפנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בפירונוקס — אתה בחברה טובה
דרושים/דרושות
1. מרכיבות
להרכבות אלקטרוניות הכוללות:
א. הרכבת רכיבים
ב. הלחמות
נא לפנות טלפונית 04-566111
2. הנדסאי/ת אלקטרוניקה
לבדיקות סופיות בייצור
2-3 שנות נסיון בתעשית האלקטרוניקה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"ם, חיפה 31905. סודיות מובטחת.
פיברוניקס — תקשורת סיבאופטית

בהרצליה דרושים
מחלקי עיתונים
בשעות הבוקר המוקדמות
בעלי קטנוע תושבי המקום
052-541524 לא בשבת

לעיתון "הארץ" דרושים
מחלקי עיתונים
לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות באזורים: ת"א, רמת-השרון, ר"ג, חולון
להתקשר 03-5121331-6

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES
להנהלת אזור חיפה והצפון דרוש
מפקח שמירה ואבטחה
● נסיון בניהול עובדים ו/או פיקוד ● יוצא צבא בגיל 25 עד 45 ● טל.בבית ● רשיון נהיגה ● נכונות לעבודה קשה בשעות בלתי שגרתיות כולל לילות ושבתות.
מועמדים תושבי חיפה רבתי יתקשרו לקביעת ראיון מיום א' בשעות 9.00-14.00 לזהבה בטלפון 04-672067

לחברת "מגנית" בע"מ
דרושים
מתכנת/הנדסאי מחשבים
● עם ניסיון 2-3 שנים בשפת קובול.
● על מחשבי DATA GENERAL.
● רכב חובה
איש מכירות
● עם ניסיון 3-5 שנים במכירת מחשבים גדולים ותוכנות מסחריות● רכב חובה
נא לפנות לטל' 04-337227 לדוד

לכל בו באר-שבע של המשביר לצרכן
דרושות
מועמדות לניהול מחלקה
דרוש רקע קודם או ניסיון
השכלה תיכונית
גיל בסביבות ה-35
לראיון נא לפנות לטלפון 057-31213

ללימודי ערב למבוגרים
דרושים/ות
מורים/ות
במקצועות הבאים:
★ תנ"ך ★ מתמטיקה ריאלית
★ סוציולוגיה ★ לשון
★ פיזיקה ★ כלכלה
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון:
052-546923, 052-541262 לשמעון

בתנובה פתח תקוה
דרושים
מפיצי חלב ותוצרתו
בפ"ת ובסביבה
הכישורים:
1. בעל רשיון משאית
2. ידע בנושא שיווק מזון
3. כושר מסוי טוב
4. ידע טוב בחשבון
5. תחילת העבודה בשעה 3.00 בבוקר
תינתן עדיפות לבעלי נסיון בשווק מזון.
דרוש
אחראי משמרת
במוסדני פירות וירקות תנובה פ"ת
הכישורים:
1. בעל נסיון בניהול ובארגון
2. בעל יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים
3. השכלה תיכונית
העבודה במשמרות והמעוניינים יפנו למחלקת מטבח תנובה פ"ת 03-906591
סודיות מובטחות.

לתשלובת אגמי ורגוס בנהריה
דרושים
*כרסם*חרט
עם ניסיון מוכח
5 ימי עבודה בשבוע
הסעה מעכו, קריות, מעלות, שלומי והסביבה — מובטחת
ארוחות חמות מוגשות במסעדת המפעל
תנאים טובים למתאימים!
לפנות לטלפון 04-927811/9
אל מר סיגלר בובי — מנהל הייצור

ארגון יוצאי פרס
החברה הקדישא שליד ארגון יוצאי פרס, ירושלים
דרוש
עובד מסור ונאמן לתפקיד אחראי
לעבודה במשרה מלאה, בתוספת כוננויות בשכר הולם, רצוי עם רשיון נהיגה
המעוניינים יגישו מועמדותם בכתב, בצירוף קורות חיים עם המלצות לת.ד. 6134 ירושלים. כל מועמד יוזמן לראיון אישי. נא לציין מספר טלפון.

חישולי כרמל בע"מ
מפעל מתכת עתיר ידע בתחום התעופה
דרוש
מהנדס מכונות או אוירונאוטיקה
בעל נסיון של 3 שנים לפחות במפעל תעשייתי, יועדף בעל נסיון בתחומים הבאים:
1) עבודה במפעל תעופתי.
2) הכרת תקנים אמריקאים.
3) ידע במטלורגיה.
למועמד המתאים מובטחים תנאי שכר ועבודה טובים!
5 ימי עבודה בשבוע
ת.ד 53 טירת הכרמל 30250
טל 04-539202 ש. 4

הג'וב הזה מתאים לך כקריירה!
■ ניהול משרד ופעילות בשטח
■ יזמה והפעלת כישורי מכירה
■ תנאים קוסמים
■ אפשרויות קידום מהירות ביותר.
לקביעת פגישה:
04-510226/7 עבודה, 04-707194 בית — מר אריאלי
709924 עבודה, 733984 בית — מר תיכון

האם את/ה איש/אשת מכירות?
✶ אם המרץ והדינמיות מאפיינים אותך
✶ אם יש לך נכונות לעבודה מאומצת בהפצת מוצרי צריכה, ששכרה בצידה
✶ ואם מגוריך בבאר-שבע, או בסביבה הקרובה
ויש לך רשיון נהיגה
ממתינה לך עבודה מעניינת בחברה גדולה
נא לפנות בכתב לת.ד. 2651 תל-אביב 61026 ולציין על גבי המעטפה "איש מכירות".

עירית כפרסבא
דרוש
מכרז פומבי על משרה פנוי של מהנדס העיר
דרישות התפקיד: תכנון ובניה בשיתוף עם אדריכל העיריה רישוי עפ"י חוק התכנון והבניה ותקנותיו עבודות ציבוריות סלילת רחובות תיעול וביוב וכדומה. עריכת אומדנים, מפרטים וחוזים אישור חשבונות לקבלנים, ניהול ופיקוח שוטף מתמיד על צוות מחלקת הנדסה השתתפות בישיבות כי-הול משא ומתן עם גורמי פנים וחוץ הכנת תוכניות ואומדנים לפרוייקטים שנתיים ורב שנתיים.
הכישורים הדרושים: תעודת הסמכה כאנג'ניר אזרחי מטעם מוסד טכנולוגי גבוה, תעודת רישום בפנקס מהנדסים ואדר-יכלים בענף של הנדסה אזרחית כושר הבעה בע"פ ובכתב בעברית רהוטה (רצוי ידיעת השפה האנגלית) כושר ונסיון בארגון פיקוח ותכנון עבודות בתחומי הנדסה אזרחית.
תאור המשרה: משרה מלאה. **דרגת המשכורת:** תקבע לפי דירוג מהנדסים בהתאם לכשורי המועמד. על המועמדים בעלי הכישורים הדרושים להגיש את מועמדותם בכתב למזכיר העיר תוך ציון קורות חיים, נסיון במקומות עבודה קודמים והמצאת העתקי תעודות והמלצות לא יאוחר מיום 9/1/87.
יצחק ולד — ראש העיר.

דרוש קבלן
בעל משאית לחלוקת גלילי גזים טכניים ללקוחות בירושלים וסביבותיה.
נא לפנות לת.ד. 2035 אזור תעשיה הרצליה מיקוד 46733

למפעל באזור נהריה
דרושים
★ **מהנדס מכונות**
3 שנות נסיון בתעשייה + ידע בעיבוד פלסטי של מתכות
★ **מהנדס מכונות**
3 שנות נסיון בתכנון בעזרת מחשב + C.N.C.
★ **מהנדס תעשייה וניהול**
לניהול מחלקת הרכבות + ידע באלקטרוניקה + נסיון בניהול צוות עובדים
לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 4759 חיפה

מלם מערכות בע"מ
דרושים
2 עובדים מנוסים לתפקיד מתכנת מערכות הפעלה
תיאור התפקיד:
– קליטה, תחזוקה ופיתוח מערכת ההפעלה (כגון: JES, TSO2)
– כתיבת תוכניות שירות מסובכות והתאמת תוכנית המערכת לדרישות המיוחדות של מלם
– השתתפות בקביעת נהלים סטנדרטיים ושיטות עבודה.
– ייעוץ לצוותים המקצועיים של מלם ולקוחותיו בשימוש במערכת.
כישורים:
– תואר אקדמאי ראשון או הסמכה לטכנאים
– ניסיון מוכח של לפחות שנתיים במערכת הפעלה MVS.
– ידיעה מעמיקה בשפת Assembler של מערכת הפעלה MVS
מקום העבודה ירושלים. הדרגה תקבע לפי כישורי המועמד
עובד בתפקיד זה נדרש לעבוד מעבר לשעות העבודה המקובלות
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לשרה קשת 02-522138, בקשות בכתב יש לשלוח אל מלם מערכות בע"מ, הקריה השמונה ת.ד. 13016 ירושלים מיקוד 91130

גדות תעשיות פטרוכימיה בע"מ
מפרץ חיפה
למחלקתנו בחיפה
דרוש
מנהל לוגיסטיקת ייצוא
בעל הכישורים הבאים:
● נסיון רב ומוכח בתחומים הבאים:
* דקומנטציה של הייצוא (רצוי ממוחשב)
* ביטוח הובלה בינלאומית
* עמילות מכס
* שינוע (צובר) בינלאומית
● ידיעת אנגלית על בוריה
● כושר ניהול צוות עובדים
נא לפנות בכתב יד למנהל כח אדם ת ד 1780 חיפה

יותר טוב מנפאואר

כתבניות!
עברית
~~עברית/אנגלית~~
~~אנגלית~~
יש לנו הצעות עבודה מיידיות, מאוד מעניינות ובתנאים מצוינים. כמו כן ינתן קורס עיבוד תמלילים למתאימות.
פני למנפאואר בהקדם — זה משתלם!
רח' בן-יהודה 12, א'-ה', 08:00—14:00
טל: 284128, 03-298877
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

גלדם
תעשיות טכנולוגיות בע"מ
לפיתוח מערכות אלקטרואופטיות מתקדמות
דרושים/ות
1. מהנדסי אלקטרוניקה
טכנאי / הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודות פיתוח בנושאי עיבוד אות אנלוגי בתדר רחש ועיבוד אות וידאו, במסגרת פיתוח מערכות הדמיה מתקדמות. רקע וניסיון קודמים יהוו יתרון.
2. מהנדסי אלקטרוניקה
טכנאי / הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודות פיתוח בנושאי מעגלים ספרתיים מהירים ומימושים ב-VLSI במסגרת פיתוח מערכות הדמיה מתקדמות. רקע וניסיון קודם יהוו יתרון.
3. מהנדסי אלקטרוניקה
לפיתוח אלגוריתמים לעיבוד ספרתי של אותות ותמונות ומי-מושם במערכות זמן אמיתי. רצוי ניסיון בעיבוד ספרתי של אותות במערכות ספרתיות מתקדמות (כולל מיקרו מחשבים DSP VLSI) אך ישקלו גם מועמדים מעולים חסרי ניסיון.
4. טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה במערכות ספרתיות מתקדמות לעיבוד אותות / תמונות בזמן אמת
5. תכנת זמן אמת
לפיתוח תכנה לעיבוד תמונות. הכרת 80286, T.M.S והבנה בחומרה ספרתית — יתרון.
6. מהנדסי מכונות
לעבודות פיתוח בנושאים אלקטרואופטיים מתקדמים, בכלל זה מכניזמים ומערכות ייצוב. נדרשת יכולת עיונית בנושאי דינ-מיקה חוזק / אלסטיות ומערכות מכניות. רצויה, לא הכרחית, יכולת הפעלה של תכנה לאנליזות דינמיות וחוזק / אלסטיות (אלמנט סופי).
7. טכנאי מכונות / מכשירנים
לעבודות פיתוח בנושאים אלקטרואופטיים מתקדמים, בכלל זה, תיכון רכיבים במערכות אלקטרואופטיות, תימון מתקנים, בנייה, הרכבה והרצה של רכיבים, מערכות ומתקנים, עריכת בחינות קבלה ועריכת תיקי ייצור. רצוי, לא הכרחי, רקע קודם של עיסוק בציוד אופטי או אלקטרואופטי.
תנאי העסקה לפי כישורים
5 ימי עבודה בשבוע, הסעות
נא לפנות בצירוף קורות חיים ותעודות, בציון מספר משרה לת.ד. 974 כרמיאל 20101
סודיות מובטחת

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתנועת מד"א טל' 101.
ירושלים 525133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00
בימי ו' 8.00־15.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
"שקמ" — שירות רפואי לקט
שירות ביקורי בית של רופאים מוסמכים לילדים ותינוקות בשעות 19־24
טל' 03-7549111 "שקמ" קוד מנוי 222
שיר"ן - שירות רפואי נייד ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת חג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות חגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00־24.00, אחרי חצות בתנאים דחופים בלבד
חיפה:
רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00־23.00
מרכז סיוע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
קשב לבית — שרות מיניים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 איתורית 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/5
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958
מרכז סיוע למכורי לחץ מטעם "מקבילים"
א' ה' 11.00־13.00
ב' ד' 16.00־18.00
רח' מאפו 13 תל־אביב

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים, פנימית)
איכילוב — (כירורגית)
ירושלים
שערי צדק — (פנימית)
הדסה ע"כ — (נשים, כירורגית, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג)
בקור חולים — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שדה רב המגור 3 תכבית ל' 428510
פארמקולקט יהודה הימית 61 יפו 822973
ירושלים
קופ"ח מכבי בן סירא 2 227274
חיפה
תכליה תנינה ג'ים 22 231905
חולון
אסתא סוקולוב 4 5058197
בת ים
עצמאות בלפור 75 865583
רמת גן
הרסה כצנלסון 151 722271
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
הרסה הרצל 24 22243
הקריות
הרמן טטוגה מוריען קרית מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח לאומית ה. סמואל 71 26880

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא הבריות, משפחה, מיניות, אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ו' — 17.00־20.00. בתל־אביב 66 ת"א, טל. 281228-9. חיפה: ימים א', ד' — 16.00־19.00 רח' הנטורים 14 טל. 81520.

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתנועת מד"א טל' 101.
ירושלים 525133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נתניה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803153
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00
בימי ו' 8.00־15.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500

שיר"ן - שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת חג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00 שבתות חגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00־24.00, אחרי חצות בתנאים דחופים בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00־25.00
מרכז סיוע לקורבנות אונס — 24 שעות ביממה
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים
שערי צדק — (כירורגית)
בקור חולים — (ילדים, א.א.ג)
הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, עיניים)
הדסה ה"צ — (אורטופדיה)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שדה רב המגור 3 תכבית ל' 428510
זיוה אנ"ל 52 שכ' התקוה 378403
מנצ"ש שדה רב. זיוה
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 267480
מנצ"ש מרפאת רחמבה הנ"כ 28 523191
חיפה
מוזר המגינים 97 524113
חולון
ד"ר חורי בוקולוב 70 842433
בת ים
עצמאות בלפור 75 865583
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
רמת גן
רמת יצחק שד' ירושלים 96 777506
נתניה
תרופה הרצל 2 28656
הקריות
הרמן טטוגה מוריען קרית מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח לאומית ה. סמואל 71 26880

מרכזי מידע — אגד
03-432777 04-549121 02-528231-2

מוגש כשירות לציבור על ידי **הסנה** חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ש"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.10	5.26
תל אביב	4.28	5.27
חיפה	4.17	5.24
באר־שבע	4.26	5.25

שידורי טלויזיה מלוקסמבורג

3.1.1987 יום שבת

18.00	ארץ קשת בענן־סדרה
18.20	אנימציה
19.00	להיטים
19.53	חדשות
20.25	תחזית סרטים
20.30	אולימפיאדה בלונג־סרט
21.55	מבצע זאבי הים־סרט
23.25	שיחה עם אורחים
0.30	סיום התכנית

לקליטת תוכניות מאירופה
פנורמה
טל: 5462530, 5460850, 260799, 248303

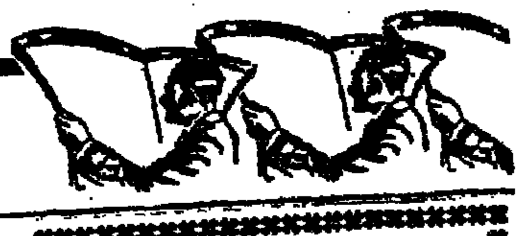

הלוח הארצי — הארץ חדשות

תיאו המרוקי ישראל בע"מ
דרושה
מזכירה
* בעלת ידע ושליטה טובה בעברית/אנגלית
* כולל הדפסה
* מקום העבודה באזור התעשייה רעננה
* רצוי תושבת האזור

משרה מלאה, נא להתקשר 052-21153

למרפאת שיניים צבורית בירושלים
דרוש
מנהל רפואי
לתקופה מוגבלת עם אפשרות הארכה
רצוי נסיון בארגון בפרודונטיה ורפואה מונעת
לכתוב ת.ד. 7403 ירושלים 91073

למפעל יפרמור אשדוד
דרושים
עובדי ייצור
לעבודה במשמרות
תנאים טובים למתאימים
בדבר פרטים נא לפנות 055-21611
לגברת עליזה מנהלת כח־אדם

לחברת יבוא
דרושה
מזכירה
עברית/אנגלית
* בעלת נסיון בניהול וארגון עבודות משרדיות
* ידע בתפעול מחשב
* ניסיון ביבוא - יתרון

אפשרי 5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות לאילנה החל מיום א'
לטל: 052-557297 סודיות מובטחת

לחברה גדולה להפצת ספרים בלונדון דרושה/ה
מנהל מכירות
1) אקדמאי או קצין במיל'
2) נסיון מוכח במכירות
3) כושר ארגון וניהול צוות מוכרים גדול

למתאים הכנסה גבוהה
לקביעת ראיון להתקשר לאורה 02-223470

דרושים
מחלקי עיתונים
בשעות הבוקר המוקדמות
בעלי אופנוע או קטנוע
באזור רמת־גן — גבעתיים
להתקשר 03-7510088

לצעירים בוגרי צבא
עם או בלי בת זוג
15 חודשים בקיבוץ
מעוז חיים, במסגרת מיוחדת לעבודה בתעשייה
לברור פרטים וקביעת ראיון,
צלצל בשעות העבודה:
065-89764, 065-89522

משרד החוץ קורא
לבוגרי אוניברסיטאות
להצטרף לשירות החוץ
בימים אלה מתפרסם בעיתונות ובלוחות המודעות באוניברסיטאות
מכרז צוערים
באמצעותו ניתנת הזדמנות להשתלב במסגרת שירות החוץ של ישראל.
המעוניינים יפנו ללשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה לקבלת פרטים ולהרשמה:
★ בירושלים, הקריה, רח' קפלן 3
★ בתל־אביב, הקריה, רח' קלמרמן 10
★ בחיפה, רח' האסן שוקרי 11
★ בבאר־שבע, בניין לשכת הבריאות

המועד האחרון להגשת בקשות הוא 8.2.87

למשרד בחיפה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3 — מדופלם/ת
נסיון ועצמאות
לחצי משרה לפחות
פרוט נסיון ושכר מבוקש
ת.ד. 33715 חיפה.

"המגוון" משרד כ"א
מעוניינים בעבודה מיידית
לנו מיגוון הצעות
משרד יעוץ והכוונה רח' הנגב 4, 03-372124 (מתחם סרבנים)

דרוש/ה:
גנן
בעל יכולת עבודה עצמאית
תנאים מצויינים למתאימים
טל' בערב 067-20828 לאמנון

למפעל מתפתח ברמת־גן
דרושים
1. מהנדס אלקטרוניקה בכיר
עם נסיון בתחום התקשורת
2. מהנדס אלקטרוניקה מנוסה
רצוי עם נסיון בתחום התקשורת.
נא לפנות לצבי טל. 7510214 (03)

לכפר הנוער קריית יערים
דרושים
מדריכי חוגים:
1. ריקודי עם
2. שירה בציבור
3. דרמה
4. חוג לצילום
5. תיאטרון בובות
6. חליליות

בדבר פרטים נא להתקשר
לטלי 02-342476, 02-342171

מיכשור מכשירים מדוייקים בע"מ
דרושים:
1. כרסמים מעולים מפעילי CNC
2. עובדים להורדת גרדים
(בעיבוד שבבין עם ניסיון.
04-210915

למפעל במפרץ חיפה
דרלשה
הנדסאית ייצור
ידע בקידום פרוייקטים
טל. 04-668166

לחברה במרכז הכרמל
דרוש/ה **מזכירה עב'/אנג'**
למשרה מלאה
טל: 04-385502, 04-385811

SVI (ISRAEL) LTD
מזכירה בכירה
לחברת יבוא דרושה מזכירה בכירה
בעלת ניסיון במשרד מסחרי,
שפת־אם אנגלית, הדפסה עברית/אנגלית במעבד תמלילים ובטלקס.
תנאים טובים ועבודה מעניינת למתאימה.
טל' 02-383515 מיום ראשון

לאלבקס וידאו בע"מ
פקידה מעולה ומנוסה
★ כולל הדפסה עברית/אנגלית
טל' 494149 קהילת ונציה 8 ת"א

אאספא
למחלקת שרות ירושלים
דרוש/ה
מחסנאי טכני
עדיפות למנ"ט, משוחרר צה"ל
מעומדים מתאימים
יפנו למר בריזל רח' שושן 8 ירושלים;
טלפון: 02-243637

דרושה **עוזרת אחראית** למשרה מלאה כולל בישול בוילה בהרצליה פיתוח. תנאים מצוינים למתאימה, אפשרות למגורים במקום. 052-77605

פנאומכניקה
מפעל מתכת במפרץ חיפה
דרוש
מסגר רתך מנוסה
נסיון ויכולת לעבודה עצמאית, אחרי צבא
במפרטים לפנות לטל' 04-726971

לבית אבות
דרושות
מחסנאית
מנהלת מטבח
★ למשרה חלקית ★ דוברת גרמנית / יידיש ★ בגיל העמידה
טל: 03-740624
03-772977
א'־ה' 8.30-13.00

למשרד ניהול פרוייקטים בבניה בירושלים
דרושים:
1. מהנדס בנין
עם נסיון של 5 שנים לפחות במבני ציבור גדולים
2. מזכירה־כתבנית
עברית/אנגלית
לשעות אחה"צ והערב
לקביעת ראיונות לפנות לאדי לטלפון 02-240380

המוכשרים להצליח

אם אתה בוטח בעצמך ויכול להוכיח שאתה מסוגל להצליח ולעבור את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל

ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי

לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות כסוכן ביטוח במגדל
ליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר - להצליח ולהגיע לעצמאות.
טלפן לליאורה: טל. 02-228441

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דבר אחד בטוח.

מהנדס מכונות/ אווירונטיקה
לצורך תיכון בנושאי מבנה (רצוי ניסיון בתיב"מ)
טל' 04-726369

למפעל תעשייתי באזור יהוד
דרוש
מסגר/רתך
נדרש ידע בריתוך חשמלי
להתקשר 03-364144

למפעל מבוסס
דרושים:
מסגרי מרכב
יוצאי צבא מעל פרופיל 72
בעלי נסיון עד גיל 30
העבודה באזור חיפה והקריות.
המעוניינים יתקשרו ל־04-549213/5

דרוש/ה בחור/ה עם כשרון טכני
אחרי צבא עם רצון חזק לעבודה
תנאים טובים
"בוגר" - יהודה הלוי 64 ת"א

מתפנה מנהל מכירות
עם ידע וניסיון מוכח בענף המזון
לפנות ת.ד. 8226
חיפה 31080

לסטודיו של פרסום שפי
דרושים
ביצועיסטים/יות
להתקשר לדב פז טל. 9-528274

שטרנג אבי ציוד טכני
דרוש
טכנאי לתיקון מכשירי מדידה לעיבוד המתכת
הכישורים ★ נשוי ★ בעל רשיון נהיגה ★ ידע באנגלית ★ נמרץ ואמין
טל' 03-252725

מבוקשת לטיפול אצל אישה מבוגרת ברעננה
תנאים טובים במיוחד
עם לינה וכלכלה מלאה
053-688747, 052-35526
לא בשבת

לענף מערכות
דרושים
אנשי מכירות
רצוי רקע במחשב IBM תואמי
טל: 03-339459 להנה

למלון שולמית בחיפה
דרושים/דרושות
חדרנית
פקיד קבלה
טבח
נא לפנות 04-242811 לנורית
בין השעות 08.00-12.00.

לבית דפוס בפ"ת
דרוש
דפס
★ כישורים נדרשים:
נסיון בהפעלת מכונת דפוס ROLAND ULTRA-5 שני צבעים.
★ מגורים באזור ת"א.

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית 03-490793-4 לשם קביעת מועד לראיון

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש
חשב מנהל כספים
כישורים: השכלה אקדמאית
ניסיון מוכח בתעשייה - הכרחי
נא לפנות לת.ד. 830 חיפה מיקוד 31007

המתנה האזורית מרכז הגליל — תרשיחא
דרוש **גזבר**
למשרה מלאה
לפנות אל מר האני סיף
ראש המתנצה טל 04-979072
את המועמדות יש להגיש עד 15.1.87

דרושות **דיילות יופי**
עצמאיות למוצרי קוסמטיקה, איפור ותכשיטים
עמלות גבוהות!
טל: 04-929480

סוכן/ת
מורשה / מנומחה
למשרד נסיעות
משרה מלאה
3 שנות נסיון מינימום
03-282121-2-3

לחטיבת ביניים ברמת השרון דרוש/ה
מורה לתנ"ך
בדבר פרטים נא לפנות לטלפונים:
03-472391, 03-482288

לבית מרקחת בחיפה
דרוש/ה
רוקח/ת אחראי/ת
ת.ד. 33674 חיפה
סודיות מובטחת

למשפחה בהרצליה
דרושה **עוזרת**
מ־8.00-14.00
5 ימים בשבוע
052-557593, 052-78497

למשרד אדריכל נוף
דרושה
אדריכלית
טל. 03-235560
03-238159

לאלומכל בהרצליה
דרוש
מיקצועי לעבודות אלומיניום
5 ימי עבודה בשבוע
052-551325

דרוש:
חרט
מעולה
שכר בהתאם לכישורים
טל. 706773

לחברת יעוץ
דרוש
מהנדס ייצור מתחיל בעל רכב
טל: 03-477838

למשרד אדריכלים בת"א
דרוש
אדריכל
בעל 5 שנות נסיון
טל. 03-333592

החברה להגנת הטבע
איש אחזקה
לבית"ס שדה איילון - ת"א
נסיון בעבודות אחזקה
משרה חלקית
טלפון: 03-3750063
שלוחה 240 - לריבי

החברה להגנת הטבע
מזכירה
למרכז הדרכה ביהוד
בעלת הופעה נאה
חרוצה, דינמית, יכולת ניהול
למשרד באופן עצמאי, הדפסה עברית/אנגלית
משרה מלאה
התחלה מיידית
מגורים במקום (גם למשפחה)
03-375063 לריבי

שירותי מיון, אבחון והשמת כח אדם
למשרד עורכי דין
דרושה
מזכירה כתבנית
עדיפות לבעלת ניסיון בעבוד תמלילים
לפנות מכון דור
טל. 295445

לכל־בו פרטי ברמת אביב
דרושים/ות
קופאים/ות
מנוסים/ות
עבודה במשמרות
לפנות לאילן
03-423112-3
תנאי שכר טובים למתאימים

דרושות
בחורות נאות
לקידום מכירות של עיתון בסופי שבוע
תנאים טובים למתאימות
לפרטים 03-337192/6 (ליאור)

לחברת קוסמטיקה טבעית
דרושות
דיילות מכירה
מאזור חולון בת־ים
רווחים גבוהים
טל: 03-595956

תדיראן מפעל התאורה והחשמל
דרוש מחסנאי
נסיון 3 שנים
לפנות לשלום שרעבי
טל' 02-526249

דרושים
אנשי מכירות
* נסיון מוכח במכירות
* גיל 25 +
* השכלה תיכונית לפחות
* עדיפות לבעלי רכב
* תנאים טובים למתאימים

לפרטים: 04-729935/7 לדגנית

מבטח בבריאות
לרשת מרפאות ב"ר
דרוש
מנהל סניף חיפה
* כושר שיווקי/ארגוני
* חוש אחריות ומעורבות מפותחת
* ניסיון קודם מוכח

קורות חיים (בכתב־יד) למכון ב"ר ים
רח' רמב"ן 43 ירושלים טל' 02-669613
סודיות מובטחת

דרוש
מהנדס ביצוע אזרחי
לעבודות תשתית ומדידות בהיקף נרחב
04-718363

למשרד באחוזה
דרוש/ה
מזכירת יצוא/יבוא
למשרה מלאה 5 ימים בשבוע
עברית/אנגלית כולל הדפסה
יתרון לידיעת גרמנית
נסיון בניהול משרד
לפנות בכתב יד לת.ד. 7583 חיפה 31070

לסוכנות ביטוח בקריות דרושים
צעירים וחרוצים
לתחום המכירות
למתאימים תנתן הדרכה ועזרה עד להצלחתם
מגורים באזור הקריות ורצון להצליח חובה
העבודה מעניינת ושכר רב בצידה
אם הנך מחפש לבנות עתידך - התקשר לעדנה
טל' 722102

גפן בע"מ
היחידה למשאבי אנוש
גאולה 47 תל־אביב 63304 טל. 03-655454

ללקוחותינו בכל איזורי הארץ, לעבודה קבועה ומלאה
דרושים
* **מהנדסי מכונות** גילאי 30־40 לתפקידים שונים. רצוי נסיון בתכנון, ייצור, פיקוח, אחזקה, שיווק וניהול צוות עובדים.
* **מנהלי/ות שיווק ומכירות** ברמה ארצית ומקומית דרישות לניהול יצוא בטכנולוגיה ומוצרי צריכה.
* **מנהלי/לות חשבונות** (2־3) לעבודה מלאה, במפרטי דרישות משתנים, גילאי 30־40. נסיון גזברי, סניפים, ספקים, התאמות, שיקים, נסיון במחשב (לא הכרחי).
* **עובדים בכירים בכל המקצועות הביטוח** כן דרושים עובדים/דות במשרדאות הביטוח.
* **מזכירות עברית — אנגלית בכירות** ברמות ביטוניות, הדפסה, טלקס, קצרנות, ניהול משרד.

המעוניינים יפנו לגפן בע"מ ת.ד. 16091 תל־אביב 61160 בצירוף קורות חיים. תיאור ניסיון קודם - וכתב יד לבדיקה. סודיות מובטחת

למחלבת תנובה חיפה
דרוש
טכנאי או הנדסאי לאוטומציה
כישורים:
1. טכנאי או הנדסאי חשמל / אלקטרוניקה
2. ידע וניסיון בבקרים מתוכנתים לתעשייה.
3. ידע וניסיון במכונות מילוי אוטומטיות למזון
4. ידע וניסיון במערכות משולבות פניאומטיקה
5. ידע בשפה אנגלית — טכנית
6. מגורים בחיפה וסביבתה הקרובה

תנאים טובים למועמד המתאים
יש לפנות לת.ד. 1211 חיפה

רשת עמל — ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
המוסד להכשרה, להשתלמות ולהסבה מקצועית למבוגרים והמרכז הטכנולוגי למקצועות הדפוס
תל־אביב "עמל" ע"ש לוידי דיויס ת"א רח' בני אפרים 226, תל־אביב
דרושים/ות
מורים / מדריכים / מרצים במקצועות הדפוס
(תנאי שכר מיוחדים)
לקורסי בוקר במקצועות הבאים:
★ צילום אופסט
★ מונטז' ולוחות
★ הדפסת אופסט

"עמל" רשת מכללות לנוער והבוגרים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לצעירים ובתי־ספר תעשייתיים, מרכזים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

משגב הגליל
עמותה לקידום ההתיישבות בגליל
דרושים
רופאי שיניים
בוגרי בתי־ספר לרפואה מוכרים, לעבודה במרפאה במשגב (10 ק"מ דרומית לכרמיאל)
בקשות יש להפנות למרכז הבריאות משגב
טל: 04-902332 או 04-902313 ת.ד. משגב 20179

ECI
INFRARED RADIOMETRY
ELECTRO-OPTICAL SYSTEMS
TESTING AND MEASUREMENTS

אנו חברה צעירה עתירת ידע המפתחת ומיצרת מערכות מדידה אלקטרו אופטיות באינפרא אדום
למפעלנו דרושים
מהנדסי אלקטרוניקה
* מהנדס עם ניסיון במיקה מחשבים ובמעגלים אנלוגיים שנתיים ניסיון, רקע כהנדסאי או טכנאי - יתרון.
* מהנדס מחשבים
ספרתי של אותות - יתרון אפשרי מהנדס מתחיל מצטיין רקע בעבוד
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות טלפונית או בכתב לאייל

5 ימי עבודה, הסעות, ארוחות במפעל, אוירה נעימה טל. 065-43488
ת"ד 147 אזה"ת מגדל העמק 10551

לעבודת פיקוח בנין ושיפוצים במפעל תעשייתי
דרוש
מהנדס בנין
■ בעל נסיון
■ אפשרי פנסיונר

נא לפנות טלפונית 04-725123

הכא عن الأصل

صكنا من الاحل

מחרתיים יחודש הדיון בעתירת שריד נגד ההסגרה

"לא ידוע לי על כוונה מוצהרת של ארגוני הטרור לפגוע בנקש"

טוען מרכז פרוייקט הטרור במרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת ת"א

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ"

"לא ידוע לי על כל כוונה מוצהרת של ארגון טרור כלשהו לפגוע בוויליאם נקש באופן אישי".

כך קובע ד"ר אריאל מררי, חוקר בכיר במרכז למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל־אביב ומרכז פרוייקט הטרור שם, בתצהיר שהוגש אתמול לבג"ץ. מחרתיים יחודש בבג"ץ את הדיון בעתירה נגד החלטת שר המשפטים, אברהם שריר, שלא להסגיר את נקש לצרפת.

ד"ר מררי נתבקש להכין את חוות הדעת על־ידי בקשת עו"ד אברהם גל, בא כוחה של העותרת ח"כ שולמית אלוני (ר"צ), עקב דבריו של השר שריר, שנשקפת סכנה לחייו של נקש, אם יוסגר לצרפת, לשאת שם את עונש המאסר שנגזר עליו.

ד"ר מררי מציין כי לפי מיטב ידיעתו, עד היום לא היה שום מקרה של פגיעה באסיר יהודי בבית כלא בצרפת או בארץ אחרת באירופה המערבית בידי ארגון טרור.

ח"כ שולמית אלוני

ד"ר מררי מדגיש כי בעבודתו השוטפת הוא ניזון באופן שוטף ממקורות מידע בנוגע לאירועי טרור ולארגוני טרור בכל העולם. והם מידע ממכוני מחקר ומגופי איסוף מסחריים ברחבי העולם, פרסומים בעתונות בחו"ל וחומר הצ"ב (לקט פרסומים גלויים הנערך בידי אמ"ן, והכולל קטעי כתבות, שידורים מתחנות רדיו וטלוויזיה ערביות וממקורות ספרותיים רלוונטיים).

גם עו"ד חולבר רוט, פרקליטו של ויליאם נקש, הגיש אתמול לבג"ץ חוות דעת ותצהירים של נציב שירות בתי הסוהר לשעבר, ד"ר מרדכי ורטהיימר, של פרופ. דייפור ושל הרב שמעון בן ציון, מחנך ומי מעורב בשירות בתי הסוהר, המעיד על התנהגותו החיובית של נקש בכלא.

מסתעפת החקירה בחשד לחריגות במחלקת התברואה בעיריית פ"ת

מאת נורית אמיתי והראובן שפירא
כתבי "הארץ"

עוד עובדים בעיריית פתח תקוה נחקרו בימים האחרונים בפרשת החשד למעשים חריגים במחלקת התברואה והפיקוח בעירייה. בראשית השבוע עוכבה יציאתו של ראש מחלקת התברואה והפיקוח מן הארץ ועובד בכיר אחר נעצר לחקירה.

משיחה עם גורמים בכירים בעירייה מתברר כי את התלונה הראשונה למשטרה בנושא זה מסר ראש העירייה, דב תבורי. דובר העירייה, דן כבעז, אישר זאת.

התלונה הוגשה לפני כשנה, עקב ממצאי דו"ח מבקר העירייה על סטיות של מנהלים במחלקות האמורות. נודע כי קודם שהוגשה התלונה הרשמית למשטרה הוקדו בנושא גורמים פרטיים. לכך סירב דובר העירייה להתייחס.

נהג אמבולנס במד"א זכה ב־870 אלף ש' בהגרלת לוטו

(ע). אמנון משה, בן 24, מטבריה זכה השבוע ב־870 אלף ש"ח בהגרלת הלוטו.

הצעיר עובד בתחנת מד"א בטבריה, כנהג אמבולנס.

הוא רשם בטופס הלוטו את תאריכי הלידה שלו ושל חברתו, זו פעם שביעית שהוא ממלא לוטו בשיטה הזאת.

בכספי שזכה בו הוא מתכוון לרכוש בית לו ולהוריו. לאמנון 11 אחים ואחיות, המתגוררים בשיכון ד' בטבריה. הוא מתכוון להמשיך בעבודתו כנהג אמבולנס.

תא"ל יוסי בן חנן מדליק נר של חנוכה עם המורה מלי קקון, נכה ברגליה. צילום: רוני נעמן

נעצרה בחשד התעללות אכזרית בבתה בת החמש

נראתה בשוק בקריית שמונה גוררת את בתה על הכביש, מכה אותה בכל חלקי גופה ובועטת בה

מאת מנחם הורוביץ
כתב "הארץ" בצפון

תושבת קריית־שמונה, בת 27, נעצרה אתמול בחשד כי התעללה באכזריות בבתה בת 5.

עוברים ושבים בשוק בקריית שמונה הבחינו כי האם גוררת את בתה על הכביש, מכה אותה בכל חלקי גופה, גורמת לה חבורות חמורות בפנים ובועטת בה.

אחד התושבים חילץ את הילדה מידי האם והעביר אותה לתחנת המשטרה.

מפקד משטרת קריית־שמונה, רב־פקד יוסי אמסלם, הורה לשוטריו לעצור את האשה והבוקר תובא לפני שופט להארכת המעצר.

הילדה הועברה לטיפולם של שוטרי התחנה.

נחשפה רשת שניצלה זכויות עולים לשיווק ללא מיסים

נעצרו ראשי הרשת ותושב באר־שבע שעסק בתיווך בין העולים למשווקים ★ צפויים מאסרים נוספים

מאת ערנה אירוזר
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

מחלקת החקירות של המכס בתל־אביב ובבאר־שבע חשפו רשת שניצלה זכויות עולים לצורך שיווק מוצרים בלי מיסים, ובעיקר מכוניות ומכשירי אלקטרוניקה.

ראשי הרשת, יוסי פפו וגבריאל פפישוילי, נעצרו עוד ביום שלישי השבוע ל־48 שעות ואתמול הוארך מעצרם בששה ימים. אתמול נעצר גם תושב באר־שבע, שעלה לפני שלוש שנים מדרום אמריקה ועסק בתיווך בין העולים לבין המשווקים.

בשני ימי החקירה הראשונים נתפסו חמישה כלי רכב — 3 מדגם "מרצדס" ו־2 "במווי". המס שלא שולם עליהם מסתכם ב־250 אלף דולר.

חברי הרשת פעלו בשיטה זו: כאשר רצה ישראלי לרכוש מכונית מרצדס, פנה למתווך, וזה מצא עולה חדש, בדרך כלל מבוגר וחסר־כל, שלא נזקק לרכב והסכים לוותר על זכויות העולה. תמורת הויתור על הזכויות קיבל העולה 1000 עד 3000 דולר או חפצים שווי ערך.

מהנהלת המכס נמסר כי בימים הקרובים צפויים מאסרים נוספים. אתמול נחקרו גם כמה שחקני כדורגל על מעורבותם בפרשה.

עיצבה את העמוד: עדה ארשטיין

2 פצועים בהתפוצץ מיכלית דלק ליד השוק הבדווי בב"ש

שומר בדווי הצית מצית כדי לראות בחשיכה ואז אירעה התפוצצות

מאת איתן רבין

מיכלית דלק התפוצצה אתמול ליד השוק הבדווי הישן בבאר־שבע. מהתפוצצות נפצעו באורח קל עד בינוני נהג המיכלית ושומר בדווי שהיה במקום.

הנהג, משה פטוסי בן 29, שנריק לפני חודשים אחדים ברצועת עזה, חנה אתמול לפנות ערב את המיכלית במגרש החניה במקום. הוא עלה על גג המיכלית לסגור את הפתחים, ולאחר שלא הצליח בכך קרא לשומר, אל־סייג סאבר בן 18.

השומר עלה על גג המיכלית, שלף מכיסו מצית והצית אותה כדי לראות בחשיכה. אירעה התפוצצות, והנהג והשומר הועפו מגג המיכלית. המיכלית היתה ריקה מדלק ונראה כי ההתפוצצות נגרמה מהתלקחות גז שנפלט מהפתחים.

כעבור שעה כובתה הדליקה. שני הפצועים הועברו לבית־החולים סורוקה בבאר־שבע. סגן מנהל בית־החולים מסר כי שני הפצועים סובלים מכוויות בפנים, בצוואר ובכפות הידיים.

הונהגה שיטת ענישה חדשה לנהגים עבריינים בפיקוד צפון

(ע). שיטת ענישה חדשה לנהגים עבריינים הונהגה לאחרונה בפיקוד צפון — כך מדווח השבוע "במחנה".

על פי נהלים חדשים שנקבעו בפיקוד, חייב כל חייל וקצין שעבר עבירת תנועה כלשהי, להתייצב תוך 24 שעות מעת ביצוע העבירה בפני קצין השלישות הפיקודי ולאחר שנשפט, אם נמצא חייב בדין, נשלח העבריין לרצות עונשו בעבודות ביצורים של חיל ההנדסה לתקופה של חודש ימים. האלטרנטיבה לעונש זה — מעצר הרכב בו בוצעה העבירה לתקופה של שבוע עד חודש, על פי חומרת העבירה.

"במחנה" מדווח, כי במהלך השבוע שעבר נעצרו שישה כלי רכב של קצינים, ושנים עשר חיילים נשלחו לעבודות ביצורים. מטרת הנוהל החדש היא מלחמה בנגע תאונות הדרכים וצמצום מספר הנפגעים בכבישי הצפון. מקורות במשטרה הצבאית בפיקוד צפון מציינים, כי השפעת הנוהל החדש מורגשת היטב בכבישים במרחב הפיקוד.

מטען חבלה התפוצץ בתחנת אוטובוס בכפר סבא

מאת נורית אמיתי

מטען חבלה התפוצץ אתמול בתחנת אוטובוס, סמוך לשכונת גאולים בכפר סבא. איש לא נפגע.

ההתפוצצות היתה בשבע ורבע בבוקר, שהוא בדרך כלל שעת עומס בתחנה זו.

שני תיירים מצרפת חשודים באונס תיירת מאנגליה

מאת איתן רבין

משטרת אילת עצרה אתמול שני תיירים מצרפת, החשודים באונס תיירת מאנגליה.

על פי החשד, לקחו השניים את התיירת לחדרם, לאחר שהשתכרה בחגיגת סילווסטר ואנסו אותה.

חיפושים נרחבים אחרי 2 נמלטים מכלא קישון

השניים, אחים, מואשמים ברצח סוכן ספורטוטו

(ע). מסוק וכוחות משטרה גדולים פתחו אתמול בחיפושים נרחבים אחרי האחים מקס (24) ומאיר (20) איפרגן, תושבי קריית גת, שנמלטו מכלא קישון, לאחר שניסרו את סורגי תאם.

שני הצעירים עומדים לדין באשמת רצח סוכן הספורטוטו, אברהם ורטנר, בעת שוד בסוף ינואר אשתקד בשדרות הכרמל.

דבר בריחתם נתגלה אתמול בבוקר, סמוך ל־7.15, בבית המעצר המחוזי קישון שליד קיבוץ יגור.

הצבא מתמקדים בדרכים ובחורשי הרי הכרמל. כמו כן הפעילה המשטרה מערך מודיעין.

משפטם של האחים איפרגן אמור להתחדש ב־14 בינואר, לפני נשיא בית־המשפט המחוזי בחיפה, אברהם פרידמן, והשופטים מלכיאל סלוצקי ונתן קלינגהופר.

המטה הארצי של המשטרה מסר את תיאורים של שני הבורחים: מקס איפרגן — גובהו 175 ס"מ, רזה, שערו שחור קצר ומתולתל, פניו רזות, עיניו חומות נוטות לירוק. מאיר איפרגן — גובהו 165 ס"מ, שחרחר, שערו שחור חלק קצר, עיניו חומות.

עד 50% הנחה
על דגמי
סתיו-חורף
יפים-יפים
חנות המפעל בקיבוץ צרעה
(ליד בית שמש ומערת הנטיפים)
פתוחה 7 ימים בשבוע 10.00-16.00
יום ו' 10.00-12.00
טל. 02-918237
חג אורים שמח... ויפה
אנו מכבדים כרטיסי ישראכרט וויזה
אופנה נשית מאוד
האופנה מקיבוץ צרעה

נאות הככר
לגלות עולם נסתר
הרצאות בליווי שקופיות
לקראת טיולינו
במוצ"ש 3.1.87 בבית ציוני אמריקה בת"א
דרום אמריקה
בתקופת הקרנבל
בשעה 20:00, מרצה: דובי לנץ
מצרים בשעה 21:00
ביום ב' 5.1.87 באולם ביתנו רח' ירושלים 29 חיפה
מצרים
בשעה 20:00, מרצה: אבנר גורן
דרום אמריקה
בתקופת הקרנבל
בשעה 21:00, מרצה: גילי חסקין
הקהל מוזמן
הכניסה חופשית

אוניברסיטת תל-אביב
דיקאנט הסטודנטים
המרכז לייעוץ לימודי
שירותי יעוץ לימודי
פתוחים למועמדים לאוניברסיטה
ולסטודנטים וכוללים מבחני התאמה
שיחות אישיות ושימוש בספריית מידע
השירות ניתן כל השנה והוא כרוך בתשלום
פרטים בנין רוזנברג חדר 117
ימים א'-ה' בין השעות 09.00-14.00 טל: 420505

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על:
סדרת הרצאות השנתית, ע"ש סמואל פיילז,
על תרבות ארה"ב
פרופסור גורדון ווד
אוניברסיטת בראון, פרובידנס, ר.א. ירצה באנגלית על:
"THE MAKING OF THE AMERICAN CONSTITUTION"
בבית מאירסדורף, הר הצופים, חדר 502
הרצאה ראשונה:
"THE ORIGINS OF THE CONSTITUTION"
ביום שלישי, ה' בטבת תשמ"ז (6.1.87), בשעה 6.00 בערב
הרצאה שניה:
"THE CONVENTION AND RATIFICATION"
ביום שלישי י"ב בטבת תשמ"ז (13.1.87), בשעה 6.00 בערב
הציבור מוזמן

אגודה ישראלית להיון
יהדות הומניסטית חילונית
האסיפה השנתית
ביום שלישי 6.1.87 בבית הסופר רח' קפלן 6 תל-אביב
כתוכנית
שעה 16:00 אסיפה כללית: דיווח, בחירות, תוכנית פעולה.
שעה 18:30 ארוחת ערב קלה
שעה 19:30 הענקת פרס הוקרה לשופט חיים כהן, נשיא הכבוד של האגודה.
שעה 20:00 רב שיח
"יחסים בין חילונים ודתיים - התמודדות יומיומית".
בהשתתפות:
ראש עירית רחובות - מר יחזקאל הר-מלך
ראש עירית רמת-גן - מר אורי עמית
פרופ' יהודה באואר
פרופ' יהושפט הרכבי
חברים ואוהדים מוזמנים - הרשמה במקום
המכון ליהדות הומניסטית חילונית - פעילות בסניפים
ירושלים - "מיתולוגיה יוונית מול התלמוד" - קבוצת לימוד עם ארי אילן תקיים מדי שבועיים בימי חמישי.
"החוג ללימוד המקורות" - קבוצת לימוד עם דר' זאב בן מרד שבועיים בימי ראשון (אנגלית) 02-248897
תל-אביב - "הומניזם אוניברסלי" קבוצת לימוד עם דר' אורי רון. החל מ-15 בינואר 03-737833 או 03-414381
חיפה - חוג לתנ"ך פרשיות השבוע בשבת אחה"צ בבית רוטשילד 04-245763

משרד הבריאות
ההדרכה לבריאות הציבור
ע"ש פרופ' נ.ג.מר
צריפין
נפתחה ההרשמה לקורס
"תברואנים מוסמכים"
דו־שנתי
הלימודים יתקיימו ב־4 שלבים:
1. שלב א' — 5 חודשי לימוד עיוני (לימודי יום מלא).
2. שלב ב' — 5 חודשי הכשרה מעשית מודרכת בשטח (במקום העבודה ובמסגרת לשכת הבריאות — יום בשבוע).
3. שלב ג' — 5 חודשי לימוד עיוני (לימודי יום מלא).
4. שלב ד' — 5 חודשי הכשרה מעשית מודרכת בשטח.
תנאי קבלה: 1. תעודת בגרות (או תעודת סיום 12 שנות לימוד עיוני)
2. קבלת תעודת יושר ממשטרת ישראל.
3. הצלחה בבחינות כניסה ועמידה בפני ועדת מיון וקבלה.
בוגרי הקורס יקבלו בנוסף "תואר להנדסאי"
הנהלת המרכז מסייעת בהשגת מקום עבודה במקצוע.
מועד פתיחת הקורס — יום א' 1.2.87 שעה 08.30
ועדת מיון וקבלה — יום ג' 20.1.87 שעה 11.30
לקבלת פרטים והרשמה יש לפנות אל:
מרכז ההדרכה לבריאות הציבור
בית החולים "אסף הרופא",
צריפין — מיקוד 70300
או בטלפון מס' 08-225827.

ICEN
THE ISRAEL COMMERCIAL ECONOMIC NEWSLETTER
QUESTION AND ANSWER EVENING IN ENGLISH
TOPIC: THE PROPOSED TAX AND MONETARY REFORM
PANEL: Deputy Prime Minister SHIMON PERES
Minister of Defense YITZHAK RABIN
Histadrut Secretary General YISRAEL KESSAR
Ministry of Finance Director General EMANUEL SHARON
Economic Advisor to the Prime Minister AMOS RUBIN
Businessman AVRAHAM "BUMA" SHAVIT
MODERATOR: IBM Managing Director YEHOSHUA MAOR
DATE: Thursday evening, January 8, 1987
TIME: 7:00 PM
Reservations: ICEN 053-615255. (As space is limited entrance by prior reservation only.)
Entrance/Dinner: Subscribers NIS40 plus VAT
Non-subscribers NIS50 plus VAT.
NOTE: SPEAKERS SUBJECT TO FINAL CONFERMATION.

הצגות בקר וצהריים
של סרטי הילדים
ברשת בתי הקולנוע
של תיאטראות ישראל
ת"א רבתן | ר"ג רב־גן | חיפה רבגית ואורלי | ירושלים אורגיל | ק. ביאליק סביון
מתקיימות גם היום יום שישי 2.1.87

מטבחים
הדר סינה, סלונים
מזנונים, פ. אוכל
תכנון אדריכלי ועיצוב פנים
דיור 2000
עד 10 תשלומים "בחוט ביתי"
מול היכל כל החדש
מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל' 04-720720

גבר נאה ואמיד (משוי בהליכים)
מעוניין בנאה וצעירה
בת 30—35 כחברה לחיים
פרטים: ת.ד. 2716 רמת גן (רצוי עם תמונה)

למכירה
ציוד מאפיית פיתות חדש
כושר ייצור כ־2000 פיתות בשעה
053—22517 בשעות העבודה

טמבור
מכרז מכירת ציוד
1. 2 מלגזות חשמליות מתכנסות תוצרת "אמיוזה". כושר הרמה 1600 ק"ג לגובה 5.7 מטר. מיוחדות למחסנים ולבתי קירור.
2. מלגזה חשמלית תוצרת "לנסינג". כושר הרמה 2000 ק"ג לגובה 3.56 מטר מתאימה גם למכולות.
3. מלגזה ידנית עם פנטוגרף תוצרת "ריימונד" WRT. כושר הרמה 1500 ק"ג לגובה 3.60 מטר.
4. מלגזה חשמלית תוצרת "לנסינג". כושר הרמה 1500 ק"ג לגובה 2.10 מטר.
5. 2 מלגזות ידניות תוצרת "תעמל מורע".
6. מלגזה ידנית תוצרת "ריימונד" WST ללא מצבר וללא מטען.
7. מסאטא עם מנוע בנזין.
הציוד נמצא במפעלינו בעכו, ניתן לראותו בימים א'-ה' בין השעות 12.00-15.00. פניות לצבי כרמיל במחלקת האחזקה בטלפון 04-9199911.
הצעות יש להגיש במעטפה סגורה עד לתאריך 10.1.87.
אין המפעל מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

לתעשיה האוירית לישראל
למנהלת תוכנית לביא
ולחיל האויר
ברכות לטיסת הבכורה
של מטוס הלביא
כן ירבו
אסטרונאוטיקס
ייצור ופיתוח מערכות אויוניקה.

אנגלו — סכסון
מחלקה מסחרית
מציעה לרוכשים רציניים בלבד
★ מבנה עצמאי על כביש ראשי 3000 מ"ר
★ מגרש תעשייתי 8 דונם על כביש ראשי + מבנה 3000 מ"ר
★ מגרש תעשייתי 13 דונם + מבנה 4000 מ"ר
★ מגרש תעשייתי 10 דונם בת"א 200% בניה
★ מגרש תעשייתי סמוך לנתיבי איילון 4.5 דונם — 200% בניה
★ מבנה עצמאי בת"א 1600 מ"ר קיק למכירה + זכויות בניה
נא לפנות טלפונית: 03-286181.
אנגלו-סכסון
זה נכס בשבילך.

הארץ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי הארץ חדשות

קבלת מודעות: 03-371261

המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ
רח' הנגב 4 ת"א

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בדמ"פ

דירות מרוהטות

מכוניות

מכוניות כללי

אודי

אופל

אלפא

אוטוביאנקי

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולבו

לנציה

מזדה

מסחריות

מרצדס

סובארו

סובארו

סוסיתא

סוזוקי

סיטרואן

סיאט

פולקסוואגן

פורד

פיז'ו

פיאט

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

מנפאואר

תיגבור

או.אר.אס

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה ותשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבירים צפויים לעונש על-פי החוק.

עוזרות ומטפלות

חבר

הכל מן האסל

صكنا من الاهل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ירושלים

ביקוש עבודה

עסקים

מציעים למכירה

הלוואות

וידיאו

צילום

בריאות

תנורי אפיה

בריאות יסהמלח

קונים

שידוכים

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

הכדורות

לוח קיר

מחשבים

בעלי חיים

משרדים

שיעורים

כלי נגינה

תעשייה

מקררים

מכונות כתיבה

מערכות סטריאו

שיפוצים

מבני תעשייה

חימום והסקה

מגרשים

בית אבות

מחסנים

וידיאו

טלוויזיות

כלינגינה

מוצרי חשמל

מחשבים

מערכת סטריאו

מקררים

צילום

רהיטים

שונות

הלוח הארצי כאן דרום

אזור הדרום

דירות למכירה

קרקעות

בריאות יסהמלח

שידוכים

הכדורות

מציעים למכירה

שידורים

וילות ובתים

סוסיתא

נהגים

ביקוש עבודה

פורד

עסקים

פיאט

תעשיה

פיז'ו

מגרשים

רנו

טרקטורים

אופנועים

4 חדרים ויותר

סיטרואן

3 — 3.5 חדרים

2 — 2.5 חדרים

שכ"ח

ביקוש דירות

הצעות עבודה

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אלפא רומיאו

ב.מ.וו.

הונדה

סובארו

לרשת בתי הכל־בו של המשביר לצרכן

דרושים

★ קצין בטחון

לעבודה בכלבו דיזנגוף

לראיון טל: 285136

★ נגר

לעבודה בבית המלאכה במרכז

לראיון טל: 899641

דרוש

טכנאי צילום

לרשת מעבדות לפיתוח תמונות

תנאים מצויינים כולל רכב צמוד

"קולור אקספרס" – רשת מעבדות לפיתוח תמונות תוך שעה

03-287150

לכל בו חיפה של המשביר לצרכן

דרושה

מנהלת מחלקת כלי בית/תמרוקים

דרוש נסיון קודם

לראיון נא לפנות טלפון 04-936-66

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

הלוח הארצי העיר צומת השרון

תל אביב גוש דן והשרון

קונים זהב ויהלומים גדולים

יהודה הלוי 143 ת"א

ZAMLER טל. 235924

דירות למכירה

קבלת מודעות ללוח "העיר" לא מכרת - לא שילמת

"רשפים" טל. 371622

דיור פלוס

ברחובות - פנטהאוז מטר-אר + גג במקום מרכזי 08-453055

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

תל אביב

4 חדרים ויותר

קבלנים מציעים

מכירה השכרה דירות וחנויות בשיטת "קאופמן יעקב" מודיעין 171 ר"ג 03-778824

שגיב

תולון

שנקר 47

קומה א'

המשך ת"א גוש דן והשרון

איזור השרון

4 חדרים ויותר

מכירה השכרה
דירות וחנויות
בשיטת
"קאופמן יעקב"
מודיעין 171 ר"ג
03-778824

3—3.5 חדרים

ויצמן 52 כפר-סבא 85
052-32343
בכ"ס 4 חדרים מעולה. בנין 8 דיירים. ק"ב. פינוי גמיש.
פנטהאוז חדש בוהד. כניסה 10 חודשים. איזור מעולה. בנין 9 דיירים. 052-22976
קוטג' חדש 450 מ"ר קרקע, 240 בנוי. 193,000 דולר.
קוטג' 6 חדרים באזור יוקרתי. 165,000 דולר.
3 חדרים, רח' ארלוזורוב. פינוי ארוך (שנתיים פלוס). 052-22976
בביאליק בתחילת בניה 5 + מרפסות ומטבחונים. בנין קטן.

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

חולון ובת־ים

4 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

גוש דן

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

"המשכלל"
שיפוצים, צבע והריסים
עבודה מעולה
במחיר מבצע!!
03-591191, 03-611476

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

صكاي الأصل

صكنا من الاهل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

דירות בדמ"פ

מכוניות

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

ראשל"צ

נתניה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

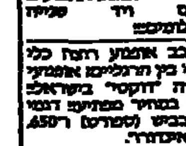

אופל

אמריקאיות

אוטוצנטר

אלפא רומאו

ב.מ.וו.

ג'יפים

דייהטסו

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק לוח העיר

לא מכרת לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה

בקשות ביטול יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00 טל' 03-371261

הלוח הארצי / הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

וולוו

ג.ס.או.

סאאב

סובארו

ווקסהול

טלבוט

טריומף

לנציה

מיני מיינור

מרצדס

קבלת מודעות ללוח "העיר" לא מכרת – לא שולמת "רשפים" טל' 371622 מכבדים ויזה ישראכרט ודיינרס

סימקה־קרייזלר

סיטרואן

פולקסוואגן

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

פיאט

פורד

פיז'ו

רנו

נצא לאכול

ישראלי מקורי

● מפגשים מסעדה השייכת לסוג המשובח. התפריט מזרחי וכולל גם ממולאים, סלטים, בשרים על האש ודגים. במפגשים אולם שיפודי לארועים מכל הסוגים. במפגשים חוויה אמיתית. רחוב אהרון קציר תל־השומר. טלפון 769427.

מזרחיות

● מסעדת אל־שייך־דיב. ערב דגים הארוחה מלאה כל ערב שלישי אבל במה שאפשר יכול (14 שירותים) גריל, בשרים וסלטים בתפריט קבע – כולל דגים בכל השבוע תחנת דלק גלילות הרצליה.

● מסעדת "בית השיפודי" בהשגחת הרבנות. ★ מבחר בשרים על האש ★ מרקים ★ דגים ★ סלטים מובחרים מלוא השולחן. ב"בית השיפודי" אווירה חמימה, שירות אדיב – ומחירים נוחים אצ"ל 11 שכונת התקוה 377055.

● בנווה אמיאל פאתו כראי לאכול במסעדת חולמי המזרחית. התפריט מזרחי וגם אירופאי. שיפודים, ממולאים, ומגוון סלט במחיר סביר. בהנהלת גביל .063"52050

סטקיות

● "לה ולי" – מסעדה כשרה. מעורבי גריל העוף, אצ"ל 61 שכונת התקוה.

עסקיות ומשפחתיות

● מסעדת ניר זהיק – 25 שנות ותק. מסעדה כשרה למהדרין. מטבח יהודי ומזרחי אירופאי. לקחת אוכל הביתה. בערבי חמישי ומוצ"ש – שירה אך בציבור בלווי אומן. דיזנגוף 164 טלפון 225966.

ים־תיכוניות

● בפונדק הציירים, רחוב מיקוד 4 בעתיים, מאכלי ציד ואסקלת פחמים, התפריט מיוחד האווירה מקסימה. טלפון 728200.

חלביות צמחוניות

● נגולי בלינצס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף. אווירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משערים 4 ר"ג. פתוח עד חצות.

● "בלינצ'י המזרח" – המסעדה הראשונה בארץ לבלינצ'ס חלבי בלבד. מרקים וסלטים. ירמיהו 17 טלפון 443617

● בית גבינות וקפה – THE CREAM CHEESE HOUSE בהנהלת משפחתית הראשונה המתמחה במאכלי גבינות. מנות ראשונות עיקריות ואחרונות, שייק גבינה, שיפודי גבינה, פשטידות, מרקים, סלטים, דגים והבלינצ'ס במבחר טעמים. פתוח מ־12.00 עד 24.00 כל השבוע ארלוזורוב 13 טלפון: .230048

קונדיטוריות

● קונדיטוריות מכבי יפו

● בסניף קונדיטוריה ובית קפה "חלב ודבש" – כשרה למהדרין. המוצרים בהשגחת הרב"צים. מבחר עוגות, עוגיות, בורקסים וכרוזים – עבודה עצמית. קרן היסוד 1 ק.ש. חולון טלפון: 803667.

● קונדיטוריה אביב: ★ מגוון של עוגות, עוגיות, סלטים וקנאפים למגיעים ★ הספקה לחנויות, לבתי קפה ומכירה ליחידים ★ מתקבלות הזמנות לארועים ★ בתוכה – מתבצעות הזמנות + הפתעות. הכל מתוצרת עצמית. כשר בהשגחת הרבנות ראשל"צ: ★ ראשל"צ – אזור התעשיה הישן 942870 ★ חולון – הלוב 5592296

קפה קרואסון

● "בוקר פריזאי באבן־גבירול"! קרואסונים ובגטים ישר מהתנור. פתוח מ־7.00 "להקרואסון" אבן גבירול 33.

צרפתית

● מסעדת ורסאי מציעה לאוהבי המטבח הצרפתי המשובח – ערב שהוא יותר מארוחה! מסעדת ורסאי בעלת הוותק של למעלה מחמש עשרה שנה באוירה, מציעה מדי ערב מאכלים צרפתיים, יינות משובחים, השמעת אקורדיון ומוסיקה לריקודים. במסעדת ורסאי גאולה 37 ת"א טלפון 635552

פאב־מסעדה

● "מרומפלדרו": השף דניאל מזמין אותך למטבחו ב"מרומפלדרו" לארוחות צהריים עסקית ב־11 ש"ח במטבחו של דניאל – מבחר עשיר של מטעמי בשר, דגים ופירות ים! "מרומפלדרו" 4 662386

יהודיות

● בקיפוון, מטבח יהודי ביתי תפריט מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: .03"233679

בלקניות

● אל־זאויר. מסעדה מקסימה, ארוחה במגוון בלקני מזרחי. ופר בכל ערב שירי. גורדון 5 הרצליה ב'. .052"78850

בוכריות

● חרש ויהיה, "להדרשפרה", לאוהבי מאכלים בוכריים מבית אמא רושפרה, קסקוני, גושביזה פלוב. תנגל 15 מאחורי תבורסה ברמת־גן. להזמנות 7515305 פתוח גם בערב.

דגים ומאכלי ים

● "מסעדת דגים באבואי" – בנמל יפו ★ מטעמי דגים ★ מאכלי ים ומבחר סלטים באווירה מיוחדת תוך משבע. הכניסה משער ראשי. טלפון: 813871

פיצריות

● סוגי פיצה שונים ומאכלים איטלקיים על טהרת החלב, פיצה דומינו רחוב המאספים 4 ת"א. מול בית אליהו, פתוח כל השבוע עד 24.00 ובמוצ"ש.

רומני מקורי

● "מסעדת בוקרשט". לאוהבי הגריל הרומני האמיתי – מטבח רומני ביתיים ארוחות אקסלוסיביות. עיסקיות ומשפחתיות. מקבלים הזמנות לארועים עד 120 איש. שדרות חן 52 טל: 262922

● "מסעדת אלפיף" הרומנית שלך מציעה "גריל רומני עשיר" ומבחר סלטים מעשי ידי "סבתה השבה". מבחר יינות עשיר. לשירותכם כל השבוע 12.00–24.00 פרט ליום א'. הירקון 56 טלפון 658412 הוצ'ה חינם בחניון הירקון השירות אדיבה

בת־קפה

● "קפה בנורדאו" – במרפסת הירוקה ניתן לאכול ארוחות בוקר, ארוחות קלות, מרקים ועוגות מתוצרת הבית, סלומון מעושן וכריכים. אוירה מיוחדת. פתוח רצוף מ־8 עד 24. כ"כ מחלקת פרחים ועציצים לשרותכם. בן־יהודה פינת נורדאו.

מהמזרח הרחוק

● סיני בנמל מטעמים סיניים ותאילנדיים. התמחות בדגים ובמאכלי ים. אווירה מיוחדת ארוחות עיסקיות פתוח מ־12.00 עד 01.00 טלפון: 613872. נמל יפו שער ראשי.

יפאנית אמיתית

● אבו נאסר. המסעדה הנהדרה ביופייה על הגבעה מול הים מציעה מבחר דגים ופירות ים טריים סלטים ומגוון בשרים עשיר. בשבת – עוף וכבש. האוירה ביתית. מודיים טבעים וחוויה בשפע. רחוב שישים מס' 130. (מול דונולו ב').834784

● "בשובקר" הכי הכי בעיר, סלטים ממולאים ובשר על האש. הכניסה מרחוב השלום 24. טלפון 336509.

● "הבשר המעופף בחת בדיזנגוף" – מציע בלעדית: ★ הקופה הבלקית המקורית – מתקבלות הזמנות לבתי קפה ★ מבחר עוגות וגלידות ★ ארוחות קלות: מרקים, סלטים, אומלטים וסנדוויצ'ים – אווירה מיוחדת תחת כנפי הבשר. דיזנגוף 178 ת"א .249311

אידיליה "בקמיליה" גריל רומני
15 ש"ח לארוחה מלאה כולל כוס יין ומנה אחרונה צהריים וערב
בימי ו' קבלת שבת עם תזמורת שטטל משעה 12.00 – 17.00
מוזמנים לארועים עד 80 איש.
יורדי הסירה 1 ת"א 5462235
הזמינו מקומות לסילבסטר

ערוך ע"י מודעון 38 38 38

מסכרה عن الزحل

صكنا من الاهل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

מסחריות

מגורים

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

איתור רכב גנוב

ביקוש רכב

בתי־ספר לנהיגה

חלפי רכב

טלפונים למכוניות

הצעות עבודה

קבלת מודעות
ללוח "העיר"
לא מכרת – לא שילמת
"רשפים"
טל' 371622
מכבידים והיא
ישראלכרט והיינרס

לוח

דנאל

החברה לשרותי כח־אדם

- עובדי ייצור למפעל תעשייתי באזורי רע־ננה, כפר־סבא, פתח תקוה ונתניה.
- מלחימות מחוטטות לעבודה על מעגלים מודפסים, קריאת רכיבים.
- חרטים/ כרסמים בעלי ניסיון ויכולת קריאת שרטוט
- מנהלי חשבונות סוג 2, 3, בעלי ניסיון של שנתיים לפחות
- סכבאי קידור / מי־זוג אוויר
- חשמלאים ועוזרים למיגון עבודות תעשייה והתקנה
- לטש מדוסטה מנוסה לעבודה קבועה
- פחח תעשייתי מנוסה לעבודה קבועה
- שרטט מכונות תעופתי
- חווטים יוצאי חיל־האוויר לעבודה במפעל ביטחוני
- מכ"סים / חמ"מים יוצאי חיל־האוויר
- שרטטת מכונות שנתיים ניסיון לפחות לעבודה ממושכת
- מנהלת חשבונות שפת אם אנגלית לעבודה ממושכת
- דפסים עם ניסיון בעבודה עם נייר רציף (אופסט)
- עוזרי דפסים עם ני־סיון בהפעלת מכונות דפוס בוגרי בי"ס מקצועי
- שרברבים להתקנת כלים סניטריים בהנחת צנרת

למתאימים: שכר גבוה במיוחד ותנאים סוציאלים הכוללים: חופש, הבראה, ימי חג, מתנות, ביגוד, ביטוח מנהלים ועוד.
בדבר פרטים נוספים לפנות לסניפנו:
תל־אביב
רחי גורדון 88 טלי: 222266, 245541, 03-240878
רחובות
רחי הרצל 187 בפסגי טלי: 03-455904.
ירושלים
רחי בן יהודה 7 טלי: 02-242801.
אשדוד
רחי רוגוזין 8 טלי: 33644, 055-32221.

הנהלת חשבונות

דפוס

מכונאים / הנדסאים

יהלומים

מוכרים/ות

מזכירות

חשמל / אלקטרוניקה

אחיות

גזירה ותפירה

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור
לסרב לקבל אדם לע־
בודה מחמת מינו או
מחמת היותו נשוי או
הורה, אלא אם אופיו
או מהותו של התפקיד
מונעים קבלתו של בן
אחד המינים לעבודה
הנדונה.
העבריינים צפויים
לעונש על־פי החוק.

מחסנאים

נגרים

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

בתי אבות

סוכנים/ות

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

עוזרות ומטפלות

קיבוצי התקים קולטים
(לא בשכירות)
בוגרים/ות לכל הכיוונים...

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

מבני תעשיה

גינון

מציעים למכירה

קבלת מודעות
ללוח העיר
לא מכרת – לא שילמת
"רשפים"
טל. 371622
מכבדים ויזה,
ישראכרט ודיינרס

אולמות

משרדים

חנויות

מגרשים

הלוואות

מקור ההלוואות
★ הלוואות
לשכירים קבועים
לרכב חדש ומשומש
נכיונות צקים
ושטרות מסחריים
טל. 03-650527/8

עמידה ואבטחה

ביקוש עבודה

מנפאור

תיגבור

פועלים/ות

פקידים/ות

עסקים

קבלת מודעות
ללוח העיר
לא מכרת – לא שילמת
"רשפים"
טל. 371622
מכבדים ויזה,
ישראכרט ודיינרס

בתי מלאכה

מחסנים

חבר

(חבר המתרגמים)

שליחים/ות

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק לוח העיר

לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה

בקשות ביטול יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00 טל' 03-371261

هكذا عن الاصل

هكذا من الأجل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

חקלאות

● למכירה בהרחבות משק בכרכו בית גדול ופרדסים 03-782939 לא בשבת. 171632152

הרשמה
לקורס נהיגה
לטרקטור ברחובות
בתאריך 11.1.87
מגיל 15.
055-92779

● למכירה בהרחבות משק בכרכו בית גדול ופרדסים 03-782939 לא בשבת. 173809152

שירותים

● מקבלים עבודות תיקונים ושיפוצים, הוספות, הגדלת מרפסות מכל הסוגים 052-553792 204942181

מדחסי אויר

● קומפרסור תעשייתי 120 ליטר 03-743414 .03-283813 192400257

מוצרי חשמל

● מקרר אמקור 10 במצב טוב 400 180603082

ריפוי והדרכה

קרחת?

פתרון מהפכני
לבעיות שיער בשיטה
אמריקאית חדשנית
המכון לשיער טבעי
03-297839

ציתות והאזנה

בריאות
ים המלח

ניקוי ופוליש

חיטוי והדברה

שיפוצים

הלבשה והנעלה

● "רולניר" ספורט/אלגנט מיוחדים לנשים לפעיות מהמעצבת — 659650 181050092

מלונות ונופש

● בלנה 1 סון בגין ויוה והתוספת 182006082

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

מקררים למכירה
השכרה והתלפה
תוצרת חוץ והארץ
ריינס 37 ת"א
03-224627

צילום

"מצלמת העיר"
בככר נמיר (בפסג)
מבצעי סוף שנה
מפתיעים
03-287011 ;03-280532

שיפוצים
כלליים
תוספות לבתים,
עבודות חשמל
ואינסטלציה,
חרסינה, צבע וכו'
עבודה מעולה באחריות
שרות מהיר ואדיב
מחירים נוחים
אשר אילן 08-469606
טרומפלדור 4 ת"א
657684

ספרים

מערכת סטריאו

כלי נגינה

רהיטים

ג'אז רוק
Fender
יבואן — בישראל
"פנדר"
● אתה קונה גיטרה "פנדר" ומקבל את הלוגו של "פנדר" בישראל. ... 6 ת"א 03-249941 1500-900

מחשב

וידאו

חיות בית

ציפוי אמבטיות

הודעות לציבור

חימום והסקה

שיעור

ברצונך להיות
זמר/ת?
פנה למכון
להכשרת זמרים/ות
בהדרכת צבי בסקי
03-658184

רוצים לקנות

מזגני אויר

אמנות

בידור

שידוכים

קבלת מודעות
ללוח ה"עיר"
לא מכרה — לא שילמת
"רשפים"
טל 371622
מכבדים ויזה,
ישראכרט ודיינרס

קשר אסטרולוגי

לפנויים
ופנויות
העתק מפה
אסטרולוגית
אישית תישלח
למשתתפים
הכוכבים רצבורים בוחר למציאת בן/בת הזוג האידיאלי/ת
יזירת קשר בין בני זוג מתאימים לפי מפתח האסטרולוגיה, בהתכתבות בכל הארץ. לקבלת פרטים ודף השתתפות כתוב/י לת.ד. 71004, ירושלים, טל' 02-720429

בתזונה

הכרויות

עלון "קשר"
עלון הפנויים/יות
מס' 1
בישראל
* מחיר השרות להחזיק כרטיס חבר 25 ש"ח בלבד.
* כרטיס חבר ניתן לרכוש תמורת תשלום חד פעמי של 88 ש"ח
אין צורך להתחייב מראש להצטרף.
רק טלפן ! והזמן
העלונים נשלחים במעטפות סגורות ללא תו זיהוי השולח
כ־5500 פנויים/ות, שני משרדים, צוות מקצועי ומיומן, 10 שנות נסיון, והחשוב מכל כ־75% פנויים/ות מציגים עצמם החודש בעלון "קשר" במודעות מפורטות מאוד (כ־50% עם טלפונים) מחכים לקשר איתך.
03-733994
04-446023
21:00-9:00
גם בשבת

מבצע לא מכרת לא שילמת
זקוק דחוף למודעה?
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד
מודיפון

הלוח הארצי   הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

חוגים

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

טלויזיות

מדיחי כלים

תן

סירות

ספר

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

3—3.5 חדרים

עסקים

הצעות עבודה

שיפוצים

הלוח הארצי — הלוח הבטוח — חיפה והצפון

דירות למכירה

בניה קולקטיבית

ביקוש דירות

קבלנים

הזדמנות טובה

קח'תו חצי חינם

קבלת מודעות ללוח "העיר" לא סוכות — לא שולמת "רשפים" טל. 372623 סוכנים ותשלום

רמ"פ

וילות ובתים

קח

5 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

4—4.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

קריות

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

4—4.5 חדרים

מגרשים

משרדים

מבני תעשיה

גליל

וילות ובתים

דירות למכירה

נצרת

דירות למכירה

תעשיות ועסקים

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או מחמת היותו הורה, אלא אם אופי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.

המעבירים צפויים לעונש על־פי החוק.

עוזרות ומטפלות

هكذا عن الأصل

صكنا من الاهل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

המשך חיפה

ביקוש עבודה

חוגים

הלוואות

שעורים

קורסים

בריאות

נסיעות לחו"ל

מחשבים

רהיטים

טלויזיות

מקרר

מערכות קול

יד שניה

תכשיטים

עתיקות

חיות בית

מכירות

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

דלתה

וולוו

ווקסהול

טלבוט

טריומף

לנצ'יה

מיני מינור

מרצדס

סאאב

סובארו

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

פולקסווגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

טנדרים

מסחריות

משאיות

ביקוש רכב

בטחונית
בטחונית - דלת פלדה פלוס...
דרושים לנו מתקינים מנוסים ברמה גבוהה. שכר הולם מאוד
מקדמי מכירות הכשרה תינתן למתאימים. שכר גבוה
סניף אשקלון והסביבה 051-23224 בית הדר מגדל אשקלון
סניף באר-שבע והסביבה 057-70764 רח' המלאכה 83 קומה ב'

מפעלי תובלה בע"מ
למוסכינו בחיפה, באר-שבע
דימונה ואילת - דרושים
מכונאי רכב
כבד דיזל
★ ניסיון בעבודה הכרחי
★ בעלי הסמכה - יתרון
המעוניינים יפנו בכתב למפעלי תובלה בע"מ,
ת.ד. 72, באר-שבע מיקוד 84100 אל אגף כוח
אדם, או טלפון: 057-39941; 057-74961
קבוצת כימיקלים לישראל

גפן בע"מ
החידה למשאבי אנוש
לחברת פלוקו בע"מ דרוש
מכשירן
לציוד תעשייתי
★ בעל ידע באלקטרוניקה וחשמל
★ אחרי שירות צבאי
★ בעל רשיון נהיגה
מועמדים מתאימים מתבקשים להתקשר
למשרדינו. טלפונים: 03-655454; 03-650467

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108 ת"א
דרושות
כתבניות עם נסיון
לעבודה במשמרות
לפרטים: 336702 — דורית
מיום א' ב-09:00

לחברה מסחרית העוסקת בפרסום
משאבי אנוש
דרושים
מקדמי מכירות
בעלי כושר שכנוע והופעה נאה
רצוי בעלי תואר אקדמאי
עבודה מעניינת ואוירה נעימה!
לפנות טלפונית:
"זהר" 03-295445 לאבי

דרושות
משפחות אומנות
המוכנות להעניק
בית חם ואוהב
לתינוקות ולילדים מוגבלים
נא להתקשר לאהובה
טל' 380619 או 380404
9.00 — 14.00

דרושים
נהגים רציניים
בעלי רכב גדול
לחלוקת עיתונים בתל-אביב
להתקשר מיום א' טל: 651131
ולבקש את פרדי

למוסך מרכזי של חברת ליבוא רכב
דרוש
מנהל עבודה
למחלקת משאיות
הכישורים הדרושים
★ נסיון של 5 שנים לפחות במשאיות דיזל
★ סוג 3 מכונאות
★ יכולת לנהל צוות עובדים
★ ידיעת אנגלית טכנית
★ תעודת בוחן רישוי — יתרון
מועמדים יפנו בכתב יד תוך פרוט קורות חיים
לת.ד. 9083 ת"א 61091 ויציינו מלפון להתקשרות

למוסד ציבורי בתל-אביב
דרוש
עורך דין/ עורכת דין
מתחיל/מתחילה לעבודה בתחום
דיני נזיקין
ללא הופעה בבית המשפט
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף
קורות חיים לת.ד. 7093 ת"א
עבור מס' 531 מיקוד 61006
רק מועמדים מתאימים יענו!

לביה"ס ממ"ד ייחודי
דרוש/ה
מורה
המוכן/ה להיות שותף/ה לתהליך חינוכי חדשני
בדבר פרטים נא לצלצל טל' 02-721570

לבית חולים סיעודי ביהוד
דרוש
רופא למשרה חלקית
לשעות הבוקר
לטלפון: 03-349097
לגליה

משען
אגף בתי אבות
MISHAN משען
לבית אבות גנן
דרושות
אחיות במשרות חלקיות ומלאות
שעות עבודה גמישות, להתקשר לאחות לאה
שטייר טל. 02-669177 בין השעות 8.00-15.00
ובשעות הערב לטל. 02-632188

לאלדה פיתוחים
אלקטרואופטיים בע"מ
1. מנהל ייצור
★ בעל נסיון מוכח ביצור אלקטרוניקה
ומכניקה עדינה ונסיון בתיפי
★ בעל רקע של תעשיה וניהול ★ 5 ימי עבודה
2. מזכירה בכירה
★ ידע בהדפסה ודיבור בעברית ואנגלית הכרחי
★ נסיון קודם הכרחי ★ 5 ימי עבודה בשבוע
טל' 02-536123

שופר-סל
לסניף כפר-סבא
דרוש
מנהל מחלקת ירקות
המעוניינים יראיינו
בסניף שופרסל ברעננה
ביום ראשון 4.1.87 בין השעות 16.00-18.00,
רח' אחוזה 83 רעננה. נא לפנות למנהל הסניף

דרושים
לבית דפוס בחולון
עובדים
לא מקצועיים
להתקשר ליפה טלפון:
03-805454; 03-5564561; 03-5563057
בין השעות 08.00-16.00

רק בלוח העיר!
מהפכה גדולה במודעה הקטנה:
לא
מכרת
לא
שילמת
פרסם עד שתמכור
אבל...
אם לא תמכור בתוך חודש -
תקבל את כספך בחזרה!
מוכר מכונית? דירה? מחפש עובדים?
עכשיו, בלוח העיר, אתה יכול רק להרויח
כי המבצע החדש של לוח העיר הוא מהפך אמיתי!
אתה משלם 42 ש"ח בלבד (פחות מכל הלוחות האחרים),
ומודעתך תתפרסם שוב ושוב בעתונים:
העיר (העתון הנקרא ביותר בת"א וגוש דן)
וגם ב: הארץ, חדשות וצומת השרון. אבל...
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת, כל מה שעליך לעשות הוא
לצלצל למשרדי הלוח, להודיע שלא מכרת,
וכספך יוחזר לך. לוח העיר מוכר מהר. בזאת אנחנו בטוחים, לכן
רק לוח העיר יכול להציע לך הצעה מהפכנית כזו.
עכשיו בלוח העיר - מרויחים בלבד.
לוח העיר
זה עובר!
מודעות מתקבלות בכל משרדי הפרסום ובמשרדי הלוח בטלפון: 03-371261

הארץ

יום ו', א' בטבת, תשמ"ז
2 בינואר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס: 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב הזכבלת 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחוייבת בתוכנן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B 233, Tel. 5121212

הישג מעורר בעיות

יש יסוד מוצדק לגאוותה של התעשייה האווירית: הלביא עמד במבחן המיוחד מסוגו. ההמראה והנחיתה התנהלו ככתוב בספר, וגם הטיסה — אף כי לא בגבהים שאליהם אמור מטוס קרב להגיע — הניחה את דעתם של טייס הניסוי שישב ליד ההגאים ושל אלה שעקבו אחריו על הקרקע. השמחה היתה איפוא אמיתית: ישראל נכנסה שלישית למועדון האקסקלוסיבי של הארצות המסוגלות לייצר מטוס קרב מודרני מן השורה הראשונה.

בכך ניתנה תשובה לשאלה הראשונה: היש לאל ידה של התעשייה האווירית לעמוד באתגר הטכנולוגי? אך המשוכה הראשית בדרך מן האב־טיפוס אל הייצור ואל ההצבה ביחידות חיל האוויר עומדת עדיין לפניה: כדי שיהפוך לכלי תקני בשירות צה"ל, חייב המטוס לעמוד באמות מידה כלכליות. וכאן, גם אחרי ההישג הטכנולוגי הנפלא, השאלה נותרת פתוחה.

שכן הלביא הוא מטוס יקר, לא רק משום שכל מטוס קרב, יהא מפתחו ומייצרו אשר יהיה, הוא יקר. הוא יקר מכיוון שעלות הפיתוח, הנאמדת בשני מיליארד דולר לכל הפחות, מתחלקת על פני מספר קטן יחסית, 200—250, של מטוסים. צה"ל לא יזדקק ליותר מכמות זו בעשור שבו אמור הלביא לשרת כמטוס של הקו הקדמי. ואשר לסיכויי הייצוא — שהיה מאפשר לחלק את הוצאות הפיתוח בין מספר גדול יותר של מטוסים — הם, אם לומר את הדבר בלשון עדינה, אינם מזהירים.

הם אינם מזהירים מכיוון שהתחרות בתחום זה היא רצחנית. כל המדינות המייצרות מטוסי קרב מודרכות לא רק, ולעתים גם לא בעיקר, על־ידי שיקולים מבצעיים, אלא על־ידי השיקול העסקי: ניצול אפשרויות המכירה לארצות אחרות כדי להוזיל את המטוס לצבאותיהן. משום כך, המחיר הוא נתון ראשון במעלה כאשר מעריכים את חיותם הכוללת של מטוסי קרב, הלביא בתוכם.

עד כה מומן פיתוח הלביא מכספי הסיוע האמריקאי. עתה אנו מבקשים שגם הייצור ימומן מאותו המקור (כלומר, שתנאיו יושוו לאלה שעל־פיהם אנו רוכשים מטוסים מארה"ב). לאמריקאים יש מחשבות אחרות בנידון, הנעות בין סירוב, פשוטו כמשמעו, לבין הצעות חלופיות מסוגים שונים.

הלביא יהיה או יישאר בגדר הישג טכנולוגי חד־פעמי, על־פי יכולתה של התעשייה האווירית, ויכולתם של שושביניה בממשל הישראלי ובמערכת הביטחון, לשכנע את ארה"ב כי הלביא הוא הפתרון האופטימלי מן הבחינה המבצעית ומן הבחינה הכלכלית גם יחד. הדבר אינו בלתי־אפשרי, במיוחד נוכח טיסת הבכורה המוצלחת. אך הוא רחוק מוודאי, ומוטב שאף אחד מאלה שהימרו על היכולת הישראלית לעמוד במבחן טכנולוגי קשה ביותר לא ייתפס לאופטימיות יתרה.

תנאי ארגון אמל לסיום מלחמת המחנות

ביירות (ע"מ). מוחמד פקיה, ממנהיגי אמל, קבע אתמול חמישה עקרונות יסוד לפתרון שורש למלחמת המחנות. חמשת העקרונות הם:

- נסיגה פלשתינית כוללת ממזרח צידון ומגדושה ללא תנאים מוקדמים וללא כוונת הפרדה.
- חזרת לוחמי אמל והצבא הלבנוני לנקודות שהוחזקו לפני הפלישה הפלשתינית.
- חזרת המגורשים לבתיהם.
- הבטחת דרכי החוף.
- שחרור העצורים השבויים של שני הצדדים.

זו השנה שהיתה זו?

מעושי השנה שהיתה: קיסר, שמיר, קורפו, שפירא, שחל, ואנונו

מאת יואל מרקוס

קיסר השנה — ישראל קיסר שגרר את פרס ואת כל מפלגתו — כולל גד יעקבי שמיהר לטעון לאבהות על תוכנית הרפורמה ביום שהוגשה — לטרפד את השלב השני של ההבראה הכלכלית. קיסר מפיל חיתתו על פרס — כעדות משתתפי "השיחות המרתוניות" — ואף נטל ממנו את הרצון והיכולת הנפשית להטיל כובד משקלו בעד התוכנית. בכך למעשה קבע קיסר את מעמדו כאיש החזק של מפלגתו. מי שלא זכה לראות את הרמטכ"ל התימני הראשון כחותנו של ב.ג., יראה אולי מקרים ממה שמשערים את ראש הממשלה התימני הראשון.

איש השנה — יצחק שמיר שלא הודה, לא אישר, לא שמע, לא ידע, לא שאל, לא דיבר ויצא כשידו על העליונה בפרשת השב"כ, עד שערותו של אהרון "כחוריטו המצויינים" שעליהם כל כך הגן, נתגלתה כבר־בית. יצחק שמיר שלא דיבר, לא התערב, לא התפלמס, לא התקוטט, לא עיצבן, לא התעצבן, לא הרים את הקול, לא העליב, לא נעלב והפתיע את המעמד בהגיעו לראשות ממשלה. יצחק שמיר שלא מתרגש, לא מתייאש, לא מסיר חיוך מפניו, לא מדבר, לא שואל, לא נעלב ולא מפסיק לומר ש"הכל יהיה בסדר" עד שיסיים את מלוא כהונתו. האיש שבלי לעשות כלום עשה כל־כך הרבה לרוקן את מפלגת העבודה מרוח לחימתה.

אשת השנה — האשה הקולקטיווית המורכבת מיער, גרנות, אייזנשטט, דנדין, קרפ, בניש, קפלן, אלבק, ברקוזת, ארבלי, שרנסקי, נקש, מרש, גאון, אשר חבטה, הרגה, דרסה, הטביעה, קיטרגה, פסקה, נדחפה לכותרות, נאבקה כלביאה למען בעלה או, להלופין, הביאה בעל לייאוש עד מות הדי־כיוזה לנו איך תיראה המדינה כאשר משלב המלחמה לשוויון האשה יעברו למאבק על השלטון. השנה הבאה תראה אולי גם את האנסת מצפון תל־אביב.

סגן איש השנה — בתואר משתתפים שניים: "הרוקר הערבי האלמוני" שהפך את המטבח לארסנל נשק ביתי, ובכך יצר אתגר לכל נער ערבי לתחרות בין הפיתה לגבינה המלוחה גם איזה יהודי, ו"מצית תחנות האוטובוסים האלמוני". שניהם, היהודי והערבי, הביאו את מלחמת־הקודש שלהם לפתח ביתנו והפכו את מושג המלחמה מבית ממלכה לסצנה ראשונה ב"בלפאסטיזציה" של ישראל.

סגנית אשת השנה — האשה הערבייה הלובשת צורות שונות — אם, דודה, בת, תלמידה — שהפכה לרוכבת חמת־מעצורים של הלאומנות הערבית בטלוויזיה הממלכתית, כשהגברים עומדים ברקע פאסיביים, ובאמצעותה — לעולם כולו.

האירוע ההיסטורי של השנה — היום שבו התייצבה משלחת של תנועת העבודה בפני נשיא המדינה, המליצה בפניו להטיל את ראשות־הממשלה על איש חרות, ובכך הודתה ש־1977 לא היתה תקרית. השנה הזלה ההשלמה עם ראשית קץ אחיזתה בשלטון.

המשגה הפוליטי של השנה — שהליכוד לא הסכים עם חילופי ראשי הממשלה, להציב את פרס בראש הקבינט הכלכלי. בהתחשב בעובדה שפרס התלהב מהרפורמה כשהוצעה לו על־ידי נסים כבר באוגוסט '86, האף הארוך בו לעצמתה בעודו ראש הממשלה, היה מגבה של הרפורמה עתה נראה אורח לו על הפרק עתה "תוכנית פרס".

הזימון של השנה — התאהבות המפלגות, השרים, חברי־הכנסת והציבור כולו בממשלת האחדות.

גיבור השנה — השר קורפו שהיה מספיק אמיץ להכיר בגישורי הצבעים וגילה אחריות לאומית בסרבו לכהן כשר משפטים.

השקר של השנה — כמה מגדולי האומה מתחרים על המקום הראשון, אך עולה על כולם דובר המשטרה עדי גונן, שהכחיש "מכל וכל" ידיעה ב"ניוזוויק", ולפיה ועננו עצור בישראל. במלים "ידיעה חסרת כל יסוד". התקשורת השקרנית.

הלא־אירוע של השנה — נסיעת פרס לפגישה עם המלך חסאן באיפראן ומסע 50,000 הקילומטרים של הנשיא הרצוג באוקיאניה. היחיד שנותר משני המסעות הוא החוזה הקוליבארית, שהיתה חלק בלתי־נפרד־עד־מרכזי בשני המסעות.

התבואה של השנה — בצעד, בבאב, ביגון, בלבסים — אבל היום בעוד שנה, יהיה פרויקט הלביא מקורקע.

התכסיס של השנה — יצחק מודעי שהעבודה רודפת אותו — בעזרתו הפעילה. עזר ויצמן, ששכחו למלא את ההתחייבויות כלפיו אחרי שהגדרתו, עשה הכישי את שלו. בכלל זה גם התעלמות מהבטחה בכתב שימלא, כשר, תפקיד פעיל של סגן שר חוץ, תפקיד שנמסר לביילין. ההבדל ביניהם: מודעי רק יכול להתמרמר ותו לא. בעוד ויצמן, שנתן לפרס את ראשות הממשלה, יכול לתת לשמיר כל מה שפרס חלם ולא השיג — את האפשרות להישאר לבד בשלטון.

האירוע שהשפיע ביותר על חיינו — הוא עשה לנו מה שמלחמה לא עשתה: תוך יממה שיבש את כל כבישי המדינה, גרם להפסקת חשמל ממושכת, הוציא מכלל שימוש עשרות אלפי טלפונים, פעם בגלל שהקווים עיליים ופעם מכיוון שהקווים באדמה. הגשם.

האלמונים של השנה — ה"כ שפייזר, שאחרי שהיתה לו עדנה לפני שנתיים, וסגן שר הביטחון רקל, שהכל חשש מפניה. בלעה אותם האדמה בלי להותיר עקבות. ורפאל פנחסי, שכל היודע מי הוא ומה תפקידו, זכאי להעניק לעצמו מדליה.

איש התקשורת של השנה — השר משה שחל, שלא הלך יום בלי ששמו יופיע לפחות פעם אחת (או יותר) באחד מאמצעי התקשורת (או יותר) בכל נושא אפשרי. הכל משפטיקין, הצעה לתת רישיון לעד־תונאים, חובה לכל אזרח למלא דו"ח מס הכנסה שנתי, וכלה בהצהרות שלום, העברת שדרים ממובארק לפרס ולהיפך, הצהרות מה יישאר בידי ישראל בהסדר הסופי עם ירדן, ועל דלק גם.

ההצהרה הריקה של השנה — מזה שנתיים: "השלום יקבל תנופה" ו/או "פריצת־דרך צפויה בשבועות הקרובים".

התרגיל הפוליטי של השנה — בוצע על־ידי הפוליטיקאים, עם הנשיא הרצוג בראשם, לא כקורבן תמים אלא כלוחם פעיל, כאשר אורגנה חנינה־ראש למעשים פליליים שעשו ראשי השב"כ. ובכך גם הקריבו את אלה שהתיימרו להגן עליהם, וגם יצאו נקיים.

הבדיה של השנה — הספה המדינה מועגנה. פעם כשנגנב חומר סודי ופעם כשפירסם אותו ב"סנדיי טיימס". אז"ב גילה מהיכן נחטף בתרשומת בכריזה. הוסיף בעליצה כשצעק "נחטפתי ממרומאי". כשסתמו את פיו עבר לשאלות העיתונאים ב"ביטעוני־ראש". מי יודע? אילו היה לצלמי העיתונות דמיון, היו ממתינים לו בבית־השימוש במקום לארוב לו על גגות ובמונית, אולי היו מקבלים את סקופ היידה: הפרק שלא פורסם ב"טיימס", כתוב בכתב יד ברור, ערוך ומוכן לצילום — על החלק היחיד בגופו ששכב לא חשבו עליו שלטונות הביטחון.

ההמראה

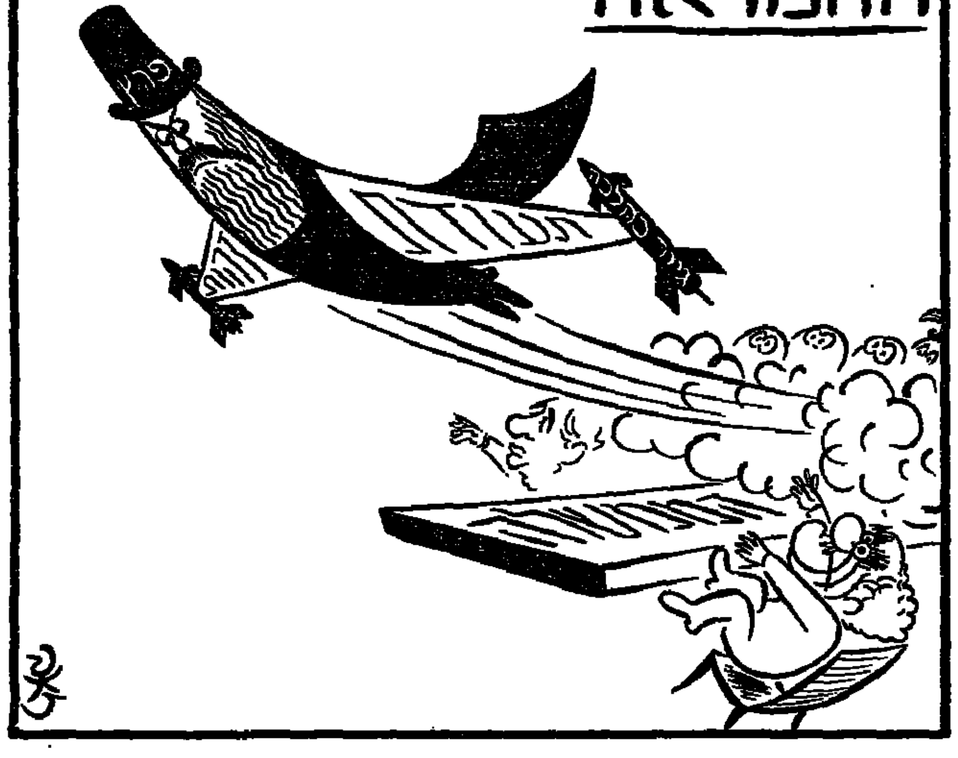

פרשת השב"כ — תם ולא נשלם

מאת זאב שיף

הפרשות הביטחוניות האחרונות מלמדות כי השליטה והפיקוח על גופי המודיעין היו לקויים או שהתיאום ביניהם היה משובש

פרשת השב"כ הסתיימה מבחינה משפטית, אך בשום פנים אין לראות בכך סוף פסוק מבחינה ציבורית וביטחונית. אפילו יצהירו ראש הממשלה וממלא מקומו ושר הביטחון כי בא הקץ לעניין, אין זה כך. הספיחים שנשארו רבים וקשה לטאטאם הצדה. גם איני מאמין שחוות הדעת של שלושת המשפטנים המלומדים הספה את כל האמת. יתכן שוועדת חקירה משפטית היתה יכולה להרחיב יותר את הידיעה. אך זה אינו מעשי עוד. הדרג המדיני יצא נקי מבחינה משפטית. אך בינם לבינם מבינים חלק מהמנהיגים, כי בכל הקשור לענייני ביטחון, פרשה זו מלמדת שאנו אבן בתקופה שונה מקודמתה.

תמה התקופה, שהגיעה לשיאה בשנות החמישים והשישים, כאשר בשם הביטחון יכלו לעשות כמעט כל דבר ולהעביר את ההחלטות המשונות ביותר, שאין להן שום קשר לביטחון. אז היה אפשר לבטל את הבזיזות להסתדרות, בגלל "המצב הביטחוני" הקשה כביכול, לא לדווח לממשלה אפילו על עסקה של מכירת "עוזים" להולנד, או לקבוע בגורלם של אישי ציבור בתירוצים ביטחוניים. אילו התרחשה פרשת השב"כ לפני עשרים שנה ויותר, היא היתה מתנהלת כולה במחורי חורים, ללא חקירה, ללא הרהות ובלא להתיר לדרג המשפטי להעמיק כל־כך בעניין. קשה להעלות על הדעת, למשל, שהיו מתירים למשטרה לחקור את השר ב"ב.

יש דברים שעברו פעם בנקל וכיום אינם מתקבלים עוד, אפילו לא בנימוק ביטחוני. מי שלא הבינו את השינוי שהתחולל, הם אריאל שרון, כשיזם את מלחמתו בלבנון, ושמיר ופרס, בפרשת השב"כ. מכר הוא לשלושתם שלא הצליחו לקרוא את המצב החדש. כאשר רווח בתוקף את ההביעות לבדר מה אירע באמת והיכן היו התקלות.

השינוי שהתחולל אינו מעיד בהכרח כי הציבור הישראלי כולו מבוגר כיום יותר מבחינת התייחסותו לערכי הדמוקרטיה, או שהוא מחוסן יותר מפני דמגוגיה שוביניסטית הנושאת את שם הביטחון לשוא. דעת הקהל ברובה לא רצתה בחקירה אמיתית בפרשת השב"כ. כמו שרוב הציבור תמך בהתלהבות בהרפתקה הצבאית של שרון בלבנון. השינוי מתבטא בכך שנוצרו "גרעינים נוקשים" בתקשורת הישראלית, במערכת המשפטית ובחלק מדעת הקהל. כאשר מדובר בערכי הדמוקרטיה, החוק והמוסר. כאשר גורמים אלה מתאחדים, ורק אז, גובר הסיכוי שלא יישאו את שם הביטחון לשווא ותקלות חמורות ייחקרו.

זה הישג גדול, אך אין למהר ולהסיק מכאן כי כך יהיה תמיד. בציבור הישראלי רווחת הנטייה לברוח מהופעה. להגביל את העיתונות החופשית ולגלוש לאופנות קיצונית, כפי שראינו באחרונה ברוטולים, לאחר רצח תלמיד הישיבה אמרי. הנטייה קיימת מתחת לשטח וכמה ממנהיגינו עלולים לנצלה.

אחד מראשי השב"כ שישב בוועדת זורע והיה אחראי לבידוד הראיות, טען בעדותו בחקירה כי לא היה שום הדרג נורמטיבי בכל מה שאירע. כלומר, כך נהגו תמיד ושום דבר לא השתנה. מכאן שהמצב הרגו שבויים (אם כי מחבל אינו נחשב לחייל שבוי) תמיד דיבר ועדות חקירה ובתי־משפט. השאלה היא: אם עושים זאת בעניינים הקשורים לאויבים ערבים, מדוע לא יעשו זאת כאשר גם ביהם ליהודים? ההפרדה הד־אינה תלויה תמיד בלאום. ובשם הביטחון אפשר לעשות זאת גם ליהודים "זרים". זה מה שמפחיד, כאשר מדובר במשטרה חשאית. אלו נרדפות להזמני כי יוסף גנוסר, שטען כך בחקירה, ורק הוא, נושא עמו משהו מלבנון. שם הוא פעל בהצלחה, אך לא כל מה שהיה טוב בלבנון אפשר ליישם אצלנו. אם השב"כ — כמו צה"ל — אכן החזיר עמו מלבנון כמה הרגלים שליליים, צודקת חוות הדעת המשפטית שקראה לפעולות הדרכה והסברה בקרב אנשי השב"כ, כדי לשרש מקרבם תופעות של סטייה מהחוק; כפי שעשה גם צה"ל.

חוק מיוחד ללחימה בטרור

לא הכל בשב"כ מסכימים עם גנוסר. לעומת זאת, יש הסכמה כי הדרג המדיני מיהר להתנער מאחריות בעת מצוקה. תחושה זו מוכחת לי מה שהתחולל בצה"ל אחרי פרסום דו"ח ועדת אגרנט. תחושות אלו יתעמעמו במשך הזמן. אם ישתפרו היחסים בין שירות הביטחון ומערכת התביעה הכללית ואם תשורר בשני הגופים הבנה למשימות המוטלות על כל אחד מהם. הלחימה בטרור נעשתה קשה יותר, בין השאר, מחמת ההחלטה המוסיפה להשאיר באות מחבלים בישראל, לאחר שהוחזרו מהכלא במסגרת חילופי שבויים.

גישה נוקשה מצד הבדרים והתעלמות מהעובדה שאין המדובר כאן בלחימה בעולם פלילי רגיל, עלולה לגרום שהשב"כ יתייחס ללחימה בטרור כאילו הוא משטרה העוסקת בפריצות. יהיה זה אסון אם יתחילו להתפשר עם אי־הצלחות בלחימה בטרור, כמו שקורה בפריצות. לבהלנו. זה לא קרה עד כה. הראיה — ההצלחה האחרונה של השב"כ בחשיפת חוליית הסכינאים ברצועת עזה, שרצחה שני ישראלים. יתכן מאד שאחת הדרכים להתמודד עם הבעיה היא בחקיקת חוק מיוחד למלחמה בטרור. חוק זה יכול לאפשר הקמת בתי־דין מיוחדים לטרור, וגם להכיר במעמדתו כמצבים מיוחדים, כמו שמכבדים בהם במלחמה בטרור מעבר לגבול.

בכל אלה אין מענה לשאלה הקשורה בשליטה ובפיקוח יעיל על שירות הביטחון הכללי. הבעייה אינה אופיינית רק לזרוע זו של קהילת המודיעין. הפרשות הביטחוניות האחרונות — פרשת השב"כ, פולארד, ועננו, וגם הפעילות החשאית בפרשת העסק לאיראן — מלמדות כי השליטה והפיקוח על גופי המודיעין היו לקויים או שתיאום ביניהם היה משובש.

בלא כל קשר לשאלת האחריות המיניסטריאלית כלפי הציבור, ברור כי יצחק שמיר ושמעון פרס הפגינו כושר לקוי בניהול שירות הביטחון הכפוף להם ישירות. יתכן מאד שבפיקוח מסוג אחר היו מצליחים, כל אחד בזמנו, לבלום חלק מהדברים החמורים בעודם באבם ולחסוך בכך לשב"כ ולעצמם הרבה עוגמת נפש. העובדה שזה קרה לשני אישים אלה, השונים כל־כך במנטליות שלהם, ולא רק בפרשה אחת, מלמדת שמקור הבעייה אינו רק חוסר רגישות, כמו שטען שמיר. יתכן שהליקוי הוא בשיטה, בתהליך קבלת ההחלטות.

השיטה הראויה היא הכנעת ראשי הממשלה לפקח כראוי על גופים מודיעיניים רגישים הכפופים להם. ועדת ידין הגישה דו"ח על שיטת קשרי העבודה בין ראש הממשלה וראש השב"כ. המדובר בדו"ח סודי, וידין אמר באחרונה כי הוא מקווה שהמלצות ועדתו אומצו. צוות קטן, שיתווה מעין נדבך על מועצה לביטחון לאומי, יכול לסייע לעבודת־מטה טובה יותר בעניינים הביטחוניים והאסטרטגיים. אך אין בו כדי לפתור את בעיות הרגישות הקשורות בשירותי המודיעין. כאן יכול לסייע לראש הממשלה יועץ מיוחד למודיעין, שחשיבותו רבה פי כמה וכמה מתפקידו של יועץ למלחמה בטרור.

היכן הם מנצלי ההזדמנות

מאת א. שוייצר

משברים או משבר־דמה לא תמיד מבריאים. דוגמא לכך הוא מה שמכנה בסוף שבוע זה משבר פרץ. אף על פי שיש מעטרים להכביר, הרוצים מאד בתיק הפנים, ולמרות שפרישתה של ש"ס, או אפילו כל הסיעות הדתיות, מן הקואליציה, תותיר אותה עם רוב עצום בכנסת, כבר החל הבירוק בין המערך לליכוד על הנדיה של סיעה, שמקומה בימי הבינים.

והזה היתה במיוחד הופעתו הטלוויזיונית של אחד משליחי פרס, הלא הוא חבר הכנסת אדרי. דברי איש זה, הבאים לייצג את הנאורים בחברה הישראלית, היו קריצת עין אחת ממושכת לעבר נציגי החוגים החרדיים בציבור הישראלי. השאלה, על פי איזה היגיון, כנראה אינה מפריעה אותו, את שולחו ואת מפלגתו: כלום יש מי שמאמין שהמערך מבין פרישה קרובה מממשלת האחדות והקמתה של ממשלה צרה אשר תישען, בין היתר, על מי שמבקשים לגרש את היהדות הרפורמית מקהל עדת ישראל?

הליכוד פועל בדרכים אחרות כדי לשמור על בעל הברית היאה לו. אך יש להודות, אם לשפוט על פי מה שאמרה הח"כ דורון בשיחות הטלוויזיה המוכרת, כי הליכוד עושה את מהלכיו בנידון בצורה מבוגרת יותר: מכל מקום, היא אינה מציעה להיבנע למפלגי העם. צריך לשוב ולקבוע, כי אין כאן משבר, אפילו במובן הטכני הצר. הרוב הקואליציוני אינו מאוים ואין סכנה שלא יימצא מישהו מתאים למשרה לא פחות מן הרב הפורש. אדרבא, נוצרה הזדמנות נאותה להוסיף גורם מפצל לאופוזיציה: ש"ס תזיק לה יותר מאשר היא מועילה בשבתה בקואליציה, עם נציג בממשלה. שיקול זה כשלעצמו חייב להספיק כדי לשכנע את המכניסים המצויים בהנהלת הקואליציה להניח לפרץ ללכת. המציאה שיספק פרץ בפרישתו לצמד שמיר־פרס היא יקרת ערך: פתח לסידור עבודה חדש. נוצרה אפשרות למנות שר משפטים ראוי, מבלי להוסיף שרים לשם שמירת האיזון המספרי — ומה שחשוב יותר, נפרצת דרך לטיפול נמרץ בגיוס תלמידי ישיבה, ועוד.

הצרה היא, כי חסרים בזירה הציבורית אנשי מדינה, שלא רק מסוגלים להבחין בהזדמנויות פוליטיות, אלא לאחוז בהן כדי לקדם את ענייניהם שלהם ביחוד עם ענייני הציבור אותו הם אמורים לשרת. ש"ס מייצגת מיעוט שבתוך המיעוט הדתי־קיצוני שהיותה מעוררת, כמחבר לעיל, אירנית אצל רבים. ומעל לכל, היא אינה נחוצה כדי לספק את צורכי האריתמטיקה הקואליציונית. מה פשוט יותר, מלהודות להם על שירותיהם בעבר ולהיפרד מהם ללא צער? אך היכן הם אנשי המדינה, בעלי אומץ התושייה מספיקים שינצלו את ההזדמנות שנפלה לידיהם?

שתי הפנים של ש"ס

מאת נדב שרגאי

שתי פנים לש"ס ושני מורי הלכה לה — שני סוסים המושכים לכיוונים שונים. שניים, שעד היום טשטשו — ובהצלחה מרובה — את ההבדלים ביניהם. האחד — הרב עובדיה יוסף, ראש מועצת חכמי התורה, הרב הראשי לשעבר היושב היום בבית־הדין הרבני הגדול ומכיר במוסדות הממלכתיים. השני — הרב אליעזר שך, הרואה במדינה את הרע במיעוטו, ובש"ס היושבת בכנסת "בית המינות" — מכשיר הכרחי להשגת מטרות גשמיות, שיקנו בסופו של דבר למדינה אופי יהודי יותר.

שך בשום אופן לא היה מסכים להתייצב אצל נשיא המדינה, כדי לקבל את הכושר לדיינות במשכן נשיאי ישראל. עובדיה יוסף, לעומתו, מסתייג בוודאי באותה נחרצות מכמה גידופים ונאצות כלפי המדינה המופיעים במאמרי־המערכת של "יתד־נאמן", ביטאון הזרם הליטאי בציבור החרדי, בהשראתו של הרב שך.

השר פרץ — אף אם יתקשה להודות בכך — נקרע בין השניים. פרץ הוא רב ואיש הלכה, ששירת בצה"ל. השקפת־עולמו משלבת תורה עם השלמה במציאות של קיום המדינה והאמנות לה. יש להניח, כי פרץ אינו רואה את המדינה כאותו אור כמו שומרי המצוות חובשי הכיפות הסרוגות. הוא אינו מזהה את חגי ישראל או את מצוות התורה כסמלים לאומיים השייכים לתקופתינו, בדרך שנושים זאת לעתים אנשי מפד"ל, ואולם הוא שונה עד מאד מאנשי העדה החרדית במאה שערים, וגם ממנחם פורש ושלמה לורנץ הסרים למרותו של הרב שך.

הסדק הראשון במסך הערפל, שכיסה עד היום על ההבדלים שך־יוסף, נבע דווקא בפרשת שושנה מילר. בג"ץ פסק שפרץ חייב לרשום את הגיורת הרפורמית מילר בתעודת־הזהות כיהודיה, ללא כל תוספות או הסתייגויות. הרב שך ראה את תעודת הזהות כנייר ותו לא. כל שדרש שך היה, כי הצייר הנ"ל יוסמן באופן כלשהו אצל הגרים הרפורמים, כדי שלא להכשיל את רושמי הנישואין בהשאת גויים ליהודים. הוספת סעיף של "לאום קודם" בתעודות־הזהות של גרים, היתה רק אחת ההצעות המשונות שהועלו.

עובדיה יוסף לעומתו, אף כי לא אמר זאת בפומבי, הכיר בערכה של תעודת־הזהות כמסמך בעל ערך ממלכתי. ולפחות בהזדמנות אחת אמר לחבר כנסת מהמפד"ל, כי אם יסכים פרץ לרשום את מילר הרפורמית כיהודיה בתעודה זו, ייאלצו פרץ וש"ס לפרוש מהקואליציה.

שושנה מילר אינה הבעייה של פרץ ומשרד הפנים; הבעיה היא התקדים. אחרי שושנה מילר עומדים בתור עוד גיורים וגיורות רפורמיים. שפרץ — בניגוד להשקפתו — היה נאלץ לרושמם כיהודים. נטייתו הטבעית של פרץ היתה להימנע מפרישה ולהישאר שר בממשלה. היה זה יותר אינסטינקט הכרוך בפיתויי המשרה כאשר מחשבה רציונלית. למעשה צריך היה פרץ ללכת אחר הרב עובדיה יוסף ולפרוש מהממשלה. אם תעודת־הזהות עבור פרץ אינה נייר סתם, כפי שהיא עבור הרב שך, אלא סמל נושא מסר, כפי שרואה אותה הרב עובדיה יוסף — תהיה החלטתו של פרץ להתפטר סופית. תהיה זאת גם, למרבית האבסורד, החלטה המנציחה את פרץ כמי שנמנה עם הזרם היותר ציוני בש"ס.

פרס גנב את ההצגה

מאת נחמיה שטרסלר

קשה לקנא בנסים שזכה לתמיכת קנה רצוץ משמיר, לשנאה פורצת מצד עמיתיו הליברלים, ולהתקפה חזיתית מצד אינטרסנטים כמו התעשיינים וההסתדרות

היו לשר האוצר הרבה כוונות טובות, בתוכנית אתה רצה לטפל הן בתקציב, הן בבעיית המיסוי, הן בעיוותי שוק ההון, ואפילו בהעברת יבוא הבשר ופולי הסויה מהממשלה לידיים פרטיות. תוכנית מקפת ויפה שרק דבר אחד היה חסר לה: משבר. לא דווקא משבר עמוק, אבל משבר כלשהו, ואפילו קטנצ'יק.

ביולי '85 עמד לרשות מודעי משבר גדול ועצום: ירידה חריפה ביתרות, עד כדי גירוד תחתית החבית ואינפלציה של 500% לשנה. אך עכשיו מה עומד לימין נסים? אינפלציה של 20% בלבד ורמת יתרות הגבוהה ביותר מזה שנים הרבה: 4 מיליארד דולר.

ערב התוכנית הכלכלית של יולי '85 שררה אווירה של "חייבים לעשות משהו", אותה הבל יתמוסס. היום זה נראה בדיוק להיפך. מורידים מסים, מוזילים מכוניות, מבטלים היטל על כרטיסי טיסה, ואפילו הציעו להעלות את תקרת ההקצבה לחו"ל מ־800 ל־3000 דולר. באווירה כזאת קשה מאוד לקצץ.

ואם המצב לא רחוק, והאמריקאים משום מה אינם משדרים שום מסר, יכולים להרשות לעצמם אנשי ועדת הארבעה שלא להסכים. נסים מדבר על חשיבות הקיצוץ בתקציב הביטחון ומיד מתייצבים מולו פרס ויעקבי ומטילים וטו. אחר כך מציע שר האוצר היטל ביקור אצל רופא, ושושנה ארבלי־אלמוזלינו מתלכת איומים ש"צפויה התמוטטות בבתי החולים", והיטל נגוז. התוצאה היא שבמקום קיצוצים, יוטלו עוד אגרות ועוד מסים. והדישג היחידי של האוצר יהיה שפעולות הממשלה לא יגדלו, ואולי גם זה משהו.

אך יש נושאים עליהם מסכימים ארבעת השרים, למשל הטלת אגרת חינוך במקום קיצוץ במספר המפקחים והפקידים במשרד החינוך, והארכת היטל הרכב החד פעמי לעוד שנה אחת — השנה השלישית. ויש עוד נקודת הסכמה שגם היא קלה לביצוע: קיצוץ בסובסידיות למוצרי יסוד. כאן הסיבה לקלות הביצוע נעוצה בעובדה שאין עדיין שר לענייני סובסידיות שילחם על נחלתו.

ובשוה מצב העניינים, מאבד שר האוצר גובה מדי יום ביומו. בתחילה הופיע נסים בתקשורת כמנצח. אתמול הוא הודיע להשיב מלחמה שערה, אך בכל זאת את הגמה והשאיר לשר החוץ לענייני כלכלה שמעון פרס.

פרס היום מגעים עם התעשיינים ועם ההסתדרות. כשעל הפרק עולים הדרישות הישנות נושאים של עיקוד תוספת היוקר, הקפאת מחירים, והפחתת תשלומים לביטוח לאומי. התעשיינים וההסתדרות רואים התפתחות זו בעין יפה. הם מוצאים באופן טבעי לשון משותפת עם פרס. הוא מכיר בדרישות התעשיינים שמשמם לא נשל עדיין לביטול ההעדפות מתק הם נהנים, והוא מכיר כמובן גם בדרישות ההסתדרות שלא לפגוע בקרנות הפנסיה, בקרנות ההשתלמות ובשאר השנים. הרבה יותר כדאי להם לדבר עם פרס מאשר עם נסים.

היו תקופות במשק הישראלי שהיה שר אוצר שהחליט, וגם ביצע. ספיר היה נוהג לשמוע את כל הטענות ואחר כך ללכת הביתה ולהחליט. כך עשה גם רבינוביץ בהיותו שר אוצר, כשבכל "הגוש" של מפא"י ניצב מאחוריו.

אך מאחורי נסים לא עומד אף אחד. הוא כמעט ולא זוכה לתמיכה מצד ראש הממשלה. שמיר אינו בנוי לתת תמיכה פומבית לאף אחד, וגם בישיבות פנימיות הוא נשמע יותר כצופה מהצד מאשר כראש ממשלה שרק לפני שבועיים פרח ואמר — אמנם בחצי פה — שהוא תומך בתוכנית.

ויש דבר נוסף שבו לא רצוי לקנא בנסים: הגיבוי שנותנים לו חבריו הליברלים. מודעי קורא להם: שפנים הצופים שקרנים וצבועים. והדבר האחרון שהוא רוצה לראות זה הצלחה של נסים. הצלחה היכולה להוביל אותו לראשות המפלגה הליברלית.

וגם מפלגת העבודה איננה תומכת כל כך בהצלחות נסים. הצלחתו, תחת הנהגת שמיר, פירושה הצלחת הליכוד, ואז עלול הציבור לשכוח את השגי השנתיים של פרס, והבחירות הרי אינן כה רחוקות.

בשונה משמיר שאינו מבין דבר וחצי דבר בענייני כלכלה, למד נסים הרבה בחודשים האחרונים. אך בכל זאת הוא חסר את הרקע התיאורטי הדרוש, ואף את הביטחון העצמי בנושאי כלכלה. רק לפני שבועיים קשרה רוב התקשורת כתרים לתר בית ולנסים שהעריך או כי תר בית תתקבל בתוך ימים שלושה. אבל נסים לא העריך נכון את האינטרסים הכלכליים שבהם היתה צפויה פגיעה. כמו אלה של התעשיינים שהתוכנית היתה עלולה לפגוע ישירות בכיסיהם, אינטרסים של ההסתדרות שהתוכנית היתה עלולה לדרוש אותה מרוב נכסיה האלקטורליים, ואינטרסים של קבוצות שנהנו עד כה מפטורי מס שנים ומשנים. אלו הם אינטרסים ממשיים, הניתנים למדידה בשקלים חיים, ובזה לא היה לנסים כל ניסיון מוקדם.

נסים איננו נקי גם משגיאות שעשה במשרדו, שלא בא מוכן עם תוכנית סגורה מכל צדדיה. בנושא המיסוי לא היו לשר האוצר כל התשובות, לא היה תיאום פנימי בין האגפים באוצר, והתוצאה היא שאפילו היום, אם תתקבל תוכנית הרפורמה במס כלשונה, אין למעשה דרך לגבות מס על הקיצבאות או על רווחי הון, כי אין באוצר מערכת היכולה לדווח על סך הכנסות הגימלאים מהמקורות השונים, או על סך הכנסותיה של כל משפחה ומשפחה.

נסים לא הצליח אפילו להגן על האגף האחורי שלו, וחטף בשבוע שעבר מהלומה ישירה מבן בריתו, מיכאל ברונו, נגיד בנק ישראל. שאמר שיש להקים ועדה ציבורית לבדיקת הרפורמה במס.

נסים לומד את הלקח בדרך הקשה. היום הוא כבר יודע ששר אוצר נשאר בסיכומו של דבר תמיד בודד במערכה.

אוניברסיטת תל־אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

ל.ה.ב. לימודי הכשרה בניהול
T.E.C. TOP EXECUTIVE COURSE

פעילויות מתוכננות בהדרכת מנהלים

חודשים ינואר אפריל 1987

יום עיון:	מיסוי בעלי שליטה בהתאגדות — מכירת מניות ופרוק חברות 9.1.87
קורס:	רשתות תקשורת מקומיות 9.1.87 — 13.2.87
סדנה:	חיזוי תופעות 14.1.87
סדנה:	סוגיות בהכנת דו"חות כספיים מאוחדים 27.1.87
סדנה:	גילוי דעת 36 ו־40 — ההלכה וטכניקות היישום 28.1.87
יום עיון:	המשמעויות הניהוליות והפיננסיות של דו"חות מותאמים לאינפלציה 30.1.87
קורס:	המנהל כמנהיג 2.2.87 — 23.3.87
יום עיון:	גישות בהחדרת טכנולוגיות חדשות לאירגון 3.2.87
סדנה:	עקומות למידה 4.2.87
קורס:	אספקטים משפטיים של סחר חוץ 10.2.87 — 24.3.87
ערב עיון:	חבות המוצר — החוק והבטוח 11.2.87
קורס:	חשבונאות שימושית לעו"ד 13.2.87 — 20.3.87
קורס:	סוגיות נבחרות במשפט עבודה בישראל 3.3.87 — 12.5.87
ערב עיון:	תחיקת הבטוח בישראל 4.3.87
סדנה:	יישומים למיקרומחשבים באירגונים 10—11.3.87; 17—18.3.87
קורס:	שחיקה אנושית — גורמים ודרכי התמודדות 19.3.87 — 28.5.87
ערב עיון:	מדיניות החדרת מיקרומחשבים לאירגון 25.3.87
סדנה:	תבנית אינטגרטיבית למחשב אישי — חבילת התכנה FRAMEWORK 31.3.87 — 1.4.87
סדנה:	פיתוח מערכות למדידת ביצוע ותיגמול 6—7.4.87

לקבלת פרטים נוספים והרשמה נא לפנות למזכירות לה"ב
בין השעות 8.00 — 12.00 בטלפונים 415123, 426985, 420794, 417122

هكذا عن الاصل

صكنا من الاهل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

סיבוב בעולם

יוגוסלאוויה: תת־מזכיר המדינה האמריקאי ג'ון וייטהאד, שביקר בימים אלה במזרח אירופה, העביר לירושלים את רשמיו משיחות שניהל עם אנשי ממשל ביוגוסלאוויה. וייטהאד שמע שם דברים חריפים בגנותה של ישראל, וציין את התקוות שרווחו כאן בדבר סיכויים שיוגוסלאוויה תלך בעקבות פולין, שפתחה בתל־אביב נציגות אינטרסים.

ספרד: לראשונה מאז כינון יחסים דיפלומטיים בין ישראל לספרד, יבקר במדריד שר ישראלי. יהיה זה סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון. נבון יחתום בחודש הבא על הסכם תרבות בין שתי המדינות. אפשר שנבון ישוב לספרד בחודש אפריל, הפעם לטולדה, שם ירצה — בהזמנת מועצת אירופה — על "תרומת היהדות לתרבות אירופה".

שר החוץ שמעון פרס שלח לראש ממשלת ספרד, פליפה גונזלס, מכתב רווי שבחים על השגריר החדש במדריד, הפרופסור שלמה בן עמי. הממשלה אישרה השבוע את מינויו של ההיסטוריון בן ה־43, הנחשב לאחד מגדולי המומחים בעולם להיסטוריה ספרדית בת־זמננו.

דרום־אפריקה: המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, הד"ר יוסי ביילין, ייצא השבוע לארה"ב לפגישה העיתית עם מייקל ארמקוסט, תת־מזכיר המדינה לעניינים פוליטיים. אחד הנושאים שיעסיקו אותם יהיה המצב בדרום־אפריקה. ארמקוסט שב עתה מביקור בבוטסואנה, זמביה, זימבאבווה, מאלאווי ומוזמביק.

ארה"ב מבקשת להביא לרגיעה באיזור ולשכנע את מדינות העימות באפריקה הדרומית לחפש פתרון בדרך של מו"מ. הוא גילה אווירה נוחה כלפי ארה"ב, בעיקר לנוכח מדיניות הסנקציות שהיא נוקטת כלפי דרום־אפריקה. מצפים שארמקוסט יבקש ערובות לכך שישראל לא תפגר אחרי ארה"ב. ביילין ידון עמו גם ביחסי ישראל עם מדינות אסיה ואפריקה השחורה.

הלשונות הרעות במשרד החוץ מזכירות שאלו הטריטוריות של המנכ"ל אברהם טמיר. טמיר ייצא בפברואר לוואשינגטון — "תחומו" של ביילין — ועוד לפני כן יסייר במזרח הרחוק.

איטליה: השבוע ביקרו בארץ חמישה מראשי המפלגה הדמוקרטית האיטלקית. מפלגה מתונה — הסוציאל־דמוקרטית — הזמינה את שר החוץ שמעון פרס לכבד בנוכחותו את ועידתה המתקיימת בסוף השבוע הבא ברומא. הם אף הציעו לפרס להעמיד לרשותו מטוס מיוחד. שר החוץ עדיין מהסס, שכן החודש נועדה לו נסיעה לבלגיה. מאידך גיסא, יש בלבו פינה חמה למפלגה הקטנה, ששמרה על קשרים הדוקים עם דוד בן גוריון.

בדרך לירושלים

מפה זו שהעביר לרשותי המזרחן ד"ר אמציה ברעם, הופצה בין חברי קונגרס אמריקאים בלווי דברי הסבר בחתימת שגריר עיראק בוואשינגטון, ניזר חמדון. השגריר מבקש להוכיח בעזרתה, כי העיראקים חוסמים בגופם את דרכם של האיראנים לירושלים. הוא מציין שהמפה נמצאה בכליהם של חיילים איראניים שנפלו בשבי עיראק בהתקפה הגדולה באפריל 1985. החיצים המסומנים עליה מובילים מאיראן דרך עיראק ללב ישראל. למעלה מימין נכתב "ביום זה ירושלים הינה המקום הראוי ביותר להיות בו. מובן, שבבוא היום כל אחד ישתוקק להיות תושב שם" (האימאם עלי). למעלה משמאל כתוב: "עלינו להישען על רובינו בדבקותנו לשחרר את ירושלים" (האימאם חומייני). למטה מימין: "על ישראל להימחק מעל פני האדמה" (האימאם חומייני).
רוצה לומר, לאלה אתם, האמריקאים והישראלים, מספקים נשק.

אין אש בלי אש"ף

"אם היה סיכוי ממשי לפריצת דרך מדינית, היינו רואים כאן את ג'ורג' שולץ", אמר השבוע שר הביטחון יצחק רבין. "העובדה שהאמריקאים מסתפקים בשליחות נוספת של העוזר ריצ'רד מרפי, מעידה על כך שגם הם מעריכים שאין בידם לגשר על הפער בין ירדן לאש"ף ולקדם את תהליך השלום".

באותו בוקר דיווח מנכ"ל משרד החוץ, אברהם טמיר, את רשמי ביקורו הקצר בקהיר, לשם הגיע בעת שהנשיא מובארק נועד בעקבה עם המלך חוסיין. מתברר ששני המנהיגים הערבים "יישרו קו" ביחס לעיקרון שאין מו"מ בלי אש"ף, והבליטו שוב את הפער בינם לבין ישראל. טמיר שב מקהיר ספקני מתמיד באשר לנכונותן של ירדן ומצרים לנטוש את אש"ף. הוא נוכח שוב שבלי אש"ף אין יותר מעשן סביב תהליך השלום.

ראש הממשלה, יצחק שמיר, הציע למובארק לקיים שיחות הכנה ("צוותי שרים") בשיתוף ישראל, מצרים, ירדן ופלשתינים פרו־ירדניים. פגישתו הלילית עם ראש עיריית בית־לחם, אליאס פריג', מלמדת לאלו פלשתינים מתכוון שמיר. קשה להאמין ששמיר עצמו מאמין שיש ממש ברעיון הזה. ליצחק רבין, מכל מקום, אין אשליות. הוא אומר שלדידו כל פלשתיני תושב השטחים ("כן, גם אכרם הנייה עד שהפך לגולה"), וכל פלשתיני מחוץ לשטחים "שאינו איש אש"ף מוצהר" כשירים למשא ומתן. רבין אינו מאמין שירדן תבוא למו"מ בלי שיתופו של אש"ף. "רוב תושבי השטחים תומכים באש"ף, שרואה, בצדק, ובמאבק המזויין פתרון כלליותי ואולי־המיעוט־ונוטר בגישה שמייצג ראשאר אר־שאוה. הלה אמר שדרכו של אש"ף מבצירה את הכיבוש, ועל כן על הפלשתינים לגשת למו"מ יחד עם ירדן. בתגובה הוטמן מטען חבלה בבית הארייה של ראש העירייה לשעבר, ואש"ף נטל את האחריות.

רבין מוכן, לדבריו, להעביר את סמכויות המנהל האזרחי לתושבים, ואולם אלה "מתחננים", מחשש לטרור האש"פי, לכל נצהיר כי אנו עושים זאת במסגרת של האצלת סמכויות. שר הביטחון מצהיר כי הוא מוכן להחליף את כל 380 הישראלים במינהל האזרחי בעובדים מקומיים, וטוען כי ועד העובדים וההסתדרות עומדים בדרכו. מבקריו טוענים, שכאשר הוא באמת רוצה, יודע רבין להתגבר על מכשולים קשים מאלה.

על רקע מציאות זו אין נוטעים בירושלים ציפיות גדולות מדי בשליחותו של מרפי, אשר יגיע לכאן בעוד שבוע. רבין מעריך כי מאחורי החלטתו של השר שולץ לשלוח את עוזרו, עומדת כוונה להחזיר לארה"ב את אמינותה בקרב גוש המדינות הערביות המתונות. לדבריו, עוררה פרשת "אספקת הנשק לאיראן" תגובות קשות בירדן ומצרים התומכות בעיראק. האמריקאים מבקשים לשקם את אמינותם גם על־ידי הפגנת רצון לפעול לקידום תהליך השלום. אגב, על רקע ביקורו של תת־מזכיר האו"ם מרק גולדינג באזור בשבוע הבא, ינצל מרפי את שליחותו כדי לבקש מישראל לתרום למאמץ לחדש הפעם את מנדט יוניפ"ל בלבנון לשישה חודשים (במקום שלושה).

פקיד ירדני בכיר ששוחח לא מכבר עם ישראלים, ביטא במשפט קצר את יחסו של המלך לתהליך השלום: "אנחנו חושבים במונחים של שנים, ודאי מעבר לשנות חייה של ממשלת שמיר".

ביקור הקרדינל: דת ומדינה

הקונסול הכללי בניו־יורק, משה יגר, כינס השבוע, מעשה יאוש, את ראשי הארגונים היהודיים בעיר. הוא ביקשם להפעיל לחץ על ארגוני הבדיקה הנוצריים כדי שישדלו את הקרדינל אוקונור לשוב לתוכנית הביקור המקורית בארץ הקודש. היהודים השיבו פניו ריקם. הם שהרגו את הכלמים, והתנגשו חזיתית עם המנהיג הדתי החשוב ביותר של 55 מיליון קתולים אמריקאיים.

שלא כמונהם של ישראל ושל הקרדינל, נפתח ביקור של רצון טוב ברגל שמאל, כבר בפרס המרא אוקונור למזרח־התיכון. כדי לקבוע אם היה הדבר בלתי־נמנע, צריך לחזור לאוגוסט אשתקד. הקונסול יגר נתקבל אז בראשונה אצל הקרדינל, ושיגר אליו מכתב תודה עמוס כיבוד בינאום ירושלים ומולדת לפלשתינים.

הקונפוליה המליצה כזות, שראש הממשלה דאז שמעון פרס יפגוש אף הוא את הקרדינל. ואמנם, בביקורו בארה"ב ערב הרוטאציה, נועדה לפרס בין שאר פגישותיו, פגישה עם ג'ון אוקונור. לא היה בכך דבר יוצא־דופן, אילו היה פרס מקבל את החשמן במלון שבו התאכסן, כפי שקיבל את מזכיר האו"ם ואורחים רמי־מעלה אחרים. ואולם המארגנים הובילו אותו אל לשכתו של החשמן, למורת־רוחם של רבנים ומנהיגים יהודיים שליוו את הביקור בקנאה. כמקובל, הזמין פרס את הקרדינל לביקור־גומלין והלה נענה להזמנה.

לפני שבועות אחדים נועד יגר עם הכומר מקארתי, עוזרו הבכיר של הקרדינל, ושניים הכינו תוכנית ביקור מכובדת. נכללו בה נשיא המדינה, יו"ר הכנסת, ראש הממשלה, שר החוץ ושר הדתות, סיור בירושלים בלווית ראש העירייה וביקור ב"יד ושם". אילו היה מדובר בראש עיריית ניו־יורק, לא היה בכך דבר יוצא־דופן. אולם החשמן של ניו־יורק, שזה ביקורו הראשון בארץ הקודש, הקונסול הישראלי ומתאמי הביקור בירושלים, התעלמו מכך שהקרדינל אינו כפוף למנהיגה של ארצות־הברית. אוקונור אינו יכול לצאת לפגוש את ההנהגה הפוליטית של ישראל בלי לקבל את ברכתו של הוותיקן. ובוותיקן יושב מזכיר המדינה קסרולי, שלרוע המזל אינו נמנה עם "הקליקה" של החשמן האמריקאי ואף לא עם חסידי ארץ־ישראל השלמה. ואמנם, תוכנית הביקור נפסלה מיניה וביה במחלקת המדינה של הכס הקדוש. המלך חוסיין וראש ממשלת ירדן — כן. הנשיא הרצוג ויצחק שמיר — לא. כך קבע הוותיקן.

המשבר התברר כאשר הכומר גולן, עוזרו של הקרדינל שנשלח כחלוץ לירושלים, נועד עם ראש העירייה טדי קולק. בפגישה שמע טדי שהקרדינל מבקש ללחוץ את ידו מחוץ לכותלי בית העירייה, ומוותר על הסיור המודרך בבירה. טדי מיאן למחול על כבודה של ירושלים, והעניק ראיון תוקפני ל"ניו־יורק טיימס" שבו דיבר על כפיות־הטובה של הכנסיה.

במקביל הודיע גולן בישיבה שהתקיימה במשרד החוץ, כי יש להעתיק את הפגישות עם הנשיא וראש הממשלה אל מחוץ לירושלים. את פרס יוכל הקרדינל לראות רק במעונו של שר החוץ או במלון המלך דוד. אולם לאחר שפרס הוריד עצמו אל לשכתו של הקרדינל בניו־יורק, הוא לא יכול היה להרשות לעצמו להסתפק בפשרה מעין זו. מה היו אומרים על כך שומרי הקיפות הלאומית? "אפילו אם טעו עוזריו של הקרדינל בהכנת טיוטת תוכנית הביקור", אמר לי השבוע אחד מראשי הכנסיה הקתולית בירושלים, "מה הרווחתם מהרעש הזה? חשבתם שאפשר לעשות כאן "האפ" כמו שנוהג ביחסים בין מפלגות, וגרמתם למתיחות מיותרות ביחסים בין היהודים לקתולים של ניו־יורק ובין ירושלים לוותיקן. נכון, גם עם ירדן אין לנו יחסים דיפלומטיים, אבל היחסים עם ישראל המתוקה בירושלים מורכבים יותר".

היתה נחוצה מידה רבה של תמימות ו/או חובבנות מדינית, כדי להניח שהקרדינל יוכל לדלג בין משכן הנשיא, הכנסת, לשכת רוה"מ ולשכת שר החוץ, כפי שאמר לי אותו כומר קתולי "עם כל הכבוד, זה לא כמו ביקור של נשיא קוסטה ריקה".

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

מודעי: השפן בכובע

אותת לכמה חודשים האנים שרי המפלגה הליבראלית להזכיר לציבור הבוחרים בישראל, כי מפלגתם עדיין קיימת. השבוע עשה זאת השר ללא תיק יצחק מודעי, בהתקפה קשה על עמיתיו השרים, שאותם כינה בין היתר "שפנים, צבועים, שקרנים, שפלים" והאשימם בכריתת ברית נגדו עם המערך.

מודעי הקפיד לשמור על פרופיל נמוך מאז צורף מחדש לממשלת האחדות לפני כשלושה חודשים. גם קודם לכן, בתקופת הגלות, לאחר שנאלץ להיפרד מתיק המשפטים ומהממשלה, לא יצר אופוזיציה קולנית. הוא הבין כי שקט ופעילות מפלגתית, יחזירו לו בסופו של דבר את מוקדי הכוח שהפסיד. בעוד שלושת השרים אברהם שריר, גדעון פת, ומשה נסים מתחזקים וצוברים כוח, חש מודעי, מאז שב לממשלה, כי השפעתו במפלגה קטנה והולכת.

מודעי אשר נוכח לדעת כי איחוד הליכוד רחוק עדיין בגלל קשיים שמציבה חרות, זימן התייעצות חברים מודית, ביום שישי שעבר בלשכת ראש הממשלה בקריה בתל־אביב, זאת מתוך כוונה להפר את השקט עליו הכריזו כל השרים לפני כמה חודשים. מודעי הבין, כי אם לא יעשה מספר צעדים ארגוניים מפלגתיים, יאבד לגמרי את כוחו במפלגה הליבראלית. מזה כשנה נמנע מודעי לכנס את מוסד נשיאות המפלגה, לאחר שהפסיד את הרוב במוסד עם פטירתם של דוד שיפמן ושמחה ארליך, ופרישתו של אריה דולצין. בסיומה של התייעצות שנמשכה כמה שעות סוכם כי אוהדי מודעי יגיעו לכינוס מיוחד של מועצת המפלגה הליבראלית, ובה ישונה התקנון כך, שניתן יהיה לצרף חברים חדשים לנשיאות המפלגה, ויוגדל מספר החברים במרכז התנועה ובמועצת המפלגה.

כוונתו של מודעי היתה, לצרף למוסדות אלה חברים חדשים, כדי שלמתנגדו יהיה רוב מוחלט במוסדות התנועה, דבר שיעורר סימן שאלה גדול על עתידם הפוליטי של יריביו. ההתרגשות במחנה שכנגד, לאור הכוונה לזמן את המועצה היתה גדולה. שריר פת ונסים הפעילו לחצים, כדי למנוע מפעילים לבוא לכנס התמיכה. בסופו של דבר הגיעו לאולם בבירבירית בתל אביב כ־120 פעילים, ביניהם כ־90 חברי מועצה. כמי שנכח באסיפת הפעילים והקשיב קשב רב לדבריו של מודעי, הריני יכול להעיד, כי למודעי לא היתה כל כוונה מבראשית, לתקוף באורח כה חריף את עמיתיו לממשלה. הראייה, מודעי שיעמם לחלוטין בחצי השעה הראשונה לבואו את צוות הטלוויזיה שבא לכסות את האירוע, אלו התקפלו. לפתע מסיבה לא ברורה, התחיל מודעי לדבר בשצף קצף.

האשמה הגדולה שהטיח מודעי בחבריו היתה כי קשרו קשר נגדו עם שרי המערך, למנוע את שובו לממשלה לאחר ביצוע הרוטציה. מודעי הזכיר פתק שהועבר מאחד משרי הליבראלים לגורם בכיר במערך. בדיקה של כותב שורות אלה העלתה, כי מודעי טוען כי ראה פתק אותו כתב השר גדעון פת לפני כחמישה חודשים בישיבת הממשלה, והעביר אותו לשר עזר ויצמן. בפתק היה כתוב בין היתר "אתם תיתנו ואנחנו נרוויח, אם מודעי יישאר בחוץ". בתשובה לשאלה אמר השבוע השר פת "זוהי עלילה שפלה, מעולם לא כתבתי או העברתי פתק שכזה". ויצמן סירב להתייחס, אך מודעי ומקורביו טוענים כי היה אירוע שכזה. את הפתק מסרבים להציג.

במפלגה הליבראלית סערו הרוחות גם בסוף השבוע. יו"ר המועצה יצחק קטבי, שעבר למחנה מודעי, פרסם בעיתונים מודעה הקוראת לכינוס מועצה ב־11 בינואר לשינוי התקנון. שריר, פת ונסים טוענים כי הכינוס אינו חוקי. אתמול קיימו בתל אביב התייעצות, כיצד למנוע את הכינוס ועד לאמצע השבוע הבא נראה כי עוד צפויה מהומה גדולה במפלגה הליבראלית.

כוס תה אצל שמיר

שמיר: ערב תרבותי

מקטרגיו של ראש הממשלה יצחק שמיר, הראי יטענו כי הוא מבקש להוקות את הפופולאריות בה זכה שמעון פרס בהיותו ראש הממשלה. לאחר ששמיר הנהיג את סידור יום שלישי, כפי שהיו מקובלים בלשכת ראש הממשלה, הוא מבקש עתה, לזמן לביתו בירושלים, ערב תרבותי, שיוזה לתוך הלילה עם נציגות של ציבור הסופרים ואנשי הרוח בישראל.

לפגישה המתוכננת ב־19 בינואר, אם לא יחול אירוע כלשהו שיביא לדחייתה, מוזמנים בימים אלה סופרים, שאינם נמנים דווקא עם המחנה הלאומי. ביניהם, יצחק ברנר, נעמי פרנקל, יהודה עמיחי, עמוס אילון, יורם קניוק, עמוס קולק ואחרים. אותם קיבץ יועצו של שמיר לענייני תקשורת, יוסי אחימאיר, השומר על רשימת המוזמנים בסוד כמוס.

הרעיון לקיים "ב־שיח בענייני ריומא עם אנשי הרוח, נולד בעקבות הגוחייה שנתן באחרונה שמיר לצוות התקשורת הפועל לידו, הכולל מלבד של אחימאיר, גם את הדובר אבי פזנר, ראש הלשכה צחי הנגבי, היועץ המדיני, העיתונאי לשעבר אריה מקל.

על פי ההנחיה, ביקש שמיר מהרכיביה, לתכנן עבורו שורה של מפגשים לא רשמיים, שיקנו לו מגע קרוב יותר עם מגזרים שונים ורחבים בציבור. עד עתה, בשלושת החודשים הראשונים לכהונתו, הירבה שמיר להקדיש לפחות יום אחד בשבוע לסיור בערים, ישובים או מוסדות שונים. ראש הממשלה מרחיב בעת גם את הפעילות הזאת, בלוח תכנון האירועים במשרדו של ראש הלשכה אפשר למצוא אחרי ביקור קרובים כמו אור־עקיבא, קריית גת, משמרת ישראל, ערד, נתיבות, כרמיאל, נצרת ומקומות אחרים.

בכוונת צוות היועצים למסד, בעקבות פגישת ראש הממשלה עם הסופרים, הזמנתם של נציגים בלתי רשמיים של מגזרים שונים, לשיחה חופשית על כוס תה בביתו של שמיר. הבאים בתור לאחר אנשי העט והרוח, יהיו ככל הנראה שחקנים, אמנים, אנשי כלכלה, נציגי שכונות, מורים וספורטאים.

שרון עושה שרירים

ראש הממשלה יצחק שמיר עומד בקרוב מאוד, להודיע על התאריך לכינוס המושב השני של ועידת תנועת החרות. בימים האחרונים הגיע שמיר למסקנה, כי אין סיכוי ביום לכנס את הוועידה מתוך הסכמה מלאה, וההכרעה תיפול בדרך של הצבעה. ככל הנראה יוכל שמיר לכינוסה של הוועידה, מיד עם שובו מביקורו הממלכתי בארצות הברית לקראת סוף החודש הבא.

נושא המעורר התרגשות ביום בתנועת החרות, הוא כנס צירי הוועידה אותו עומד לקיים השר שרון בעוד כעשרה ימים. שרון שלח הזמנות לכל צירי הוועידה והזמינם "לדון בדרכה האידאולוגית של תנועת החרות, תוך החלפת דעות בנושאים הלאומיים החשובים הניצבים על סדר היום הציבורי". שרון שכר לצורך קיומו של כנס זה את אולם מרכז הקונגרסים בגני התערוכה בתל אביב, מקום בו התחוללה המהומה הגדולה במושב הראשון של הוועידה. הזמנתו של אולם רחב ידיים כזה, מעידה על האופטימיות של שר המסחר והתעשייה בכינוס הצירים.

בהזמנות לצירים, צירף עוזר השר ישראל כ"ץ, את מטרות הכינוס: ועידה עד סוף פברואר, שינוי מעמדם של צירי הוועידה לצירים במרכז, הגדרת ארבעת התפקידים המרכזיים בתנועה (יו"ר התנועה וההנהלה, מ"מ יו"ר התנועה וההנהלה, יו"ר המרכז, ויו"ר המזכירות). בבחירתו של ראש הממשלה יצחק שמיר לתפקיד יו"ר התנועה וההנהלה, הוחלטה בדבר הצבעה על איוש שלושת התפקידים הנותרים (שרון מבקש לעצמו את תפקיד יו"ר המרכז). וסעיף אחרון המדבר על אישור הסכם האיחוד עם המפלגה הליבראלית.

יוזמתו של שרון, הביאה באמצע השבוע את סגן ראש הממשלה דוד לוי, לכנס את מקורביו בלשכתו. נשקלה אפשרות ליזום לאלתר כינוס נגדי, אולם בסיכומה של הישיבה שהתארכה הוחלט להציג את יוזמתו של שרון ככינוס פלגני הבא לחתור תחת מנהיגותו של שמיר. במקביל להפעיל על שמיר לחץ גדול שיכריז לאלתר על מועד הוועידה, עוד לפני הכינוס, כדי לנטרל את היוזמה. סוכם גם כי נציגות של ראשי מחנה לוי תיוועד בעניין זה עם ראש הממשלה.

הטור השלישי / לילי גלילי

1987

לפיד: "להסתלק זמנית"; בורג: הרוב לשביעות רצונו; עלי יעיש: לא סוס ורוכבו

האיך אפשר בלי סיכומי 1986 ותחזיות ל־87? אי־אפשר. אי לכך, פנינו גם אנו לכמה אישי ציבור, שהשנה החולפת היתה ציון־דרך בחייהם, לטוב או לרע, בשאלה הנצחית: "מה הם מייחלים לעצמם בשנה הבאה".

הדברים אינם פשוטים כפי שהם נראים: אישי־הציבור שלנו נמנים בדרך־כלל עם אותה קבוצה נבחרת, שכתשובה לשאלה התמימה "מה שלומך", משיבים לך בנאום ארוך ומפורט על "מצב האומה". ובכל זאת, הנה כמה דוגמאות:

• יוסף לפיד, שבשנת '86 היה למזכיר המרכז הליברלי (יש עוד דבר כזה, כפי שעולה מתשובתו): "בראש וראשונה אני מאחל לעצמי, כי הנכד הראשון שייוולד לי בשעה טובה ביתי, יהיה בריא ויפה וחכם, וגם עשיר כדי שיוכל לתת לסבא שלו הלוואות. ומה אם תהיה נכדה? במקרה כזה, אני מאחל לעצמי שהיא תהיה בריאה, יפה וחכמה, וגם עשירה, כדי שתוכל לתת לסבא שלה הלוואות. חוץ מזה, אני מאחל כי נשיא המדינה יזמן את ראשי המרכז הליברלי להרכיב את הממשלה הבאה. אנחנו נשקול, כמובן, את צירופן של מפלגות הקואליציה הקטנות, דוגמת המערך והליכוד. לבסוף, אני מאחל לעצמי את מה שרוברט פרוסט איחל לעצמו באחד משיריו, בתרגום חופשי: "אני רוצה להסתלק זמנית מן האדמה / ולשוב אליה להתחיל מהתחלה".

• ד"ר יוסף בורג חווה ב־'86 את השינוי המהותי של חייו: הוא התפטר מן הממשלה. לקראת־יומה של '87, מקדים בורג את ההכרזה המתחייבת, שכיהודי דתי החשבון שלו הולך לפי הלוח היהודי, כלומר "מיום הכיפורים ההוא עד יום הכיפורים הזה". לסיכומה של '86, מברך בורג על כך שההתפטרות מן הממשלה היתה על־פי החלטתו ולא על־פי החלטתם של גוף אחר או מלאך המוות. בשנה הקרובה הוא מבקש להמשיך את תפקידו הציבורי כנשיא תנועת המזרחי העולמית, ולהקדיש מכוחו ליהדות דרום־אפריקה. גם הספר הזיכרונות שהבטיח "מתבשל" כבר. ומה הוא מאחל לעצמו? "פחות אלימות". זו נוסחה פשוטה ורשימה לכל מצב: לחיים המפלגתיים, חילוניים־דתיים, בני ישראל־בני ישמעאל. ניצלנו את ההזדמנות לשאול את בורג אם אין הוא מתקנא ברב פרץ, שהתפטר מתפקידו בגין עניין עקרוני. "תרשמי", השיב לי, "ביוני '58 משה שפירא ז"ל ואני התפטרנו בדיוק על אותו נושא של מיהו יהודי מממשלת בן־גוריון. אם כך, אין בזה שום חידוש". ומאז, משך 28 שנה, הכל היה לשביעות־רצונך?, שאלנו. "לא הכל. אבל הרבה".

• עלי יעיש: המהפך המקצועי של עלי יעיש חל ביום שבו גורש אכרם הנייה. באותו יום נכנס יעיש, עד אז עורך משנה, לתפקיד עורך העיתון המזרח ירושלמי "אל־שעב". לשנה הקרובה הוא מאחל לעצמו כי אכרם הנייה יחזור למולדתו ולעבודתו, דבר שיוריד גם ממנו את הנטל הכפול שבו הוא מחזיק עתה. בינתיים מתכוון יעיש להכניס בשנה הקרובה שינויים בעיתון, ולהכפיל את היקף הסיקור העיתון עתה לאירועים בישראל. "דברים אצלנו רואים בישראלים רק חיילים או מתנחלים: אני רוצה להראות גם את הצדדים האחרים של ישראל לטוב ולרע. בשנה הבאה אני מקווה להגיע לשלום אמת ולחוסר שותפות, לא כמו יחסי סוס ורוכבו".

קונסול בתשבצים

רובינשטיין: המלצה על הפיליפינית

במקרה הטוב ביותר, מגיעים אישי־הציבור שלנו לכותרות העיתונים במדורי הפוליטיקה והמפלגות. במקרים הגרועים נרחים, הם מככבים במדורי הרכילות. במקרים הגרועים שבגרועים — המעורבים במהירות — יופיעו שמם במדורי הפלילים והמשטרה. אבל בשום פנים ואופן לא זכור לנו אחד כזה שהופיע בתשבץ. במובן זה, עשה הציר המדיני החדש בשגרירותנו בוואשינגטון, היסטוריה תקשורתית.

ערן, חובב תשבצים מושבע, מתמצא בעיקר בתשבצי ההגיון שבקדמותה רגיל לא ימצא בם הגיון כלשהו. כששמע יורם הרועה, מחבר המסור של תשבצי ההיגיון ב"הארץ", כי ערן עומד לצאת בשליחות המולות לארה"ב, היכר לכבודו שני תשבצי היגיון שבהם כיכבו ערן ומשפחתו בכל התגרדות הפתלתלות.

את השבועות האחרונים ער קודם לצאתו לוואשינגטון השבוע, עשה ערן (45) בעיקר בתדרוכים במערכת הביטחון, שעירבה אותו בסודי כל הפרשות השוטפות ביחסי ישראל־ארה"ב. לא, את מספר הטלפון של אוליבר נורת' לא קיבל. וממילא הוא מתכוון להתעסק בנושא האיראני מעט ככל האפשר. עזרה רבה ועצות מועילות קיבל גם מקודמו בתפקיד, אליקים רובינשטיין, המכהן עתה כמזכיר הממשלה: מי יהודי בוואשינגטון, מי חשוב באמת, ומי יכול להועיל במה. אבל העיצה השימושית ביותר של רובינשטיין, היתה המלצה חמה על עוזרת־הבית הפיליפינית, שלמדה כבר להבין אוכל כשר אצל משפחת רובינשטיין.

מצויד בכל המידע החיוני הזה, יוצא ערן לוואשינגטון בתקופה מורכבת ביחסי שתי המדינות. בעידן של סוף תקופת רייגן ולקראת בחירות 88'. כל אלו לא השכיחו מליבו את הדברים החשובים באמת. כמו להבטיח במחלקת הקשר של משרד החוץ אספקה שוטפת של תצלום תשבץ ההיגיון של "הארץ" מדי יום שישי בבוקר.

דובר צה"ל בראשון לציון

לפני שבוע ימים לערך נכנס לתפקידו הדובר החדש של עיריית ראשון לציון, אל"מ (מיל') ישראל כבען. קודם למינויו זה היה כבען דובר צה"ל בבירות, תפקיד שהטביע, מן הסתם, חותם בל־יימחה על תפיסת עולמו. בראיון שערך עמו המקומון "עירים", ארבעה ימים לאחר שהחל לשמש כדוברו של ראש עיריית "רישון", מאיר ניצן, נשאל כבען להרגשתו בתפקיד החדש. בתשובה, מנה רשימה מרשימה של מעשים שכבר הספיק לבצע. את התשובה, הוא מסיים בגולת־הכותרת: "לא תאמינו", הוא אומר למראיינת, "אפילו הספקנו ללכוד שני ערבים שורקים את הגבול מהעסק שלהם באזור התעשייה של ראשון, וגררנו אותם בצווארם לתחנת המשטרה".

אנחנו דווקא מאמינים. יותר קשה לנו להאמין, שדובר עיריית קוקליקו ברום צרפת, למשל, היה מתראיין למקומון "ציליוסיגנט", ומספר בגאווה: "לא תאמינו, אפילו הספקנו ללכוד שני יהודים שורקים את הגבול שלהם, וגררנו אותם בצווארם לתחנת המשטרה". אבל אפשר להבין: דובר עיריית קוקליקו לא שימש קודם כדובר בלבנון. סך הכל, רק 3 שנים עברו על כבען מאז יצא ממרגלות ולא כל כך מהר מתרגלים להבחנות הדקות שבין ערבי מחבל לבין סתם עבריין מוניציפלי. הרגל מקצועי. שוודאי יחלוף עם הזמן.

האב דיבואה: הישראלי שבי חש אכזבה

פרופ' האב מרסל דיבואה, חבר בוועדת הוותיקן ליחסים עם היהדות, נקלע השבוע למצב קשה. הנוצרי שבו הבין את המהלכים שנקט הוותיקן ביחס לביקורו של הקרדינל אוקונור: הנוצרי־הישראלי והישראלי שבו התקשו לספוג את האכזבה. לאחר כמעט 25 שנה בישראל, מתקיימות בו, כדבריו, 3 ההויות האלה במקביל; לעתים הן מגיעות לידי קונפליקט.

השבוע הוזעק דיבואה למשרד החוץ כדי להשיא עיצות בעניין ביקורו של אוקונור. הוא דווקא העריך את העמדה של משרד החוץ, שביקש לא להערים קשיים נוספים וחיפש דרך לפעול בעדינות. לטובת העניין עצמו, מקפיד דיבואה להבחין בין ההיבטים השונים של הביקור. ומתבטא בזהירות עילאית כמי שמכיר בכוחן המאגי של המילים לפגוע במרקם העדין.

• יש הרואים באיסורים שהטיל הוותיקן על ביקורו של הקרדינל אוקונור נסיגה מהצעד שנקט האפיפיור בביקורו בבית־הכנסת ברומא.

• צריך להבין; הביקור של האפיפיור בבית־הכנסת ברומא היה התפתחות חשובה ברמה התיאולוגית בין שתי הדתות. ההתפתחויות הדיפלומטיות הפוליטיות יבואו רק אחר־כך. זו עובדה שיש חוסר סימטריה בין הציפיה הישראלית לבין העמדה המדינית הנוכחית של הוותיקן. כישראלי, אני שותף לאכזבה ברמה הזאת, אך אין בה כדי לעצור את ההתפתחות התיאולוגית.

• אצלנו זה נתפס לא רק כאכזבה, אלא כפגיעה של ממש.

• היחס של הוותיקן הוא בשלוש רמות: היהודים (העם), היהדות (ההיבט התיאולוגי) וישראל, שהיא ההיבט הפוליטי. ההתפתחות בתחום הפוליטי, שהוא המאכזב, תהיה תוצאה של ההתפתחות המתרחשת בשני ההיבטים הראשונים.

מרסל דיבואה: בעדינות

• האם לא יכול היה אוקונור לומר "לא" לתכתיבי הוותיקן?

• עמדתו האישית של אוקונור, היא סימן שאפשר להיות חופשי גם בעמדה המדינית כלפי ישראל, בתוך מסגרת הסמכות של הוותיקן; יש הממסד ויש החופש הפנימי של כל אחד.

• "סירוב מקודש" גורר סנקציות מן הכס הקדוש?

• לא, אבל צריך לכבד את המשפחה ולהיות זהיר לגבי הסמכות של האב.

• אתה יושב בתחבבנו כבר 25 שנה. זה עתה קיבלת בבית הנשיא פרס על תרומה ליחסי נצרות־יהדות. עמדה כזו של הוותיקן אינה מרפה את ידיך?

• אני מנסה לייצג את הזהות הנוצרית בישראל. ואין לי שום סמכות. זו אחריות עמוקה להיות נאמן גם לאמונה וגם לממסד של הוותיקן. כשקיבלתי את הפרס האחרון, הרגשתי שנתתי את הפרצוף לקידום המכירות של הנושא; כמו שמישהו אחר מעמיד את פרצופו לפרסום "קולגייט" או "פלמוליב". באירוע האחרון, אני רואה מעין "תאונת־דרכים" בדרך המובילה בכיוון הנכון.

ציתותים

● בין עשרות כרטיסי הברכה שקיבל מנחם בגין בעונה זו של השנה, בלט כרטיס הברכה עליו חתומים "ג'ימי ורוזלין קרטר". לצד כרטיס ברכה מן המיליונר ארמנד האמר. אפשר למצוא גם ברכות מיהודים ולא יהודים מכל העולם, מנהיגים ואחרים "סתם", שלא שוכחים. אחד מהם כתב לבגין: "אנו חושבים עליך, כי אתה מיוחד". אורח נוצרי מארה"ב כתב "לא פגשתי בך, אך תמיד רוחשתי לך כבוד". כל הפתקים זוכים לתגובה הסטנדרטית של יחיאל קדישאי: "קיבלתי את מכתבך; אני מודה לך".

● ליחיאל קדישאי ורעייתו אישית על נושא ה"שפנים" של מודעי. ראשי־התיבות "שפך הבשריה, פת ונסים. אבל ה"ים", שייך ליצחק מודעי".

• את שיגעון ניקיון העיר שלו העתיק ראש עיריית הרצליה, אלי לנדאו, ללשכת ראש הממשלה. בלשכתו של הדובר, יוסי אחימאיר, אפשר לראות בימים אלה מגרפה במימדים מכובדים, עם הקדשה מלנדאו ליצחק שמיר. כשקיבל אותה, שאל שמיר: "מה נגרף בזה? צריך למצוא לה שימוש". לפי המיקום שנקבע לה בלשכת הדובר, יש להניח שהיא נועדה לגרוף את המלעיזים.

• פרקליטו של ואנונו, אמנון זכרוני, קיבל הזמנה כפולה לבקר באוסטרליה: רשת טלוויזיה מקומית מבקשת לראיין אותו, והכומר מקקיים מציע סיוע מקומי. זכרוני, לחוץ בזמן, שוקל באחדה את שתי ההצעות. אם ייסע, יהיה זה כדי לארגן באוסטרליה גוף שיעזור לו בארגון האיסוף מידע. בינתיים עברו על הכבשה התועה ואנונו חג מולד וסילווסטר שקטים למדי. עץ אשוח לא היה לו, ורק הכומר מקקיים צלצל להגיד "מרי כריסמס", ואילו החברה, ג'ודי זימט, התקשרה לומר "חנוכה שמח".

● בצרפת קוראים לה ה"אליבי של שיראק". שממשלתו אינה מבורכת בנשים, אבל הגדרה זו אינה גורעת מאומה מכמלוותיה של אליזבט הובר (30), רופאה וחברת הפרלמנט הצעירה ביותר בצרפת. השבוע ביקרה בארץ עם משלחת נשים צרפתיות העוסקות במעמד האישה. אירחה אותן היועצת למעמד האישה, ד"ר ניצה שפירא־ליבאי, שסיפרה באותו מעמד כי התעלול "היעיל ביותר לשכנע פרלמנטריסטים לפעול בנושא מעמד האישה, הוא רמז דק: "גם נשים מצביעות בשבילך; הן לא יאהבו את זה". זה עובד.

אליזבט הובר: הצעירה ביותר

מושג חדש באשראי
דיסקונט EXTRA

פצצה מתקתקת ברובע המוסלמי

יהודים רבים מבקשים לחיות קרוב ככל האפשר להר הבית כדי להיות בין הראשונים שיזכו בגאולה עם ביאת המשיח. הם "כובשים" בית אחר בית ברובע המוסלמי הצפוף, ומעמידים בסכנה חמורה את האיזון העדין ביחסי יהודים־ערבים בעיר העתיקה

משמר הגבול בכניסה לישיבת "שובו בנים": מימד חדש ביחסים בין ערבים ליהודים ברובע המוסלמי (תצלום: רוזמים ישראלי)

מאת רומן פריסטר

התיירים אינם באים לכאן, ובמקום המולת השווקים שבסמטות של העיר העתיקה נשמעים פה צווחותיהם של חסידי ברסלב מישיבת "שובו בנים", שבאושפיזין מנהלים דו־שיח מוזר וקולני עם בורא העולם. לכותרות העיתונים עלה החלק הזה של הרובע המוסלמי כאשר תלמיד הישיבה, אליהו עמדי, זעק לעזרה לפני שנדקר למוות בידי רוצחיו הערבים. במקום ההתנקשות — הרוב מעלה חלודה — והתקן לזה לוכה, ולצדו הצב פר־שמן שאשר הולכת לא רק ביטות חנוכה. הרוצחים באו מרחוק, מהגרה, אך השכנים הערבים ברובע מתייחסים ללוה ולאשהתמיד כאל פרובוקציה שמכוונת נגדם.

האווירה רוויה מתחים הבדתיים ופוליטיים. אין טעם בהסברים, ואין חשיבות להגיון. הניסיונות לערוך סולחה בין יהודים וערבים לא עלו יפה. שני הצדדים סירבו להושיט יד ידידותית. אמיר חשין, יועץ ראש העירייה לענייני מזרח ירושלים, יודע לספר כי מוכתר הרובע המוסלמי מוכן היה להרכיב את רשימת התושבים שמן הראוי להזמינם לטקס, אבל בשום פנים ואופן לא הסכים לשלוח את ההזמנות. בישיבה שבה למד אליהו עמדי אין כל רצון "להתפייס עם רוצחים". הדו"חות המודיעיניים שזורמים למשטרת ירושלים, מרידים שינה מעיני הקצינים האחראים לביטחון בעיר העתיקה. "הבעייה סבוכה שבעתיים, כיוון שאין כל אפשרות להציב שם כוחות בגדרים. אין לנו כל עניין להפוך את האזור התיירותי ביותר של ירושלים לעיר במצור", אמר אחד מקציני המטה הארצי.

העולם השואפה לשמור על פרופיל נמוך אינה עומדת במבחן המציאות. ליד אשההמיד מוצבים באורח קבע חיילים של משמר הגבול. חיילים נוספים התמקמו על המדרגות המובילות לישיבת "שובו בנים" הסמוכה. המרים הנשק הביטו מימד חדש לחיי השכונה. העיתונות הסמויה גלויה עתה בחוצות. בסמטת הקריה הסמוכה הונף דגל ישראל בחלון דירה שנרכשה מיידי מוסלמי. לכאורה, דבר של מה בכך. אבל השכנים שב מדברים על הנגרות. מיד קושטו חזיתות הבתים באור בציורי מסגד הסלע עם כיפתו הזהובה והכעבה השחורה — לכאורה רק כתובות־ברכה לעולי־רגל השבים ממסע החאג' למכה. אך במציאות — הפגנת נוכחות, ורצון להדגיש מי כאן בעל־הבית.

מי שיוזן על דופק האירועים ומי שיודע להקשיב בדריכות לנשימת הרובע, יראה בתופעות אלו סימן מובהק למה שבמלחמה מכנים הסלמה. איש מקורב למוכתר שהין אמר לנו: "פצצת־זמן מתקתקת ברובע המוסלמי". גם מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, לא הסתיר את הדאגה שמסב לו המצב בעיר העתיקה. בפגישה עם חברי מועצת העיתונות קרא ל"טיפול שורשי" בבעיה, ומיד הוסיף כי התקווה לשמור על שקט ושלווה קלושה למדי בגלל היעדר הסכמה לאומית בנושא התיישבות היהודים בלב־לבו של הרובע המוסלמי. בעקבות המתיחות והאירועים הקשורים בה, אמר, נעצרו עד כה 70 איש; 25 מהעצורים יובאו לדין.

מעמי הגאולה

המבתינים לביאת המשיח תמיד כמהו להר ברוחנות ובסממנאות שנושקים להר הבית. כבר במחצית הראשונה של המאה ה־19 קבע ר' מנדל ראנד את מצרו בסמטת שער הברזל. מחלון ביתו יכול היה להשקיף אל אותו מקום מקודש שאליו יצאה נפשו. הכוהן־הותיר כתב ש"כאשר יבוא המשיח הרי הכתבים הולכים וראי יעמדו ויורצו לכיוון הכותל המערבי כדי להיכנס משם למקום המקדש, לעבודת הקודש. הצפיפות ודאי תהיה גדולה. למה לי לפיכך, כבנה, לדחוף יחד עם כולם ולהידחק. ארכוש לי חצר לעצמי על־יד המקום הקודש, ותהיה לי כניסה משלי לבית המקדש".

כמאה שנה חלפו מאז הלך ר' מנדל ראנד לעולמו, אך שאיפתו לא מתה עמו. גם היום חולמים רבים על רגע הגאולה, ומבקשים להימצא קרוב בכל האפשר למקום שבו יתרחש הנס. מתחילת שנות השבעים עוסקים אנשים וארגונים רתיים באיתור הרכוש היהודי לשעבר, כדי לאכלסו מחדש בתלמידי חכמים וסתם ביידים. בין הראשונים למלאכה היה עורך־הדין שבתי זכריה, יליד ביאליסטוק שבפולין. בעמל רב אסף כל פירור מידע, בשקידה נבר במסמכים ובכתובים מלפני שלושה דורות, עד שהרכיב רשימה מעודכנת למדי של נכסים יהודיים בתוך־תוכו של הרובע המוסלמי. לדבריו, היו כן במקומות שנות כאלף יהודים.

עוה"ד זכריה מתנגד לאלימות, לנישול ולשימוש באיומים. האגודה שהוא נמנה עם מייסדיה, אגודה להחזרת "עטרה ליושנה", אמורה היתה לפעול בדרכי נועם. אולם במהרה נתברר, כי אנשים רבים התייחסו להוכחת שפירסם כאל פקודת־מבצע. מתינותו לא היתה לרוחם של קצרי הסבלנות. הם הרחיקו מרוב הפעילות ברובע, בקודסוב של פריחות קבל שבתי זכריה, ש"הכושי עשה את שלו, הכושי יכול ללכת".

משך הזמן התפלגה "עטרה ליושנה" לשתי עמותות נפרדות שמטרתן זו כזו על גאולת הנכסים היהודיים, ומשקיעות כספי ומאמצים רבים כדי לרכוש בתים ערביים ברובע. אחת רוגלת בהתנחלות דתית־לאומית, האחרת חרתה על דגלה את הסיסמאות הקיצוניות של נאמני הבית. שתיהן פתחו רשת בילוש עניפה, ושליחיהן משדלים דיירים מוסלמים למכור להם את דירותיהם. במקרים מסויימים מוסתרים המאמצים הצלוה. הצפיפות הגבוהה, תנאי הדיור הירודים והפיתוי הכספי (עד 20 אלף דולר לדור עלוב בלי שרותים בסיסיים) עושים את שלהם. עד כה השתכנו ברובע המוסלמי, בבניינים יהודיים לשעבר ובדירות שנרכשו לאחרונה, קרוב למאתיים איש. שובם של יהודים לבתי־המדרש הישנים לא עורר כל תסיסה. ואולם בניסיונות הרבים הולכים להעביר נכסים מוסלמים לידיים יהודיות, רואים התושבים הערבים חיל־חלוץ של צבא־כובש־לית, שמטרתו הסופית היא "ייהוד" שכונתם בדרך של נישול. לתחושה זו תורמת לא־מעט הסודיות האופפת את עסקות הרכישה. לפי החוק הירדני ולפי הנוקים הלאיכתבים של אש"ף, צפויים המוכרים לדין מוות. מסיבה זו, ובהסכמת הקונים, מלווה כל עסקה כזאת בהרוצה שמועות כוזבות על "פינוי בכוח". וכל שמועה, כמה כפוליסת־ביטוח חיים למוכר.

משרדיה של ישיבת "עטרת כהנים" שוכנים ברחוב הגיא, בבית שהיה בעבר בבעלות משפחת מיכשויליי, היא משפחתו של השרה־לשעבר רבקה מיכאלי ושל מנכ"ל משרד הבריאות, הפרופ' דן מיכאלי. על דלת הכניסה אין כל שלט מזהה, ודגלי הלאום מתנפנים בתוך אולם הישיבה שבקומה השנייה — ולא בחוץ. את הישיבה, שהתמקמה עד כה בשלושה בניינים גדולים ברובע, מנהל הרב מיכאל וסרטיל, יליד הארץ, צעיר, גבה־קומה, בעל זקן ארמוני, חובש כיפה קטנה ונועל נעלי־ספורט. אילו פגשנו אותו ברחוב, בקלל היינו סוברים כי לפנינו חבר בקבוצת כדורסל של מכבי תל־אביב. הרב וסרטיל לא ציפה לבואנו, ולכן אין לחשוד בו שהכין מראש את הספר שהחזיק בידיו: ה"אלטנוילנד" לזאב בנימין הרצל. "ראה", אמר בלהט, "כל מה שכתב האיש היה למציאות". ומיד קרא באוזנינו פסוקים מתוך הפרק על התרגשותו של גיבור העלילה, פרידריך לונבורג, נוכח יופיה וקדושתה של ירושלים. מעמד הפגישה, בצל הדגלים הכחולים־לבנים וה"אלטנוילנד" על ברכי הרב, היה אולי פתטי ואף מעורר גיחוך אילולא היה אמיתי כל כך.

כמובן, גם "עטרת כהנים" גורסת שיש להתיישב ברובע המוסלמי. מיכאל וסרטיל מערער על עצם ההגדרה. "מדוע נקרא לו מוסלמי? הרי נמצאת כאן הוויה דולורוסה, דרך הייסורים של הצלוב והמקום הקדוש לנוצרים בכל העולם. כאן שכנו ישיבות ידועות כמו 'חיי עולם' או 'תורת חיים', וכאן חיו יהודים רבים עד שנאלצו לעזוב מפאת המאורעות".

"ריפוי בעיסוק"

ולא רק את ספרו של הרצל מראה לנו הרב וסרטיל, אלא גם מפה גדולה שבה צוינו בעיגולים אדומים על רקע שחור עשרות בתים יהודיים. אף וסרטיל, בניגוד לנאמני הבית הקיצוניים, מכיר במגבלות המציאות הפוליטית. עדיפה בעיניו פעולה שקטה, הרחוקה מכותרות העיתונים והימנעות מעימות גלוי. הוא שולל את העלייה להר הבית "כיוון שאין זה הזמן המתאים", ומבקר קשות פעולות ראוותניות שמקוממות את השכנים הערביים. "אני מודע לעובדה שהאגרסיביות שמפגינים תלמידי 'שובו בנים' בתוך הצפיפות הקשה השוררת ברובע, יוצרת בעיה חמורה", הוא אומר. בין השיטין ניתן לקרוא את מהות הבעיה המטרידה אותו: כל עוד לא הקימו חסידי ברסלב מהומות, עמדה ההתיישבות היהודית בעיר העתיקה מחוץ להתעניינותה של העין הציבורית.

כאשר הגיבו אנשי "שובו בנים" על הירצחו של אליהו עמדי בפוגרום, וכשהבריונים של כהנא הגישו להם את עזרתם בחרוזות, אמר הרב וסרטיל לסופר "הארץ" בירושלים, נדב שרגאי: "הם חייבו לתום השבעה. הם ידעו מראש שיהיה שמח... מי עשה זאת? אנשים שלא נוח להם לשבת וללמוד מחפשים סיבה לקום ולעשות מהומה, לשם שמים כביכול".

עתה, כשעל פני השטח נרגעו הרוחות, מנסה מיכאל וסרטיל לנתח את המצב בנימה פייסנית כלשהי. לדעתו, ישיבה כמו 'שובו בנים' היא צורך חברתי: "אין כל מוסד ממלכתי שמטפל בסוג זה של אנשים. הם באים מהרבדים הנמוכים ביותר של העולם התחתון, ומוטב שיישבו בישיבה מאשר שיסתובבו בחוץ. אני רואה בכך כעין ריפוי בעיסוק".

אלא שלגישה אנושית זו יש פנים לכאן ולכאן. חסידי ברסלב לא התנחלו בלב המדבר, כי אם בלב שכונה צפופה. לא רק הערבים מתלוננים על הפרעות הסדר מצדם. גם המשפחות היהודיות שבסביבה מאוס בשכנים התוקפניים והרעשניים. עיריית ירושלים ניסתה למנוע את השתכנותם, אך נכשלה. לחסידי ברסלב יש תומכים נאמנים באותו חלק של הממסד שהיה רוצה לראות את כל סביבת הר הבית נקייה ממוסלמים. דבר אינו מאיים עוד על המשך התיישבותם.

לאמיתו של דבר, לא היתה זו כלל התיישבות, כי אם פלישה לתוך נכס שגאלה בשעתו "עטרת ליושנה" והשכירה בשכירות־משנה לישיבה "שוורה", תורת כהנים שמה, והתמחתה בלימוד הלכות בית־המקדש. לדברי עו"ד־ראייה, יצא לקראת "הפולשים" מנהל הישיבה ישראל פיכטמנגר ואף ירה יריה אחת באוויר. אבל חסידי ברסלב לא נבהלו מאקרה שלום, גם העבריינים־לשעבר, ביניהם יוצאי יחידות קרביות, היו מאומנים הן בשימוש בנשק והן בהסתערות על יעדים מבוצרים. הבניין נפל בידיהם תוך פחות משעה. "מה יכולנו לעשות? לקרוא למשטרה להוציא צו פינוי? כדי שילעגו לנו ויגידו שיהודים מגרשים יהודים מהרובע? נאלצנו לבלוע את הצפרדע ולהשלים עם עובדה מוגמרת", הסביר אחד מראשי "עטרת ליושנה".

שנאת־חינם

במבצע־תגמול על הרצח רגמו תלמידי "שובו בנים" באבנים את דירת משפחת אבו סביח שגרה בשכנות, והעלו באש דירה קטנה שעמדה להם למכשול להרחבת הגולה. עתה משפצים פועלי העירייה את בית אבו סביח, ובחלון הישיבה התקינה העירייה רשת־ברזל כדי למנוע ידוי אבנים בעתיד. הדירה השרופה הפכה לעוד אולם בישיבה. החסידים שיכורי הניצחון ממשיכים להתעלל בשכנים. השבוע, עת ביקרתי בחצרה, סירבו לאפשר לקבלן לתקן מערכת ביוב המחלחלת לתוך בית ערבי סמוך. יורם, גבר צנום, חיוור ועוטה קאפוטה שחורה, אמר "לא". המביוון שיורם מנהל שם את העניינים, לא זז דבר בלעדיו. שלא כמו בישיבות "נורמליות", אצל חסידי ברסלב אין רב ממונה ואין סמכות רוחנית עליונה. "פשוט, אין עם מי לדבר", סיכם את המצב אמיר חשין, יועצו של טדי קולק.

התנהגותם הפרועה של תלמידי הישיבה גרמה לקולק לבקש מאלוף פיקוד המרכז להוציא את המוסד מבין חומות העיר העתיקה. הפנייה לא נענתה. משך החודשים האחרונים דנה בסוגייה ועדת המנכ"לים לענייני ירושלים. דיוניה היו סודיים והחלטותיה לא זכו לפרסום כלשהו. אך מעקב אחר המתרחש בפועל מעיד טוב מכל מסמך שלא נקבעה מדיניות מחייבת בתחום התיישבות יהודית ברובע המוסלמי. ביקורי עידוד של חברי־הכנסת שילנסקי, הדינגר, דינה, כאמן, גרשון שפט או בני שליטא חיזקו את ידי הגודשים "התנחלות פרטית" וחיזקו את ביטחון הקיצוניים המאמינים שכל האלים גבר. מראה הח"כים הכבודים המעפילים להר הבית באבטחה של 600 שוטרים לא יישכח בנקל.

הרב וסרטיל אוהב להוכיח כי ירושלים נחרבה בגלל שנאת־חינם וכי אנשים כמותו יבנו באהבת־חינם. אך נראה שבעולמנו אין דבר בעניין חינם ולכל תוצאה הסיבה שלה. אין גם כל סימטריה ביחסים. עמותות הגאולה מוצאות דרכים לאכלס בתים יהודיים־לשעבר בעיר העתיקה, אבל החוק הישראלי חוסם דרך להחזרת נכסים ערביים שנמצאים בירושלים המערבית. דווקא עכשיו, בימים שבהם מגיע המתח לשיאים חדשים, הגיע לשיאו גם מאבק תושבי הרובע היהודי המבקשים לסלק מגבולותיו שתי מאפיות ערביות. אין פלא שבקרב 17 אלף תושבי הרובע המוסלמי הוותיקים, גוברת התחושה שאין לסמוך על דברי המתונים הנודרים יוצרי שכנות תקינה, וכי דבריהם אינם אלא רשת הסוואה לתהליך של קביעת עובדות חדשות בשטח.

כשלונות רבים, הצלחות מעטות

מאת אריה לביא

שנת 1986 התאפיינה בהרבה מאוד תקוות וציפיות למפנה, ואולי אף לעלייה על דרך־המלך במגזרי המשק השונים. התוצאה היא — במקרה הטוב — שמירה על הקיים, ובמקרים מסוימים אף לא זה

סולל־בונה — עידוי מבנק הפועלים

ביום האחרון של 1986, הושג הסכם בתוך משפחת חברת־העובדים, ולפיו בנק הפועלים ירכוש את חברת דיור מידי קונצרן סולל־בונה, וכך יקטן חובו של הקונצרן — המוערך ביותר מ־300 מיליון דולר — לבנק. בדרך זו ממלאת חברת סולל־בונה אחר תוכנית ההבראה שחייבה אותה לממש נכסים בסך של 110 מיליון דולר (נכסים ב־20 מיליון דולר כבר מומשו). ההסכם הושג לאחר שהתברר שאין סיכוי לשכנע את הממשלה להעביר עוד 100 מיליון דולר לסולל־בונה, לאחר שהקונצרן כבר קיבל סיוע בסך של 80 מיליון דולר.

העסקה שהושגה היא רק בגדר עידוי לסולל־בונה, וספק אם יש בכך פתרון לחברה החייבת יותר מ־400 מיליון דולר (קיים חוב של כ־100 מיליון דולר לבנק לאומי, שכורך את האפשרות להצטרף לעסקת בנק הפועלים). סולל־בונה תיזקק עוד לכ־20—25 מיליון דולר כדי לפטר כ־1,000—13,000 עובדים נוספים, כדי להתאים את עצמה למצבה הנוכחי ולאפשרויות העבודה כיום בפני ענף הבנייה.

דרוקר — סכנת חיסול

השבועות האחרונים של 1986 החמירו עוד יותר את מצבה של חברת דרוקר זכריה, שהיתה רק לפני שנים אחדות החברה הקבלנית הפרטית הגדולה במשק. השליטה של סולל־בונה על החברה, יחד עם השפל בענף הבנייה, הידרדרו את מצבה של חברת דרוקר, הסובלת מהפסדים של 35 מיליון שקל. ועדת אבולוף, בראשותו של עו"ד ניסים אבולוף, שאמורה לבדוק מתן סיוע לחברות־בנייה שבקשיים, הגיעה למסקנה שאין מקום לסייע לחברה. מנהלי חברת דרוקר הודיעו אמנם שיבקשו מחדש לסייע לחברה. אך רק מעטים מאמינים שניתן יהיה להבריא את החברה.

הקיבוצים הפסידו עשרות מיליוני דולר

הפסדי התנועות הקיבוציות הגיעו ל־40 מיליון דולר עקב הסתבכותם עם איש העסקים דוד בלאס, שמשפטו מתנהל בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב. הערכה זו מבוססת על סיכומים שנעשו על־ידי התנועות הקיבוציות, והיא הועברה למשרד האוצר. על־פי הערכה זו, מסר בלאס לקיבוצים נכסים בשווי של 106 מיליון דולר באמצעות נכסים ומניות. כיום, לאחר שמרבית המניות כבר נמכרו והתוצאות המשפטיות מפרשת בלאס סוכמו, מעריכים הקיבוצים שיצליחו לממש כ־65 מיליון דולר מכלל הנכסים שקיבלו לידיהם.

מנהלי דובק נחקרים

מחלקת החקירות של המכס בודקת את חברת דובק, והושפת חשדות לעבירות־לכאורה בהיקף של עשרות מיליוני דולר. על־פי החשד, ראנו מנכ"ל דובק ומנהלים אחרים בחברה לנכות חשבונות יבוא של טבק, במטרה להציג כאן עלות גבוהה יותר, כאשר ההפרשים נשארו על־פי החשד בחו"ל. חשדות חמורים מתייחסים לעבירות־לכאורה הן כלפי שלטונות המכס, מס הכנסה, ובעיקר כלפי השותפים האחרים בחברה. מרטין גהל — יו"ר מועצת המנהלים של החברה ואביו של המנכ"ל, ורוח גהל — לא חזר לארץ גם לאחר שחום הקיץ חלף. אסיפת בעלי מניות, שאותה דורשים חלק מבעלי המניות בחברה, עשויה להביא שינויים מהותיים בהנהלת אחת מחברות התעשייה הוותיקות של ישראל.

מיטלמן מתגלה כתושב זר

מחלקת החקירות של מס הכנסה מוסבת את יבואן הבשר ומנכ"ל חברת השמנים יצהר, יצחק מיטלמן, לחקירה. כוונת אנשי המס היא לעצור את מיטלמן, אך האגרון מפתיע אותם ומגלה פרט מרהיב: הוא אינו אזרח ישראלי. הדבר הוסף ממנו, ככל הנראה, כמה לילות במעצר.

יותר מהחשדות כלפי מיטלמן מפתיעה העובדה, שמי שהיה חבר הוועדה המייעצת של בנק ישראל, שופט בבית־הדין הארצי לעבודה, חבר המוסדות העליונים של תנועת החרות, דירקטור בבנק לאומי ועוד, כלל אינו אזרח ישראלי.

גינדי — הנכסים התגלו כחובות

באמצע 1986 התאבד הקבלן אברהם גינדי, לאחר שלא ראה פתרון אחר לקשיים שאליהם נקלעה חברתו. נוסף למשפט הקרקעות שעמד להתחיל נגדו. זמן לא רב לפני התאבדותו, לאחר שהשתחרר מהמעצר, דיווחה חברתו לבורסה כי היקף נכסיה מגיע ל־25 מיליון דולר, ועודף הנכסים על ההתחייבויות מגיע לכ־14 מיליון דולר. יום לאחר התאבדותו עשתה החברה ניסיון להגיע להסדר עם הנושים, אך הסדר זה ניכשל ולחברה מונו מפרקים. בדיקות גילו שהמצב בפועל הפוך; לחברה עודף התחייבויות על נכסים בסך של כ־14 מיליון דולר.

פ.י.ט — בליך וסלנט ברחו

אביב 1986 בישר על תקופה חדשה. שני המנהלים והבעלים של חברת הברוקרים פ.י.ט., יורי סלנט ודגי בליך, עזבו את ישראל במפתיע, תוך שהם משאירים חובות בסך עשרות מיליוני דולר. עד אז היה "מקובל" שרק קבלנים ותעשיינים בורחים, או לכל היותר מנהלי תיקים בבורסה. הפעם ברחו חברים מכובדים במסורות הבורסה. הנפגעים העיקריים מהבריחה הם הלקוחות של חברת הברוקרים, רובם ככולם חברים אישיים של הצמד בליך־סלנט, אך גם בנק לאומי ואחרים.

קידום אינה מסוגלת לעמוד בהתחייבויותיה

גם במהלך 1986 נפלה חברת ביטוח. הפעם היתה זו קידום, חברה לביטוח רוכשי דירות שבשליטת מרכז הקבלנים. התמוטטות חברת גינדי וחברות בנייה אחרות הציגה את חברת קידום במערומיה כנותנת פוליסות ללא כיסוי. קידום לא היתה מסוגלת לעמוד בהתחייבויותיה ופנתה לקבל סיוע.

כיום שב בודקים במרכז הקבלנים את האפשרות להפעיל את החברה על בסיס שונה מזה שעליו פעלה עד כה. יש לקוות שהמפקח על הביטוח במשרד האוצר יבחון היטב את הרעיון החדש של הקבלנים, בטרם יתן הסכמתו לשיקומה של קידום או להקמת תאומה לקידום שנכשלה.

בנק הבנייה נזקק להון

1986 החמירה את מצבו של בנק הבנייה שהסתבך — בדומה לחברת־האחות קידום — במתן הלוואות לקבלנים בלא לבדוק יותר על המידה את הביטחונות להן. המפקחת על הבנקים, גליה מאור, דרשה מראשי מרכז הקבלנים השולטים בבנק למצוא מקורות הוניים נוספים. ניסיונות להגיע להון חיצוני נכשלו, ובנק הבנייה קיבל נכסים של חברות אחרות של החברה לפיתוח של מרכז הקבלנים, כפתרון זמני.

שאול שאול מבנק לאומי, שנקרא לעמוד בראש הבנק אחרי יהודה זיליבגר שפרש, החליט לנקוט צעד דומה ולפרוש. בשבועות האחרונים של 1986 התמנן הסדר שיוכל להביא להבראת הבנק. גיורא גזית, שעמד בראש בנק הפועלים, מונה ליו"ר הבנק, וקיבל אופציה לרכוש 30 אחוז ממניותיו. גזית מתכוון להביא משקיעים חדשים לבנק. גם לו ברור שרק עם הון נוסף ניתן יהיה להבריא את המוסד שכשל.

האחים גולדשטיין בקשיים

חברות הבנייה של האחים גולדשטיין נקלעו לקשיים. האחים גולדשטיין היו מגדולי הקבלנים בשנים עברו. הם פעלו עם החברה לנכסים ולבניין מקבוצת דיסקונט, ומכרו לה חלק ניכר מנכסיהם. אביהם, אברהם גולדשטיין המנוח, היה חבר־כנסת, פעיל מרכזי במרכז הקבלנים ומייסד של בנק הבנייה. צחוק הגורל הוא שדווקא בנק זה נאלץ לנקוט צעדים משפטיים נגד האחים כדי לשכנעם להגיע להסדר חובות.

רובומטיקס בלי רובוטיקה

התקוות לגבי הקמתה של חברת רובומטיקס התגלו כמופרזות. החברה הוקמה על־ידי שני הקונצרנים הגדולים 'כור' ו'כלל', והתמחתה בפיתוח רובוטים לשינוע ובמערכות אוטומציה. שני הקונצרנים השקיעו בחברה קרוב ל־6 מיליון דולר. לקראת דצמבר 1986 אזלו הכספים. התברר שהחברה הצליחה רק בתחום של מערכות אוטומציה. בתחום הרובוטיקה היא נכשלה.

יו"ר מועצת המנהלים של החברה, עקיבא מאיר, נאלץ להודיע על צמצום דרסטי בכוח־אדם כדי להתרכז במערכות האוטומטיות לייצור רכב שבהן הצליחה החברה. חלום הרובוטיקה נגוז.

מת"מ נסגרת עקב חובות

חברת מת"מ שבבעלות משקי תנועת המושבים נסגרת בחודש האחרון של 1986, ומותירה שוב לקוחות שהזמינו מוצרים ושילמו עבורם, ללא כסף וללא מוצרים. החובות של החברה מגיעים לכ־15 מיליון דולר, מזה 8 מיליון דולר לבנק המזרחי. בנק הספנות, שלו חייבת מת"מ כ־400 אלף דולר, מבקש לפרק את החברה. סגירת מת"מ גורמת לחששות של ארגוני החקלאים אחרים.

פרי־זה נופלת וקמה

חברת פרי־זה לייצור שימורים סוגרת את שערי המפעל. יצרנית השימורים הוותיקה הסתבכה בפרשיות רבות שפקדו את הבורסה בשנים האחרונות, ובכלל זה מפולת 1983, פרשת אלבין באמצע 1985 וגם פרשת פ.י.ט בראשית 1986. בהסדר של הרגע האחרון, שנעשה בעזרת בנק לאומי, ניצל המפעל ומחדש את פעילות הייצור שלו.

גם הצלחות

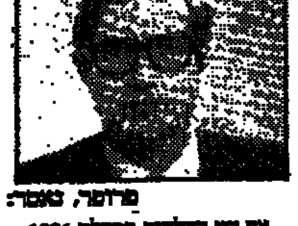
פרופסור, גאמה: סיפורי הצלחה

אם היו הצלחות במהלך 1986, הרי הן יותר על בסיס אישי. הצלחות כלכליות בקנה־מידה כלל־משקי ספק אם היו. הראי לא פריצת־דרך.

דן פרופסור חזר לאוסם, לק נאסר הצליח לרכוש את הבנק הפועלים־סולל־בונה־שבבעלות החוזה לבנות את מלון הילטון בקאמרון, חברה קטנה בשם מירב קיבלה הזמנות לבניית בתים בדרום־אפריקה. מפעלי תעשייה מצליחים להצביע על פריצת־דרך בייצוא לארצות מסוימות, כמו רוגוזין לזימבאבווה, חברה אלמונית־כמעט בשם מאר־קפל, שמכרה ב־1986 בראשית פעילותה, בשלושה מיליון דולר ובטוחה, שתמכור השנה ב־10 מיליון דולר. ההסטה ...

על משקל הומה־נתון לציין שותפות של משקיעים פרטיים וחברת יישום להקמת בריכות לדגי־נוי שהצליחה בניסוייה ומקווה להגיע לייצוא של עשרות מיליוני דולר. הרבה תקוות, מעט עובדות בשטח.

לא יכול למצוא שפה אחרת

שיחה עם אבות ישורון

מאת מרדכי ארציאלי

אבות ישורון: "השר יודע מאיזו באר עמוקה אני דולה את המלה"

הוא מכניסני לחדר־עבודתו וביעלם. החדר קטן־המידות מבהיק בניקיונו. שולחן כתיבה ומאחוריו כסא עץ שמושבו וגבו נצרים קלועים. ספה ושתי כורסות. על הרצפה שטיח פרסי קטן ועתיק. על הקירות שתי תמונות שמן של יוסל ברגנר, ציור ורישום של צבי שור, רישום נפלא של המשורר שרשם אורי ליפשיץ, תבליט־עץ של בתיה לישנסקי ופסל שלה על כוננית נמוכה.

אבות ישורון הוא מהדמויות העצמאיות והמגובשות בשירה העברית של הדור האחרון, בעל מערכת מגובשת של דימויים, סמלים, מושגים ולשון, מגוון, מרשף ומלהיב. הוא אחרון השרידים ל"תמורה" הספרותית שהבולטים בה היו נתן אלתרמן, אברהם שלונסקי, לאה גולדברג, יוכבד בת־מרים, עזרא זוסמן ואחרים. בשנה שעברה הגיע לגבורות. עכשיו הוא חש עצמו בודד.

"מה נתנו אלתרמן ושלונסקי לשירה העברית?" שאלתי. "שלונסקי נתן יותר מכל אחר בתמורה בתקופה ההיא. את הכינור ואת מכוון הכינור. את הריתמוס, המוסיקה והלשון והדרך להירדש ולחיפוש הלשון. כשהכתבתי פעם ששלונסקי הכניס את ההברה הספרדית לשירה, אמרו שזה לא נכון, שרבר־טינסקי עשה זאת. יכול להיות. אך מי שבפועל כתב שירה בהברה ספרדית, שהיתה בגד המלך החדש של לשון השירה העברית, שהוציא אותה במכלול לבושה בהברה ספרדית — היה שלונסקי. אלמלא הוא לא היתה צמיחה. הוא פתח שערים. הביבים לשירה אנשים בעלי יכולת וגם בלי יכולת. הוא נתן למוח רשות לחשוב על דברים שקודם לא העזו. הוא חלוץ השירה העברית הישראלית.

"ומי לדעתך גדול המשוררים העבריים?" שאלתי. "מה פירוש גדול. עקב גבוה עשה אותך גדול? כולם גדולים. אבל גדול המשוררים העברים הוא אורי צבי גרינברג, הוא גם המיוסר ביותר מכולם". אבות ישורון נאלם. חולפת דקה ועוד אחת. "אורי צבי גרינברג הוא משורר של שתי גלקסיות, של תרבות אידיש ותרבות יהודית". ושוב הפוגה. מבטו הדר מופנה לעבר נקודה לא־ודאית בתקרה, ויד אחת מטופפת קלות על ברכו. "אין, אין מלים למסבר איש זה. אין הגדרה במלים לאורי צבי". הוא מושיט את ידו ושולף ממדף ארון הספרים ספר תנ"ך שכריכתו דהוייה, מעלעל בו ומוציא מבין הדפים פיסת־נייר שמצהבה מוישן. יצא קם, נוטל את משקפיו, מתקשה להתיישב, מוזיק ואומר: "בשקמים קשה לשבת בחורה". הוא מביט בפיסת־הנייר ואומר: "...אורי צבי הוא המשורר הגדול אחרי ירמיהו".

לא קל לקרוא את שירתו של אבות ישורון. יש בה קשיים קומבינטוריים, גם בתוכן וגם בצורה הוא מפתיע, מתפרץ. כשביקשתיו להגדיר את העברית שלו אמר: "היום היא כאן. מחר שם. היום כזאת, מחר אחרת. העברית שלי באה עם מה שנדבק לי בדרך המישוש של רבדים. אם אני ממשש ידית של דלת ומחר שוב אמשש אותה, תהיה לי כבר מלה שונה. אחרת. ותהיה המליה אידיש, ארמית. מי יודע".

"אבל אתה מערים בשפתך קשיים על הקורא" אמרתי. "מערים קשיים? לי אין פנאי לחשוב על הקורא. כשאני כותב אין לי פנאי לעשות קשמים, כי בעבור רגע משהו עלול להתחמק. הביטוי, השורה יכולה כבר להיות אחרת. המלים, בורחות או מתחלפות. השר יודע מאיזו באר עמוקה אני דולה את המלה. ואם לא אכתוב אותה היא איננה ואחרת באה במקומה".

"לא כתבת שירי אהבה וגם לא על השואה. מדוע?" שאלתי. "אילו נשארתי בתחום האידיש יתכן היו לי שירי אהבה, כי אידיש היא שפת־האם הרומנטית שלי. אך הלכתי לעברית וזו רק הורישה הרבה יותר איפוקים של ביטוי. ובאשר לשואה. מה, אני אלך ואילך כל מה שכתבתי היה מכוון לכותל המזרח של חיי. על השואה במישרין לא יכולתי לכתוב אלא רק ב"שלושים עמ' של אבות ישורון" שם שירי מכתבים של אמי ואחי. נתון הייתי בציפיה להוכר, בציפיה לזכור אותם. לאמתו כצואר שור הגעגועים אליהם".

"האם השירה עולה לך ביסורים?" שאלתי. "כן. אם יסורים הם ציפיה למלה הגואלת, למלה המבוקשת שהיא הערובה שיש כנות בשיר. כתיבה היא לא כתיבה עצמה. היא תאור מעגלי החיים שבתם ואותם אתה חי. זה טביעת־האצבעות שלך שאתה יכול או לא יכול להעלות על הנייר. לא שאתה אוהב ורוצה את הפרסום. אתה חש כאב, קושי פנימי, כמו חולים בבטן, אתה רוצה להעלות מטען ממעמקים ואתה לא יודע מה משקלו ומה בתוכו".

לחדר נכנסת רעייתו, שסימני יופיה לא פגו. "פסיה, תכיני משהו", אומר המשורר. "הכנתי קודם", משיבה האשה ומביאה מגש ועליו שני ספלי חרסינה דקיקה, סיניות או יפאניות, עם קפה וצלוחיות עוגיות. "האם קל להיות עם משורר?" שאלתי. "לא ניסיתי עם משהו אחר. אבל נכון, לא קל". "האם הראה לך פעם שיר לפני שפירסם אותו?" "מעולם לא הראה לא לי ולא להלית שיר לפני שהתפרסם".

לאחר מלחמת ששת הימים התחיל ללכת, לעתים, בשבתות ובחגים לבית־הכנסת. "בעצם כל חיי בארץ התגעגעתי לזה וזה לא יצא. בית־הכנסת יקר מאוד לליבי. היתכן אדם יהודי ולא אוהב אלהים? אהבת אלהים מושרשת בליבו של כל אדם. בן כל עם. אשר לי, כשאני בא לבית־הכנסת אני פוגש יהודי כמו בקרסניסטוב עיר הולדתי. עם זקן שמזכיר לי את אבי ואז טוב לי להיות ביניהם".

"כיצד נולד השם אבות ישורון והשם הלית, שקראת לבתך היחידה?" שאלתי. "בשעתו רציתי להחליף את השם, כי החלפתי מקום, שפה ואת חיי. התחלתי לחשוב על שמות שונים וצצו שמות יפים כמו מלכישוע. אך שמות אלה לא נדבקו לי והתעייפתי מחיפושים. במלחמת העצמאות התגייסתי. לפי הגיל לא צריך הייתי לשרת. באחד הקורסים בצבא מודיעים שמחר קמים למיסדר השבעה. חזרתי לאוהל ושאלתי את עצמי: במה אקדם את יום השבועה? אולי אחליף את השם. לא עצמתי עין כל הלילה ולפנות בוקר נזכרתי בילדותי. באמי שהיתה מנענעת את ילדיה בעריסה ושרה להם שירים כדי שירדמו. שירים באידיש, רוסית, אוקראינית. אמי היתה בת רבי, ממשפחת רבנים מקרסניסטאוב. כשגמרו לה השירים התנפלה על הילד בהתרגשות ואמרה 'סטלך, סטלך'. כששמע הילד שהגיע למלה הזאת הבין שאין יותר שירים ונרדם. גם אני כשהגעתי לשם אבות הפסקתי לחפש. לפני ההשבעה השבתי להתום יחיאל פרלמוטר וכסוגריים אבות. בחופשה הראשונה באתי לכמה שעות לתל־אביב והבאתי שיר למחברות לספרות של זמורה. מסרתי את השיר אך לא היה לי עדיין שם המשפחה. הרעש חיכה והחופשה שלי נגמרת. חשבתי על אבות ישורון, אך לא החלטתי. המרפים שלא יכול היה להמתין יותר, כתב אבות ישורון. אחר כך בעקתי עליו ועל זמורה, אבל המרפיס אמר: חשבתי שהחלטת, זה שם יפה. וכאן נשאר השם".

"ואתה רוצה לדעת כיצד נולד שמה של בתי? אשתי כרעה ללדת והחבורה אמרה: מה יהיו הלומותיה? נראה איזה שם יבחרו הם יודעו שורי פשותי שם. לא יכולתי להביא בחשבון שם של הרי, כי לא ידעתי מה גודלם. היה לי חלום לקרוא לה הלנה. למה? בעירי היתה פלנית, גויה, יפהפיה ושמה הלנה. אחר־כך חשבתי: הלינה, הלנה הקטנה. ובסוף בחרתי בשם הלית. אבל צריך גם אישור של הסכינה, ולפני שהלכתי לבית־החולים הדסה בתל־אביב כדי לרשום את השם, באתי לבית־הקפה ואמרתי לחבורה: השם הלית. האלתרמן אמר: הוא הליט והיא הלית. ואמרו שמצוד נורא שהמפשוטה תיפול בפה הלשונים שלי".

כסית היתה בעבר בית־הקפה שלו ומדי ערב, או לילה, ניתן היה למצוא את אבות ישורון, כמעט תמיד יושב בדד. עתה הוא יושב בבית. מפעם לפעם הולך לאגודת הסופרים לשמוע, לבדר על ספר חדש. מוסיקה, הוא אוהב ואין הוא מחמיץ אף קונצרט של הפילהרמונית. "במוסיקה אני הולך, תיאטרון — זה דבר שנושם בליבו של כל אדם, בינו לבין עצמו. אדם בא הביתה וחושב מה היה כל היום. הוא זוכר מה נשאל ומה ענה — ואז ראה תיאטרון. לפני שנים הייתי בהצגה ומאז לא הלכתי יותר".

"אתה רוצה לדעת מהו תיאטרון? אני בבית־הכנסת, עם כיפה. ניגש אלי יהודי עם פנים ארוכים, זקן ארוך, שפה עליונה גדולה ועליה שפם גדול וכפתור על האף, כמו המשולח בהדיבוק. והוא אומר לי: הכיפה שלך מונחת במקום לא נכון. היא צריכה להיות בין הפרחות והמצח, במקום בו שורה השכינה. והאיש אמר זאת בהבעה כה נפלאה, כמו המשולח בהדיבוק: השכינה, השכינה. הולך. אולי הלך לפרוחים, ושבתי והמנחתי שיחזור. כשחזר שאלתי אותו: תסביר לי שוב את הדבר המופלא. והוא אמר: 'פה פרחות. פה הראש ופה באמצע השכינה'. זה אצלי תיאטרון, אני מאמין. מתרגש. זה משמח שמות עולם ורוחות עולם וזה הרי תיאטרון, זה החיים".

"אתה נוח או קשה לבריות?" שאלתי. "אני לא צריך להיות קשה לבריות וגם אם אני קשה יש פיצוי כי אני אוהב הבריות. אשתי התגלגלה אלי. קודם לכן אולי סבלה, היא אשה חכמה. הבינה את החיים והבינה ממה אני מריח ונטלה את הסיכון. המשוררים מאוד זקוקים שיתייחסו אליהם בהבנה ושלא ישפילו אותם, זה המפתח לחיי משפחה של משורר עם אשה. כי הגבר על־פי רוב מעורר גיחוך בהתנהגותו. הוא זקוק להבנה. מצד אשתי היתה לי הבנה. גם היחסים עם בתי טובים כל השנים עד מאוד. התפלאתי שיום אחד קיבלה את שם המשפחה שלי ולא שם משפחת בעלה. היא רצתה קידמה זו, ואיני יודע אם כך צריך להיות. אני מעריך את טעמה בשירה, בספרות, בעריכה, בלבוש. גם לי יש טעם בלבוש. אני מאוד אוהב צבעים. ביקשתי מבתי שתקנה גרביים בצבע זה — משהו אדום, אבל לא אדום, כי קבלתי גרביים לא שחור ולא חום, מן ירקרק והשבתי שמגיע להם צבע מיוחד של גרביים. אני מקפיד על לבוש — זה בבואה של הנשמה".

הוא מבקש שלא לשאול אותו שאלות פוליטיות. אך לאחר זמן הוא אומר: "הבעייה הערבית העסיקה אותי אז וגם עכשיו. באתי פתוח לאוכלוסיה הערבית, שהזכירו לי את אבי בעיניהם השחורות. האמנתי בעומק לבי, היתה זו יותר קביעה שלי, שהערבים יקבלו אותנו בארץ. הם שמרו לנו את הארץ. לא חשבתי שכאשר נבוא הם צריכים להסתלק מן הארץ. מתי נשברה התקווה האמונה? זה נשבר אצלי בפרשת בית־הספר במעלות. אז נשברה האמונה, התקווה. עד מעלות לא האמנתי שהם מסוגלים למעשה כזה. אני לא מאמין בשלום עם הערבים". "האם אתה פוחד מהמוות?" שאלתי. "לא פוחד. לגמרי לא. מי שאוהב את העולם, את מה שיש בו, מי שיודע שאם אתה רוצה, אתה קטן, או גדול מאוד, או גרגיר. האם אתה אוהב את העולם, אתה אוהב את המוות, הוא חלק ממך. כי בלי אהבה אין שום דבר. ואתה לא יכול למצוא שפה אחרת, אלא אהבת העולם, כי העולם הוא אביך. ממנו אתה בא ואליו אתה חוזר".

صورة عن الأصل

صكنا من الاهل

מסע בקרון שמור בארץ האפרטהייד

מאת אלאן קואל
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

"הרכבת הכחולה" עושה את הדרך בין יוהנסבורג לקייפטאון ביום שלם. נוסעיה מתענגים על הנוף, הארוחות האנינות, השירות. אי השקט נדמה רחוק יותר מתמיד

קייפטאון

כמעט בצעה יוצאת רכבת מקייפטאון מדי יומיים ומציעה לנוסעיה מותרות מהעבר העומדים בניגוד חריף לקרזות ההווה במדינה שאותה היא חוצה. במשך 40 השנים האחרונות עשתה "הרכבת הכחולה", יורשתן של רכבות האקספרס האפריקאיות הקודמות שתוכננו בזמנו לאורכה ולרוחבה את האימפריה של ססיל ג'ון רודס, את דרכה בין קייפטאון ויוהנסבורג, מרחק בן 1,454 ק"מ. למטוס נדרשים כשעה וחמישים דקות לעבור מרחק זה. "הרכבת הכחולה", מטרוניתא כבודה ונינוחה, נוסעת יום שלם. היא מכונה רכבת אקספרס יותר בגלל קצב הרכבות האטיות ממנה מאשר בגלל מהירות מיוחדת. צווי חירום יכולים להתפרסם ולהתבטל בדרום אפריקה, אבל "הרכבת הכחולה" קיימת לנצח. מאחורי קרונותיה יש תסיסות, הפגנות וצעקות במדינה הניצבת מול המשבר הקשה ביותר בהיסטוריה המודרנית שלה. אך בתוך הקרונות המצב שונה. היא מציעה חיזוקים לאלה שהיו רוצים לחשוב, כי לפחות דברים מסוימים אינם משתנים, תהיה אשר תהיה העדות המעוברת.

הסיסה כירסמה בביקוש למקומות ברכבת, הנעים בין תא קטן לדירה שגדולה מחצית קרון והכוללת חדר שינה, חדר הסבה וחדר שירותים פרטי. פעם, אומרים, היה אדם חייב להזמין שישה חודשים למקום ברכבת הזאת. עכשיו אפשר להשיג מקום בתוך שש שעות, מלבד בשיא עונת הקיץ. אך הנסיעה עצמה — באזור הריק המרכזי־למחצה של קארו ובשפלות של טראנסוואל — לא השתנתה מעיקרה. היא חוצה את דרום־אפריקה ואת המראות השונים כל־כך שהארץ יכולה להציג. המציאות מגיעה לעיני הנוסע אחרי שהיא עוברת במסננות התריסים לתוך הפקעית המוגנה ממוזגת־האוויר של הרכבת.

לרכבת בת 16 הקרונות יש מעמד שווה למעמד מלון בין־לאומי. פירוש הדבר הוא על־פי חוקי דרום־אפריקה, כי אין שום איסור — מלבד המחסום של הכרטיסים היקרים, שמחיריהם הנמוכים ביותר הם 250 דולר לנסיעה אחת — על נסיעת אנשים בני גזעים שונים.

אימפריה אבודה

חובבי רכבות אוהבים להזכיר את ההיסטוריה של הרכבת, החל מ־1901 כאשר רכבת פאר שנועדה למסילת הברזל שהוקמה על־ידי ססיל רודס — הארכי־אימפריאליסט של בריטניה ששאף להקים נחלה מכף התקווה הטובה ועד קהיר — פילסה נתיב מקייפטאון לבולאוואיו בזימבאבואה, ולפעמים המשיכה לנהר זאמבאזי במפלי ויקטוריה. רכבת זו של אימפריה אבודה, מספרים, התפארה בקרונות נפרדים לעישון, לאכילה ולמשחקי פוקר, בקרונות מחופים עץ אלון וגם בספרייה של ספרים בכריכות־עור. ב־1923 הונהגה רכבת חדשה בשם "יוניון אקספרס" במסלול קייפטאון — יוהנסבורג. זו בתורה פינתה את הדרך ל"רכבת הכחולה": קרונות שהוזמנו ב־1937 סופקו חרף מלחמת עולם, וב־1946 קיבלה הרכבת את שמה. ב־1972 היא שופצה.

בעיני נוסע בעל ניסיון מוגבל בלבד במסעות רכבת ארוכים, יכולה "הרכבת הכחולה" להיראות כמפרייה בשאיפתה לספק כל רצון וגחמה. יש למשל פעמון, שלהלכה מזמין איש שירות להביא משקאות לקרון אלא אם השעה שלוש בבוקר, הנוסע צמא ואיש השירות נם את שנתו. יש קרון־הסבה, בעל כורסאות, שבקצהו מרחף מגש המציע סיגרי הוואנה ומבחר של מרתף יינות. וישנו כמובן קרון האוכל, שתפריטיו הם חומר־קריאה ארוך והכמויות שהוא מציע מעמידות במבחן את קיבתם של הסועדים.

אולם יש בקיעים באשליה זו המרמזים שאפילו נסיעת רכבת אינה אפשרית כיום בדרום־אפריקה בלי לעורר אי־אלו מחשבות קודרות. ככלות הכל, ברכבות עדיין קיימת הפרדה גזעית בחלקים רבים של דרום־אפריקה. וגם הרכבות הן חלק מרקמת האפרטהייד. הן מעבירות שחורים מעיירות השחורים לערים הלבנות, שם הם רשאים לעבוד אך לא לחיות. כך איפוא הרכבות, בדומה לאוטובוסים שבהם נוהגה ההפליה הגזעית ושעוד נראים באזורים רבים, אומרות דברים שונים לאנשים שונים — הרשה והשפלה לכמה, מותרות ופאר לאחרים, על־פי הדירוג הגזעי הניתן במצוות החוק לכל דרום־אפריקאי בלידתו.

עוקפת את עיירות השחורים

הרכבת גם מסבה את תשומת הלב לגדולה ולנופיה המרהיבים של מדינה, שנראה כי יופיה השתמר על אף עצמה: נופי כרמים, הרים ושמים בקייפטאון — שלווה המודגשת על־ידי ענני האבק המתרוממים כשעוברת מכונית על דרך עפר; או שדות הבור של טראנסוואל המצפים לגשם ולזריעה, בנחלות המשתרעות לשינוי אחרי שנות בצורת. נופים אחרים: מכרות הזהב שמספרם רב כל כך שקרבים ליד יוהנסבורג, המקור הראשי לעושר המדינה, אך המחויבים על־פי חוק להבטיח כי 97% מפועליהם השחורים יהיו מהגרים, מנותקים ממשפחותיהם ומתגוררים בהוסטלים לגברים בלבד הבשלים להיהפך ליורה רותחת של פעילות איגודים מקצועיים מיליטנטיים.

מראה נוסף הוא השלט בתחנת פוצ'פסטרום, התחנה האחרונה לפני יוהנסבורג, המכריז "אולם המתנה כללי — לבנים", מוטו הקורא תיגר על מות האפרטהייד שהוכרז רשמית.

איכשהו נראה שהרכבת מצליחה לעקוף את עיירות השחורים. אולי איפה אי־שם יראה הנוסע את מגוריו הדלים של פועל חקלאי או עובר רכבת ליד המסילה. ואפשר שיש מראות נוספים מחוץ לחזה אור־המנורה בסעודת הערב שאינם מיועדים לראייה. כאשר הרכבת נעצרת בבופורט ואסט כדי לעבור מקטר חשמלי לקטר דיזל, לקראת הנסיעה למיכרות היהלומים בקימברלי, הרושם הוא של סדר וניקיון; רכבת מהודרת המשכנת מתגיה לגיחה חרישית אל רחבי המדינה. אבל בופורט ואסט ראתה בזמנה אלימות ומהומה בעיירת השחורים שלה, בקרב אנשים שאינם בני עולמם של נוסעי הרכבת: התיירים, הפוליטיקאים והדיפלומטים הנוסעים ברחבי העולם. אך אז יוצאת הרכבת על ... המרופדים מבופורט ואסט, וזה לילה יורד וארוחת הערב מוגשת. ועל הנוסעים רק לבחור בין צדפות מעושנות או דג שמן, פטריות צלויות או כבד עשוי ברוטמרינציות ועגבניות, בשר חזיר או בקר וירקות, וכלה בפרפה שוקולד מעלה אדים טבולה ברוטב קרמל.

צווי חירום יכולים להתפרסם ולהתבטל בדרום אפריקה, אבל "הרכבת הכחולה" קיימת לנצח

רב־הטבחים על כס המשפט

מאת ריי וילקינסון
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

בוקאסה, הקיסר לשעבר של הרפובליקה המרכז־אפריקאית, חזר לארצו בתקווה להתקבל כגיבור. עתה הוא עומד לדין על מעשי הזוועות שביצע בתקופת שלטונו

"אני לא קדוש", אמר ז'אן בדל בוקאסה כאשר עלה על דוכן העדים ברפובליקה המרכז־אפריקאית בשבוע שעבר. מלים אלה בפיו של הקיסר לשעבר לכל ימי חייו שמרד ... על הרפובליקה, היו אולי מלות ההמעטה של השנה. לפני שהופל שלטונו בן 14 השנים ב־1979, עשה בוקאסה על־פי הדיווחים מעשי זוועה שכללו הכאת ילדים באלות עד מוות, הזנת תנינים ואריות במתנגדים פוליטיים, ואכילת השרידים שנותרו מקורבנותיו. הוא גם נטל לעצמו מיליוני דולרים מקופת המדינה. בוקאסה הכופר עדיין באשמות נגדו, הועמד למשפט בעיר הבירה באנגי בשבוע שעבר. להלן דיווחו של כתב "ניוזוויק".

הימים הראשונים של משפט בוקאסה שיקפו את תקופת שלטונו, שזוועה ופארסה פרועה שימשו בה בערבוביה. העדויות הראשונות נסבו על כמה רציחות שאורגן בוקאסה, על־פי הטענה, לאחר שתפס את השלטון במושבה הצרפתית לשעבר ב־1965. הקולונל ז'אן פייר אינגה העיד שבוקאסה ציווה פעם על אנשי ביטחון להפשיט קצין אחד מכל בגדיו. אז "נלקח הקצין מהמקום", אמר אינגה, "ואף אחד לא ראה אותו עוד". קרובי משפחתו של שר העבודות הציבוריות לשעבר, אוגוסט אמבונגו, תיארו את היעלמותו ואת מותו כעבור זמן בבית הכלא אנגאראגבה הידוע לשימצה בבאנגי. בוקאסה כפר בכל האשמות, והדגיש בהתחסדות: "פרצתי בבכי בעצמי" (כאשר שמע על מות אמבונגו). אמבונגו היה אחד הקצינים החביבים עליי".

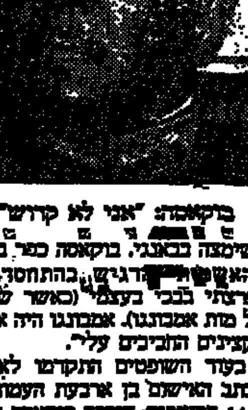
בוקאסה: "אני לא קדוש"

בעוד השופטים התקרבו לאשם בכתב האישום בן ארבעת העמודים ו־14 הסעיפים, הירבה בוקאסה במחוות תיאטרליות למען 200 הצופים שנדחקו בקפדנות ועשרות העיתונאים שהצטופפו באולם בית־המשפט הזה. בוקאסה, לשעבר קצין בצבא הצרפתי הקולוניאלי, הוקיע את בית־המשפט על ששלל ממנו את דרגת הפילדמרשל שהעניק לעצמו והוריד אותו לדרגת טוראי. "אתם יכולים לדון אותי למוות", אמר בזעם, "אבל אין לכם שום סמכות לקחת ממני את הדרגות". בשלב אחר במשפט הרים בוקאסה את זרועותיו בהצדעה שהזכירה את גיבורו, שארל דה־גול. "תמיד הייתי חייל נאמן של הגנראל דה־גול", אמר. "תמיד מילאתי את חובתי".

בוקאסה, רחוק מאוד מלהיות דה־גול, היה מגלומניאק ששלטונו היה מגוחך לולא היה כה עקוב־דם. לאחר 12 שנות משטר צבאי הוא נטל לעצמו 25 מיליון דולר — סכום השווה לרבע התקציב הכולל של המדינה — כדי להכתיר את עצמו לקיסר. הטקס התבסס במתכונתו על הכתרתו של נפוליאון. הכל יובא מצרפת, לרבות סוסים, כרכרות, מגפות מזהב, משי, פרוות, ... כתר זהב משובץ אבני חן בשווי 2.5 מיליוני דולר. לצלילי בטהובן, מוצארט ותופים שבטיים, צעד בוקאסה לאורך אצטדיון ספורט שעבר שיפוצים לצורך ההכתרה ועלה על כס מלכות בצורת נשר שצופה בזהב של 18 קאראט.

ההכתרה הבזבזנית והמתועבת הזאת זיעזעה מנהיגים אפריקאיים אחרים. אך היו דברים גרועים יותר. התגלה שב־1972 הורה בוקאסה להעניש גנבים בכריתת אוזנם השמאלית. מאוחר יותר הצטרף על־פי השמועה להילולה בהכאת 45 חשודים שציפו למשפט. בהחלטה נוספת ציווה לשחרר את כל הנשים האסירות, ואז הורה להוציא להורג את כל האסירים הגברים שהואשמו בתקיפה מינית. המוניטין שלו נהרס סופית לאחר שלקח חלק בהכאתם וברציחתם של יותר מ־100 תלמידים שנאסרו על שסירבו לקנות מדי־בית־ספר יקרים.

השמועות על מעשה זוועה זה הביכו את נשיא צרפת דאז, ואלרי ז'יסקר ד'אסטן, שקיבל על־פי השמועה מתנות יהלומים מ"רב־הטבחים של באנגי". ז'יסקר כפר בהאשמות. אך היות והפרסומים על הקיסר לא היו נוחים לנשיא צרפת מבחינה פוליטית, סייעה ארצו לארגן הפיכה כאשר ביקר בוקאסה בלוב.

בוקאסה שנמנע ממנו לחזור לארצו, התיישב בטירה בת 18 חדרים סמוך לפאריס, יחד עם כמה מ־55 הילדים שעל־פי השמועה הוליד. בהדרגה החל להתלונן שאינו יכול להתקיים על קיצבת גימלאי בצבא צרפת, שהסתכמה ב־780 דולר לחודש. באוקטובר האחרון החליט לחזור לבאנגי. הוא האמין ככל הנראה שיתקבל כגיבור, שכן לקח אתו את מדיו הטובים ביותר שנתפרו במיוחד כדי שיוכל לשאת את כל עיטוריו. במקום להתקבל בברכה הוא נעצר מיד ונאמר לו כי יעמוד למשפט על פשעיו.

מבחינת יורשיו של בוקאסה, משפטו מסיח את הדעת מאי יכולתם לשפר את מצוקת ארצם. הרפובליקה השוכנת בלב אפריקה מוסיפה להיות "מקרה סל" כלכלי. במצב שבו מחירי הכותנה והעץ בעולם ירדו לשפל ויבול הקפה קופא על שמריו, קילוח מטבע החוץ למדינה קלוש מאוד. ל־2.7 מיליוני תושביה הכנסה בת 270 דולר לנפש לשנה. השחיתות משגשגת, לפחות מחצית מתפוקת היהלומים הרווחית של המדינה מוברחת אל מחוץ לגבולותיה, ושיעורי העבריינות והאבטלה עלו עלייה תלולה.

בעיות אלה אולי עוררו בכמה מתושבי המדינה נוסטלגיה לשלטון בוקאסה. מחוץ לאולם בית־המשפט בשבוע שעבר קראו כמה צופים ... "יחי הקיסר". בוקאסה טוען שאין לו עוד שום שאיפות פוליטיות. "אני רק רוצה לחיות בשלום ובשקט", אמר. השקט היחיד שסביר כי ימצא הוא בתא כלא. מצפים שהמשפט יימשך עוד כמה שבועות, וכמעט ודאי שבוקאסה ייצא חייב במרבית הסעיפים. הממשלה רמזה כי תמתיק גזר־דין־מוות לעונש מאסר ארוך, אך גם זה יכול להיות עונש חמור דיו. כאשר ביקרתי באחרונה בבית הכלא אנגאראגבה ראיתי תפילה מכשפת־דרע משורבטת על אחד התאים. נאמר בה: "רק האל יכול להציל אותנו עכשיו".

הגבול האחרון

רשת משומנת של מבריחי גבול מעבירה פליטים איראניים לטורקיה

DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

את 80 המטרים האחרונים של מסעו בן 3000 הקילומטרים מאיראן לגבול טורקיה, עשה מוחמד גודרשי, בן 39, בסירה. יחד עם 35 איראנים אחרים הוריד אותו הדייג הטורקי על הגדה היוונית של נהר אברוס. גודרשי וחבריו למסע הם לפי שעה האיראנים האחרונים שהצליחו לחצות את נהר הגבול ולהיכנס באורח בלתי חוקי ליוון. שכן זה זמן־מה ששומרות יחידות של חיילים חמושים על גיזרה זו של הגבול, בת 180 הק"מ, שהיא בחזקת דרך לא דרך ומתאימה במיוחד להברחת בני־אדם. "המסגר על שירות הייאוש" (כותרת העיתון האתונאי "טה ניאה") הוטל לאחר שבמרוצת קילומטרים ספורים מהגבול התקבצו כ־3000 עד 3500 איראנים כדי להמשיך בדרכם מערבה. זרם הפליטים ממשטר חומייני היה למעמסה כבדה על הטורקים. כ־4 מיליוני איראנים נמלטו מאז 1980 למדינה השכנה, השוכנת מערב לארצם. טורקיה אינה דורשת אשרת כניסה מאיראנים. רובם הצליחו לאחר מכן להמשיך לארצות־הברית, לקנדה ולאירופה המערבית. אך רבים נעלמו בין המוני האדם בערים הגדולות, בציפייה לסיכוי לעזוב את המדינה.

בין טהרן לאיסטנבול פועלת רשת משומנת של מבריחי גבול המספקת את צרכי זרם הפליטים, בעיקר אלה שהמצוקה מציבה בכיסם. הם מובילים שיירות אנשים הנמנים בדרך כלל עם המעמד העליון — רובם של אלה עוזבים לא בגלל רדיפות פוליטיות אלא כדי לא להתגייס לצבא או לברוח ממצוקת המלחמה. מכל איראני שהם מעבירים דורשים המבריחים כופר גולגולת בסך 3000 עד 6000 דולר. את התשלום הם משלשלים לכיסם עוד ב"מוצב קדמי" באיראן עצמה, שכן גם הם מארגנים את שירות הסוסים והחצות את מעברי ההרים בכיוון לגבול. לעתים קבוצות כשודדים מהאיראנים מטעם ותכשיטיהם מיד לאחר חצותם את הגבול לטורקיה.

ברובע אקסאראי באיסטנבול מציעים למכירה דרכונים מזויפים בעלי אשרות כניסה לארצות־הברית או לקנדה תמורת 10,000 עד 15 אלף דולר. מי שאין לו כסף, מנסה לעבור את הגבול ליוון.

אבל דרך זו מסוכנת עתה: כאשר פטרולים יווניים לכדו וגירשו בחזרה את הפליטים, כבר הגיעו הדברים לא אחת להתנגשויות. בקרב יריות זמן קצר לפני חג המולד, נהרגו על גדת נהר אברוס שני שומרי גבול טורקיים ושומר גבול יווני. יוונים וטורקים מאשימים אלה את אלה בהפרת אמנת ז'נבה לענייני פליטים. על־פי אמנה זו, המדינה הראשונה שמבקש המקלט מגיע אליה בתהליך מנוסתו, חייבת לקבלו. אך אנקרה טוענת שהיא פטורה מחובה זו שכן אין היא חייבת לקלוט פליטים לא־אירופיים, ומשום כך היא דורשת שהיוונים יקבלו את האיראנים בתורת מדינת המקלט הראשונה.

וכאשר טורקים ויוונים חלוקים, מתלהט הסכסוך במהרה. הוא לא יכול להבין, אמר לא מכבר שר החוץ הטורקי ואהיט הלאפוגלו, מדוע דווקא אתונה מסרבת להעניק מקלט לאיראנים, שהרי היא ממלא מעניקה מקלט ל"טרוריסטים". בכך מתכוון האלפוגלו למתנגדי המשטר בארצו שהגיעו ליוון באותה דרך כמו הפליטים האיראנים והמקבלים בדרך כלל מעמד של פליט פוליטי באתונה.

יוון הכירה עד כה ביותר משש מאות טורקים וכורדים כבפליטים פוליטיים. עכשיו, לאחר סגירת הגבול בנהר אברוס, נותרה לאיראנים ולטורקים כאחד רק דרך אחת. כך, איפוא, הורידו מבריחים טורקיים בנובמבר עשרה איראנים על האי היווני לסבוס המרוחק קילומטרים ספורים בלבד מהגבול. משמר החופים היווני אינו יכול לחסום את כל דרכי הגישה לאיים המפוזרים בים האגאי. שני איראנים אחרים סיימו את מסעם בהפתעה לא נעימה. הימאים שטו במשך שעות ארוכות כדי לטעת באיראנים את הרושם שהם מביאים אותם לאיטליה, כפי שהסכימו לעשות. אך הורידו אותם הטורקים על חוף האי היווני ציוס.

ועד ראשי האוניברסיטאות

האוניברסיטאות בישראל מודיעות
על

פתיחת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח

לכל התארים והתכניות

ההרשמה תיפתח ביום א', ג' טבת תשמ"ז 4.1.87 ותסתיים ביום ו' כ"ח שבט תשמ"ז 27.2.87

טפסי הרשמה, הכוללים חוברות הדרכה ומידע, אפשר לקנות בכל חנויות הספרים האוניברסיטאיות, או באמצעות הדואר, כפי שיפורט להלן.

האוניברסיטאות ממליצות למועמדים להקדים הרשמתם, על מנת להבטיח טיפול מהיר ויעיל בבקשותיהם.

אוניברסיטת חיפה

לימודי התואר הראשון (ב.א.):

★ הפקולטה למדעי הרוח
מקרא, ספרות עברית והשוואתית, מחשבת ישראל, לשון עברית, היסטוריה של עם ישראל, לימודי ארץ־ישראל, שפה וספרות ערבית, היסטוריה של המזרח התיכון, פילוסופיה, היסטוריה כללית, שפה וספרות אנגלית, שפה וספרות צרפתית, אמנות־תולדות, אמנות־יצירה, ארכיאולוגיה, לימודים כלליים.

★ הפקולטה למדעי החברה ולמדעי המתמטיקה
גיאוגרפיה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, מדע המדינה, כלכלה (מסלולים: מורחבת, מינהל עסקים, תחבורה וספנות, חשבונאות), סטטיסטיקה, מתמטיקה ומדעי המחשב (מסלולים: מתמטיקה טהורה, מתמטיקה ולימודי מחשב).

★ ביה"ס לעבודה סוציאלית
(1) תכנית תלת־שנתית
(2) תכנית דו־שנתית, הסבה לב"ס לאקדמאים בכל תחום שהוא

★ בי"ס לחינוך
חינוך (מסלולים: יסודות החינוך, חינוך מיוחד, ייעוץ חינוכי, תכניות לימודים, דרכי הוראה והדרכת מורים, מינהל החינוך).
הוראה (ב"א + תעודת הוראה).

★ ריפוי בעיסוק
★ ... הקיבוצית "אורנים"
★ מכללת עמק יזרעאל
★ מכללת "תל־חי"

לימודי התואר השני (מ.א.):

★ הפקולטה למדעי הרוח
מקרא, ספרות עברית והשוואתית, היסטוריה של עם ישראל, שפה וספרות ערבית, היסטוריה של המזרח התיכון, תולדות הציוויליזציה היוונית, פילוסופיה, היסטוריה כללית, אנגלית, צרפתית, מחשבת ישראל.

★ הפקולטה למדעי החברה ולמדעי המתמטיקה
גיאוגרפיה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה (במגמות: סוציולוגיה, אנתרופולוגיה), מדע המדינה (כולל מינהל ציבורי), מתמטיקה ומדעי המחשב, כלכלה (תכנית משותפת של האוניברסיטה והטכניון).

★ בי"ס לחינוך
★ בי"ס לעבודה סוציאלית

לימודי התואר השלישי (Ph.D.)
היסטוריה כללית, פסיכולוגיה, מתמטיקה, מדע המדינה, חינוך.

לימודי תעודה:
★ ספרנות (לבעלי תואר ב.א.)
★ הכשרת מורים (מסלולים: דו־שנתי, חד־שנתי הוראת מבוגרים).

מזכירות הרשמה
בנין ראשי, חדר 776, בימים א'־ה' בשעות 13.00־11.00 טל' 04-240324-5-6.
קוי אוטובוס: 24, 36, 37, 38, 91.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה
בחנות מכלול באוניברסיטה; ובחנויות "סטימצקי" בחיפה ובערים הגדולות.
בדואר: באמצעות מכתב בקשה ושלוח המחאה ע"ס 16.50 ש"ח לפקודת: "מכלול", אוניברסיטת חיפה 31999.

הערה:
תלמידי אוניברסיטת חיפה המבקשים לשנות חוג/י לימוד ירכשו טפסי הרשמה כנ"ל.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

★ הפקולטה למדעי הרוח והחברה
מקרא והמזרח הקדום במסלולים: מקרא היסטוריה מקראית, ארכיאולוגיה, מקרא ולימודי תעודת הוראה, מקרא היסטוריה מקראית ולימודי תעודת הוראה; לשון וספרות עברית במסלולים: לשון עברית, ספרות עברית; היסטוריה במסלולים: היסטוריה כללית, היסטוריה של עם ישראל, תולדות מחשבת עם ישראל; ספרויות זרות ובלשנות במסלולים: אנגלית־לשון, ספרות, בלשנות; צרפתית־לשון, ספרות, בלשנות; פילוסופיה; חינוך; תעודת הוראה (לימודי תעודה); מדעי ההתנהגות; כלכלה; גיאוגרפיה; עבודה סוציאלית; מתמטיקה (ל־B.A.); סטטיסטיקה.

★ הפקולטה למדעי הטבע
מתמטיקה ומדעי המחשב במסלולים: מתמטיקה כללית (עיונית ושימושית), מדעי המחשב, הוראת המתמטיקה; פיסיקה במסלולים: רגיל, מדעי המחשב, פיסיקה הנדסת חשמל, אלקטרואופטיקה; כימיה במגמות: רגיל, כימיה ביופיסית ומחשבים; ביולוגיה במגמות: ביוכימיה וביולוגיה מולקולרית, מדעי הצמח, מדעי בעלי חיים, ביולוגיה סביבתית, גנטיקה, ביוטכנולוגיה; גיאולוגיה ומינרלוגיה במסלולים: רגיל, גיאופיסיקה, מדעי המחשב.

★ הפקולטה למדעי הטכנולוגיה
הנדסת חשמל ומחשבים; הנדסת מכונות, הנדסה כימית במסלולים: רגיל, ביוטכנולוגיה; הנדסת תעשיה וניהול במסלולים: רגיל, מערכות מידע; הנדסת חומרים במגמות: כללית, חומרים לאלקטרוניקה; הנדסה גרעינית.
הערה: ניתן לשלב לימודים בתוכנית הנ"ל עם התמחות בהנדסה גרעינית או יישומי מחשב.

★ הפקולטה למדעי הבריאות
בית ספר לרפואה: שנה א' בלבד לקראת תואר דוקטור לרפואה; בי"ס למקצועות בריאות קהילתיים ע"ש רקנאטי (בשיתוף עם מרכז קופ"ח) - לשנה א' בלבד במגמות: סיעוד (לתואר בוגר), פיזיותרפיה (לתואר בוגר).

★ הפקולטה למדעי הרוח והחברה (לימודי מוסמכים)
גיאוגרפיה; כלכלה; חינוך; היסטוריה (בחלק מהמסלולים); מדעי ההתנהגות; פילוסופיה.

מזכירות הרשמה:
מדור רישום, הקריה ע"ש ד. טוביהו, חדר מס' 10, בימים א',ב',ד',ה' בשעות 13.00־11.00, ביום ג' בשעות 15.00־11.00 טל' 057-661210/08.
מדור רישום לא יענה לטלפונים בשעות קבלת קהל.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
בחנויות "סטימצקי" באוניברסיטת בן־גוריון ובטכניון, בחנות "אקדמון" באוניברסיטה העברית בירושלים, ובחנות "דיונון" באוניברסיטת תל־אביב.
בדואר: משלוח המחאה ע"ס 16.50 ש"ח לאוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 653, באר־שבע 84105. יש לציין ע"ג הבקשה את תחום הלימודים התואר: "ראשון" או "מוסמכים".

הערות:
• מועמדים לביה"ס לרפואה, ביה"ס ע"ש רקנאטי במגמות: פיזיותרפיה וסיעוד - חייבים לגשת לבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל • ההרשמה ללימודי מוסמכים בפקולטה למדעי הרוח והחברה תסתיים ב־26.2.87 • דיור - האוניברסיטה תקצה מעונות או מלגות דיור לסטודנטים שימצאו זכאים עפ"י הקריטריונים • המעוניינים בהכוון וייעוץ בבחירת תחום לימודים יפנו לשרותי הייעוץ טל' 057-39806.

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה
NATIONAL INSTITUTE FOR TESTING AND EVALUATION

בחינת כניסה פסיכומטרית בינאוניברסיטאית

המרכז הארצי לבחינות ולהערכה מקיים בחינות כניסה פסיכומטריות ארציות משותפות למועמדי כל האוניברסיטאות.
ההרשמה לבחינה הפסיכומטרית נפרדת מההרשמה לאוניברסיטה ובלתי תלויה בה, ותוצאותיה תקפות למשך 4 שנות הלימוד הקרובות.
הבחינה הקרובה תיערך ב־12 בפברואר 1987 בשפה העברית, וב־29 במרץ 1987 בשפות: ערבית, אנגלית, צרפתית, ספרדית ורוסית.
טפסי הרשמה בלווית חוברות הסברים ודוגמאות לבחינה ניתן להשיג בכל חנויות הספרים האוניברסיטאיות וברשת "סטימצקי", או על־ידי פניה בכתב בצירוף 2 ש"ח אל: המרכז הארצי לבחינות ולהערכה, ת.ד. 26015 ירושלים 91260.
טפסי ההרשמה לבחינת פברואר חייבים להגיע למרכז הארצי לבחינות ולהערכה עד 14.1.87, ולבחינת מרץ (בשפות זרות) עד 27.2.87.

בחינות חו"ל

למועמדים שלא ימצאו בארץ בחודשים הקרובים יתקיימו בחינות כניסה פסיכומטריות בחודשים מרץ־יוני 1987 באירופה, צפון אמריקה, מרכז ודרום אמריקה, ובדרום אפריקה.
פרטים והרשמה: במרכז הארצי לבחינות ולהערכה, בחינות חו"ל, ת.ד. 26015 ירושלים 91260, טל' 02-663161, או בנציגויות ישראל בחו"ל.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

לימודי הסמכה ומוסמכים לסמסטר חורף תשמ"ח:

★ הנדסה אזרחית	★ מתמטיקה
★ הנדסה גאודטית	★ מתמטיקה שימושית
★ הנדסת מכונות	★ פיסיקה
★ הנדסת חשמל	★ כימיה
★ הנדסה כימית	★ ביולוגיה
★ הנדסת מזון וביוטכנולוגיה	★ כלכלה וניהול
★ הנדסה חקלאית	★ הוראת הטכנולוגיה והמדעים
★ הנדסה אוירונוטית	★ ארכיטקטורה ובנוי ערים
★ הנדסת תעשיה וניהול	★ אדריכלות נוף
★ מדעי המחשב	★ רפואה

לימודי מוסמכים בלבד:

★ הנדסה גרעינית	★ מדעי הקרקע
★ הנדסת חומרים	★ כלכלה (בשיתוף עם אוניברסיטת חיפה)
★ הנדסה ביורפואית	★ אמינות ואבטחת איכות

לימודי הסמכה (תואר ראשון):
ידיעון למועמדים וטפסי הרשמה: ב"מכלול", קרית הטכניון, חיפה טל' 04-223654; או בלימודי חוץ של הטכניון בת"א, רח' ליסין 14 (בית הלסינקי) טל' 03-268126/7; וכן בחנויות "סטימצקי" בערים הגדולות. בדואר: משלוח שובר תשלום ע"ס 16.50 ש"ח לזכות חשבון בנק הדואר מס' 4187919 ל"מכלול" ק. הטכניון חיפה 32000. פרטים נוספים: במזכירות לימודי הסמכה, מדור מיון וקבלה, חדר 414, בנין אולמן, ק. הטכניון, בימים א'־ה' בשעות 13.00־9.00, או בטל' 04-292529, כל שעות היממה.

★ ההרשמה לרפואה, ארכיטקטורה ואדריכלות נוף - תסתיים ב־13.3.87.
★ ההרשמה לשאר הפקולטות - תימשך עד 31.5.87.
★ למועמדים ע"ס רקע אקדמאי - עד 14.8.87.
★ מועד אחרון לבקשת שינוי ביחידות ההרשמה הוא 30.6.87.

הערה:
מועמדים לרפואה, ארכיטקטורה ואדריכלות נוף - חייבים לגשת לבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל.

לימודי מוסמכים (תואר שני ושלישי)
טפסים ופרטים - מזכירות ביה"ס ללימודי מוסמכים, בנין צ'רצ'יל, קרית הטכניון, או בטל' 04-292739. ההרשמה עד 31.7.87.

אוניברסיטת בר־אילן

(השלוחות: אשקלון, צפת, עמק הירדן)

★ הפקולטה למדעי היהדות
תנ"ך, תלמוד, תושב"ע**, ספרות עם ישראל, לשון עברית, היסטוריה כללית, למודי המזרח הקדום**, צרוף למודים של המזרח הקדום**, תולדות ישראל, למודי א"י**, חוג משולב במדעי היהדות**, הסגנה ללמודי יהדות המזרח**.

★ הפקולטה למדעי הרוח
אנגלית, לינגוויסטיקה, תרבות צרפת**, ערבית, למודים קלאסיים**, ספרות משווה, בלשנות כללית**, פילוסופיה כללית, פילוסופיה יהודית, ספרנות ולימודים ביבליוגרפיים**, מוסיקולוגיה, שפות**.

★ הפקולטה למדעי החברה
פסיכולוגיה, כלכלה (כולל עסקים, חשבונאות*), גיאוגרפיה**, מדעי המדינה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, קרימינולוגיה**, החוג המשולב במדעי החברה, ביה"ס לעבודה סוציאלית, ביה"ס לחינוך במגמות: יסודות החינוך, ייעוץ, מיוחד, מינהל ופיקוח, לא פורמלי, הגיל הרך והכשרת מורים; (חינוך תואר שני בלבד: מוקד היסטורי־פילוסופי, פרגמטי־דידקטי־חברתי, טכנולוגיה ותקשורת).

★ הפקולטה למשפטים

★ הפקולטה למדעי הטבע והמתמטיקה
מדעי החיים, כימיה, פיסיקה, מתמטיקה, מדעי המחשב, סטטיסטיקה* **.

* בפקולטות הנ"ל אין לימודי תואר שני.
** בפקולטות הנ"ל אין לימודי תואר שלישי.

★ לימודי תעודה במסגרת תואר ראשון
המכון לשלטון מקומי, שרותי בריאות.

★ לימודי תעודה במסגרת תואר שני
עתונאות ותקשורת (במסגרת לימודים מיוחדים), עריכה, ספרנות, מתורגמנות (אנגלית, צרפתית), מנהל בכיר למרכזים קהילתיים.

★ המכון הגבוה לתורה
★ המדרשה ליהדות לבנות

מזכירות הרשמה:
המשרד לקבלת תלמידים, תואר ראשון, בנין המנהל, קומת קרקע, בימים א', ב', ד', ה' בשעות 12.00־9.00 וביום ג' בשעות 14.00־11.00, טל' 03-718520/6. קוי אוטובוס: מתל־אביב - 70,69,68,64,45; מרחובות וראשל"צ - 165,164; מחולון ובת־ים - 43; מפתח תקוה - 164,87; מירושלים - 400.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
לתואר ראשון ושני: בחנות דיונון בבנין אגודת הסטודנטים באוניברסיטה, בקומת קרקע ובחנות דיונון באוניברסיטת תל־אביב.
לתואר שלישי: במזכירות הועדה לתואר שלישי, בנין המנהל, קומה ב', טל' 03-718458.
בדואר: משלוח המחאת דואר ע"ס 16.50 ש"ח לפקודת אוניברסיטת בר־אילן, אל: "דיונון", עבור טפסי הרשמה, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן 52100.

הערות
• מועד סיום הרישום לתארים מתקדמים יפורסם בנפרד • תאריכי ונהלי ההרשמה המצויינים לעיל חלים גם על סטודנטים וותיקים המבקשים להחליף את מחלקת הלמוד שלהם. הטיפול בבקשותיהם יעשה במשרד לקבלת תלמידים • מועמדי הפקולטה למשפטים, ביה"ס לעבודה סוציאלית, ביה"ס לחינוך במגמות ייעוץ וחינוך מיוחד ומועמדי מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב - חייבים לגשת לבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל • המעוניינים בהרשמה לאחר (27.2.87) מתבקשים לפנות אישית למזכירות ההרשמה.

האוניברסיטה העברית בירושלים

★ הפקולטה למדעי הרוח
וביה"ס לחינוך
וביה"ס להכשרת מורים (תעודת הוראה)
★ הפקולטה למדעי החברה
וביה"ס למינהל עסקים
★ הפקולטה למשפטים
המכון לקרימינולוגיה
★ ביה"ס לעבודה סוציאלית
ותכנית שוורץ במסלול הכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים ובמסלול הגיל הרך
★ ביה"ס לספרנות ולארכיונאות
★ הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע
וביה"ס למדע שימושי והטכנולוגיה
★ הפקולטה לרפואה
ביה"ס לרפואה
ביה"ס לרוקחות
ביה"ס לסיעוד (כולל השלוחות באסף הרופא וב"קפלן")
ביה"ס לריפוי בעיסוק
ביה"ס לבריאות הציבור ורפואה קהילתית (כולל המסלול בחינוך גופני)
★ הפקולטה לרפואת שיניים
★ הפקולטה לחקלאות
וביה"ס לרפואה וטרינרית
וביה"ס למדעי התזונה והבית

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
באוניברסיטה העברית בירושלים: בחנויות "אקדמון" בגבעת־רם, בהר־הצופים ובעין־כרם; ברחובות - ב"אקדמון" בפקולטה לחקלאות; בתל־אביב - ב"דיונון" באוניברסיטת תל־אביב; בחנויות "ברונפמן": ברח' דיזנגוף 214, ברח' אלנבי 109 וב"משביר לצרכן" בדיזנגוף סנטר; ברמת־גן - ב"דיונון" באוניברסיטת בר־אילן; בחיפה - בחנויות "מכלול": בטכניון, באוניברסיטת חיפה ובביה"ס לרפואה בביה"ח רמב"ם; בנתניה - "המשביר לצרכן" מחלקת הספרים; בטבריה - "ברונפמן" בתחנה המרכזית; בבאר שבע - "מכלול" באוניברסיטת הנגב; אילת - "ברונפמן" תולעת הספרים" במרכז רטנר.
בדואר: באמצעות מכתב בקשה בצירוף המחאת דואר ע"ס 16.50 ש"ח לפקודת: אקדמון, ת.ד. 41 ירושלים, 91000.

מזכירויות הרשמה:
משרד לקבלת תלמידים (לבעלי תעודת בגרות ישראלית או תעודת בגרות ממדינה ערבית): בנין פרנק סינטרה, קומה ב', הר־הצופים, בימים א'־ה', בשעות 13.00־11.00, טל' 882888; 02-882852.

משרד לקבלת תלמידים מחו"ל (לבעלי תעודת בגרות מחו"ל הנרשמים לשנה א' ולבעלי תעודה אקדמית מחו"ל הנרשמים להמשך לימודים): בנין גולדסמית, קומה ב', הר־הצופים, בימים א'־ה', בשעות 13.00־11.00, טל' 02-882608/9.

הערות:
• מועמדים הנרשמים באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל ירכשו טפסים מיוחדים בשפות: אנגלית, צרפתית וספרדית, ישירות או באמצעות הדואר, בחנויות "אקדמון" בלבד.
• מועמדים לפקולטה למשפטים, ביה"ס לרפואה, ביה"ס לרוקחות, ביה"ס לריפוי בעיסוק, הפקולטה לרפואת שיניים, ביה"ס לרפואה וטרינרית, מגמה למדעי המחשב ומסלול ללא מגמת ממגה בפקולטה למדעי הטבע - חייבים להיבחן בבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל.
• ההרשמה למכינה הקדם־אקדמית תיפתח ב־1 במרץ. הודעה תפורסם בנפרד.
רשימת חוגים מפורטת - ראה ב"מדריך לנרשם".
חוגים חדשים שנפתחו: ביוטכנולוגיה, בוטניקה חקלאית.

אוניברסיטת תל־אביב

★ הפקולטה למדעי הרוח
כולל: ביה"ס להיסטוריה ע"ש זלמן ארן
ביה"ס ללשון ולספרות
ביה"ס למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג
ביה"ס לחינוך.
★ הפקולטה לאמנויות
★ הפקולטה למדעי החברה
★ הפקולטה לניהול
ביה"ס למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי
★ ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל
★ הפקולטה למשפטים
★ הפקולטה למדעים מדויקים ע"ש ריימונד ובברלי סאקלר
★ הפקולטה למדעי החיים ע"ש ג'ורג' ס. ווייז
★ הפקולטה להנדסה (חשמל ואלקטרוניקה כולל התכנית המיוחדת להנדסאים, מכונות, תעשיה).
★ הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר.
ביה"ס לרפואת שיניים ע"ש גולדשלגר ומוריס גבריאלה גולדשלגר - שנה ד'.
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה.
מקצועות רפואיים נלווים (לימודי הפרעות בתקשורת, סיעוד, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק).

מזכירות הרשמה:
ענף רישום וקבלה, רח' קלצקין 25, רמת־אביב, חדר 3, בימים א', ב', ד', ה' בשעות 12.00־9.00, ביום ג' בשעות 15.00־9.00, טל' 420152, 420317, 03-420531.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
ב"דיונון" בחנות שבבנין האקדמיה למוסיקה, בקרית האוניברסיטה רמת־אביב וב"דיונון" באוניברסיטת בר־אילן. בדואר: באמצעות מכתב בקשה בצירוף המחאת דואר ע"ס 16.50 ש"ח בדואר רשום ל"דיונון", בית הוצאת, ת.ד. 39288, רמת־אביב, תל־אביב 61392.

הערות:
• תלמידים המבקשים להמשיך או להחליף חוג יירשמו אף הם במועד זה • תלמידי כתות י"ב (למעט עתודאים) אינם רשאים להרשם במועד זה, אך הינם זכאים להבחן בבחינות כניסה. פרטים בחוברת המידע • המועמדים למשפטים, הנדסה, רפואה, הפרעות בתקשורת, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, חברה, ניהול - חייבים להבחן בבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל. ההרשמה ללימודי תואר שני ולימודי המשך, למעט החוג לפסיכולוגיה תסתיים בתאריך מאוחר יותר. רשימת חוגים מפורטת ראה בחוברת המידע למועמדים.

מדרשת פיינברג של מכון ויצמן למדע

לימודים לקראת התואר "מוסמך" (M.Sc.) ודוקטור לפילוסופיה (Ph.D.) למגמות:

★ מדעי החיים (ביולוגיה, ביוכימיה וביופיסיקה)
★ כימיה (פיסיקלית, עיונית, אורגנית, ביולוגית, גיאולוגית וחקר חומרים)
★ פיסיקה - עיונית וניסויית
★ פיסיקה שימושית (עיונית, ניסויית)
★ מתמטיקה עיונית
★ מתמטיקה שימושית
★ מדעי המחשב
★ הוראת המדעים

מזכירות הרשמה
מדרשת פיינברג, מכון ויצמן למדע, רחובות, בימים א'־ה' בשעות 16.00־8.00 וביום ו' בשעות 13.00־8.00, טל' 08-483158

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
במזכירות מדרשת פיינברג במכון ויצמן.
בדואר: משלוח מכתב בקשה ל: מדרשת פיינברג, ת.ד. 26, רחובות 76100

הערות:
• קיימים מסלולי לימודים לתואר "מוסמך" (M.Sc), לתואר "דוקטור לפילוסופיה" (Ph.D) ומסלול לימודים ישיר לבעלי תואר "בוגר" לקראת התואר Ph.D • ההרשמה ללימודים לתואר "מוסמך" ולמסלול הישיר תסתיים ביום 15.7.87 • ההרשמה ללימודים לקראת התואר "דוקטור לפילוסופיה" (Ph.D) נמשכת לאורך כל שנת הלימודים.

ללא כחל ושרק

נייר עבודה שהכין לפני כשנה פקיד בכיר במשרד הפנים קבע כי יש יסוד לטענת הקיפוח של המגזר הערבי בהקצאת משאבים ציבוריים

מאת נדב שרגאי

באוגוסט 1985 היה עדיין חיים קוברסקי מנכ"ל משרד הפנים. אפרים שילה, אחד הפקידים הבכירים והוותיקים שבמשרד, עמד לפני פרישה. קוברסקי זימן אליו את שילה וביקש ממנו להכין בתיאום עם מרכז השלטון המקומי ונציגי ראשי הרשויות במגזר הערבי, דו"ח מבצה ומדויק על מצב "התשתית הפיסית במגזר הערבי". לעתים קרובות מאפשרת זווית ראייה מרוחקת קמעה, של אדם העוסק דווקא במגזר היהודי, ראייה בוחנת יותר של הדברים. מי שציפה לעוד דו"ח מתלהם, מתחמק, או מתפתל בנושא שהיחס אליו מצטייר כזה לאורך שנות קיום המדינה – הופתע.

נייר העבודה שכתב שילה בסיכום הבדיקות לא פורסם עד היום. שילה אינו עובד עוד במשרד הפנים וחיים קוברסקי אינו מכהן כיום כמנכ"ל. אריה הכט, הממונה על השלטון המקומי במשרד, סבור כי יידרשו עוד שנים רבות, גם בקצב עבודה אינטנסיבי, כדי להדביק את הפער המתואר בדו"ח שילה. אולי אין בדברים חידוש, אך דומה כי לשוות חלקם בתוכן הדו"ח רשמית של הממסד בטענות שמשמיע הציבור הערבי הישראלי זה שנים רבות. חלקים אחרים בדו"ח תולים את המצב גם באוכלוסיה עצמה. דו"ח שילה (הממצאים וההמלצות) מובא להלן בהשמטות קצרות.

"למעט יישובים בודדים, לא קיימת במגזר הערבי מערכת הולכה, טיפול ראשוני וסילוק של שפכים. ביישובים הבודדים בהם נבנתה רשת פנימית, היא אינה מופעלת עקב אי השלמת המערכת, הכוללת בריכת שיקוע וקווי סילוק.

"הטיפול הקיים בביוב מתבצע על־ידי איגום השפכים בבורות סופגים מתחת או בצדי כל בית. תדירות הריקת הבורות וכושר הספיגה של האדמה קובעים את המצב הסניטרי ביישוב. ברוב היישובים הרשות המקומית מסרבת לקבל על עצמה את האחריות להריקת הבורות וזו מתבצעת על־ידי קבלנים פרטיים, על יסוד התקשרויות ישירות. הבעיה חמורה במיוחד בגרעין הצפוף של היישוב, בו הבורות נכרו לפני שנים רבות, והיישובים באזור ההר הבנויים על אדמה סלעית. במקומות אלה קיימת גלישה חופשית של מי ביוב בתעלות פתוחות אל אחד הוואדיות שבשולי היישוב.

"בעבר, כשצריכת המים היתה קטנה, לא היווה נושא הביוב בעיה של ממש. עם גידול הצריכה, נכון להיום, עד 40 קוב לנפש – נוצרה בעיה תברואתית ממדרגה ראשונה, המחייבת טיפול דחוף. צריכת המים ביישוב הערבי תלך ותגדל, עם שיפור ההספקה, ועל־פי המקובל מגיעים השפכים לכשני שלישים של כמות המים הנצרכת. לדוגמה, ביישוב של 5000 נפש מגיעה צריכת המים ל–200 אלף קוב לשנה, ויש צורך לטפל (בשנה) בשפכים בכמות של 140 אלף קוב או בכמות של 400 קוב של שפכים גולמיים ליממה.

● אספקת מים: "בכל היישובים בהם ביקרנו מצאנו את הספקת המים הביתיים בלתי תקינה ומחייבת השקעות בבורות. העובדות שמצאנו בשטח הן: פער בין ההקצבה הרשמית לבין הצריכה בפועל, ובמקביל – הפרש ניכר (לעתים מעל כ–20 אחוז מן הכמות הכוללת) בין הכמות הנרכשת על־פי השעון הראשי לבין הכמות הנרשמת בשעוני הצרכנים. משמעות הדבר – דלף בשיעור גדול וגרימת הפסדים כספיים ניכרים המכבידים על תקציב הרשות המקומית.

● חוסר בריכות לוויסות ההספקה, קוטר קטן מן הדרוש של צנרת הולכה ותחזוקה גרועה, אינם ניתנים לתיקון על־ידי לחץ שאיבה.

● בכל יישוב שביקרנו שמענו תלונות של צרכנים על הפסקות בהספקת המים וחוסר לחץ, שהצריך התקנת משאבות להעלאת המים בבתי־קומות.

רוב היישובים חייבים לטפל ברציפות בכל שלושת הגורמים שנמנו לעיל".

מצוקה בתחומים נוספים איתר הצוות "במבני חינוך, וחסר עד אי קיום של שירותי רווחה, בריאות, תרבות וחברה. ניתן להצביע על פער קוטבי בין ההשקעות הפרטיות לבין ההשקעות הציבוריות ויש יסוד לטענת הקיפוח של מגזר זה בהקצאת משאבים ציבוריים – הקצאה כזו שתאפשר שיפור השירותים ותקופה עוקבת הפרויות בשל פער בלתי נסבל בין מגזר זה לבין המגזר היהודי".

בעניין תוכניות המתאר למגזר הערבי קובע הדו"ח חד־משמעית, כי "התיאור המקובל, כי היישוב הערבי עובר תהליך מואץ של עיור ויש להחיל עליו את חוק התכנון והבנייה התשכ"ה 1965, כמקובל במגזר העירוני היהודי – יש בו משום עיוות".

הליכים במרדף אחר המציאות

"על־פי הנתונים שקיבלנו מגורמי התכנון, מצויים רוב היישובים במגזר הערבי בשלבים שונים של הליכי תכנון ועדכון, אולם תוך כדי הסיורים נמצאנו למדים כי הליכי העריכה הם במירדף פרמננטי אחר המציאות. תוכניות־המתאר – המקוריות והמעודכנות – משקפות בעיקרן את המתחייב על־פי חוק התכנון והבנייה, כפי שמתבצע במגזר העירוני היהודי.

"ייעודי הקרקע לצורכי ציבור, בתוכניות אלה, לא נקבעו על בסיס מקורים מקצועיים המקובלים במגזר היהודי והאורבני, אלא על הערכה של יכולת הפקעה או הרכישה של השטח הדרוש. חוסר היכולת להשיג קרקעות לצורכי ציבור גרם להגבעות על שטחים שברשות מינהל מקרקעי ישראל, גם על אלה שמיקומם נוחות וספק שיקשר על האוכלוסיה הנזקקת".

"ביישובים הדרוזיים הוחלט על פתרון בעיית הדיור לחיילים משוחררים באמצעות משרד הבינוי והשיכון. מאחר שמן הסיבות שפורטו לעיל לא ניתן היה לרכוש שטחי קרקע מספיק... מוקמו השכונות על אדמות המינהל והמצויות בשוליים המרוחקים של הכפר ותרמו לפריסה נוספת של היישוב ויוקר התשתית הנדרשת".

"ההתפרשות הרחבה של הבנייה ביישובי המיעוטים וחוסר היכולת לרכז קרקע לצורכי ציבור, הינם תוצאה של שילוב סיבות ממשיות ופסיכולוגיות. באחד, שוק ירידת ערכה של חקלאות הבעל, פחד טראומטי מפני הפקעה, ורצון להשיג אדמה מן המינהל לצורכי ציבור, כאקט סמלי של החזרת גזילה".

מכל אלה נגזרת מסקנתו של שילה כי אין אפשרות להחיל את חוק התכנון במגזר הערבי בשם שהדבר נעשה במגזר היהודי. "גם במגזר היהודי מופעל חוק התכנון בצורה שונה ביישוב כפרי, במושב או בקיבוץ. אלה בונים את יישובם על־פי עקרונות יהודיים. נראה כי טרם נמצאה הדרך להתאים את החוק לאמות־מידה התואמות מבנה ומסורת של אוכלוסיית המיעוטים, תוך התחשבות ברגישויות פוליטיות, שאינן ניתנות לעקירה בדרך של אכיפה או התעלמות".

יש לשתף האוכלוסיה

"במגזר המיעוטים גדל דור חדש ומשכיל היודע להציג את עמדתו במונחי הטיעון המקובלים, מבלי להזניח לעבר טענת ההפליה הפוליטית... הבעיות מחייבות ללא ספק טיפול מהיר שיגרום להרפיה של מתחים שנוצרו בשנות דור. המבנה החברתי הקיים בכפר הערבי הוא של קהילה סגורה, שחבריה הם משפחות מורחבות שצרכיהם במגורים נפתרים בתחומי נחלת אבות".

"הבעיה שלפנינו היא, אם אנו מסוגלים לאכוף את חוק השמירה על קרקע חקלאית ואת חוק הבנייה בדרך של רישוי, ובכך לגרום לכפיית הפרצלציה בנחלות משפחה ויצירת תהליך של סחר בקרקע, שיאפשר בנייה מתוכננת. אם לא – יהיה צורך לקבוע כללים מותאמים לנורמות שציבור זה יכול לעמוד בהם, ובמקביל יהיה על המתכננים לבחון את תוכניות־המתאר והקריטריונים להתרת בנייה, בדרך שתאפשר גם פיתוח תשתית להספקת שירותים.

"באוכלוסיה היהודית לא קיים פער בין השירותים הציבוריים בעיר ובכפר... שונה הדבר במגזר הערבי, הם מרגישים כי היחס אליהם הוא כאל אוכלוסיית־כפר נחותה. זאת בצירוף הקונוטאציות הפוליטיות המקובלות.

"בעייתו העיקרית של הכפר הערבי הינה נתק בעל שורשים עמוקים בין הרווחה של הפרט לבין ההתחברות של כלל הציבור לפיתוח תשתית להספקת שירותי רווחה ציבוריים. תוכנית פיתוח להעלאת רמת השירותים חייבת להשתבץ בהשגת המטרה העיקרית, והיא: קידומה של רשות מקומית המסוגלת לגבש שיתוף מבצעי בין משאבי המדינה והמשאבים שיגויסו מתוך אוכלוסיית היישוב".

אריה הכט, הממונה על השלטון המקומי במשרד הפנים, אומר כיום כי יש איסוף יזום של מידע ביוזמת מרכז השלטון המקומי ובשיתוף נציגי הערבים והדרוזים, במטרה להקים בסיס מידע על התשתיות הפיזיות והתקציבים במגזר הערבי. בשנת 1986 הוקצו, לדבריו, כספים מיוחדים, מעבר לתקציב הרגיל בעבור המגזר הערבי. הסכומים – 7.5 מיליוני שקל למגזר הערבי ו־1.5 מיליון שקל למגזר הדרוזי. כמו כן הוכפל קו האשראי לרשות כל יישוב במגזר הערבי. עם כל זאת מודה הכט, כי אינו "מעז לנבא בתוך כמה שנים ניתן יהיה להדביק את הפער ואת צורכי האוכלוסיה".

"למעט יישובים בודדים, אין במגזר הערבי מערכת ביוב. הספקת המים לקויה". חסרים שירותי רווחה, תרבות וחברה.

חריקות / זאב יפת

מינהל מקרקעי ישראל – אטימות וכפיות טובה

ביום א' השבוע, בתכנית הטלוויזיה "כניסה חופשית – המתריעים בשער", תיאר אלי עמר, עובד מינהל מקרקעי ישראל, כל מה שעבר עליו מאז סירב לסייע למספר פקידי מינהל מושחתים, בעסקי־שוחד. עוד בשנת 1983 פנה עמר למבקר המינהל ודיווח לו על השחיתות. לאחר בדיקה, הועבר החומר למשטרה ונפתחו כמה תיקים פליליים. מאז מילא עמר את חובתו האזרחית, נהפכו חייו במינהל לסיוט מתמשך. בטענה שהכפיש את שם המינהל, נרדף במקום עבודתו, נודה, איש מבין העובדים לא דיבר עמו. לפני כשנה ניסו לפטרו אך מבקר המדינה מנע זאת.

לפני כחודש שוב נעשה ניסיון לפטרו. אך הניסיון סוכל בעקבות סערה ציבורית. עמר הופיע בתכנית הטלוויזיה המרגשת, הציבור שמע על ההתנכלויות לו ולבני משפחתו. בין הצופים היו בוודאי עובדי מינהל רבים שנוכחו לדעת כי עמר לא זו בלבד שלא הכפיש את שם המוסד שבו הם עובדים (כטענת גורמים אינטרסנטיים) אלא אדרבא, במעשיו עזר לטיהור האווירה. גרם לגירושם של כמה פקידים מושחתים שהם ודומיהם הוציאו שם רע למינהל.

עמר: סיוט מתמשך

אך ראה זה פלא, למחרת התכנית, כשהתייצב עמר במקום עבודתו, נוכח לגלות שעובדים מוסתים, שבזו ולעגו לו. שוב החל הסיוט המוכר של הטלת חרם עליו, אין מעבירים לו שיחות טלפון, אין מוסרים לידיו מפות־סטטוס שהוא זקוק להן לצורכי עבודתו, אין מעבירים לו מסמכים שונים. במקום שעובדי המינהל ינהגו בבגרות אזרחית, יכו על חטא התעללותם בו, יודו לו על שהעז לעשות מה שכל אזרח מהגונים שבהם היה חייב לעשות - שוב מתנהג הדוב והזומם כמעוד על־ידי אחדים מראשי העובדים והתהלה. אולי הגיעה השעה לחשוף מה המניעים המונים גורמים אלה.

ביום שני השבוע התכנסה ישיבה של מועצת מינהל מקרקעי ישראל, בהשתתפות יו"ר המועצה, שר החקלאות אריק נחמקין. הלה הודיע במפורש כי לא יסכים שיתייחסו אל עמר יחס שונה מזה שנוהגים כלפי עובדים אחרים. אך בכך לא יצא השר ידי חובתו. אין הוא יכול לחייב עובדים מוסתים לדבר עם עמר, אבל השר יכול לחייב את העובדים שלא לחבל בעבודתו של עמר, שהרי המינהל אינו העסק הפרטי שלהם. אם כך ימשכו הדברים, הרי התסריט מוכר מראש - תחילה אין מדברים עם עמר, ובשלב השני ינסו לפטרו בטענה שאין הוא עובד יעיל.

דובר משרד החקלאות אומר כי השר יתערב אישית בעניין רק לאחר שיסתיימו כל ההליכים המשפטיים שנפתחו בעקבות התלונות שהגיש עמר.

גם מפוטר גם מושמץ

אהרן סיטלמן, חבר מרכז המפלגה הליברלית, מונה לא־כבר לעוזר שר התיירות אברהם שריר. באוגוסט קודם בתפקיד וקיבל מינוי (ללא מכרז) של סמנכ"ל המשרד לאמרכלות. הבה נבדוק כיצד מתפקד אחד מ"נערי שריר" זה.

לפני חודש חזר יוסף פאר, עובד המשרד, משירות מילואים. כשניגש למשרד האמרכלות, להציג את מסמכי השירות, נאמר לו כי הסמנכ"ל לאמרכלות הורה לפטרו בשל היותו יו"ר חוג רעיוני במפלגת העבודה.

פאר נדהם. לא לקבלת־פנים כזאת ציפה בשובו מהמילואים. לפני כחודשיים, כשהוחלו הלחישות במשרד על הכוונה לפטרו, נפגש עם הסמנכ"ל ופירבר והלה הרגיעו: "אין כל כוונה לפטרך, מותר לעובד מדינה להיות חבר מפלגה".

השבוע שוחחתי בעניין זה עם הסמנכ"ל לאמרכלות, אהרן סיטלמן. הלה ציין כי יוסף פאר הוא עובד ארעי במחלקת הפיקוח. חוזה העסקתו מסתיים בסוף ינואר ואז יפוטר, "כי נגמר לנו התקציב".

שאלתי את סיטלמן כיצד הצליח המשרד ש"נגמר" לו התקציב, לקבל לעבודה, רק באחרונה, שני עובדים חדשים, שניהם חברי המפלגה הליברלית, ומדוע ממשיך המשרד להעסיק פנסיונר בן 70, חבר אותה מפלגה.

"אהההא" אמר סיטלמן: "פאר סיפק לך את האינפורמציה, תגיד לו שלטובתו, מוטב שישתוק. אם אני אפתח את הפה, הוא יעלה על מוקש". סיטלמן, שכנראה לא יכול להבליג, הוסיף ואמר כי האמת היא שעובד המשרד פאר אינו מתאים כלל לתפקידו, וכי "השידוך" עמו לא הצליח. הוא הוסיף עוד כמה הסברים ובסיומם אמר כי מסיבות אלו יפוטר.

שריר: עניינים מפלגתיים

והאו זה פלא: רק לפני שבוע קיבל אותו פאר עצמו מכתב מהממונה הישיר עליו, יואב חן, מנהל יחידת הביקורת באזור תל־אביב, ובו צוין שפאר עובד לשביעות רצונו המלאה. אגב, המכתב נשלח בידיעתו ובהסכמתו של מנהל יחידת הביקורת הארצית.

מובן שנותרה בידי פאר האפשרות לפנות לנציב שירות המדינה, אבל כיום תפקיד זה אינו מאויש כלל. לאחר שהנציב הקודם, איש תנועת החרות, נשלח לאנגליה לשמש נספח מסחרי. את מקומו ממלא מיכאל צולל, המשנה לנציב, איש המפלגה הליברלית – "הבחירה הליברלית לתפקיד", כפי שהוא מכונה במפלגה. בקיצור, גם אליו אין מה לפנות.

חקירה בקצב הצב

לפני חודש סופרו במדור זה עלילות ארגון ושמו אילי"ה - ארגון לזהות הצבה. גם דווח על יו"ר הארגון, בעל עשרות הרשעות פליליות. ביום הפרסום, החליט אורח מתל־אביב להתלונן במשטרה נגד הארגון ולספק לה מסמכים וחומר נוסף שאף יש בהם, לדעתו, להרחיב את הידיעה.

האורח סר לתחנת משטרה וביקש לבדוק אצל מי עליו להגיש תלונה. הוא הופנה לסגן ניצב ירחמיאל הלפרין, האחראי על הטיפול ברמאויות באזור תל־אביב. בשיחתו עם הלפרין, תהה האורח שמא מוטב שהתלונה תוגש למחלקת חקירות הונאה (יחידת "דיגל" לשעבר) שהיא מחלקת חקירות ארצית. בהתחשב בעובדה שלארגון סניפים בכל רחבי הארץ. בסופו של דבר, קיבל הלפרין את התלונה ואף הקדיש שעתיים בזמנו לרשום את פרטי המידע שמסר לו.

[illegible] שלושה שבועות [illegible] האורח המתלונן הודעה כי התלונה בעלת "עניין ארצי; לא מקומי" ולכן הלפרין מנוע מלטפל בה. המתלונן, אחד האישים הידועים בתל־אביב, נדהם. הוא שיער כי לאחר שחלק מהדברים פורסמו בעיתון תמהר המשטרה לפתוח בחקירה כדי שלא יהיה אפשר לטשטש עקבות. והנה, המשטרה לא פעלה מיוזמתה. גם לאחר שהוא טרח והגיש תלונה רשמית, ועתה מודיעים לו כי פנה לכתובת הלא נכונה. זאת, לאחר שהמשטרה היא שהפנתה אותו לאותה כתובת.

האורח שלח תלונה למפכ"ל המשטרה, דוד קראוס. ומשחלפו עברו כמה ימים בלא שקיבל תשובה, פנה לנצ"מ דב בן מאיר, העוזר לענייני גבים בתל־אביב. הוא קיבל תשובה כי המפכ"ל העביר את התלונה לראש אגף החקירות. לאחר ששוב עברו ימים בלא שהאורח ידע מה עלה בגורל תלונתו, שאל והושב לו כי התלונה הועברה על־ידי ראש אגף החקירות לסגן ניצב עמי פליישר, מתאם חקירות במרחב ירושלים. כלומר, אנשי תל־אביב לא קיבלו את התלונה מפני שיש בה עניין ארצי. ובסופו של דבר, היא חזרה והגיעה לידי קצין חקירות אזורי, לא ארצי. כך בתוכו כחודש בהרצת התלונה בתנועה סיבובית, כאשר גורם הזמן חשוב בה מאוד. הרי אלה שנכתב עליהם בעיתון מבינים כי במוקדם או במאוחר תגיע אליהם המשטרה.

מסכם האורח המתלונן, שעדיין אינו יודע אם כבר החלו לטפל בתלונתו ברצינות: "נדמה לי שבקרוב יחפשו אותיים פרוטקציה, כדי לגרום שמישהו במשטרה יתייחס ברצינות לתלונותיהם".

המזכ"ל וקרן הפנסיה "מקפת"

מזכ"ל ההסתדרות מצהיר הצהרות שאין להן כיסוי בשטח

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, שבע רצון מדרך תיפקודן של קרנות הפנסיה ההסתדרותיות. הוא מרבה לנאום על "אפשרויות המעבר של העובדים ממקום עבודה אחד למשנהו, תוך הבטחת רציפות הזכויות בכל תחומי הביטוח הפנסיוני". קיסר גם מרגיש כי עידוד אפשרויות המעבר והניידות חשוב לעובד מפאת סיכויי הקידום והשיפור בתנאים במקום העבודה החדש.

מלים כדרבנות, אלא שאין להן שום כיסוי בשטח. מר קיסר פשוט אינו יודע מה מתרחש בביתו, בקרן הפנסיה ההסתדרותית, "קרן מקפת".

באחרונה החליטו שתי פקידות, העובדות ברשת העיתונים הלועזיים שהקימה בשעתה מפא"י, והקשורים כיום למפלגת העבודה, לפרוש מעבודתן ולחפש להן מקום עבודה אחר. עד מהרה גילו השתיים כי נקלעו לצרות וכי חברותן בקרן הפנסיה "מקפת" עומדת להיקטע.

שבתאי הימלפרב, מנהל רשת העיתונים הלועזיים, שיגר להנהלת קרן מקפת, שבה מבוטחות שתי הפקידות, דרישה. בה ציין שמאחר שהשתיים פרשו מהעבודה מרצונן, הוא מבקש להחזיר כל אותם סכומים שהצטברו בקרן כ"דמי פיצויים" (אותם שישה אחוזים מהסכום הכולל שמעביר המעביד מדי חודש לקרן).

טרם התאוששו השתיים ממכה זו, ועוד מהלומה ניחתה עליהן. בתקנון קרן מקפת נאמר: "החזרת כספים כלשהם, הרשומים בחשבון החבר למפעל או לחבר, מהווה ויתור של החבר על זכויותיו לפנסיה."

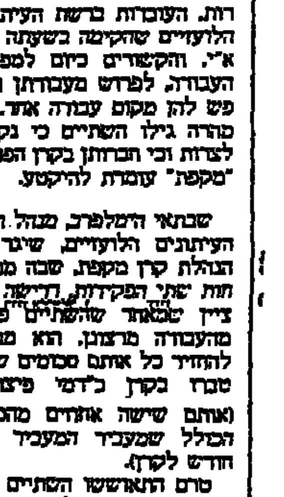

הימלפרב: מהלומות

שתי העובדות רצו לעבוד במקום אחר, תוך שמירת רצף זכויותיהן הפנסיוניות שנצטברו בשנות עבודה רבות בעיתונות הלועזית. הנה לפתע מצאו עצמן כמי שעומדות להורק מהקרן, עקב דרישת המעביד לקבל חזרה חלק מכספים...

וכל זאת בעוד הן חברות הסתדרות, עובדות במקום הקשור למפלגת העבודה ומבוטחות בקרן פנסיה הסתדרותית, ומעל לכל – כאשר מזכ"ל ההסתדרות יוצא בהצהרות רמות, בכתב ובעל־פה, לפיהן עובדים יכולים להחליף מקומות־עבודה תוך הבטחת רציפות זכויות בכל תחומי הביטוח הפנסיוני.

דובר קרן מקפת מאשר את כל העובדות אך טוען שהמקרה חריג. מעולם לא קרה כדבר הזה, שמעביד ידרוש החזרת כספים מחשבון העובד המעוניין להמשיך את רציפות זכויותיו ובכך יגרום לשבירת זכויותיו של החבר בקרן הפנסיה.

העובדה שזה מקרה חריג יש בה נחמה קטנה מאוד. שאלתי את הדובר, מה יקרה אם מחר ילכו עשרות מעבידים נוספים בדרך זו? על כך לא היתה לדובר תשובה.

דב פלג, יו"ר האגף לביטוח סוציאלי בהסתדרות, אומר: "זה מקום עבודה מוצר לפורענות. בדרישה זו יש משום רשעות. אבל למרבה לקח, החלטנו ליזום את שינוי התקנון כדי לסתום פרצה חמורה זו הקיימת רק בקרן מקפת". פלג מציין כי מבחינה חוקית נהג הימלפרב כשורה ומוטב היה לו לדרוש החזר כספים גם אם העובד יפגע מכך. זו הסיבה שיזום עתה שינוי בתקנון קרן מקפת.

אם אכן ישונה התקנון, יהיה בכך כדי להחזיר, במידת־מה [illegible] מזכ"ל ההסתדרות, שהצהיר לפני ציבור [illegible] כיסוי בשטח, [illegible] בקרן מקפת.

בניגוד לקרן מקפת, בקרן מבטחים, השייכת אף היא להסתדרות, המצב שונה לחלוטין. כאן, כפי שמסבירים מנהליה, יש זכות מוקנית להמשכת זכויות פנסיוניות, וממילא לא יתכן כי המעביד ישבור את זכויותיו של העובד בקרן הפנסיה.

בוגר כיתה ח' ט'

מה אתה רוצה להיות כשתהיה גדול?

בוא לפנימיה הצבאית

שליד ביה"ס הריאלי העברי בחיפה והישיבה התיכונית "אורעציון" במרכז שפירא

ותהיה גדול!

ההרשמה לפנימיות הצבאיות החלה ותסתיים ב־27 בפברואר 87

מוזמנים להירשם לכיתות ט', י' תלמידים מוכשרים, בעלי אזרחות ישראלית, הלומדים בכיתות ח', ט'. פרטים והרשמה בכל לשכת הגיוס האזורית בימים א'–ה' בשעות 12.30-07.30 וביום ו' בשעות 10.00-07.30.

בעת ההרשמה על המועמדים לבוא עם הוריהם (או אפוטרופסים) ולהביא עמם תעודות זהות וכן מקור + צילום של תעודות: כיתה ז' ושליש א' כיתה ח' – מועמדים לכיתה ט'. כיתה ח' ושליש א' כיתה ט' – מועמדים לכיתה י'.

הורים ותלמידים המעוניינים בקבלת פרטים אודות הפנימיות הצבאיות מוזמנים להשתתף בפגישות עם נציגי הפנימיות הצבאיות במקומות ובמועדים המפורטים להלן:

● בלשכת גיוס חיפה – ביום ד' 7 בינואר 87, שעה 16.00 – רח' עומר כיאם 14-12

● בלשכת גיוס תל השומר – ביום ד' 15 ינואר 87, שעה 16.00 – מרכז תל השומר ליד שער קרטון

הפנימיות הצבאיות מזמינות את תלמידי כיתות ח', ט' והוריהם ליום פתוח בפנימיות אשר יתקיים בשתי הפנימיות הצבאיות בתאריכים 6 ו־13 בינואר 87 בין השעות 20.00-17.00.

הפנימיה הצבאית בחיפה ליד "בית בירם" אחוזה, חיפה (קווי אוטובוס 91,37,24,21 מתחנה המרכזית בחיפה).

הפנימיה הצבאית "אור עציון" במרכז שפירא, קווי אוטובוס: מתל אביב קו 301 מירושלים קו 437.

חוברת הסברה ניתן לקבל ע"י פניה ללשכת הגיוס או לד.צ. 01191 צה"ל או לטלפון 03-693086.

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, *even Law Degrees from recognized* American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 228 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

לבעלי כרטיסי אשראי

דחפון

03-611001

אוניברסיטת תל-אביב

בית – הספר להנדסאים ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף

החטיבה התיכונית

הורים ותלמידי כיתות ח' ו־ט'

בנים ובנות

באזור תל־אביב והמרכז

לקראת ההרשמה

לכיתות ט' ו־י'

לשנת הלימודים תשמ"ח

אשר תחל ביום א', ו' בניסן תשמ"ז 5.4.87

ניתן לקבל פרטים על בית־הספר או לקבוע סיור במקום, בפניה למזכירות בית"ס, רחוב האוניברסיטה 30 רמת־אביב טל': 69975, 414069, 420702.

הרבנות הראשית לישראל

ועדת השמיטה של הרבנות הראשית לישראל

למגדלי הפרחים לשוק המקומי

לצורך קבלת אישורים על פרחים שגדלו בשנה השביעית בחממות או לפי "היתר המכירה" ניתן לפנות לועדת השמיטה. חברי הועדה יסייעו בייעוץ ובפתרון הבעיות.

טל' 240676, 244785—02.

עם קבלת האישור ניתן יהיה לשווק לחנויות מיוחדות ברחבי הארץ.

שמחת עשירים

תעמולת הבחירות רוכבת על גל השגשוג הכלכלי ותחושת השובע של הציבור בגרמניה המערבית

מאת דניאל דגן

בון

פחות מחודש לפני הבחירות הכלליות, שורדת כאן אווירה עליזה ונינוחה של חג מולד מתמשך. החנויות מלאות בסחורות מחולות וקונים בעלי ארנקים פתוחים. מפעלי המכוניות מכריזים על שנת שיא במכירות של רכב חדש – כשהמדובר בדגמים גדולים ויקרים. במשך השנה שחלפה המחירים לא זו בלבד שהמחירים בגרמניה המערבית נותרו יציבים, אלא אף ירדו בשתי עשיריות האחוז.

מובן שיש גם צרות. קחו למשל, את אלפי המטיילים שנתקעו במלונות־פאר באתרי סקי באוסטריה ובשווייץ. מכוניותיהם – על פי רוב "מרצדס", "ב.מ.וו.", "אודי" ו"פורשה" – אינן מצליחות להבקיע את החומות הגבוהות של השלג החדש. במקרה הגרוע לא יספיקו נופשים אלה להגיע במועד לבתיהם.

במצב לא־נעים שרויים גם מי שקנו מעיל משובח לחג המולד, וגילו עתה, ימים אחדים לאחר מכן, שבאותו מחיר הם יכולים לרכוש שניים או אף שלושה מעילים באותו סוג. מכירות סוף־העונה יתחילו רשמית רק בסוף החודש, אך כבר עתה מציעים בתי־הכלבו הגדולים הנחות של חמישים אחוז ויותר. הנימוק: צריך לפנות מקום למוצרי האופנה החדשים של עונת הקיץ.

הלהיט החדש כאן הוא תיכנון הבילויים בקיץ הקרוב. כבר לפני שלושה חודשים סברו גרמנים רבים, כי העולם גולש במהירות לקראת שואה גרעינית (ראה אסון צ'רנוביל). כיום, רוב תושבי הרפובליקה הפדראלית מתהדרים ברושם של אנשים חדורי־אופטימיות וביטחון עצמי.

מובטלים במצב טוב

על־פי מצב הרוח השורר כאן, אפשר לקבוע בוודאות: לא רק שהקיץ יבוא, אלא הוא יהיה עשיר בחוויות ובהנאות. ההתחזקות הדרמאטית של המארק לעומת הדולר ומטבעות אחרים מבטיחה כבר עתה, כי ניתן יהיה להשיג את ההנאות האלה במקומות מרוחקים ומוצפי שמש – ובמחיר נמוך יותר מאי־פעם.

כבר לפני שבועות אחדים ניסו פעילים של האופוזיציה הסוציאל־דמוקרטית להעיר את המושג "העוני החדש" למילון הפוליטי הגרמני. אבל עליית הצריכה הפרטית, שתועדה על־ידי מומחים בלתי־תלויים, שיבשה במהירות את הניסיון הלא־מחושב. במונחים כספיים גרידא, אפילו מצבם של שני מיליון המובטלים הוא טוב־יחסית – מה גם שרבים מהם משתייכים למשפחות שאחד מבני־הזוג שלהן נמצא במעגל העבודה.

600 אלף מקומות העבודה שנוספו בשלוש השנים האחרונות לא הורידו את מספר המובטלים הרשמיים. ב־1987 יתווספו כנראה, 200 אלף מקומות עבודה חדשים במשק המערב־גרמני. אך ספק גדול אם מספר המובטלים יירד בצורה משמעותית. אל מעגל העבודה מצטרפים במהירות מאות אלפי נשים שישבו עד כה בבתיהן, ולא הופיעו בכלל בסטטיסטיקה על היקף התעסוקה. שינויים בהרגלי הדיור ובולמוס הצריכה מגדילים במהירות מדהימה את מספר המשפחות שלהן שני מפרנסים.

ההצלחה הפנומנאלית של הכלכלה הגרמנית, המתבטאת קודם כל בייצוא אדיר ובעודפים עצומים במאזן התשלומים, טומנת בחובה את האפשרות של כישלונות עתידיים. המארק התחזק עד כדי כך, שהיצרנים הגרמניים מתקשים מאוד לשמור על חלקם בשוקי־חוץ. הגידול המתון־יציב של המשק נשען עתה במידה גדלה והולכת על הצריכה הפנימית הגוברת.

בארץ הנתונה למצבי־רוח מתחלפים הנוטה לעתים לפסימיזם קיצוני, אפשריים שינויים מהירים באווירה הציבורית. אבל ככל שנראים הדברים לקראת פתיחת השלב האחרון של מערכת הבחירות, מובטח לקואליציה הימנית־שמרנית בבון ניצחון קל בקלפי. בעייתה העיקרית תהיה לגייס מיליוני בוחרים מרוצים, העשויים להישאר בבתיהם או לצאת לחופשות חורף קצרות, בנימוק ש"ממילא לאופוזיציה אין סיכוי".

שגשוג בשוקי־בחירות

האופוזיציה באמת אינה מעריכה את סיכוייה לבחירות, ומיתנה מאוד את טיעוניה. מה הטעם לדבר על דלות ותשלות, כאשר בולמוס הצריכה נמצא בעיצומו? במקום זאת, מבססים הסוציאל־דמוקרטים את תעמולת הבחירות שלהם על מטרות כלליות וארוכות־טווח, הבאות לידי ביטוי בסיסמה משולשת שבמרכזה המלה שלום: שלום בתחום החברתי, הבטחת השלום ביחסים הבין־לאומיים ושלום עם הטבע והסביבה.

המועמד למשרת הקאנצלר, יוהאנס ראו, מעורר רחמים בטענותיו העקשניות, שהוא שואף לרוב מוחלט למפלגתו ולהרכבת ממשלה של טהרת הסוציאל־דמוקרטים. אפילו המפלגה אינה מאמינה עוד לראו, ואחדים מראשיה, כולל ווילי בראנדט, הבהירו שיהיה זה הישג יפה אם הסוציאל־דמוקרטים יזכו לכוח הגדול ביותר בבונדסטאג. לדעת בראנדט, ראו טרם הצליח להוריד את ה"מסר" שלו בציבור הבוחרים הגרמני.

הירוקים, שהם אופוזיציה רדיקאלית והולטית, מציגים את אווירת השגשוג הנוכחית כשקר וכאחיזת־עיניים. בעיניהם יושב הציבור הגרמני על הר־געש העלול להתפרץ בכל רגע. הטילים לטווחים בינוניים – המוצבים אירופים אסטרטגיים – עלולים להביא למלחמה חרשה; תנועת־הכוח הגרעינית, המייצרת כשלושים אחוז מצריכת החשמל של גרמניה המערבית, הן איום מתמיד של אסון נורא העלול להתרחש בכל רגע. סילוק הטילים והריסת "בתי־החרושת האטומיים" הם שני התנאים שהציבו הירוקים להשתתפות בממשלה עם הסוציאל־דמוקרטים (האחרונים טוענים, שאין הם רוצים כלל בממשלה עם הירוקים).

מפלגתו הנוצרית־דמוקרטית של הקאנצלר הלמוט קוהל מזהירה מן הסכנה של קואליציה "אדומה־ירוקה" (סוציאל־דמוקרטים וירוקים), שהיא לדעתה המטרה האמיתית של האופוזיציה. קואליציה כזאת תנחית – לדעת הנוצרים־דמוקרטים – מכה אנושה על מעמדה של גרמניה המערבית כמדינה תעשייתית מובילה, תגרום לערעור הברית הצפון־אטלנטית ולקץ היציבות והשלום שמהם נהנתה אירופה בארבעים השנים האחרונות.

מפלגת האחות הבווארית של הנוצרים־דמוקרטים, האיחוד הנוצרי־סוציאלי בהנהגת פראנץ־יוזף שטראוס, מקווה להשיג רוב מוחלט יחד עם מפלגתו של קוהל. רוב כזה, אילו הושג, היה חוסך את הצורך בקואליציה עם המפלגה החופשית־דמוקרטית של הנס־דיטריך גנשר, ומאפשר לשטראוס לממש את מה שיכול להחשב כשאיפתו הפוליטית האחרונה: להיות שר החוץ הבא של גרמניה המערבית.

מרוב כזה חושש, קודם כל, קוהל עצמו, שבוודאי אינו רוצה להיות קאנצלר הפועל בצילה של אישיות כה דומיננטית כשטראוס. קוהל מעדיף, כמובן, שהמפלגה החופשית־דמוקרטית של גנשר תעבור את החסימה, ותוסיף להיות מרכיב בקואליציה השלטת בבון. הקאנצלר הזהיר בימים האחרונים פעמים אחדות, כי השגת רוב מוחלט למפלגות האיחוד הנוצרי אינה מטרה ריאליסטית. מצד שני אמר, שלמפלגות אלה אין עודפי קולות כדי "להלוות" לשותף הזוטר בממשלה הנוכחית. השותף הזה, הדמוקרטים־החופשיים של גנשר, בטוח בכוחו לדלג מעל המשוכה הגבוהה של אחוז החסימה (חמישה אחוזים מכלל הקולות הכשרים).

הטקטיקה שנבחרה כדי לעשות זאת היא הבלטת הפרופיל ה"ליברלי" של הדמוקרטים־החופשיים כמפלגה המתנגדת למיסוי גבוה ונאבקת למען המשכיות במדיניות החוץ. אבל יותר מזה – כמפלגה הנלחמת בהשפעה השמרנית של שטראוס בבון, ומנסה לבלום את כוחו על־ידי מניעת רוב מוחלט לחלק הימני של הקואליציה השלטת כיום.

هكذا عن الأصل

صكنا من الاحل

תרבות וספרות

ואגנר: חשיבותה של אנטישמיות

ריכארד ואגנר בסבך האנטישמיות
מאת יעקב כ"ץ
תרגם מגרמנית: יעקב גוטשלק
הוצאת מרכז זלמן שזר, 131 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

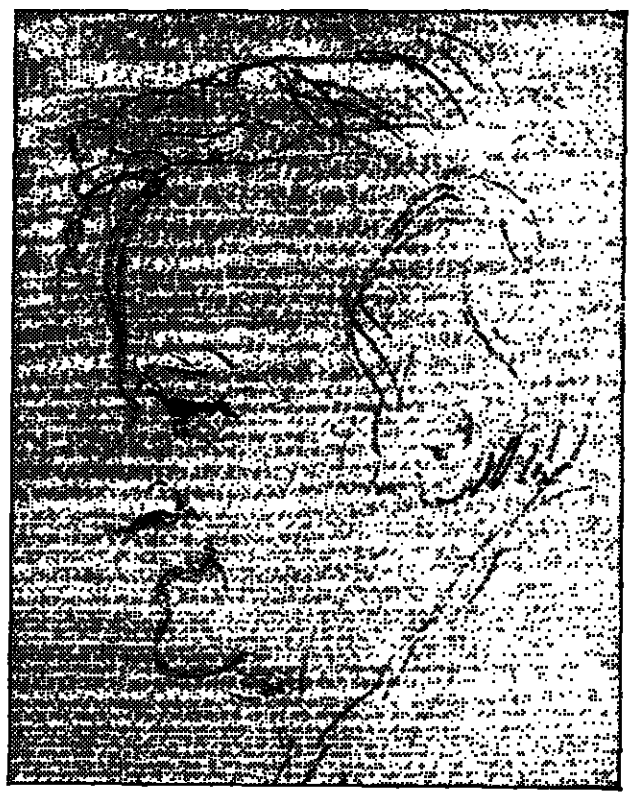

יעקב כ"ץ הורס בספרו כמה מיתוסים האופפים את דמותו של ריכארד ואגנר בהקשר לשנאת־היהודים שלו. הספר הוא תיאור תמציתי של החשיבה האנטישמית של ה"דילטאנט הגאוני" הזה, על הרקע ההיסטורי של סוף המאה הקודמת.

ייתכן שעל ואגנר נכתבו יותר ספרים מאשר על כל מלחין אחר, אבל סביר עוד יותר שיותר מאשר על כל מלחין אחר נכתבו עליו ספרים שאינם עוסקים כלל במוסיקה שהלחין. הדבר מעלה על הדעת את הכוונה, המיוחסת להוגה־ההיסטוריה הוויקטוריאני קרלייל, לחבר ביוגרפיה של מיכלאנג'לו שבה לא יוזכר כלל שהוא פיסל אי־אלה פסלים. כה שהוא בכוונת התחכמות פילוסופית או פסיכולוגית באנקדוטה הזאת — שבבסיסה הרעיון שחייו של אמן כמו מיכלאנג'לו הם כה עשירים ורב־פנים עד שאפשר לתארם במידת השלמות הסבירה לביוגרפיות גם בלא אזכור העיסוק שהביא לו את עיקר התהילה ברורה וברורות מאחורים — נעשה לממשות ביבליוגרפית ביחס לספרות האדירה המתפרסמת כל הזמן על ואגנר. המוסיקולוג האמריקאי ג'והן קרמן התלונן זה לא כבר שבתשעים וחמשה אחדים של הספרים שהביאה עמה שנת־ואגנר (1983) לא צוטט ולו תו מוסיקאלי אחד מיצירותיו. ואף שנכון הדבר שואגנר היה איש רב־פעלים, ובנוסף למוסיקה שחיבר השאיר אחריו גם עשרה כרכים של כתבים שונים ומגוונים ביותר בשירה ובפרוזה, הרי שעניינו בכל שאר פעליו תלוי בעניינו במוסיקה שלו (אולי יותר מאשר עניינו בשירי מיכלאנג'לו, למשל, תלוי בפסליו).

כמובן, כל זה אינו כה פשוט. לא פשוט, משום שבייחוד מן המרחק של מאה שנים ויותר מוחשת רוח־אחדות השורה על היצירה המגוונת של ואגנר, על כל גיוונה הן במוסיקה הן בספרות. מוחשות הזיקות בין הנדבכים המרוחקים של האופוס במכלולו — כך שנדמה כי דמות אחת, ואם גם סבוכה מאוד, עולה מן הפרטיטורות של "טבעת הניבלונגים" ומן המסה השולית ביותר שבה נדרש ואגנר לאחת מאלף ואחת מבעיות הדור שהוא ראה חובה לעצמו לעסוק בהן, הוא שראה את עצמו כמין חכם אוניברסאלי לפי רוח המגאלומניה ההולנית־בעליל שבה לקה. בצד שני אחדות מוחשת זו, שהאידיאה של ואגנר באשר ל"איחוד האמנויות" היא רק אספקט אחד שלה, ייתכן שהיא אשלייתית במידה רבה, פרי המרחק המרמה יותר מאשר פרי הקשר ההיסטורי המבוהן.

האם יש לאנטישמיות של ואגנר קשר למוסיקה שלו? יעקב כ"ץ מביע במבוא לספרו בנושא הזה, כי "כל ספקולאציה מאולצת ייבצא אך מעט מאוד ביצירתו האמנותית של ואגנר שיש לו זיקה כלשהי ליחסו ליהודים וליהדות". לכאורה, הוראה כזאת צריכה לבטל כל ערך של חקירה במניעי האנטישמיות של ואגנר בעבודתו. אלא שאותה רוח־אחדות כופה עלינו מבט פתלתול יותר, היא המצביעה לעבר הקשרים בין האידיאולוגיות של ואגנר לבין האופרות שלו, בין הטכסטים הספרותיים (הליברית והכתבים הפובליציסטיים, על הזיקות ביניהם) ובין הלחנים, בין הביוגרפיה ובין האמנות. והוא, המבט המורכב הזה, שיובילנו לבסוף לידי הכרח לקשר בין האנטישמיות הלא־מקרית הזאת ובין היצירה המוסיקאלית שבזכותה מוצאים היהודים המאוחדים עניין בוואגנר בכלל.

אכן, אין לנו ברירה אלא לקבל את ואגנר כפי שהוא ראה את עצמו. כמין חכם כולל שהכל מקושר במסכת של הרמוניות מורכבות במפעלו רב־הפנים. זה בא אשר לכה שיכול מחקר באנטישמיות של ואגנר להועיל לנו להבנת ואגנר, אפילו כאשר אין בספר כזה ולא ציטוט של תו אחד, ורק יצירות בודדות שלו מתחום המוסיקה נזכרות בכלל, פה ושם. פרופ' כ"ץ, ההיסטוריון הגדול, אף אינו מנסה לשכנע אותנו בכך שואגנר היה גאון, ולכן הוא ראוי להתעניינות שלנו: יש לי חשד שאפילו שם הספר האנגלי "הצד האפל יותר של הגאונות" אינו שלו, אלא של המו"לים. עובדה היא שאין הוא מופיע בשם הספר במקורו הגרמני. גאוניותו — הכוונה בלי ספק לגאוניותו המוסיקאלית (אף שכאמור, גם מושג כזה הוא מורכב מאוד במקרה ואגנר) — היא מעין הנחת־יסוד שאינה טעונה לכאורה הוכחה, ומאליו אנו אמורים להתעניין בכל הצדדים של התופעה ואגנר ("האל ריכארד ואגנר" כינוהו סימפאתיזים צרפתיים), גם אותם צדדים רבים הדוחים המתעמבים באישיותו של אותו דילטאנט גאוני, כפי שכינה אותו מאן. תומאס מאן, אגב, שאת יחסו לוואגנר סוקר יעקב כ"ץ בקצרה בפרק החתימה של ספרו, היה אדיש לצדדים רבים באישיות הזאת, ואף לא בוש בכך. במסתו הגדולה משנת 1933 "גדולתו וייסוריו של ריכארד ואגנר" (ותרגום עברי מעולה של בנימין פרל יימצא בספר "מי מפחד מריכארד ואגנר") הוא לא הזכיר כלל את האנטישמיות של ואגנר, כאילו זו לא היתה נושא רב־חשיבות בחייו — לייטמוטיב אמתי בביוגרפיה שלו. שוב, מקרה־קרלייל בהיפוך? לאו דווקא. מאן כתב באותה מסה, שהוא "אדיש לחלוטין לכל האידיאולוגיה של ואגנר ואינו מבין כיצד מישהו יכול היה אי־פעם להתייחס אליה ברצינות" (ציטוט מן הזיכרון). והאיך איך יכול היה מישהו להתייחס לבליל דילטאנטי ורב־סתירות זה כאל משהו הראוי לעיון, קל וחומר לאמונה? ייתכן שמאן, לפי תפיסתו המיוחדת של ואגנר ושל האמן בכלל, היה אפילו מצווה עלינו להתעלם מן האנטישמיות שלו — במובן עקיף אפשר לומר שהוא ציווה זאת עלינו — לראות בה מין הכרח בליגנתה של הדויה הדיאלקטית של האמן, העכברושי המתעב בחייו והנשגב ומשכר באמנותו.

אלו הן שתי הגישות, האחת הנובעת מתוך סברה בדבר האחדות הבסיסית של ואגנר, והשנייה הרואה בה בליל שבו הכרח להפריד בין התבן והבר. כ"ץ אינו נדרש כלל לשאלות פסיכו־מטאפיזיות שכאלה. הוא גורס, כביכול, שקודם כל כדאי לדעת את העובדות לאשורן. ספרו התמציתי הוא תיאור התפתחותה של החשיבה האנטישמית של ואגנר, התפתחות היסטורית בזיקתה לרקע ההיסטורי של הזמן ההוא.

סיבה שנייה שבגללה ראוי להתעניין באנטישמיות של ואגנר, אשר כ"ץ מספק בה דק־דקוצב. הבלא לגעת בכמה עיקרים שלה, קשורה ברצפציה של האנטישמיות הוואגנרית במאה העשרים. הבית ואנפריד בביירויט הפך לאחד מבתי־הוועד המרכזיים של התנועה הנאצית עוד בשלב מוקדם שלה, כשבנו של ואגנר וכלתו הם מידידיו המוקדמים של היטלר. המורשת הוואגנרית, גם האנטישמית, ארוגה כה היטב לתוך ההוויה הפוליטית של גרמניה בחמשים השנים שלאחר מות ואגנר, שלכתוב את תולדותיה — מה שאינו בכלל כוונתו של כ"ץ, כמובן — משמעו לכתוב כמעט את כל תולדות הלאומנות הגרמנית משנות השבעים של המאה הי"ט עד שנות הארבעים של המאה העשרים (ושמא גם אחר־כך). כאן אנו בתחום שבו יש למוסיקה — של ואגנר או של כל מישהו אחר — חשיבות כמעט מקרית — כמעט, שהרי ודאי יימצא המטאפיסיקן שבין חוקרי האידאות שיטען כי המוסיקה בכלל, והמוסיקה הוואגנרית בפרט היא קרקע גידולה של הלאומנות הזאת. וכלום לא טען ואגנר, פעמים לא מעטות, שאין לו עניין בפוליטיקה אלא רק באסתטיקה? הציטוט הידוע מהולטר בנימין ("הפאשיזם הוא האסתטיזאציה של הפוליטיקה") ורבים אחרים ידועים ישה, למותר להביאן כאן.

העובדות, אם כן, אותן העובדות שעליהן אומר כ"ץ שדי בהן, בעובדות הידועות מחייו של ואגנר, כדי להרשיעו, מבלי שיהיה צורך להעמיס עליו בתוספת לכך גם את מעשי האימתנים של היטלר". תחילה, הרקע ההיסטורי של תולדות האמנציפאציה של היהודים בגרמניה שכ"ץ פירש בספרים רבים, והקורא העברי יכול היה לקרוא בספרו "מחוץ לגטו", שהופיע זה לא כבר ב"עם עובד". ההדגשה בפרק הזה, השני בספרו על ואגנר, היא על כך שהתנצרותם של היהודים בגרמניה של המאה הי"ט יכולה היתה להיות מפתח לקאריירה, אבל לא מחקה כלל בעיני הגויים (וגם בעיני היהודים, בעצם) את יהדותו של המתנצר. מוטיב זה חוזר אחר־כך לאורך כל הספר ומציין את הדרמטיזים שבראייתו של ואגנר את היהודים שלעולם בעצם יישארו־יהודים, אפילו כאשר "יחדלו להיות יהודים", לפי העצה המרעשת להם בסיום המסה "יהדות במוסיקה". רק אם יחדלו להיות יהודים ייגאלו. אך בעצם אין הם יכולים כלל לחדול להיות יהודים. זהו רק אחד ממעגלי־הקסמים של המגוון האנטישמית של ואגנר (ושל אנטישמים רבים אחרים).

בכלל, התוכן הממשי של האנטישמיות הזאת, כפי שבא בעיקר לידי הביטוי ב"יהדות במוסיקה" אך גם בגרסות מאוחרות נוספות ("גרמני מהו" משנת 1865, "דע את עצמך" ועוד), מוכר היטב ונשען על מיטב הקלישאות של הזמן ההוא ושל כל הזמנים מראשית האנטישמיות ברומא העתיקה. השם רוטשילד וכיו"ב הוא בבחינת חובה בכל הספרות האנטישמית של המאה הי"ט.

הרבה עמוד על הדמיון בין האנטישמיות שביטא מארכס במסתו "לשאלת היהודים", שקדמה כשש שנים ל"יהדות במוסיקה", לאנטישמיות של ואגנר. אפשר שלא עניין של השפעה יש כאן, אלא הישענות על אותם הסטריאוטיפים. היהודים שוב ושוב, אצל מארכס כמו אצל ברונו באואר, ואצל יתר ההגליאנים, גם השתות מרכזים שביניהם כיום. אחד מהם, קונסטנטין פראנץ, אנטישמי פרוע במיוחד, עמד בקשרים עם ואגנר בתקופתו המאוחרת, כאשר הבית בביירויט נעשה בית ועד לאנטישמים של כל הזרמים. לאחרונה זכה הוגה נשכח כמעט זה להיזכר שוב בעיתונות: הגותו המדינית היתה נושא הדוקטוראט של הדוקטור קורט ולדהיים, נשיא אוסטריה. כ"ץ כותב על קשרי ואגנר עם פראנץ בפרק "אנטישמיות ציבורית" שבספרו.

נושא אחר שכ"ץ מטפל בו בהרחבה הוא קשריו של ואגנר עם היהודים ממש, אלה הקשרים שהשניאו עליו את "היהדות". העיקרון המופשט של הענקת זכויות היה ראוי שיילחמו עליו, כתב ב"יהדות במוסיקה" והתפאר אפילו שהיה בין הלוחמים עליו, אך העיקרון נחל תבוסה מיד המציאות, מחמת הפגישה עם היהודים באשר הם. אך זמן רב לפני כתיבת המסה האנטישמית עברה על ואגנר תקופה של מה שכ"ץ מכנה, במרכאות כפולות, "פילושמיות" — חיבת־יהודים. קשריו המוקדמים עם היהודים היו טובים, הנושא היהודי לא עלה בהם כלל. כך גם, וכמפורסם בתקופה מאוחרת היה ואגנר מוקף יהודים מעריצים, אלא שאז מספיק היה שאחד מחסידיו היהודיים הרבים יפנה לו עורף ומיד עלה זכר רקעו השפל מעל לכל. ביחסיו אלה כמו בכל תחום אחר, היה ואגנר אופורטוניסט חסר כל יחס רציונאלי או אובייקטיבי למציאות. המציאות בשבילו היתה תמיד רק מה שטוב לריכארד ואגנר ולקאריירה שלו. כ"ץ עומד גם בהרחבה על השנאה למנדלסון ולמאיירבר שהוא המניע האישי לשנאת "היהודים" של ואגנר. הדיוקן המצטייר מתוך יחסים מורכבים אלה הוא שוב של קנא שפל ואופורטוניסט חסר־עכבות, ובכלל אגוטיסט עד גבול הפסיכוטיות. אכן, לא פעם נדמה שעל ואגנר האנטישמי חלה האמרה "הפוסל במומו פוסל". אולי מתוך התחושה הזאת בעיקר עלתה האגדה בדבר האב היהודי כביכול שהיה לוואגנר. כ"ץ דן באגדה הזאת וברקע התהוותה, אך בעיקר הוא עושה זאת כדי לשים קץ אחת־ולתמיד לגרסה העיקשת הזאת, שמקורה אצל ניטשה ועודנה מקננת במחקרים רבים על ואגנר המתפרסמים בימינו. כ"ץ שם קץ למיתוס הזה, המרוזה במיניה סטראוטיפ אחר, הפעם האפולוגטי, של "מהרסיך ממך יצאו" (בתוספת כאמור, "הפוסל במומו פוסל").

מיתוס אחר שכ"ץ מסיגו בספר הוא בדבר האפיון הגזעני של האנטישמיות הוואגנרית. אמנם אין הוא טוען, כפי שאפשר היה לדמות שהוא טוען מן הפרק על ואגנר בספרו "שנאת ישראל" (הופיע גם הוא ב"עם עובד") שוואגנר לא היה גזעני כלל, אבל הוא מצביע על הכניסה המאוחרת של תורת־הגזע לתוך המשנה האנטישמית של ואגנר. היה זה רק אחרי פגישתו של ואגנר ברוזן גוביניו, בדצמבר 1876 באיטליה. רק אחרי הפגישה עם תורת הגזע של גוביניו, שאותה "לא קיבל בלא ביקורתיות", נכנס אלמנט הגזע להגותו של ואגנר. כ"ץ מביא מתוך יומני קוזימה ואגנר את הקטעים שבהם היא מדברת על יחסו הביקורתי אל התאוריות של גוביניו. לבסוף הוא הטמיע את תורת־הגזע של גוביניו במשנתו תוך סילוף או תוספת אופיינית שאפשרה הכללה של רעיון הגאולה הנוצרית שבה דבק זמן כה רב (והמוצאת ביטוי מופלל ב"פארסיפל").

הרצאתו של כ"ץ בהירה תמיד ומהודקת תמיד לעובדות ולתעודות. הוא גם קובל לא־מעט, הבריה, על ~~רבני־הספקולאציות־הסמויות־יתר־שהוזו־בספרות~~ הוואגנרית, ובייחוד בנושא האנטישמיות של ה"מאייסטר". אלי, עד כותב, נשכה צמידותו המודעת של כ"ץ להקשר ההיסטורי שבו הוא מעמיד את ואגנר ותורתו. קשורה של המאה התשע־עשרה המאוחרת, של אותו געש אידיאות רב־סתורות ורב־בלבול שהוא המקור לרוב משגינו בתחומי הפוליטיקה, הפילוסופיה והספרות. אלא שכיום יש לרוב המצטטים שירשנו מן התקופה של שלהי הרומאנטיקה מובן אחר, ברוך כלל מאד יותר, מעוצם. לא תמיד אנו מודעים לכך, ודאי שלא מודעים לכך יורשי ואגנר. למעשה ואגנר דיבר והלחין בשפות שאיננו יכולים להבין היטב אפילו כשאנו מדמים להבינן. ספרו של יעקב כ"ץ עוזר לנו להבינן כמו ספרים מעטים אחרים בספרות הוואגנרית.

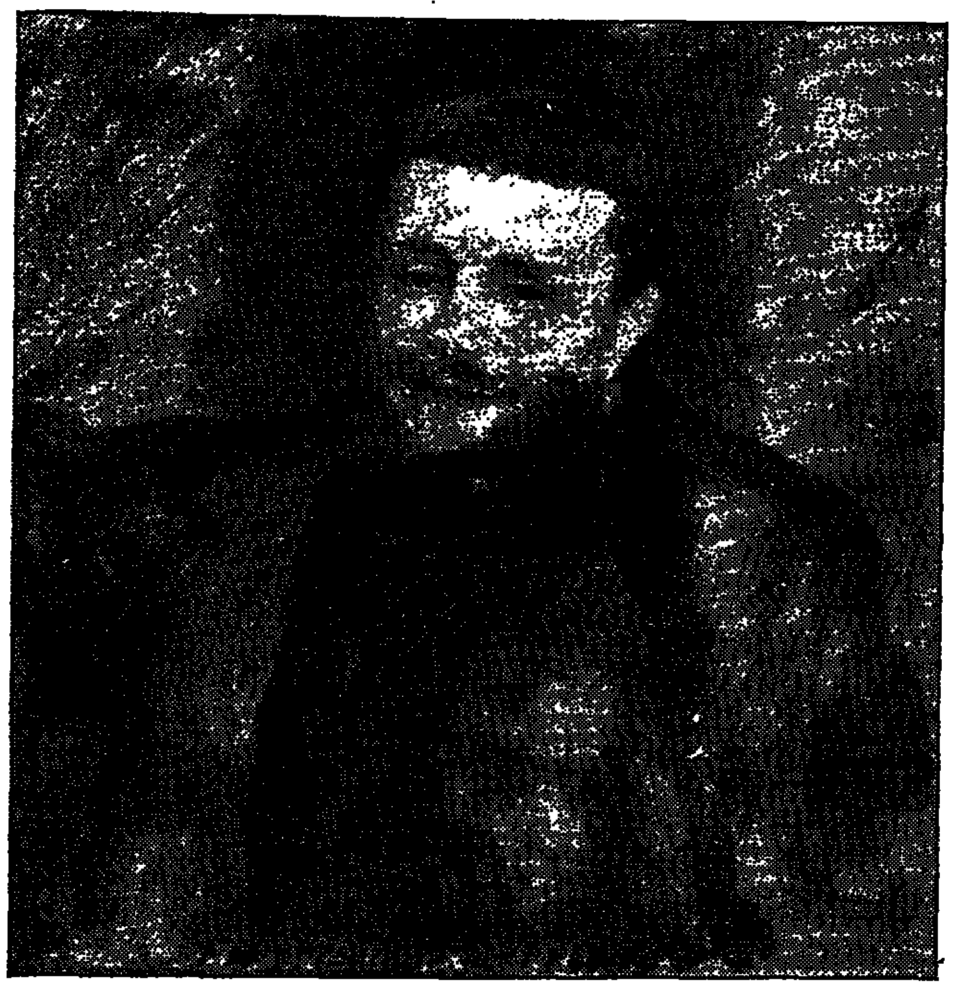

"דיוקנו של מר למסרינקה", ציורו של אוגוסט רנואר, שלא הוצג בפומבי זה 75 שנה, ו"דיוקן של נער מתבגר", רישום של פבלו פיקאסו משנת 1965, יוצגו במוזיאון בירושלים, החל ב־ז' בינואר השנה. יצירתו של רנואר (בתצלום) צוירה ב־1878, תקופת הפריחה של האמנות האימפרסיוניסטית בפאריס. שתי ה־ יצירות נמסרו לאחרונה במתנה למוזיאון ישראל על ידי אספן האמנות אלן קובלנס מארה"ב, לזכר דוד ואן הבריי ומשפחות בלאנשארד־ברט לוי.

הדגם הפולני

המיתולוגיות של הימין
מאת יעקב שביט
הוצאת עמדה, 238 עמ'

מאת אברהם שוייצר

מחברו של ספר מרתק זה טוען בדברי המבוא שלו, כי העיונים בו "אינם פרקים בהיסטוריה הכוללת של הימין הציוני" וגם לא "פרקי ביקורת על האידיאולוגיה הלאומית והתפיסה המדינית" של אותו ימין. אך יסלח לקורא, שבסיימו את הקריאה מוכן יהיה להתפלמס עם המחבר. וכי באיזו משבצת אינטלקטואלית ראוי לקבוע סדרת מסות העוסקת ביסודות האידיאולוגיה של הרוויזיוניזם, מקורותיה והרקע שעליו התפתחה והתפתלה.

שביט: על חוד של התער

וכיצד ניתן שלא להבחין ביעוד הביקורתי של אמונות ומסורות שהיו מקובלות במחנה הרוויזיוניסטי ושהן עדיין מקובלות בתנועת החרות, עם עובדות ולהואבסיות ששימשו להן רקע. מי שנטל את הספר לידו, מוטב אפוא שיתעלם מן ההסתייגות המוצהרת של המחבר. יתעלם, וייצא נשכר מן הקריאה.

אפשר שהיו אחרים לפניו שגילו את היסוד הפולני בתמונת־העולם הרוויזיוניסטית, ואולם שביט מגיש לקורא הוכחות ברורות ומאומתות במקורות על־פי כל כללי ההיסטוריוגראפיה האקדמית, שנועדו להצביע על קווי־דמיון מובהקים בין התבנית התפיסתית שלתוכה נסכה האינטליגנציה הפולנית את אירועי העבר וההווה הלאומיים לבין התבנית הרוויזיוניסטית. קווי־דמיון אלה מיוחדים את האידיאולוגיה הלאומית אצל שתיהן: ראיית גורל העם כמה שמונח על חוד התער כתופעת קבע, הברירה הבלעדית בין קיום לבין אבדון, ומקומו של הגיבור, רומאנטי ותראגי, בעיצוב ההיסטוריה של העם.

לדמיון התפיסתי מתלווה גם אחוה רגשית. שביט מביא ראיות חותכות מכתביו הרבים של זאב ז'בוטינסקי, מנהיג פוליטי והוגה רעיוני בלתי מעורער של התנועה בעשרים שנותיה הראשונות, המאירות את הזיקה הרוויזיוניסטית לעניין הפולני, עד כדי גילוי הבנה, הלובשת אצילה של פרי ניתוח יבש וקר, לאנטישמיות הגנה של פולין. מעטים הם הישראלים החיים היום, שלגביהם השם פילסודסקי אומר משהו. היטיב לעשות שביט בהזכירו להם, ובמיוחד למי שמשייכים את עצמם למחנה הלאומי של היום, מה היה תפקידו בעיצוב דגם של איש מדינה יהודי לאותו דיקטאטור, שהתחיל ~~[illegible]~~ בפולין.

אך השניות בין אמת עובדתית ובין הסיפורת ההיסטורית המהווה את מהות המיתולוגיה של הימין הלאומי בולטת בעיקר בתיאור הרצח, כביכול, בין התפיסה המדינית של ז'בוטינסקי־הרוויזיוניזם מכאן, לבין אצ"ל־לח"י מכאן.

בניתוחו של שביט, המתועד בשפע של מובאות מקוריות, עולה בבירור כי ז'בוטינסקי היה עד סוף ימיו פרו־בריטי לא פחות מחיים וייצמן, איש שראה את עתידה של הממלכה היהודית שלובה באימפריה הבריטית. נאמנות זו לבריטניה הועברה בירושה לאצ"ל והיתה הסיבה לפילוג בין רזיאל לשטרן (יאיר) שבעטיין קם לח"י. רעיון המרי — כלומר, ניתוק מבריטניה — נולד מאוחר יותר, אחרי שדוד בן־גוריון יצא אל הציבור בתכנית בילטמור, שההכרזה הגלומה בה היא ההיתנקות מבעלת המנדאט על פלשתינה־א"י.

הנושא השני שבו קיים פער בין מה שהיה ובין מה שמסופר עליו, הוא מהות השואה של יהדות פולין. ז'בוטינסקי ומשורר התנועה הלאומית אורי צבי גרינברג (שלו מוקדש פרק מיוחד בספרו של שביט) לא התבוננו, כפי שגם לא יכלו להתבונן מחמת חוסר השגתם את המפלצת הגרמנית־נאצית, להשמדה פיסית. הם ראו את הסכנות לקיומה החברתי והכלכלי של יהדות פולין — אפשר בחדות רבה יותר מיריביהם משמאל שלקו, כפי הנראה באופן אנושי, בתמימות כלשהי בהערכת המגמות בעולם "הגויי". אך במהות, ז'בוטינסקי ואצ"ג לא נבדלו מאנשי השמאל. השואה כפי שהתחוללה על יהודי פולין, לא נצפתה לא בשמאל ולא בימין.

פרקים אלה, שהם להלכה מסות נפרדות בספרו של שביט, הם כה מאירי־עיניים וכתובים בבהירות ובתנופה כה שובי־לב, עד שקל לסלוח לו על הערפול בפרק המיוחד על מעמדו של אורי צבי גרינברג כמשורר נביא־מחוקק, אשר הדבר המאפיין אותו הוא שימוש מופרז במלה אסכטולוגיה (העיסוק בנושאי קץ־הימים) המופיעה עשרות פעמים, לצורך ושלא לצורך, בפרק קצר יחסית.

ובסיכום, סיור מרתק בעולמו הרוחני של הימין הלאומני, הראוי, גם ראוי לקריאה.

שמעון צמרת /

לקרוע ולזרוק געגועים

כבלבלב לגם מים מבהריד
לגמרי ממני ערים
ושום איש לא מבין בשנם שאהד.

אני רוצה למות בימים ראשונים של גשם
כמו בימים הראשונים של לבקר.
כבר אינני מבחין אם הריחות החזקות
משקות לחושי מרחקים
או מריחות גם את האחר הקל מן העלים.

שבתי אל החלון לקרוע ולזרוק געגועים
ואת ידעת שאדם מגיל בבוקר אוהב כמו עיר:
איננו יודע אם המל שעל ראשו
נושל מעץ או מעננים.

מתוך ספר־השירים "לנקום בפרח" המופיע בימים אלה בהוצאת ספרי סימן קריאה והקיבוץ המאוחד.

בין אושוויץ לאוסלו

שיחה עם הסופר אלי ויזל, חתן פרס נובל לשלום לשנת 1986.

מאת שמואל הופרט

הענקת פרס נובל לשלום לאלי ויזל מתקבלת בישראל ברגשות מעורבים. הממסד הזהיר לברך את התקדמות והתגבר בכבודו. "הרוב הדומם" הישראלי שמח על הכבוד שזכה בו יהודי המוכר לגויים את השואה, ואילו רוב אנשי־הרוח שלנו הגיבו על הפרס בקרירות ובהסתייגות, מהם בשתיקה רועמת, מהם בביקורת כתובה, שבבסיסה טמונה טענה נגד "היהודי־בא־הגולה" שזכה לתהילה, לפרסום ולכסף.
אלי ויזל עצמו היה מודע לתגובות אלה והוא נזהר לבל להיקלע בארץ, כדי לאחר קבלת הפרס. במהלך התקופה הזו הבהיר כי הוא רואה בישראל את בית היהדות, שהתקבלה בהסתייגות של מבקריו הרישמיים שאינם מרוצים לו על שאינו את ישראל, המשתקפים אף במידה של הצלחה שנחלה בחלקו.
השיחה עם אלי ויזל הוקלטה בשבוע שעבר במשכנות שאננים בירושלים בשביל המדור לספרות של "קול־ישראל". בזקנת השואה הייתי בגבו ישוב והמשנה הייכו ביניך בלוק, כך שזו שיחה בין שניים שהיו שם.
ש.ה.

★

שמואל הופרט: הקורא את הרומאן התיעודי שלך, "הלילה", נוכח בזיקה העמוקה שלך לאביך. התרצה לספר לי עליו?

אלי ויזל: אבא היה דמות אהובה, נערצת ומפחידה. הוא בילה זמן רב מחוץ לבית שלנו בסיגט, שכן היה עסקן ציבורי אשר עסק בהצלת יהודים. אני זוכר את יציאותיו, לא את שיבתו. אפילו באמצע שבת, או חג, היה נזעק למשטרה כדי לעזור ליהודי שנאסר. רק בארהוויץ היכרתי אותו, ואז הקשר בינינו היה כה עמוק שכל רגע אתו היה בעיני כשנה. הייתי עם אבא עד מותו על הדרגש במחנה בוכנוואלד. עד סוף חייו. עד סוף חיי. מה שאמרתי נכון גם לגבי אחותי הקטנה ציפורה, ולגבי אמי. כשהם הופרדו מאיתנו בבירקנאו, משהו מתוכי הלך אתם.

בכל הספרים שכתבתי יצרתי את הסיטואציה הדראמאטית שבין אב לבן. אפילו שכתבתי מחקר על התנ"ך, עיקר־העיקרים בשבילי היתה פרשת העקדה. הקשר בין אברהם ליצחק ובין אברהם לאביו שבשמים. ניצולי־השואה היו בעיקר אנשים מבוגרים. היינו דור בלי אבות ובלי בנים.

ש.ה.: בקטע מתוך "המשולה מירושלים" אתה מתאר שיחה בין הוריך. אמא טוענת שצריך לעלות לארץ־ישראל ואילו אבא דוחה את ההכרעה. האם שיחה כזאת התקיימה במציאות?

אלי ויזל: זה התרחש במציאות. אבא שלי, שהיה תמיד אדם מעשי ומציאותי, טעה את טעות חייו. בעצם הוא טעה פעמיים: פעם, בשנות השלושים, הוא קיבל ויזה לאמריקה, וברגע האחרון החליט שלא לנסוע. הוא טען: "יש לי בסיגט כל מה שאני צריך, פרנסה, משפחה וידידים. אז למה אני צריך לנסוע לאמריקה?" והוא נתן את הוויזה לקרוב־משפחה. בפעם השנייה הוא הזמין את ההזדמנות לנסוע לארץ־ישראל. הדבר קרה בשנות הארבעים, בתוך המלחמה. באותם ימים עדיין ניתן היה לקנות סרטיפיקאט ולנסוע לארץ. היו יהודים שקנו ונסעו. אני זוכר את הישיבה המשפחתית שערכנו סביב־השולחן. אני תמכתי באמא, כי נמשכתי, כמו כל ילד יהודי, לארץ־ישראל. ואילו אבא אמר: "איך אני אסתדר שם בארץ החדשה בגילי? איך אלמד שפה חדשה?" הוא לא היה מוכן לראות מה שקורה סביב. אף אחד לא ראה.

★

ש.ה.: ב"הלילה" מנסה אחד הגבורים, משה השמש, לספר לאנשי סיגט על השמדת היהודים בפולין, אבל איש אינו מאמין לו.

אלי ויזל: אני האמנתי לו. לא מפני שהאמנתי לו, אלא משום שאהבתי לשמוע סיפורים. הוא סיפר סיפורי־רוח ואני ישבתי אתו בלילות ושמעתי. זה היה בשנת 1942, כשההונגרים גירשו את כל היהודים הזרים מסיגט. משה השמש נשלח עם הטראנספורט והוא ניצל, חזר לסיגט וסיפר שראה איך רוצחים את היהודים. אבל היה צריך להיות אדם לא שפוי כדי להאמין לדבריו.

ש.ה.: בחורף 1942, נר ראשון של חנוכה, הייתי בטראנספורט שהוביל כאלפיים יהודים מגטו קרקוב לגטו לשוב. האנשים בקרון שלנו חששו שמובילים אותם לאושוויץ, להשמדה. סימן שכבר אז ידעו בפולין מה קורה באושוויץ.

אלי ויזל: אנחנו לא ידענו שום דבר. במאי 1944, שבועיים לפני הנחיתה בנורמנדיה, גורשנו מסיגט לאושוויץ. כשראינו את השלט, בתחנת הרכבת, חשבנו שזה סתם כפר נידח בפולין. שנעבוד שם ונחכה עד שיתיגמר המלחמה. אילו ידענו מה מחכה לנו היינו יכולים להקדים ולברוח.

הגטו בסיגט נשמר על־ידי שני חיילים גרמניים חמשים שוטרים הונגריים, שהיו רובם נערים, מתנועת הצופים. יכולנו לצאת בכל שעה ולברוח להרים. אבל איש לא טרח להזהיר אותנו. ומן המחקרים עולה שבאמריקה ידעו על השמדת היהודים כבר בשנת 1942.

ש.ה.: איך ניצלת?

אלי ויזל: במקרה. אינני יכול לומר בנס, מפני שאני מאמין בנסים, בהקשר עם המלחמה הזאת. כי אם אלוהים עשה לי נס, למה הוא לא חולל נס לאחרים? לא עשיתי שום מאמץ כדי להינצל. אני טיפוס של ביישן ושל פחדן. אף פעם לא זכיתי במנה נוספת של מרק. לא נדחפתי בתור. הייתי כמו חפץ בימים אלה. נתתי לזמן לטלטל אותי. והוא טלטל.

ש.ה.: כשהגעתם לבירקנאו ניגש אליך אחד האסירים היהודים, שעמדו על הרציף, ושאל אותך בן כמה אתה. השבת שאתה בן חמש־עשרה. "אם אתה רוצה לחיות תגיד שאתה בן שמונה־עשרה" אמר האיש.

אלי ויזל: זאת היתה האזהרה הראשונה שקיבלתי במחנה. האיש הזה הציל את חיי. גם באושוויץ היו גילויים אנושיים מרהיבים.

★

ש.ה.: מה המורשת שאתה נושא עמך מעירך, מסיגט?

אלי ויזל: קיבלתי מסיגט את אהבת התורה. הלימודים. אני אוהב ללמוד פילוסופיה עתיקה, יוונית ולטינית, מיסטיקה בודהיסטית ובעיקר לימודי־קודש. מעולם לא הפסקתי ללמוד דף גמרא או חסידות.

אני בא מבית חסידי, אם כי אבא היה משכיל מודרני, ששמר על מצוות־התורה. כשהייתי ילד הייתי חייב חסיד. הייתי נוסע לרבי ומבלה בין חסידי ויז'ניץ. אהבתי את הזמירות והשירים שלהם והייתי בין חג לחג, משבת לשבת. לקחתי אתי את החסידות מסיגט כאקלים, כנוף. איך אמר רבי נחמן מברסלב? לכל עשב ולכל אבן יש ניגון. אני מחפש את הניגונים האלה. כל הרומאנים שלי הם סיפורים חסידיים. יש בהם מעט דמיות, ציפורי מקרים סמויי הרבה חום, מתח, חום ומסתורין. איך אפשר לספר סיפור חסידי ללא מסתורין?

ש.ה.: למה נשארת בצרפת לאחר המלחמה?

אלי ויזל: לאחר השחרור מבוכנוואלד הגעתי לצרפת, לבית־ילדים. חלק מהם עלו לארץ. אני ועוד כמאה ילדים ונערים נשארנו בצרפת. מעניין שמיד עם בואי לבית הילדים ביקשתי טלית ותפילין ותלמוד. התקופה המיסטית של ימי סיגט שהיתה תקופה קיומית עבורי, חזרה אלי. כאילו כל מה שקרה במחנות היה רק בסוגריים, והמשכתי לעסוק בדת, בגלה ובמסתר.

אחר זמן עזבתי את בית־הילדים ועברתי לפאריס. התפרנסתי ממתן שיעורים בעברית או בתנ"ך, ניצחתי על מקהלה ו... רעבתי ללחם. באותם ימים למדתי צרפתית, ספרות ופילוסופיה, וטיילתי בעיר מבוקר עד לילה. הייתי מטייל לבד, או עם חבר.

ש.ה.: אתה חזרת לדת לאחר השואה?

אלי ויזל: המשבר בא יותר מאוחר. עד היום אני מקיים דין־ותורה עם אלוהים. שאלתי את השאלות שלי בכמה מספרי. אילו נשאלו במחנות, היו האנשים משתגעים או מתאבדים.

ש.ה.: בשנת 1948 עלו כמה מחבריך לארץ, כדי להשתתף במלחמת השחרור.

אלי ויזל: גם אני הלכתי להירשם במשרד "ההגנה" בפאריס. אלא שהרופא, שבדק אותי, גילה שאיני כשר לשירות בצבא. זה כאב לי נורא. הרגשתי שדחו אותי. שלא רצו בי. אחרי קום המדינה השתנו אצלי הדברים. וכך באתי לארץ, בשנת 1949, ככתב של עיתון צרפתי.

ש.ה.: מהי שפת־האם שלך?

אלי ויזל: כשנולדתי זאת היתה אידיש. אחר־כך, הדרות לאבא, למדתי עברית מודרנית. בבית־הספר למדתי רומנית והונגרית. עכשיו הצרפתית היא שפת־האם שלי. אולי שפת־אם חורגת. אני כותב בצרפתית: חולם, על התקופה שלפני המלחמה, באידיש. ועל אירועים יותר מאוחרים בעיקר בצרפתית. גיליתי את לימודי החול בשפה הצרפתית. לפני־כן לא קראתי רומאנים. בסיגט קריאת־רומאנים נחשבה ביטול זמן. שאלתי את השאלות הפילוסופיות הראשונות שלי בצרפתית, ולכן גם דבקתי בשפה זאת.

ש.ה.: האם חשבת פעם לכתוב את ספריך בעברית?

אלי ויזל: כתבתי בעברית מאמרים. ספרים איני מסוגל. אין לי מספיק מטען בתוך השפה. אין לי די אסוציאציות בעברית מודרנית. את הספר הראשון שלי, "הלילה", כתבתי באידיש. בכך ביטאתי את אהבתי לאידיש ואת געגועי לעולם ששקע. אבל ידעתי שזאת תרומה חד־פעמית ועברתי לצרפתית. בצרפתית אני שומע את ההווה ולא את העבר. השפה הצרפתית היא שפה מאוד רציונאלית, ואילו הכתיבה שלי היא מיסטית. מצאתי דרך להכניס את המיסטיקה שלי לתוך צורה בלתי־מיסטית.

★

ש.ה.: סיפרת בהזדמנויות שונות שהנוסח הראשון של "הלילה", שבו אתה מתעד את קורותיך במחנות, כלל למעלה משמונה מאות עמודים, ואילו הספר שנדפס הוא ספר צנום ותמציתי. מה קורה אצלך בין נוסח לנוסח?

אלי ויזל: אני הייתי מגדיר את "הלילה" כחידוד. ואגב, באידיש קראתי לספר "והעולם שתק". אשר לנוסחים... אני כותב טיוטה ראשונה כתיבה־של־שמם. כותב וכותב וכותב. "שערי היער", למשל, היה ספר בן אלף עמודים בנוסחו הראשון. ואז באה מלאכת התמצות, הקיצור והריכוז. אספר לך סיפור: כשסיימתי לכתוב את הרומאן שלי, "השתר", צלצל הטלפון והתקשר אלי ידיד קרוב, הלל קוק, שהיה אז בניו־יורק. "מגיע לי מזל־טוב. נולדה לי בת" אמר לי. בירכתי אותו ואמרתי לו שגם לי מגיע מזל־טוב, מפני שסיימתי כתיבה של רומאן. הלל קוק צחק: "ההבדל הוא שהרומאן שלך אינו בוכה בלילה".

אתה מתמצא בפוליטיקה ובעסקים, אבל אינך מבין מה זאת ספרות, העירותי להלל קוק. כשאתה כותב ספר יש לך עשרה נושאים, וכל נושא בא אליך ומבקש את תיקונו. אם אתה סופר טוב אתה מרחיק תשעה ושומר על אחד. לכל נושא יש לך עשרה נופים ועשר סיטואציות ודראמאטיות. אתה מגרש תשעה ומשאיר אחד. ואז באות אליך הדמויות, וכל דמות מבקשת שתכניס אותה תחת כנפיך. תן לי הזדמנות כל דמות. תן לי תיקון! אם אתה סופר ודאמבטי אתה שומר על שלד שה גיבורים; אם אתה פילוסוף די לך בשניים; אם אתה פסיכולוג מספיק לך אחד; אם אתה אכזיסטנציאליסט אינך זקוק לאיש. אחר־כך על כל מלה, שאתה כותב. יש עשר שנדחקות ומבקשות שתשתמש בהן, ואתה נאלץ לגרש אותן. בלילה, כשאתה מנסה לישון, באים

(הסוף בעמ' 27)

ויזל: רגשות מעורבים

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

אנה האני, רומאן
מאת דן שבית
ספריה לעם, הוצאת עם עובד, 1986, 199 ע'

לאחר "מסע לשבעה קולות" שהיה רומאן מסובך כביכול עצמו, לפעמים בלי תכלית, חוזר דן שבית ב"אנה האני" לפריחה נורמאטיבית, קריאה וקומפאקטית, שבמחוזותינו היא לעצמה הישג ראוי לציון. הסיפור מתרחש בסמוך למלחמת ששת הימים, והרי אופוריית הניצחון של הימים ההם ממלאת תפקיד חשוב בעלילה, המתמקדת בגורל זוג הגיבורים. אנה, האשה שאינה מוצאת מנוח בחיי הנישואים הקונוונציונאליים, מגלה אופקים חדשים בדת, בחזרה-בתשובה ובלאומנות, וסופה שהיא עוזבת את בעלה ועוברת לאחת ההתנחלויות הראשונות בשטחים. בעלה, המספר את העלילה בגוף ראשון, הוא מורה, בעל חלומות, אוהד-דרך, ויקאמאים עירוני מובהק, המייצג במידה רבה את עולם הערכים האבוד של ישראל הישנה והטובה. תסכוליו מוצאים פורקן בידידות מוזרה, רוויית רמזים ארוטיים, עם אריאל, מורה להתעמלות יפהפיה, הבאה אל סיומה ברצח אכזרי. עילת הרצח היא קשה, אך בקריאה מדוקדקת נראה שהמספר תכנן את הרצח זמן רב כתכלית לעצמה, כאקט של מימוש עצמי, עד שנמצא לו הקרבן המתאים. זהו רצח של מאורדיה על הצורך לפעול ולהיות גבורים, שהיה מערכי היסוד של החברה שאותה מייצג גיבור הרומאן.

הפסיכולוגיה והאידיאולוגיה ממלאות אם כן ברומאן תפקיד כמעט שווה. ושבית משחק במודע בשתי אפשרויות הפרשנות של העלילה — האנות כסיפור "פרטי" של משפחה הרוסה, שכל אחד מחבריה פונה אל "סירוף" כשלו, והאנות כאלגוריה של המצב הישראלי, שבו נותני הטון ההומניסטי-ערכי של הדור הישן שוקעים בהזיות ויקארנטיות, ומי שנושאים ראש הם הכוחות הלאומיים, הדתיים, המספקים תשובות פסקניות לתועי הדרך, ויוצאים וידם על העליונה. שבית, כמובן, מצדד בתועים התוהים ולא במספקי הנחמות, ומשום כך מעצב בעידוד-יתר ובסימפאטיה את דמות הגיבור המספר, שיש בו "מרובעות" כנגד חוש להרפתקנות: פלגמאטיות, ובד בבד תשוקות עזה ביחסים עם גברים ונשים כאחד.

עם כל זה לא עשה שבית די להוכיח, מתוך העלילה והפסיכולוגיה של הגיבורים, את נחיצותו של הרצח שבסוף הרומאן. הרצח, שהיה אמור להיות שיא העלילה, נראה תלוש וכפוי על סיפור המעשה. רצח אופראי-משרהו, שקשה להאמין בהגיונו הפנימי ובהכרחיותו.

תרגום

מרתה קווסט, רומאן
מאת דוריס לסינג
מאנגלית: מרים יחיליקס
הוצאת זמורה, ביתן, 1986, 267 ע'

בכתיבתה של דוריס לסינג יש עליות גדולות ומורדות תלולים. ספריה כה שונים זה מזה, ופעמים לפעמים כה מרוחקים, עד שתכופות קשה להגדיר את כתיבתה, לבד מאשר באמצעות המכנה המשותף הפמיניסטי-פוליטי-חותרני של רוב יצירותיה. "מרתה קווסט" מייצג באופן המורכב שלו את הקוטב הקונוונציונאלי רוב; זהו רומאן בנוסח תומאס הארדי, המספר את מאבקה של מרתה, נערה אנגליה ברודזיה של סוף שנות השלושים, כנגד הקרתנות המזגת של סביבתה וכנגד המוסכמות הנדרשות המנותלה לבנה מבית טוב. גם אם מרתה נופלת לבסוף בפח הנישואים, היא מסרבת לעשות זאת בלי שנאבקה קודם לכן על הגדרת אישיותה וגדולה. היא עוזבת את בית הוריה ומשתקעת בעיר הגדולה למורת רוחם. כנגד הנימות האנטישמיות הנקמעות במשובה הבריטית כלפי מעט המהגרים היהודים שבה, היא מתיידדת עם בחור יהודי שאפילו אינה אוהבת. מאותה סיבה היא מצטרפת לחבורה של "אדומים": אין לה מושג בקומוניזם, וכל שהיא אוהבת בו הוא ריח הבצד הסמוך בו.

אולי מפני שלסינג ייצגה ב"מרתה קווסט" את בת דמותה האוטוביוגראפית, נטולה העלילה אותו הדאיום הפמיניסטי המאפיין ספרים אחרים שלה. מרתה נוהגת בכל צעד מצעדיה באינדיבידואליות מופגנת, ומתוך רצון לעשות תמיד את ההיפך ממה שהיא סבורה שהחברה מצפה ממנה. אין היא יודעת — ואת יודע הקורא, המביט על העלילה מגבוה — שגם בתפקיד ה"סרבנית" שהיא משחקת יש איזו דוגמאטיות האופיינית לתקופה ההיא של קרום-מלחמת העולם השנייה. לכן, בסופו של דבר, מנצח הגורל ברבות מוסד הנישואים הנכפה עליה, ובעל כורחה היא נהפכת לחלק מהשיטה: מעורנית קולוניאליסטית המשחקת בתפקיד הליבראלית השבויה לבורות הכל בגורל שהועיד לה מוצאה. מקומה חסנה.

יש ב"מרתה קווסט" רגעים לירים גדולים, בתיאור נופי רודזיה הפראיים, ולצדם סצנות אופייניות לרוח התזזית של נוער שנות העשרים העליזות, המצוירות בנאטורליזם אליס. המתרגמת, מרים יחילזקס, עמדה בשינויי הנימות האלה בגבורה.

שירה

כקשת בענן, שירים
מאת נעמי שחר
מבוא: גבריאל מוקד
ספריית פועלים, 1986, 159 ע'

מותם של משוררים בטרם עת מעורר בדרך כלל מרבצם מקוננים כפייתיים, הנתלים באגדה להוקעת כפיות הטובה של החברה כלפי משורריה ואמניה בכלל. נעמי שחר המנוחה אכן עמדה ליהפך לאובייקט פולחני כזה בידי חבורה ספרותית מסוימת, שראתה בה — במגום — ענק-שירה שראוי לבכות את אבדנו שוב ושוב. לכן טוב שגבריאל מוקד "לקח בידיים" את השירים וסיכם במבוא לספר-עיזבונה של המשוררת הצעירה לא משוררת ולא רגשנית של חשיבותה וערכה. שחר לא היתה יותר ממשוררת בתחילת דרכה, אף כי אין לדעת לאן היו פניה מועדות אלמלא הלכה לעולמה.

יש דרגות של התפתחות בשירתה של שחר. מבוסריות שאינה שונה הרבה משירי בוסר רבים הנכתבים בידי נערות צעירות, אל עבר כיבוש-שבחו של הרגשנות הטבעית באמצעות הפנייה אל עולם הספרות והתרבות. שירתה נהפכת יותר ויותר לדרישה אישי עם ספרים שקראה, תמונות שראתה וערים שביקרה בהן, ותכופות — אולי תכופות מדי — השירים הם תגובות לשירים של משוררים ולדבריהם של אנשי-ספרות שהכירה או ביקשה להכיר.

בחלק הבשל המשוכה של שירתה — כגון בקובץ "צריך הרבה פחד להסתובב כך ברחובות" — הניחה לדמיונה להלך למחוזות מקאבריים, ומאחורי הנופים הסוריאליסטיים, המוזרים, שבשירים, יתכן שחזתה באינסטינקט טמיר את מותה שלה. מות המתואר כתוצר פרצות של עודף החיים שבה, של רצון החיים הפורץ כלבה את מעטפת הגוף וזורע בו הרס. בשירים האלה העבידה שחר את עצמה בשורה אחת עם המשוררים שביקשו למצוא במות אסתטיקה משלה, ולהמשיל אליו את השירה שהיא כעין תרגיל של התמסרות גמורה, כמו האהבה וכמו המוות.

היסטוריה

יד מושטת — הסוציאל-דמוקראטים הגרמנים ויחסם ליהודים ולישראל
1967—1945
מאת שלמה שפיר
הוצאת זמורה ביתן, 1986, 263 ע'

כל הנוגע ביחסי ישראל-גרמניה נתון לתנודות רגשיות בין קוטב החיוב הגמור לקוטב השלילה הגמורה. מבחינתנו, כיהודים וכישראלים, לא תולה לנקר השאלה אם באמת תבנות משיטים לנו גרמנים את ידם לשלום ולכפרה. ואף-על-פי שאנו מפוכחים דיינו כדי להבין שמעשים כאומה הבנות אינם מצויים בלכסיקון של יחסים בין אומות, איננו חדלים לנסות לחפש את עקבותיהם ביחסן של אומות העולם כלפינו, וביחסה של גרמניה על אחת כמה וכמה.

שלמה שפיר ניסה במחקרו לגבור על הרגש ולהגיע לפרי אפשרות של בחינה רציונאלית של המציאות באחד המגעים החשובים של היחסים המיוחדים שבין גרמניה לישראל והוא קשרי הגומלין בין תנועת העבודה הגרמנית לבין תנועת העבודה הישראלית. שלמה שפיר בדק את "תקופת הזהב" של היחסים, בין 1945 למלחמת ששת הימים. שנות השבעים והשמונים עדיין, לדעתו, מלאי מהמורות פוליטיות ונעדרים של מידע מבדי שיהיה אפשר לחוקרן בדרך נאותה. אך לא קשה לשער שספיר נעצר ב-1967, מפני שזו שנה המבטאת את תחילת השינוי בדימויה של ישראל בעולם ובגרמניה בפרט. מקרבן הראוי להגנה ורחמים למדינה חזקה, המרבאת עם תחת לשליטתה.

שפיר, בבחינת היחסים בין הספ"ד (תנועת העבודה הגרמנית) למפלגת העבודה הישראלית, מאוזן מאוד ובטול אשליות: כנגד הנטייה לראות את האידיליה-כלכך שביחסים (שנבעה, לדעתו, מרגש האשמה הכללי שחשו גרמנים כלפי יהודים לאחר השואה) מזכיר שפיר גם את העננים שהעיבו על האידיליה. לצד ההתלהבות שגילו צעירי הספ"ד מהקיבוץ ומדרך החיים הסוציאליסטית ה"פתוחה" של ישראל, לא היסס לתת יד — מתוך שיקולים אינטרסאנטיים שונים — להחלטות פרו-ערביות. למרבה הפאראדוכס, הסוציאליסטים הגרמניים הולכו בהדרגה להיות פרו-ישראלים משעה שעזבו את ספסלי האופוזיציה ועלו לשלטון באמצע שנות השישים. לאחר מכן, מתאר שפיר, למדו לנוח בכשרון בין הצורך להועיד לערבים לבין הצורך לחלות את פני ישראל. לישראל, כך נדמה, שילמו יותר ויותר מס-שפתיים בצורת מחוות פאתטיות גדולות (כגון כריעת הברך של וילי בראנדט לפני אנדרטת גטו וארשה ב-1970), בעוד שמעייניהם האמתיים היו נתונים לכריעת-ברך לפני הנפט הערבי של אופ"ק. ואף-על-פי-כן גוברת, לפי תיאורו של שפיר, החיוב על השלילה במאזן. היד המושטה לישראל למרות ההסתייגויות האידאולוגיות ואת הסכם השילומים, הפיצויים האישיים והחזרת הרכוש יש לראות כחלק מאותה עשייה פרו-ישראלית חשובה של הספ"ד.

יהדות

הד'מים — בני חסות: יהודים ונוצרים בצל האיסלאם
מאת בת-יאור
מצרפתית: אהרן אמיר
עריכה מדעית: פרופ' משה שרון
הוצאת כנה, ירושלים, 1986, 399 ע'

המיתוס ההיסטורי אומר שהאיבה הערבית כלפי יהודים היא תוצאה של הציונות, וכי לפניה חיו היהודים בארצות ערב בשלווה יחסית, לעומת הרדיפות שהיו מנת חלקם בארצות הנצרות. ספרה של בת-יאור מוכיח, כי המיתוס נולד על-ידי התעמולה הערבית, ונוסף לו לא בדיקה יסודית על-ידי השמאל בארץ להוכחת התזה של אפשרות הדו-קיום בין יהודים לערבים, ומכל מקום אין האידיליה עומדת במבחן ההיסטוריה. בת-יאור שמה לעצמה מטרה לקעקע את התזה האידילית במתקפת-נגד שגם אם איננה תעמולתית לחלוטין, קיבלה בצרפת ביקורות לא אוהדות בגלל חד-צדדיותה האידאולוגית.

אפילו ב"תור הזהב" של יהדות ספרד — מרחיקה החוקרת לכת — חיו היהודים בצלו של דיכוי שקט, ויש לדברים אסמכתות בראש וראשונה בחוק האיסלאמי, המקנה מראש מעמד נחות למי שאינם מוסלמים. מה מידת היישום שיישמו שליטים מוסלמים את ההלכה, היא השונה ממקום למקום ומתקופה לתקופה, אך לא העיקרון, שנגזרו השונים מכונסים בידי בת-יאור תחת הכותרת "הסכום", החסות. ... איננה שיזרוה, אלא חסד שמעניק השליט לנתיניו, ואין היא אף בגדר זכות. המזיות האסד של מעמד הד'מי ... לדעת החוקרת, בכל ארצות האיסלאם, ראשית בצורת תשלום מס הגולגלת, שנועדה לסמל את כניעתם של מי שאינם מוסלמים. היו חוקי אפליה נוספים, שנועדו להבדיל יהודים מסביבתם בלבוש, במראה ובבתי המגורים המקבצים. להבדיל מארצות הנצרות, שבהם פירושה של החסות היה אכן הענקת זכות כלשהי לבעל החסות (והקליינט), הרי באיסלאם היותה החסות שירותית לחלוטין, ולא הקנתה כל זכויות אנוש, ונהפך הוא היא השפה יהודים לרדיפות ולטבח.

חלק נכבד מן הספר מביא תעודות שונות להוכחת התזה, שאגב איננה חדשה. אך מובאות, נדמה לראשונה, בלבוש פולמוסי המצריך יותר מהמקובל על מחקרים. בת-יאור מכסה במחקרה תקופה נרחבת ביותר — מראשית האיסלאם ועד ימינו אלה — ואינה פוסחת על שום ארץ מארצות המזרח והמערב. גם בזה, מבחינתי, יש טעם של דילטאנטיות.

בין אושוויץ לאוסלו

(סוף מעמוד ב-5)

הנותים, המצבות, הדמויות המלים שהעלבת הוכיח. לכן אני ישן מעט.

ש.ה.: קיבלת לפני זמן מה מדליה מידיו של נשיא ארצות-הברית, הניתנת למהגרים שתרמו תרומה חשובה לתרבות האמריקאית. באותה הזדמנות אמרת שאמריקה היתה המולדת הראשונה שהיתה לך. והדבר עורר לא מעט תרעומת.

אלי ויזל: מה שאמרתי הוא שהדרכון הראשון שהיה לי היה דרכון אמריקאי. מולדת היא בשבילי מושג יותר מהותי ועתיק. אילו היתה לי מולדת היתה זו ישראל. אני רואה את ישראל כתחנה הסופית (אם כי אינני אוהב ביטוי זה, שיש לו קונוטאציות נוראות) של היהודי שבי. כל מקום אחר הוא בבחינת תחנת-מעבר. כתבתי את הדברים שהזכרת ביום שבו ניתנה לי המדליה. זאת היתה מין אמירת תודה. אני חושב שכל יהודי צריך להגיד תודה לארצות-הברית. יחד עם זה הזכרתי גם שבתקופה הקריטית השערים לאמריקה נשארו נעולים. שכאשר היהודים היו זקוקים לאמריקה היא לא היתה קיימת בשבילנו. הודיות לא ניתנו והלבבות היו אטומים. אינני חדל להזכיר זאת, אבל אני יודע מה אמריקה עשתה ועושה למען היהודים ולמען מדינת ישראל.

*

ש.ה.: הזכרת את התחנה הסופית. אנחנו יושבים כאן, במשכנות שאננים, במרחק כמה מאות מטרים מתחנת הרכבת של ירושלים. שמת לב שזו תחנה שבה נגמרת המסילה, שממנה אי-אפשר להמשיך ולנסוע?

אלי ויזל: לא ידעתי זאת, אבל אלך לראות. אין עוד בעולם שאני אוהב כמו ירושלים. לפני 1967 הייתי בא לכאן בכל שנה ומסתכל לעבר העיר העתיקה מן המגדלים של אימקא או הר-ציון. הייתי מסתכל כמו ילד המתבונן באהובתו מרחוק. בכלל, כשבאתי בפעם הראשונה לירושלים היתה לי הרגשה שכבר הייתי כאן. ועכשיו, בכל פעם שאני בא, יש לי הרגשה של פעם ראשונה.

בירושלים אני מגלה בעצמי מעמקים של זיכרון ושל רגש. אני כל-כך אוהב אותה עד שאינני מסוגל לכתוב בה. די לי לנשום את האוויר הירושלמי ולראות את חומות העיר העתיקה ואת מגדל דוד. כתיבה באה למלא את החסר, לתקן אי-צדק. כשאני מתבונן בירושלים שום דבר אינו חסר לי. ויש צדק.

נשאלתי לא-פעם למה אינני עולה לישראל. אני לא משיב על-כך, מפני שזו שאלה אישית-פרטית. אבל אני יכול לומר לך שאני שייך לכאן ושאני אוהב את השיכה שלי. ו... שבקיבוץ אקנה כאן משהו. לי ולמשפחתי.

* השיחה תשודר במסגרת התוכנית "מלים שמעבר לגעת", בשבת (3.1), לאחר חדשות השעה עשר בבוקר, ברשת א' של "קול-ישראל".

עולם הספרות והאמנות

קארל קראוס: הנביא החילוני

בפתח רשימת הביקורת שלו על ספרו של אדוארד טימס "קרל קראוס — סטיריקאי אפוקליפטי" כותב ג'ורג' סטיינר, כי יש הבדל במחקר מקיף ומעמיק על תפקידה של ההכנסה הפרטית בכתיבת יצירות הגות וספרות מן המעלה הראשונה.

ההתבודדות הדראמטית של קירקגור, שבלעדיה לא היה חי כפי שחי אף לא מפרסם את כתביו; ההישג הגדול של פרוסט, אשר השתמש באמצעיו הפרטיים כדי לבנות לעצמו מבצר של פרטיות; מולו הפיננסי

קארל קראוס: עליות המורדות

הטוב של ציאלו דרויין שאיפשר את מפעלה; ועוד כתבה וכהנה, כל אלה לא היו באפשר אלמלא היתה לאנשים שבהם מדובר הכנסה פרטית. לדעת סטיינר השפיעו האינפלציה ומס ההכנסה של המאה ה-20 במישרין על האפשרויות הקלאסיות של ביטחון אישי ועצמאות יצירתית.

כתב-העת של קארל קראוס "די פאקל" ("הלפיד"), אשר 922 גליונות שלו ראו אור למן 1899 ועד 1936, היה לא פעם במצב קשה, ברגעים מסוימים היה קראוס פובליציסט הסופר מצליח ומבריק ובאחרים ירדו המכירות של כתב העת באופן מראיג. כשדעותיו הבלתי מתפשרות של קראוס הפכו למטרה ומוחרם. עליות ומורדות אלה לא השפיעו על החזון או על יצירתיותו הדרוהימה. ההון שבא לו בירושה קיים אותו, כך או אחרת. "ניתן להביח שתנאי יסודי זה הוא שאיפשר לקרל קראוס אתו קול נביא בעל ריבונות," סטיריקאים אחרים, כמוהים או יוביבאל היו משוללים אותו. "שני מתחריו היהודים בתולדות הסאטירה במערב", כדברי סטיינר.

הנאמנות מופיעה כזמן המתאים, כותב סטיינר. שנות ה-90 המאוחרות של המאה ה-19 ידעו טלטלות חריפות שהעידו את המרקם התרבותי והמדיני של אירופה. משפט דרייפוס, רצח הקיסרית אליזבת מאוסטריה בידי אנרכיסט, לידת הציונות, כל אלה חיינו מה שניטשה כינה הערכה מחודשת של כל הערכים. תחושת קץ הטילה צנה על "התקופה היפה" של אירופה.

האמנות של קרל קראוס — ונדירה באיכותה היתה — עיגנה וריכזה אותה תחושה גלובאלית בדבר האוולות האנושית וההתאבדות התרבותית בעיר אחת, היא וינה ותיעדה אותה בקפדנות ובפרטי הפרטים. וינה של קרל קראוס היא אוניברסלית כפירנצה של דאנטה.

בלחצו של הבעס הפכו מאמרים בעיתונות, מודעות פרסומת קטנות, שערוריות, רכילות פרלמנטרית, ספסופי מאלתים וחצי התיאטרון למשל אוניברסלי על אווילות חברתית ונפשית כשניצבה הציוויליזציה האירופית בשעה של רמורומים.

אדוארד טימס קרא, חזור וקרא, את הזרם הגועש הבלתי פוסק של כתבי קרל קראוס (בשנים הראשונות לקיומו היה כתב העת "די פאקל" יומנו הפומבי של אדם בודד), הוא ערך מעקב אחר 10.000 ההשכות וההתייחסויות האישיות המזהבות את ה"די פאקל" לאנטומיה של חברה עירונית, הניתנת להשוואה עם זו של באלזאק ב"הקומדיה האנושית" שלו. טימס עקב אחרי התכתובת רבת הכמות של קראוס, וסקר את העדויות על 700 הופעות הקריאה בציבור שערך החל בינואר 1910. התוצאה אינה ביוגראפיה אף לא דיוקן ביקורתי תרבותי, אלא מעין בלתי-כרונולוגי של המוטיווים המרכזיים, התכליות וקווי-הזהות של הטכססים האסטייריים, הנבואיים והאפוקליפטיים של קראוס.

טימס מטפל באופן יוצא מן הכלל ביחסי העיונות המורכבים בין קראוס לפרויד. הוא מטפל, בדרך יחידה במינה במקורות שבהם השתמש, כמו אוסקר ויילד, ניטשה, ואוגוסט סטרינדברג המחזאים הסקאנדינאוויים הגדולים. אמנם בבעיה המרכזית של יהדותו של קראוס, (היתה לו גם תקופה של קאתוליות) על נטייתו לגאווה מצד אחד ולשנאה עצמית מצד שני. בזו לא השכיל טימס לטפל, אבל אין זה נובע מקוצר יד, אלא מכך שחידה זו מוליכה למעמקיו של מבוך אבוד, שהכניסה אליו מחייבת החייאתו של עולם שנכחד. ולמרות פגמיו יש ערך בתיעוד של הקרע רומא/ירושלים שבפוליטיקה והפסיכיקה של קראוס כפי שהוא.

"ימיה האחרונים של האנושות" — הסאטירה הדראמטית של קראוס על מלחמת העולם הראשונה — היא אכן, כדברי טימס "יצירת המופת השכוחה של תיאטרון המאה ה-20" יש אמנם קושי רב בתרגומה של יצירה זו ללשון אחרת ואף על פי כן היא כובשת לעצמה בהדרגה מעמד בטוח בין שיאי הספרות המודרנית. בסכמו את רשמיו ביחס לספרו של טימס, מודה סטיינר שזה אמנם ספר אקדמי "יבש ודקדקני". המשפטים היחידים בו שקודחים בחום חיים, הרי הם הציטטים מתוך הפרוזה והשירה של קראוס.

מה שרותף מנחזה את סטיינר זו אותה רוח נבואית שאיפשרה לקראוס לכתוב ב-1919, שיבוא יום לאירופה, שבו ייצרו בה כסית מעור אדם. כמעט ברומנית חזו שני זוגות עיניים באירופה, לא רק את בוא הלילה, אלא את צורתו המדוייקת. באיזה אופן מתייחס "הפלא השחור" הזה של קראוס וקאפקא אל האכזבה המשיחית מן היהדות? שואל סטיינר. מה שלדעתו תובע הדהוד נוסף הלא זהו הפאראדוכס של הנביא החילוני, של החוזה המשיחי-אפוקליפטי, או של הפארודיסט המשיחי בקונטכסט של תקופה פוזיטיביסטית. ("סאנדי טיימס").

Karl Kraus, Apocalyptic Satirist
by Eduard Timms
Yale University Press & 20, 443 pp.

הסופר האנגלי הראשון

חוקרי שייקספיר קבאים לעניין גם כבתו-לידה, ואין דבר המרגיז אותם יותר מן העובדה שעדיין יודע מעט מדי על האיש עצמו. לעומת זה מגיח בן ג'ונסון (1572—1637) מן המחקר ההיסטורי כסופר האנגלי הראשון בעל שיעור-קומה כלשהו שחייו ויצירתו נענים לטיפול ביוגראפי כולל. אולי כך הדבר משום שהוא נחשב, במובנים רבים, לסופר האנגלי הראשון. עמיתיו, למן צ'וסר ועד לספנסר, היו אנשי-חצר, אנשי כמורה או פקידי ממשל, כמו שוליית עושה-לבנים זה, שהיה גם חייל ואסיר, טען לכבוד ולמשמעות של ההישג הספרותי והביא אנשים לידי כך שיתייחסו אליו ברצינות.

חינוכו בווסטמינסטר הוליד את אהבת התיאטרון שלו וכינס קשר בינה לבין הקלאסיקה. היה זה קשר כה חזק, עד שג'ונסון דומה לעתים שהוא רומאי ולא אליזבתני.

פרק זמן כחייל בארצות השפלה ושנה או שתיים כשחקן ומחזאי היו מלוות בטראגדיה של מות ילדיו. אחר-כך האירה לו ההצלחה פנים עם מחזהו "כל אדם ומנהגו" שהיה מבוא אליזבתני הולם להצלחותיו כיוצר מסכות של חצר המלכות וכמעצב של הטמסום הכוזגי ב"אלכימאי" ו"הנשים השותקות".

בן ג'ונסון היה כוח מרכזי בקהילה אמנותית, והוא הטביע חותמו בדור שלם של חקיינים וממשיכים. הוא היה הראשון בסופרים האנגלים שזכו כי יכתבו עליהם ביוגראפיות. זאת עשה דראמונד התוהרנדן שכתב עליו, בין השאר, את הדברים הבאים: "נריב ער-כלות חוצם, משולל שימת-לב לרוחה או רכוש, נקמני... רדוף דמיון, שניצח את תבונתו, מה לה משותפת למשוררים רבים".

חייו של בן ג'ונסון על הצלחותיהם והכישלון, הפרישה מרצון, הדיונים הקלאסיים בעניית הבכורה, יש בהם מן התהילה שבהדראיום מולד, פנימי, שתוגבר על-ידי אמונת האיש בגדולתו.

החוקרת רוזלינד מיילס ביצעה אקט מופלא של בגידה באקדמיות. בכך ששחררה חומר כה רב כדי לידעת את הקורא הבקיא. מתי-מעט יודעים, למשל, כי בן ג'ונסון כתב למחזה "כל אדם ומנהגו" סוף חילופי שבו מועלית המלכה אליזבת שהיתה עדיין בחיים באותה תקופה על הבימה. מתי-מעט מכירים את פרטי מסעו של בן ג'ונסון לצרפת ב-1612 כמלווה של בנו של סר וולטר ראלי, שהשקה אותו לשוכרה והציגו בחוצות פאריס. המחברת משכילה להוכיח בספרה תקופה שלמה, תקופה שהיא מוקסמת ממנה בעבר... ומה אנו מסוגלים להיעשות. (אבנר חד)

Ben Jonson -- His Life and Work by Rosalind Miles.
Routledge 19.95

תערוכות

המנון לזכרות

ציונה שמשי, גלריה ג'ולי מ. גליקמן 7, תל-אביב.

מאת נסים מבורך

האטרוסקים, הכושים האקוואטוריאליים, האינדיאנים הקדם-קולומביאניים וולהם סיפק למציגה השראה מסוימת בעת שיצרה את פסלי-החומר שלה, וזה מצד הגרוטסקיות הפאגאניות-דמוניות שהם טוענים בה. ברם, עממים עלה, אף שמעולם לא הכירו את מה שנגע לתיאור המפשטה והכולתה, מעולם לא הגיעו לגיוון כה רב, שהושקע בו כשר המצאה צורני כה מגוון בכל מה שנוגע לתיאורם של אברי-זכרות, והדבר טעון חקירה מצד המוטיוואציה של הגב' שמשי בעניין זה.

למראה המוצגים קשה להימנע מן התחושה שתוקי מציאתם של זוג שדיים אחד או שניים, ושפתיים מוצבעות אוזות עשויה או עלולה תערוכה זו להצטייר כמן שיר הלל לפאלוס.

יצוין בהקשר זה שראוי להתייחס לכל הבריות ברצינות, גם אם מעשיהן אינם רציניים, וזה מכוון שמעשים אלה מבטאים תכונות הלכי-רוחה שלהן, ומה גם שציונה שמשי חושפת באמצעות פסליה המשונים האלה יכולת יצירתית-עיצובית מרשימה ומבטאה בזה את זיקתה העמוקה לחומר שגילוש בין אצבעותיה.

ציונה שמשי: יכולת יצירתית מרשימה

התמקדות ביסודות

עינן כהן, גלריה שרה לוי, פינלס 10, ת"א.

אחת התערוכות היפות שנראו כאן לאחרונה מוצגת בימים אלה בגלריה קאמרית ואליטיסטית זו. נקודות המוצא בציוריו של עינן כהן הן נופים, דמויות ואיברים. ניתן, אמנם, לאתר בעבודות סימנים של אלה, אך מוטב להתייחס אליהן כאל מופשטים. יש אפילו מקום לספיחה על שכמו של כהן בזכות אי-הבלטת התמאטיקה הנגוזה הזאת, שהיא אולי כעורת לעצמותיו ומבקשת לצאת, וזה משום הכיה בשוליות שלה, הגובלת באי-רלוואנטיות למדיום.

העדינויות הצבעוניות שמשיג כהן באמצעות הצבע האקרילי הדיות הסינית הן, תכופות, עוצרות נשימה. הוא בונה שקיפויות רגישות מאין כמותן, ומשכיל לעמת אותן היטב עם מוקדים אטימים, וזה לבד משליטתו המוחלטת במערכות של מתחים בין בהירות לכהות.

ההוכריק, עינן כהן, יליד זאגרב (1933), שמאמוריו יכבל באה של תערוכות קבוצתיות ותערוכות-יחיד, אינו משחית את אונו על עניינים שהם חשובים אלי בהקשרים אחרים. אין הוא משתטה במעין-פבליציסטיקות, וגם לתוך איזה אגרטיף שהוא כל-כך מקובל בימים אלה אין הוא מטיל את עצמו. הוא מעדיף לדות אל יסודותיה החזותיים של אמנותו ולהתמקד בהם, תוך מאמץ לדות הבדה רחפים אחרים שמתרוצצים בתוכו.

עינן כהן: שקיפויות של רגישות

מידה של גבורה

תערוכה קבוצתית, בית האמנים, אלחריזי 9, תל-אביב.

"בית, עץ ואדם" הוא שמה של התערוכה הנידונה, וזהו גם אחד הסימנים למידת השמרנות המוצהרת ואף הזיוכית הטמונה בה מעצם מהותה. ואמנם, חלק ניכר מן המשתתפים בתערוכה זו משתייך לדור הוותיקים. אלה משולים למפקדיה של איזו גווארדיה קואזרקית, אשר תכופות ולעתים בצדק נוטים להתנשא מעל לזוטרים שבחבורה. ברם, גם אלה האחרונים. עצם נכונתם הלא פופולארית להשתתף במסגרת אחת עם אותם בנים לדור קודם מלמדת על נטיות חיוביות כביון התפתחותם.

הבולטים בין הבכירים הם ללא ספק יחזקאל סגל ורחל שבים. סגל מציג רישומי-עיפרון מופלאים, אנרשיים, מיוסרים ובעלי איכויות-קו נדירות, בעוד ששבים, אשר ה"הארד אדג'" שלה מגלה כאן סימנים של התרככות אנושית, מיטיבה לעשות, כדרכה, בציירה נוף הנשקף מבעד לחלון מסורג. את אסתר פריץ היות שלום קשה למקם בתוך המכלול הזה, אולי בשל פרצי-הסנטימנטאליות שלה, אך לעומתן לאה פתאר, אמנית ששמה אינו נשמע ביותר, מציגה גואשים כהים עשויים בגראפיס, והם מעולים מבחינה כתובית ורגשית, מה שמעניק להם, אולי, את מעמד הבכורה ההיראדכית בתוך הקבוצה הזאת.

בין הצעירים מתבלט מנחם למברגר, שנראה כאן כמין תלמיד מוכשר של סגל, אף שקרוב לוודאי אין כל קשר ביניהם. טיפוסי להם עד יותר הוא יגאל ורדי הנוהג כמן הורונג', קצין-קוזאקים זוטר, המורקי על רכבותיו ומבליט את כתפיו ואת חזהו ענודי-האיפולטים הגדולים, וקצות-שפמו הקורים עשויים בשעווה. דיוקנו העצמי, בפוזה הזאת, הוא מיזוג מעניין של איכות ושל טירוניות רעננה, אופרמית.

יקצר המצע מלהזכיר את כל המשתתפים, שספק אם חלק מהם משתלב בתוך המסגרת הזאת. עם זאת יש מקום להמליץ על תערוכה בשחור-לבן זו בזכות איכותן של רוב עבודותיה.

ספרים טובים

מספרי ההיסטוריה של "דביר"

תולדות עם ישראל
3 כרכים, בעריכת פרופ' ח.ה. בן-ששון.
מימי קדם עד ימינו. ההיסטוריה של עמנו שנכתבה בידי טובי ההיסטוריונים בני זמננו.

יוון העתיקה מ.י. פינלי
מספרי המופת על שרשי תרבות המערב.

סין, (היסטוריה קצרה) צ. האקר
ההיסטוריה הבסיסית של הגדולה בארצות תבל.

על סף העולם המודרני
ספר יסוד בהיסטוריה החדשה; על המהפכות הרוחניות (ההומניזם, הרפורמציה) והארציות (גילוי העולם החדש וכיבושו, אחדותו הראשונה של העולם).

ראשיתה של הדמוקרטיה הטוטליטרית
ספרו הנודע של פרופ' יעקב טלמון
ראשון למחקריו על ההיסטוריה החדשה.

מצרים בהנהגת סאדאת פרופ' שמעון שמיר
מחקר מודרני על היסודות ההיסטוריים והחברתיים של החשובה בארצות ערב.

המעמד הרביעי פרופ' שולמית שחר
האשה בחברת ימי-הביניים

זמורה-ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

ספר חדש בהוצאת שוקן

תחת חורש חלב
מאת דילן תומאס
בתרגומה של **שולמית הראבן**

יצירתו האחרונה של דילן תומאס, "אנדר מילקווד", היא תיאור עיירה וולשית במשך יממה אחת. משחק הקולות מעביר לפנינו את המקום ואת האנשים הגרים בו, החיים והמתים, בזיקוקין די-נור של לשון עשירה וקונדסית גם יחד.

ש

הוצאת שוקן/ירושלים ותל-אביב

הוצאת
יד יצחק בן-צבי

זה עתה הופיעו

קתדרה 42 – עורכים: אהרון אופנהיימר, אמנון כהן, ישראל ברטל
במרכזה של החוברת עומדים שני דיונים. האחד על הנגב בשלהי ימיה של ממלכת יהודה, והשני, על מפגש הקראות עם המגילות הגנוזות. בחוברת 200 עמודים כולל מפות ואיורים.

פעמים 29 – פרקי עיון במורשת ישראל במזרח. העורך יצחק בצלאל
זו חוברת שלישית ואחרונה על הקהילות הספרדיות בכיבוש הנאצי ובהשמדה.

עידן 8 – "עולים ומעברות 1948-1952".

חיה שטיימן כ"ץ – "ראשונת של עליות חסידים (1747-1819)"

דוד אוסישקין – כפר השילוח – עיר הקברים מתקופת המלוכה".

Yehoshua Ben-Arie': "Jerusalem in the 19th Century
– Emergence of new city"

הכרך הראשון הופיע אף הוא בהוצאת "יד בן-צבי".

Yehoshua Ben-Arie': "Jerusalem in the 19th Century
– The Old city"

למנויים על "קתדרה" ו"פעמים" תינתן הנחה של 25% על כל רכישת ספר.

הזמנות בציון שם הספר ובצירוף התמורה יש לשלוח ליד יצחק בן-צבי, ת"ד 7660 ירושלים 91076. טלפון: 02-639201-2

דחפון
שרות מודעות מרכזי של הארץ
03-611001

هكذا عن الاصل

هكذا من الاحل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

שעתם הגדולה של רודפי־צדק

כאילו מתוך הבנה חשאית, שאין צורך להדחיק ולהביא עדויות, זכתה "כניסה חופשית" (יום א'), לכשנה תוקף. פרשת שלושת אנשי השב"כ שחשפו מה שקרה שם — והורחקו מן השירות — העניקה יתר אמינות ואקטואליות לתכנית. "כניסה חופשית" הציגה חושפי־שחיתות בישראל. מתברר שהללו שמים את נפשם בכפם, נחשפים לרדיפות, להשמצות, ולחרם, וב־מקרים רבים הם המפוטרים, ולא אלה שנחשפו מעלליהם.

"כניסה חופשית" התגברה על משבר הגיל, ואין היא נזקקת עוד לתפאורה של פסיכולוגים, סקסולוגים, יועצים, ועוד מיני מומחים. באולם "התאן" הירושלמי התייצבו שלושה, שהדבק להם התואר המכוה "מלשינים": אלי עמר, שנמצא ממש בימים אלה בכותרות, לאחר שחשף שחיתויות במחוז הצפון של מנהל מקרקעי ישראל; עופר נולה, שעוד ב־1979 חשף שחיתות בהנהלת מגן דוד אדום, והביא להחלפת ההנהלה שם; ומהנדס עיריית רחובות לשעבר, אסטליין, שירד מהארץ לאחר שפוטר כשתמה פרשת רכסמן.

על הבימה השר אמנון רובינשטיין, יוסף בראוה, מפרקליטות המדינה, ניצב יגאל מרקוס, עו"ד מיכי מוזר, יו"ר האגודה להגנת זכויות האזרח, ויגאל גלאי עיתונאי, חושף שחיתויות נלהב. כפי שנאמר, הצטרף גם הוא לרשימת רודפי הצדק. מנשה רז מנחה את הדיון, הפעם, כמקצוען שרכש חוש קצב נכון. הוא מנסה לנווט את הדוברים הרבים שכל אחד מהם חש כי הצדק עמו. כל אחד מאלה רוצה לפרוק את אשר עם לבו. בפי הדוברים טרוניות רבות וסיפורי מצוקה וסבל.

מנשה רז: שותפו

אלא שבתחילת הדברים, מתקבל הרושם שאולם התאן נהפך לבית־משפט. רז ממלא תפקיד של שופט עליון, קטיגור וסניגור בעת ובעונה אחת. הנאשמים הם, בין היתר, הד"ר בראוה, איש הפרקליטות, וניצב מרקוס, איש המשטרה. לצופים שאינם בקיאים בפרטי הפרטים העגומים של כל הפרשיות היה קשה לעקוב אחר הדברים. הנטייה הברורה של עורכי המשדר ושל רז אהדת את חושפי השחיתויות — שנהפכו לקרבנות החברה הישראלית. ולעומת זאת, ניכרים חוסר־האהדה והסלידה כלפי נציגי הגופים והמוסדות הנתונים עדיין בדיון משפטי.

כך נהפך, מר קפלן, הממונה כיום על מחוז הצפון של מנהל מקרקעי ישראל, למותקף הראשי. אפילו המצלמות לא נטו לו חסד. מדוע לא מצא המנהל לנכון לשלוח לתכנית נציג מתאים יותר, ובעל כושר ביטוי טוב יותר? אולי כך היה הקייס שלהם, נשמע אמין ומשכנע יותר. אבל לא רק הוא: גם ראש עיריית רחובות, הרמלה, נדחק לקיר, ולא ניתן לו להשמיע, אף מלה להגנתו. מה לעשות, הפיתוי להשתתף בתכנית טלוויזיה גובר על כל השיקולים האחרים.

המשדר אמנם עשה מלאכה רצינית, אבל הוא היה מראש חד־צדדי ומגמתי. מי שניסה להסביר כי גם למטבע זו של הצדק יש שתי פנים, זכה שיתייחסו אליו בחשד. זו היתה שעתם הגדולה של רודפי הצדק למיניהם, שלאחר התנכלות ועלילות, היתה להם עדנה.

תמונתה של החברה הישראלית, כפי שעלתה מן המשדר, היא תמונת חברה המתגוננת מפני אלה הנראים בעיניה מבקשים לערער מקובלות. אבל גם במשדר חוזר והודגש, שהשחיתות עדיין אינה נורמה בישראל. רובינשטיין מזהיר שאסור לעבור לסדר היום על הדיינות, מפני שהן עלולות ליצור נורמה. הוא אף העביר חוק בכנסת, המגן על חושפי־שחיתויות. גם ישנה האגודה להגנת זכויות האזרח, שעו"ד מיכי מוזר עומד בראשה. קשה מאד להפחידו או לבטלו.

המגמתיות והחד־צדדיות של המשדר, שהיה מאלף ומרתק כשלעצמו, עוררו כי הרהורי כפירה. הרי מתוך עשרה תיקים בפרשת המינהל, רק שניים נמצאו ראויים עד היום על־ידי המשטרה להיות מועברים לפרקליטות המדינה. וגם אם שמענו ביקורת על חקירת המשטרה, עלה בי חשד שהעניינים אינם פשוטים וחלקים כפי שהוצגו. דומה שגם מר בראוה ניסה לרמוז על כך, אולם הוא הושתק. "כניסה חופשית" הזכירה באופיה מאמרי חשיפה, שהכל צבוע בהם בשחור־לבן, ללא גוני־ביניים, ללא ספיקות.

לא להתבזות

האלוף (מיל') שלמה גזית הוא אינטלקטואל שקול מאד, שאינו נתפס להגזמות מקובלות אצלנו. הוא רואה ושופט אירועים והליכים בצורה מפוכחת מאד. לדבריו ראייתו מפוכחת מדי, על רקע הלכי־הרוח השליטים. אנשים כמוהו מוצאים את עצמם בדרך כלל במיעוט מבוטל, גם מפני שמטבעם, הם נוטים לראות את שני צדיו של המטבע; אין הם משוכנעים שבידם המונופול על הצדק והאמת.

גזית מכיר מבפנים את שירותי המודיעין הישראליים. הוא מסרב להיתפס לאמיתות ולהגדרות. כאשר הופיע ב"זה הזמן", עדיין לא קרא את הדו"ח של ועדת החקירה על פרשת השב"כ, אבל המסקנה הראשונית שלו היא שהדרג הביצועי הוא תמיד שעיר לעזאזל. הדרג הפוליטי יוצא נקי. אם כי גזית אינו מתייחס ישירות לפרשת האוטובוס בקו 300, הוא רואה פגמים חמורים בתהליך קבלת ההחלטות. המסקנה שלו: יש צורך דחוף בהקמת מועצה לביטחון לאומי, כדי שהדרג המדיני יקבל לידיו כל נושא חשוב כשהוא "מבושל" עד תום, עם כל התסריטים האפשריים — בבואו לקבל החלטות גורליות.

גזית נוטה להאמין שסמיכות הפרשיות האחרונות היא מקרית, אבל לדעתו, סף הרגישות שלנו עלה מאד. יש מיקוד של התקשורת בנושא הישראלי וב־נושא המזרח התיכון, משום כך, אין סודות. הכתבים בימינו אף נוטים לייצר חדשות. משום כך, מופרכת בעיניו הדיעה המקובלת על פוליטיקאים ישראלים, שדברים אינם נחשפים וכי אפשר להסתיר מידע.

כך היה בפרשת ועננו, כלומר, בטיפול לאחר מעצרו. עמד בעינו הסירוב להשלים עם העובדה שזה סיפור אבוד, וכי יש למסור דיווח לעיתונות. גזית אינו מנסה להתאים עצמו לאופנות. הוא מאמין שהצנזורה הביטחונית חיונית, מפני שאנחנו עדיין במצב מלחמה. אבל אסור לנו להתבזות. לשם כך הרי דרושה חכמה.

שלמה גזית: שקול

שווייק ערבי

"החוזק — סיפורו של אופטימיסט" ("מבט שני", יום ג') — כתבתו של גיל סדן ניסתה להפגיש בין הגרסה המומחזת לספרו של אמיל חביבי, שהפך כבר למושג, לבין המציאות. בכתבה נחשפו אנשים עצובים ואולי גם עייפים מאד. לא עלתה בה שנאה. דומה שהערבים הישראלים, כמוהם כיהודים, ניצבים מול מבוי סתום. לפנינו שני עמים המנסים לשרוד — מפגש כאוב ואכזר בין שורדים, החשים אוזלת־יד וחוסר־אונים. אולי זה מקור ההתנהגות האגרסיווית כל כך של שני הצדדים. אמיל חביבי, סופר ומשורר ואיש רק"ח, הנדחק מן הזירה הפוליטית על־ידי צעירים ומיליטאנטיים יותר, אף הוא איש עצוב ומאוכזב. הבעת־פניו מעידה על כך. "אינני יודע", הוא אומר, "מי טיפש יותר, המדכא או המדוכא". והוא משיב על שאלתו: "בתנאים הקיימים, המדוכא הוא הטיפש; במבט היסטורי, הטיפש הוא המדכא".

אבל אין זו שאלה של טיפשות או חכמה, אלא של מצב קיומי — במקרה זה, מצבם של ערביי ישראל. זה מוצא את ביטויו בגרסה המומחזת לספרו של חביבי, ובהופעת היחיד של מוחמד בכרי, שחקן תיאטרון חיפה. בכרי, שחקן מוכשר ורגיש שהדברים בנפשו. חביבי יצר שווייק ערבי, הכם וטיפש כאחד. זו דמותו הנלעגת והפאתטית של השורד הנצחי.

"זה חוזק גדול של העם שלנו", אומר מוחמד בכרי. "האופסימיסט, הוא אבא שלי", הוא אומר. במפגש עם המציאות בכפר בעינה, אנו פוגשים את צאלה בכרי האב, שבנו רואה בו אב־טיפוס של האופסימיסט. אין הוא טיפש כלל ועיקר, אדרבא, הוא פיקח וערום. מעל לכל הוא רוצה להישאר על אדמתו. התנאים מכתיבים לו התיישרות עם השליטים — צורה של הגנה עצמית, חכמה וכישרון לתמרן ולשרוד — כלומר, סוג של פשרה.

גם מוחמד בכרי מודה שאינו מוכן למות למען המולדת וללחום עם קלצ'ניקוב בידו. גם הוא עושה פשרה ומחפש דרכים אחרות, כמו תיאטרון וספר. אביו שותך בצורה שונה, חיפש דרכים פוליטיות. אבל בכרי האב והבן אינם תופסים, או אינם רוצים לדעת, שאולי גם היהודים מחפשים בעצם פשרות, עם עצמם, ועם סביבתם. וזו פשרה שיש בה מידה ניכרת של אגרסיוויות. התסכולים אינם רק מנת חלקם של ערביי ישראל.

כתבתו של גיל סדן הרשימה בכנותה. שמענו בה את הפראזות שאנו מורגלים בהן, ולצד השפה אישית מרתקת. היתה בה נימה של יושר כאוב.

לא למהר להזדקן

במאה שנות חייו לא איבד אליעזר סלוצקין מצלילותו ועירנותו וגם לא מחוש ההומור שלו. בהומור שלו ניכרת נימה של צחוק וביקורת עצמית, עם ראייה מפוכחת של עצמו ושל אלה שסביבו. אורי גולדשטיין משרטט את דיוקנו ("מבט", ליל שבת), ברגישות ובהשתאות. "אל תמהר להזדקן", מזהיר סלוצקין את גולדשטיין. סלוצקין שבא לארץ־ישראל בשנת 1913, אבן אינו מסוגל להזדקן. מי שהאמין מעל לכל בעבודה עברית, רואה לנגד עיניו את משאת נפשו שנהפכה לאנאכרוניזם. במדינת היהודים לא רצה מעודו להיות גיבור. הוא לא הלך כחבריו לעבוד את האדמה דווקא. סלוצקין האמין בעבודת כפיים של ממש. עד עצם היום הזה נשאר אינטלקטור. ובלי להטיף לשוויון, הלך לעזור לנשים בבטבת, והקל עליהם את המלאכה הקשה.

כיום חי סלוצקין עם הזיכרונות, ועם רוחם של אנשים משם. "אתה יודע מי היה ברלד" הוא שואל את גולדשטיין, ומספר סיפורים מרתקים על ברנר, שהיה גיסו, ועל טבנקין שהיה בדרודה. אבל סלוצקין חי בבדידות. חבריו ותיקי דגניה ועין חרוד אינם עוד בין החיים.

סלוצקין בן המאה אינו מסוגל להשלים עם המוות. זו פראזה. הוא מטיח בגולדשטיין בכינת מרירות התקוממות. הוא מודה שהיה רוצה להמשיך ולחיות ואינו מסתפק בכך שישאר ממנו זיכרון בלבד. ובעמקי הנפש הוא יודע שאין פתרון ואין נחמה. את עצם החיים אין הוא יכול להסביר. "צריך להיות טולסטוי, כדי להסביר זאת, וגם הוא לא הצליח".

חדש מתלמה: מרק עוף או בשר, משובח, עשיר וטעים,
בצנצנת זכוכית שימושית ונאה
והצנצנת - מתנה מתלמה.
מרק חם זה תלמה.
בתיאבון.

תלמה

דיוקן

האלהתו של ח"כ שריד

אינני שייכת לחצר הלא־אקסקלוסיווית של ח"כ יוסי שריד, ואינני בעדר החסידים השוטים, השותים בצמא את דבריו. לא פעם מצאתי את עצמי בוויכוח אתו, וזו לכל הדיעות חשיפה מסוכנת. אבל יוסי שריד הוא חלק מן הנוף הפוליטי הישראלי. הוא מעניק לנוף אפור ומאכזב זה תוספת משמעותית של צבע לוהט. בשום פנים אי־אפשר לבטל את האיש, ובין חבריו הח"כים הוא אולי אחד המוכשרים ביותר; ולפחות הוויכוח אתו הוא תמיד ויכוח מרתק.

והנה עלה עתה שריד לכותרות בעקבות התקף־הלב שלו. אני מאחלת לו רפואה שלמה והחלמה מהירה. אלא שהתקף־לב זה היה השראה לקהל חסידיו. הם מיהרו להספידו, כמו אצה להם הדרך. ואילו שריד עצמו, אם הוא סקרן, כבר אינו צריך לנחש מה יאמר עליו בבוא היום, אחרי מאה ועשרים. מוספי ערב שבת מלאים זה שבועיים הספדים נרגשים על שריד. התחשק לי לשלוח מברקים למספידים ולהודיעם כי שריד עדיין חי וקיים.

עד שבא שריד ובמוספי ערב־שבת האחרון הוא מצטרף לחבורה, משלים בעצמו את המכסה. ואם אין די בכך, הוא גם מופיע ב"ממני", תכנית בידור של ליל שבת, לדווח בה על התקף־הלב שלו, ואינו משנה, אף לא מלה, מן הווידוי שהתפרסם אותו יום ממש ב"ידיעות אחרונות", מסתבר שבנושא זה אפילו שריד אינו מסוגל להיות מקורי ומחדש.

יוסי שריד: מספידים

לעומתו, המנחה־מראיין אינו יודע את נפשו. הוא מתבטל לפני שריד, חולק לו מחמאות בזיהוך מתרפס, ומשמיע בקול מתרונן דברים על "התקף הלב המפורסם ביותר במדינה". "כולם מודים עכשיו שיש לך לב". "בבית החולים היתה הגיגה ציבורית, והילקו מספרים כדי להיכנס אליך"; ועוד מיני סיפורים רכילותיים, שחרגו מכבר מתחום הפרטיות. אבל מי זקוק לפרטיות, כאשר שריד נמצא בזירה?

שריד אינו מסוגל לוותר על מקומו כ"כוכב עליון". כולו מוחמרים, הוא מלקק ומפאר את עצמו. אילו לפחות היה שריד משמיע דברים עניינים על התקף הלב שלו, אבל הוא בוחר במין וידוי סנטימנטאלי המתאים אולי לחברת ידידים קרובים וב־חשיפה אישית־אינטימית, שבה מככבים לצדו "אשתי החכמה והחזקה; אשה נהדרת", וילדיו המוכשרים, ושני נהגי מוניות שבקריאתם "תנו לו למותר" שדו פיחו בו את הרצון לחיות. (אחד הנהגים כבר יצא מאלמוניותו וזכה בכותרת). והכל נאמר בבימה מתחנחנת ובהשפלת עיניים, עד שאני כבר מתגעגעת לצלילים התוקפניים שלו.

שריד מקבל כמובנים מאליהם את הספדי ההערצה הנאמרים עליו. הוא מצטט את חסידיו הם מצטטים אותו. טקס האלהה הזה מזכיר — פולחני אישיות במדינות טוטליטאריות. הרי שריד אינו האחד והיחיד במדינת ישראל שעבר התקף לב. יש שכישרונם אינו נופל מכישרונו של שריד, שעברו חוויה דומה, ולא ראיתי ולא שמעתי אותם חולקים אתנו חוויות אינטימיות ומספרים לקהל האנונימי על נשותיהם וילדיהם. חוסר הטעם ורוח הקלות חוגגים. אין טעם להילחם בזה — דומה שהכל כבר נגועים.

מכתבים למערכת הארץ

מוזיאון הארץ: יש פעילות מדעית

חיים הנדוורקר גילה ("הארץ" 26.12) "משבר חריף על רגע מדעי" במוזיאון הארץ. איזו פעילות מדעית היתה במוזיאון לפני בואי אליו ואיזו פעילות מדעית יש במוזיאונים אחרים — על כך אין ללמוד מהכתבה. שלושה ספרי השנתון של המוזיאון (בשני כרכים) שיצאו לאור בעריכתי ובהם 43 מאמרים מדעיים, שחלק רב בהם לעובדי המוזיאון, מעידים על פעילות מדעית ענפה.

מוזיאון הארץ הוציא לאור בשנים האחרונות ספרים שונים, העוסקים בתולדות הארץ והעיר תל־אביב־יפו. הוצאנו ששה ספרונים במסגרת "ספריית אדם ועמלו" שלא היתה קיימת לפני כן. הוצאנו קטלוגים לתערוכות ברמה מדעית, ערכנו ימי עיון, הרצאות בנושאים נומיסמטיים ניתנות בקביעות בביתן קדמן, ובנושאי תל־אביב במוזיאון לתולדות תל־אביב המסונף למוזיאון. האם כל אלה מעידים על "משבר על רקע מדעי"?

מנהלת מחלקת החינוך והנוער (שהצטיינה בעבודתה) הועברה מתפקידה רק מפני שלא היתה נכונה לתאם את תוכני ההדרכות עם אוצרי הביתנים, כפי שדרשתי ממנה, והדגשתי זאת למען הפיקוח המדעי.

לראשונה בתולדות המוזיאון, ייסדתי תפקיד של "אוצר ראשי", כדי להעלות את משקל הפעילות המדעית. באחרונה נתמנה לתפקיד זה ארכיאולוג בכיר, מאיר בן־דב, שהביא עמו ניסיון וידע רב. הקימותי מחלקת רישום, תיעוד ושימור שלא היתה קיימת במוזיאון, וכן מחלקת תערוכות ותצוגות. נעשתה פעולה ענקית של רישום פריטים מוזיאלי שטיפלה עד כה ברבבות פריטים. הוקמה מחלקת הוצאה לאור. כל אלה באו לתמוך בפעולה המוזיאלית והמדעית של המוזיאון.

כל הפעילות המוזיאלית מבוקרת ומכוונת בידי בעלי מקצוע מדעיים מהשורה הראשונה. מרכז "אדם ועמלו" נבנה בעצה אחת עם הפרופ' שמואל אביצור. כאשר בנינו דולפינים פיקוח על העבודה הד"ר קליר אפשטיין. התוכניות הודשות בפי לנטוריום נבחרו על ידי שני פרופסורים מאוניברסיטת תל־אביב.

חידשנו את החפירות בתל קסילה, אחרי הרבה שנים של הפסקה, והזמנו לפרסום הממצאים ולשימור האתר. הצגנו לאור ספרון על תל קסילה, שנכתב על־ידי ד"ר עמיחי מזר, העומד בראש החפירות.

בנינו את "ספריית ארץ־ישראל" ובה 35 אלף כרכים בנושאי ארץ ישראל, המזרח התיכון, עדות ישראל ועוד. אנחנו רוכשים בכספי תרומות מיוחדות ספרים מדעיים ב־100 אלף דולר.

בכתבה מסופר כי "בעבר מוזיאון הארץ היה פעיל ותוסס מבחינה מדעית ומחקרית". לא מצאתי כזו בבואי למוזיאון ואף אחד לא יכול להצביע עליה ולפרטה. בבואי מצאתי במוזיאון עיר רפאים מתנוונת ורוח נכאים.

הנדוורקר מספר כי אנשי מדע מדירים את רגליהם מהמוזיאון. מה לעשות ובדיוק בשבוע שבה פורסמה הכתבה היו במוזיאון שני כנסים חשובים — המועצה הארצית של החברה לחקר המקרא וכנס ארצי של אגודת הארכיאולוגים בישראל.

ביסוד ההשקפה שלי על מוזיאונים עומדת ההנחה, כי המוזיאון אינו מיועד רק לאנשי מדע אלא גם לאנשי מדע. המוזיאון הוא של הציבור ובשביל הציבור, הוא צריך להיות פופולרי ומובן לכולם — לילדים ולמבוגרים. כל זאת, כמובן, לא על חשבון האמת והדיוק המדעי.

תוכנית האב של המוזיאון, שעובדה על ידי, נבדקה ונבחנה על ידי ועדה של 11 פרופסורים. הוועדה אישרה את התוכנית. הנדוורקר לא למד כראוי את התוכנית, ולכן הוא מערבב ומבלבל ביתנים ונושאים.

ולבסוף, אין זה נכון שסירבתי להתראיין. השיבותי לפנייתו כי יעביר את שאלותיו אלי ואני אשיב עליהן בכתב.

רחבעם זאבי
יושב ראש הנהלת
מוזיאון הארץ

רמת־אביב

*

הביקורת שמתח חיים הנדוורקר על מוזיאון הארץ ומנהלו ("הארץ" 26.12) הוצאה לאמת.

פקדתי לראשונה את מוזיאון הארץ בשנת 1979. אולי היה בו תוכן מדעי, אך הוא דמה למתנה נטוש ושומם מאדם.

ילכו המרצים הודעים למוסדות שוממים אחרים המזרים למכביר ברחובי הארץ ויניחו למוזיאון הארץ לקרב את רבבות בני הנוער לערכי ארץ ישראל.

יוסף מור

רמת גן

מנוף לפעילות הצלה

שלשום הופיע ב"הארץ" במדור המכתבים למערכת מכתב שהתגולל על ספינת השלום והחשיד אותי בבטילת כספי ציבור ובשימוש מפוקפק בהם.

מאז שנת 1973 לא ביקשתי ולא קיבלתי אף תרומה בעבור ספינת השלום. כדבר טענת הכותבת בעניין תרומה ששלחה לאסון מכסיקו — לא אני ולא ספינת השלום היינו מעורבים בעניין מכסיקו ולא מובן לי איך היא קיבלה מכתב תודה מספינת השלום.

הכספים שהתקבלו בספינת השלום מפרסומת, וגם כספים אישיים שלי, נתרמו ישירות לגופים ולנצרכים ושימשו מנוף לפעולות הצלה בעולם כולו. כל זאת נעשה באמצעות נציגי ציבור ובפיקוח עורך דין ורואה חשבון.

הרבה מאוד שנים אני פועל למען מטרות הומניות, ומכתב כזה לא ירתיעני מהמשך הפעולה — גם עתה, כאשר ספינת השלום עלולה לטבוע בכל רגע, ואני מחפש לה מעגן בטוח בחוף תל־אביב, ורשיון לשדר.

אייבי נתן

תל־אביב